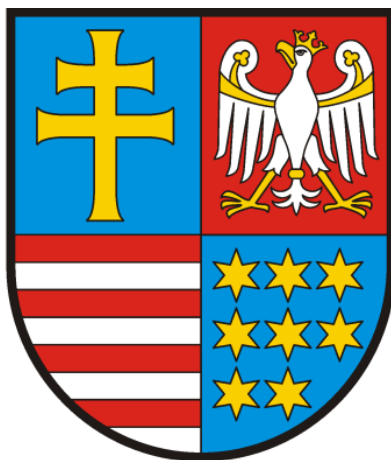

Zarząd Województwa Świętokrzyskiego

**Regionalny Program
Operacyjny
Województwa
Świętokrzyskiego
na lata 2014-2020**

***Wersja 10.0
listopad 2020 r.***

Słownik	5
SEKCJA 1 STRATEGIA DOTYCZĄCA WKŁADU PROGRAMU OPERACYJNEGO W REALIZACJĘ UNIJNEJ STRATEGII NA RZECZ INTELIGENTNEGO, ZRÓWNOWAŻONEGO WZROSTU SPRZYJAJĄCEGO WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU ORAZ OSIĄGNIĘCIE SPÓJNOŚCI GOSPODARCZEJ, SPOŁECZNEJ I TERYTORIALNEJ	9
SEKCJA 1.1. STRATEGIA DOTYCZĄCA WKŁADU PROGRAMU OPERACYJNEGO W REALIZACJĘ UNIJNEJ STRATEGII NA RZECZ INTELIGENTNEGO, ZRÓWNOWAŻONEGO WZROSTU SPRZYJAJĄCEGO WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU ORAZ OSIĄGNIĘCIE SPÓJNOŚCI GOSPODARCZEJ, SPOŁECZNEJ I TERYTORIALNEJ	9
1.1.1 Opis zawartej w programie strategii dotyczącej wkładu w realizację unijnej strategii na rzecz inteligentnego, zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz do osiągnięcia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej.....	9
1.1.2 Uzasadnienie wyboru celów tematycznych i priorytetów inwestycyjnych	27
SEKCJA 1.2. UZASADNIENIE ALOKACJI FINANSOWEJ	34
1.2.1 Uzasadnienie podziału środków między cele tematyczne i priorytety inwestycyjne	34
1.2.2 Matryca logiczna strategii inwestycyjnej programu	36
SEKCJA 2 OSIE PRIORYTETOWE	46
2.1 Oś priorytetowa 1. Innowacje i nauka.....	46
2.2 Oś priorytetowa 2. Konkurencyjna gospodarka	57
2.3 Oś priorytetowa 3. Efektywna i zielona energia	72
2.4 Oś priorytetowa 4. Dziedzictwo naturalne i kulturowe	93
2.5 Oś priorytetowa 5. Nowoczesna komunikacja	110
2.6 Oś priorytetowa 6. Rozwój miast	116
2.7 Oś priorytetowa 7. Sprawne usługi publiczne	136
2.8 Oś priorytetowa 8. Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo.	158
2.9 Oś priorytetowa 9. Włączenie społeczne i walka z ubóstwem	190
2.10 Oś priorytetowa 10. Otwarty rynek pracy	211
2.11 Oś priorytetowa 11. Pomoc Techniczna.....	230
SEKCJA 3 PLAN FINANSOWY	237
SEKCJA 3.1. ŚRODKI FINANSOWE Z POSZCZEGÓLNYCH FUNDUSZY ORAZ KWOTY NA REZERWĘ WYKONANIA	237
SEKCJA 3.2. ŁĄCZNE ŚRODKI FINANSOWE W PODZIALE NA FUNDUSZ ORAZ WSPÓLFINANSOWANIE KRAJOWE (EUR).....	239
SEKCJA 4 ZINTEGROWANE PODEJŚCIE DO ROZWOJU TERYTORIALNEGO	241
SEKCJA 4.1. ROZWÓJ LOKALNY KIEROWANY PRZEZ SPOŁECZNOŚĆ	242
SEKCJA 4.2. ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ OBSZARÓW MIEJSKICH	242

SEKCJA 4.3. RAMY REALIZACJI ZIT POZA ZINTEGROWANYMI PRZEDSIĘWZIĘCIAMI Z ZAKRESU ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU OBSZARÓW MIEJSKICH ORAZ SZACUNKOWA ALOKACJA Z POSZCZEGÓLNYCH OSI PRIORYTETOWYCH	244
SEKCJA 4.4. ROZWIĄZANIA DOTYCZĄCE PRZEDSIĘWZIĘĆ MIĘDZYREGIONALNYCH I TRANSNARODOWYCH W RAMACH PROGRAMU OPERACYJNEGO, Z UDZIAŁEM BENEFICJENTÓW ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W CO NAJMNIEJ JEDNYM INNYM PAŃSTWIE CZŁONKOWSKIM	244
SEKCJA 4.5. WKŁAD PLANOWANYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ W RAMACH PROGRAMU W ODNIESIENIU DO STRATEGII MAKROREGIONALNYCH I STRATEGII MORSKICH, Z ZASTRZEŻENIEM POTRZEB OBSZARU OBJĘTEGO PROGRAMEM ZIDENTYFIKOWANYCH PRZEZ PAŃSTWO CZŁONKOWSKIE (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH)	244
SEKCJA 5 SZCZEGÓLNE POTRZEBY OBSZARÓW GEOGRAFICZNYCH NAJBARDZIEJ DOTKNIĘTYCH UBÓSTWEM LUB GRUP DOCELOWYCH NAJBARDZIEJ ZAGROZONYCH DYSKRYMINACJĄ LUB WYKLUCZENIEM	246
SEKCJA 5.1. OBSZARY GEOGRAFICZNE NAJBARDZIEJ DOTKNIĘTE UBÓSTWEM/GRUPY DOCELOWE NAJBARDZIEJ ZAGROŻONE DYSKRYMINACJĄ.....	246
SEKCJA 5.2. STRATEGIA SŁUŻĄCA ZASPOKOJENIU SZCZEGÓLNYCH POTRZEB OBSZARÓW GEOGRAFICZNYCH/GRUP DOCELOWYCH NAJBARDZIEJ DOTKNIĘTYCH UBÓSTWEM	248
SEKCJA 6 SZCZEGÓLNE POTRZEBY OBSZARÓW GEOGRAFICZNYCH, KTÓRE CIERPIĄ NA SKUTEK POWAŻNYCH I TRWAŁYCH NIEKORZYSTNYCH WARUNKÓW PRZYRODNICZYCH LUB DEMOGRAFICZNYCH.....	250
SEKCJA 7 INSTYTUCJE I PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE ZA ZARZĄDZANIE, KONTROLĘ I AUDYT ORAZ ROLA POSZCZEGÓLNYCH PARTENRÓW	250
SEKCJA 7.1. ODPOWIEDZIALNE INSTYTUCJE I PODMIOTY	250
SEKCJA 7.2. ZAANGAŻOWANIE WŁAŚCIWYCH PARTNERÓW	254
7.2.1 Przedsięwzięcia podjęte w celu zaangażowania właściwych partnerów w przygotowanie programu operacyjnego oraz rola tych partnerów we wdrażaniu, monitorowaniu i ewaluacji programu operacyjnego.....	254
7.2.2 Granty globalne.....	256
7.2.3 Środki przeznaczone na budowanie potencjału	256
SEKCJA 8 KOORDYNACJA MIĘDZY FUNDUSZAMI POLITYKI SPÓJNOŚCI, EFRROW, EFMR ORAZ INNYMI UNIJNYMI I KRAJOWYMI INSTRUMENTAMI FINANSOWANIA ORAZ EBI	257
SEKCJA 9 Warunki wstępne.....	307
SEKCJA 9.1. WARUNKI WSTĘPNE, SEKCJA 9.2 OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ ZMIERZAJĄCYCH DO SPEŁNIENIA WARUNKÓW WSTĘPNYCH, WYKAZ INSTYTUCJI ODPOWIEDZIALNYCH ORAZ HARMONOGRAM PRZEDSIĘWZIĘĆ	307
SEKCJA 10 ZMNIEJSZANIE OBCIĄŻEŃ ADMINISTRACYJNYCH DLA BENEFICJENTÓW	308
SEKCJA 11 ZASADY HORYZONTALNE	309
SEKCJA 11.1. ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ	309

SEKCJA 11.2. RÓWNOŚĆ SZANS I NIEDYSKRYMINACJA	311
SEKCJA 11.3. RÓWONUPRAWNIENIE PŁCI.....	312
SEKCJA 12 ODRĘBNE ELEMENTY	314
SEKCJA 12.1. DUŻE PROJEKTY, KTÓRYCH REALIZACJĘ ZAPLANOWANO W OKRESIE PROGRAMOWANIA	314
SEKCJA 12.2. RAMY WYKONANIA PROGRAMU OPERACYJNEGO	314
SEKCJA 12.3. WŁAŚCIWI PARTNERZY ZANNGAŻOWANI W PRZYGOTOWANIE PROGRAMU.....	314
ZAŁĄCZNIKI	317

Słownik

AOS	Ambulatoryjna Opieka Specjalistyczna
B+R	Badania i rozwój
B+R+I	Badania, rozwój, innowacje
BDL	Bank Danych Lokalnych
CIS	Centra Integracji Społecznej
CSR	Zalecenia Rady dla Państwa Członkowskiego
DPS	Dom pomocy społecznej
DSRK	Długookresowa strategia rozwoju kraju
Duży projekt	w rozumieniu art. 100 Rozporządzenia ogólnego jest to niepodzielne sprecyzowanym charakterze gospodarczym lub technicznym, który posiada jasno określone cele i którego całkowite koszty kwalifikowalne przekraczają kwotę 50 mln EURO, a w przypadku operacji przyczyniających się do osiągnięcia celu tematycznego 7 kwotę 75 mln EURO. Za duże projekty nie uznaje się instrumentów finansowych
EFS	Europejski Fundusz Społeczny
EFSI	Europejskie Fundusze Strukturalne i Inwestycyjne
EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
FEAD	Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym
FS	Fundusz Spójności
GDOŚ	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
GUS	Główny Urząd Statystyczny
IA	Instytucja Audytowa
IC	Instytucja Certyfikująca
ICT	Technologie informacyjno-komunikacyjne
IOB	Instytucje otoczenia biznesu
IP	Instytucja Pośrednicząca
IZ	Instytucja Zarządzająca
JST	Jednostka samorządu terytorialnego
KE	Komisja Europejska
KEW	Kluczowy etap wdrażania
KIS	Kluby Integracji Społecznej
KOF	Kielecki Obszar Funkcjonalny
KPOŚK	Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych
KPPUiWS	Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020, Nowy wymiar aktywnej integracji
KPRES	Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej
KPR	Krajowy Program Reform
KSI/SIMIK	Krajowy System Informatyczny
KT	Kontrakt terytorialny
kWh/MWh/GWh	Kilowatogodzina/megawatogodzina/gigawatogodzina
LGD	Lokalna Grupa Działania
LLL	polityka uczenia się przez całe życie i w różnych sytuacjach
M/K/R	Mężczyźni/kobiety/razem
MG	Ministerstwo Gospodarki

MFIPR	Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
MŚP	Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa
MOF	Miejski obszar funkcjonalny
MPiPS	Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
MŚ	Ministerstwo Środowiska
MW	Megawat
NCBiR	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju
NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
NGO	Organizacje pozarządowe
OP	Oś Priorytetowa
OSI	Obszary Strategicznej Interwencji
OSP	Ochotnicze Straże Pożarne
OWES	Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej
OZE	Odnawialne źródła energii
PARP	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
PFRON	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
PGL	Lasy Państwowe, Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe
PI	Priorytet Inwestycyjny
PKB	Produkt krajowy brutto
PMDIB	Polska Mapa Drogowa Infrastruktury Badawczej
PES	Podmioty ekonomii społecznej - definiowane zgodnie z Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej
PS	Przedsiębiorstwa społeczne – definiowane zgodnie z Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej
PO IR	Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020
PO IŚ	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020
PO KL	Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007-2013
PO PC	Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020
PO PŻ	Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa
PO WER	Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020
POZ	Podstawowa Opieka Zdrowotna
PP	Position Paper
PSP	Państwowa Straż Pożarna
Pzp	Prawo zamówień publicznych
RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RLM	Równoważna liczba mieszkańców
RM	Rada Ministrów
ROPS	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
ROT	Regionalna Organizacja Turystyczna
Rozporządzenie KE 215/2014	Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 215/2014 z dnia 7 marca 2014 r. ustanawiające zasady wykonania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego w zakresie metod wsparcia w odniesieniu do zmian klimatu, określania celów pośrednich i końcowych na potrzeby ram wykonania oraz klasyfikacji kategorii interwencji w odniesieniu do europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych (Dz. U. UE L z dnia 8 marca 2014 r.)

Rozporządzenie
EFRR

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczególnych dotyczących celu "Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia" oraz w sprawie uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 (Dz. U. UE L z dnia 20 grudnia 2013 r.)

Rozporządzenie
EFS

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1304/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1081/2006 (Dz. U. UE L z dnia 20 grudnia 2013 r.)

Rozporządzenie
ogólne

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. U. UE L z dnia 20 grudnia 2013 r.)

RPOWŚ 2014-2020

Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020

SL 2014

Centralny System Informatyczny 2014-2020

SRK

Strategia Rozwoju Kraju

SRKL

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego

SRWŚ

Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do 2020

SUERMB

Strategia UE dla Regionu Morza Bałtyckiego

SWŚ

Samorząd Województwa Świętokrzyskiego

ŚUW

Świętokrzyski Urząd Wojewódzki

TEN-T

Transeuropejskie Sieci Transportowe

TIK

Technologie informacyjno-komunikacyjne

UE

Unia Europejska

UMWŚ

Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego

UOKiK

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

UP	Umowa Partnerstwa
URE	Urząd Regulacji Energetyki
UZP	Urząd Zamówień Publicznych
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach
WPGO	Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami
WLWK 2014	Wspólna lista wskaźników kluczowych
WTZ	Warsztaty Terapii Zajęciowej
ZAZ	Zakład Aktywności Zawodowej
ZIT	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne
ZMiUW	Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych Województwa Świętokrzyskiego
ZWŚ	Zarząd Województwa Świętokrzyskiego

SEKCJA 1 STRATEGIA DOTYCZĄCA WKŁADU PROGRAMU OPERACYJNEGO W REALIZACJĘ UNIJNEJ STRATEGII NA RZECZ INTELIGENTNEGO, ZRÓWNOWAŻONEGO WZROSTU SPRZYJAJĄCEGO WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU ORAZ OSIĄGNIĘCIE SPÓJNOŚCI GOSPODARCZEJ, SPOŁECZNEJ I TERYTORIALNEJ

SEKCJA 1.1. STRATEGIA DOTYCZĄCA WKŁADU PROGRAMU OPERACYJNEGO W REALIZACJĘ UNIJNEJ STRATEGII NA RZECZ INTELIGENTNEGO, ZRÓWNOWAŻONEGO WZROSTU SPRZYJAJĄCEGO WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU ORAZ OSIĄGNIĘCIE SPÓJNOŚCI GOSPODARCZEJ, SPOŁECZNEJ I TERYTORIALNEJ

1.1.1 Opis zawartej w programie strategii dotyczącej wkładu w realizację unijnej strategii na rzecz inteligentnego, zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz do osiągnięcia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej.

Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020 jest istotnym elementem realizacji polityki spójności w Polsce. W porównaniu do perspektywy 2007–2013, na ich realizację została przeznaczona znacznie większa część środków z całkowitej alokacji funduszy UE dla Polski. Regiony otrzymały możliwość kierowania środkami na konkretnie zdiagnozowane i zidentyfikowane obszary wymagające wsparcia, co oznacza wzmocnienie ich potencjału do kreowania własnego rozwoju.

RPO stanowi odpowiedź na zdiagnozowane potrzeby regionalne, uwzględniając przy tym pożądane kierunki interwencji, określone w unijnych, krajowych i regionalnych dokumentach strategicznych. RPO jest ukierunkowany na rozwój gospodarki. Polityka rozwoju regionu realizowana w oparciu o RPO skoncentrowana została na umacnianiu konkurencyjności i innowacyjności gospodarki regionalnej oraz budowaniu potencjału regionalnych przedsiębiorstw, obejmując obszary takie jak B+R, zasobooszczędna i niskoemisyjna gospodarka oraz nowoczesną komunikację. Interwencja Programu została również zaplanowana w obszarach rynku pracy, włączenia społecznego i edukacji, a także zwiększania dostępu wysokiej jakości usług publicznych.

Działania RPO są zgodne ze Strategią Europa 2020, która wyznaczyła kierunki, w których UE powinna podążać, aby w perspektywie kolejnych lat zapewnić inteligentny i zrównoważony rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu. Dla realizacji powyższych założeń w Strategii określone zostały 3 główne i uzupełniające się priorytety, tj. **wzrost inteligentny** - oparty na wiedzy i innowacjach; **wzrost zrównoważony** – ukierunkowany na budowanie gospodarki niskoemisyjnej, efektywnie korzystającej z zasobów oraz **wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu** - wspierający wysoki poziom zatrudnienia, zapewniający spójność społeczną, gospodarczą i terytorialną. Do oceny postępów realizacji Strategii oraz polityki spójności na lata 2014 – 2020 w dokumencie tym wskazane zostały nadrzędne cele określone dla całej UE, określone następująco:

- Osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia na poziomie 75% wśród kobiet i mężczyzn w wieku 20-64 lat.
- Poprawa warunków prowadzenia działalności badawczo – rozwojowej, (osiągnięcie łącznego poziomu inwestycji publicznych i prywatnych na B+R na poziomie 3% PKB).
- Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych o 20% w porównaniu z 1990 r.; zwiększenie do 20% udziału energii odnawialnej w ogólnym zużyciu energii; dążenie do zwiększenia efektywności energetycznej o 20%.
- Podniesienie poziomu wykształcenia, zwłaszcza zmniejszenie odsetka osób zbyt wcześnie kończących naukę do poniżej 10% oraz zwiększenie do co najmniej 40% odsetka osób w wieku 30–34 lat mających wykształcenie wyższe lub równoważne.
- Wspieranie włączenia społecznego, zwłaszcza przez ograniczanie ubóstwa, mając na celu wydzwignięcie z ubóstwa lub wykluczenia społecznego co najmniej 20 mln obywateli.

RPO przyczynia się do zmniejszenia zdiagnozowanego dystansu do celów krajowych *Europy 2020* w zakresie zatrudnienia i redukcji ubóstwa. Cel krajowy na 2023 r. dla wskaźnika zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata określono na poziomie 71,59% - w świętokrzyskim w 2012 r. wyniósł 64,1% (w kraju 64,7%). Na podstawie analiz społeczno – gospodarczych szacuje się, iż w latach realizacji RPO wskaźnik ten będzie systematycznie wzrastał osiągając wartość 67,5; 68,5 oraz 69,6% odpowiednio w latach 2018, 2020 i 2023. Wyzwaniem określonym *Europie 2020* jest zmniejszenie wskaźnika liczby osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym o 20 mln, przy czym dla Polski jako cel krajowy wskazano zmniejszenie o 1,5 mln liczby osób żyjących poniżej relatywnej granicy ubóstwa. Zgodnie z KPPUiWS w woj. świętokrzyskim w 2011 r. wskaźnik ten osiągnął wartość 34,3% i był jednym z najwyższych w Polsce (średnio 27,2%). Cel krajowy dla Polski w obszarze redukcji liczby osób pozostających w ubóstwie o 1,5 mln osób został osiągnięty w 2012 r. Należy jednak kontynuować działania mające na celu dalsze ograniczanie skali ubóstwa oraz utrwalenie osiągniętego dotychczas efektu w tym zakresie. Dla określenia pozycji województwa względem wartości krajowych stosowany jest wskaźnik zagrożenia ubóstwem relatywnym. W przypadku województwa świętokrzyskiego w 2013 r. wynosił on 19,7% i wartość ta była znacznie wyższa od wartości krajowej 16,2%. Przewiduje się spadek wartości tego wskaźnika w regionie w latach realizacji RPO do 18,1; 16,8 oraz 15,5% odpowiednio w latach 2018, 2020 i 2023.¹

W celu zmniejszenia dystansu regionu do wskazanych celów krajowych w RPO dokonano stosownego podziału alokacji na cele związane z podnoszeniem wskaźnika zatrudnienia i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Zgodnie z art. 4 ust. 3 pkt. c) Rozporządzenia EFS, ponad 60% alokacji EFS przeznaczono na 5 PI (8i, 8iii, 9iv,

¹ Należy podkreślić, iż oba ww. wskaźniki służą jedynie wskazywaniu ogólnej sytuacji społeczno-gospodarczej w regionie i ewentualnym decyzjom w zakresie wdrażania RPO. Nie są one wskaźnikami rezultatu interwencji RPO i nie mogą być przedmiotem odpowiedzialności RPO. UP wskazuje, iż wpływ interwencji EFSI na ich osiągnięcie jest bardzo ograniczony (do rzędu 4-8%), a ich zmienność zależna jest od ogólnych czynników natury społeczno-gospodarczej oraz zmian legislacyjnych pozostających zasadniczo poza sferą oddziaływania RPO.

10i, 10iv), w przypadku CT 9 zastosowano wymagany dla regionu poziom koncentracji tematycznej - 25,9%.

Zakres *RPOWŚ 2014-2020* jest odpowiedzią na wyzwania rozwojowe, określone dla regionu w głównych dokumentach strategicznych i uwzględnia te obszary interwencji, których realizacja przyniesie największe efekty. W tym kontekście, analiza społeczno - ekonomiczna – uaktualniana raz na 2 lata i przedstawiana KE – uwzględniająca uaktualnianą rocznie listę elementów zestawu diagnostycznego uzgodnionego z KE (w zależności od dostępności danych), zostanie wzięta pod uwagę. Zestaw diagnostyczny uzgodniony z KE nie będzie stanowił przedmiotu sprawozdawczości w rozumieniu właściwych przepisów dotyczących sprawozdawczości rocznej.

RPO przyczynia się również do wypełnienia zobowiązań Polski przyjętych w KPR, a także *zaleceń Rady (CSR) w sprawie krajowego programu reform Polski na 2014 r.* (zalecenia nr 1, 2, 3).

Realizacji Zalecenia nr 1 służy interwencja PI 9i oraz PI 9iv, w ramach których przewidziano wsparcie dla osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym w zakresie aktywizacji społeczno-zawodowej (9i) oraz zwiększania dostępu do usług społecznych i zdrowotnych (9iv). Do realizacji Zalecenia nr 2, służą działania mające na celu aktywizację zawodową osób pozostających bez zatrudnienia (8i), zwiększenie uczestnictwa osób dorosłych w uczeniu się przez całe życie (10iii), oraz dostosowanie kształcenia i szkolenia zawodowego do potrzeb rynku pracy (10iv). Zalecenie nr 3 realizowane będzie poprzez zwiększanie dostępności do usług opieki nad dziećmi (do lat trzech i w wieku przedszkolnym) w ramach PI 8iv i 10i, a także poprzez interwencję PI 8vi w zakresie programów zdrowotnych wspierających aktywność zawodową osób w wieku produkcyjnym.

W celu zapewnienia maksymalnej koncentracji wsparcia EFS na realizacji celów wynikających z CSR dla Polski, na wskazane powyżej priorytety inwestycyjne w ramach RPOWŚ 2014-2020 przeznaczono 60,6% środków EFS Programu, tj. ponad 228 mln EUR.

RPO odpowiada na wskazane w UP i zdiagnozowane na poziomie kraju problemy: **niskiej konkurencyjności gospodarki** (na którą składają się niski poziom nakładów badawczo – rozwojowych, niewystarczające wykorzystanie możliwości wynikających ze stosowania TIK w gospodarce, niska konkurencyjność przedsiębiorstw, wysoka zasobochłonność i emisyjność gospodarki, wysoka wrażliwość na zmiany klimatu i brak skutecznych systemów zarządzania ryzykami, niezadowalający poziom ochrony środowiska oraz niepełne lub nieefektywne wykorzystanie potencjałów związanych z zasobami środowiskowymi i kulturowymi, niska dostępność transportowa kraju w układzie europejskim, niewystarczający poziom bezpieczeństwa energetycznego kraju (działania w zakresie badań i innowacji wspieranych w dziedzinie energii oraz inwestycje w technologie i rozwiązania będą zgodne z celami strategicznymi, jakie znajdują się w Europejskim strategicznym planie w dziedzinie technologii energetycznych), niedostosowany do potrzeb rynku pracy system kształcenia oraz kompetencji kadr oraz niepełne wykorzystanie zasobów rynku pracy) oraz **niewystarczającej spójności społecznej i terytorialnej** (w tym wysokiego poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego, niskiego dostępu do usług publicznych, niewystarczającej dostępności transportowej w układzie krajowym i regionalnym, niewystarczających kompetencji cyfrowych, w szczególności w grupach zagrożonych wykluczeniem społecznym).

Ponadto założenia RPO są zgodne z celami regionalnych oraz krajowych dokumentów strategicznych w tym DSRK, SRK, KPZK oraz 9 strategii zintegrowanych.

Program przyczynia się do realizacji założeń *Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030*, którego celem jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmieniającego się klimatu.

Ze środków RPO dofinansowane są priorytetowe kierunki działań adaptacyjnych, w najbardziej wrażliwych na zmiany klimatu obszarach, m.in.: gospodarka wodna, różnorodność biologiczna, zdrowie, energetyka, obszary zurbanizowane, transport.

W ramach programu została zapewniona komplementarność i spójność interwencji realizowanych w ramach PI 6c oraz PI 8b. Prozatrudnieniowy charakter oraz wsparcie inwestycji wynikających z planów działań opartych na strategii danego obszaru w ramach PI 8b odróżnia je od interwencji w ramach PI 6c. Ponadto w ramach PI 8b wspierane są niewielkie projekty (do 2 mln euro kosztów kwalifikowanych projektu). Zgodnie z powyższym inwestycje podejmowane w zakresie PI 8b stanowią uzupełnienie dla interwencji realizowanych w ramach PI 6c.

ZASOBY INFRASTRUKTURALNE:

Transport

- Istnieje silna potrzeba stworzenia spójnego i sprawnie funkcjonującego systemu transportowego. Bez efektywnego i sprawnego transportu nie jest możliwe przyspieszenie wzrostu gospodarczego regionu.
- Obecny stan dróg krajowych i ekspresowych, przebiegających przez województwo świętokrzyskie, pomimo realizacji projektów inwestycyjnych z udziałem środków unijnych na lata 2007-2013, nie pozwala na sprawne połączenie z siecią autostrad oraz największymi polskimi aglomeracjami.
- Układ transportowy regionu, łączący go z paneuropejskimi korytarzami transportowymi, tworzy 10 dróg krajowych, w tym 2 drogi międzynarodowe. Drogi te uzupełniane są 10 liniami kolejowymi oraz siecią 36 dróg wojewódzkich. Głównym węzłem komunikacyjnym regionu są Kielce. Do węzłów regionalnych (zgodnie z Programem Rozwoju Infrastruktury Transportowej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007 – 2013) należy zaliczyć ośrodki powiatowe: Jędrzejów, Sandomierz, Skarżysko-Kamienna, Opatów, Ostrowiec Świętokrzyski, Starachowice, Końskie, Busko-Zdrój, Staszów, Włoszczowa, Kazimierza Wielką, Pińczów oraz gminne: Chmielnik, Ożarów i Łoniów. Pozostałe drogi krajowe oraz drogi wojewódzkie tworzą sieć powiązań regionalnych.
- Pozycja konkurencyjna regionu, wiążąca się z relatywnie bliskim dystansem do innych miast wojewódzkich nie jest w pełni wykorzystywana, w znacznej mierze z uwagi na niewystarczający stan połączeń komunikacyjnych z tymi ośrodkami.
- Kwestią o najwyższym znaczeniu dla zwiększenia potencjału konkurencyjnego gospodarki województwa świętokrzyskiego jest kontynuacja szeroko zakrojonych inwestycji, mających na celu poprawę jakości infrastruktury transportowej w województwie, zarówno o charakterze regionalnym, jak i krajowym.

- Region świętokrzyski cechuje stosunkowo mała zewnętrzna dostępność transportowa i słaby stopień skomunikowania z najważniejszymi pasmami transportowymi w jego otoczeniu.
- Najbardziej efektywnym kierunkiem wydatkowania środków w sektorze transportu drogowego są przedsięwzięcia kompleksowe, w przeważającym stopniu dotyczące dróg wojewódzkich.
- Województwo świętokrzyskie znajduje się poza obowiązującą siecią europejskich korytarzy transportowych tworzonych przez autostrady i linie kolejowe AGC/AGTC. Najbliższe elementy tej sieci stanowią na zachodzie autostrada A1 (Gorzyczki – Katowice – Toruń – Gdańsk) i linia kolejowa E/CE 65 (linia stanowi połączenie Gdyni i Gdańska przez centralną Polskę i Górny Śląsk z południową granicą państwa w Zwardoniu i Zebrzydowicach), na północy autostrada A2 (Poznań – Łódź – Warszawa) i linia kolejowa E/CE 20 (Kunowice – Poznań – Warszawa – Terespol), na południu autostrada A4 (najdłuższa z autostrad znajdujących się w Polsce łączy Jędrzychowice – Wrocław – Opole – Katowice – Kraków – Rzeszów) i linia kolejowa E/CE 30 (Zgorzelec – Wrocław – Katowice – Kraków – Przemyśl).
- Dla rozwoju i otwarcia komunikacyjnego regionu świętokrzyskiego niezmiernie ważne jest wsparcie transportu kolejowego. Poprawa infrastruktury kolejowej pozwoli na bardziej efektywne wykorzystanie istniejących połączeń w transporcie pasażerskim, towarowym, odciążenie połączeń drogowych i usprawnienie komunikacji zbiorowej w regionie. Rozwój województwa świętokrzyskiego w sektorze transportu kolejowego pozwoli nie tylko na zwiększenie wymiany towarowej regionu ale także na tworzenie nowych miejsc pracy i na pobudzenie rozwoju gospodarczego w innych sektorach.

Infrastruktura teleinformatyczna

- Województwo świętokrzyskie, jako region Polski Wschodniej najszybciej nadrabiający zaległości rozwojowe, pozostaje nadal znacznie poniżej średniej unijnej pod względem wykorzystania technologii informatycznych przez mieszkańców, przedsiębiorców oraz instytucje publiczne.
- Stan infrastruktury umożliwiającej uzyskanie dostępu do szerokopasmowego Internetu nie jest wystarczający. W 2012 roku jedynie 33,7% gospodarstw domowych wyposażonych było w komputer osobisty z szerokopasmowym dostępem do Internetu, przy czym wartość ta dla całego kraju wyniosła 52,4%.
- Pełna infrastruktura teleinformatyczna istnieje jedynie w części największych ośrodków miejskich, lecz już na terenach obrzeżnych i do nich przylegających sytuacja jest diametralnie różna (od miejsc z dobrymi jakościowo łączami do ich kompletnego braku). Brak tego typu infrastruktury w największym zakresie dotyczy obszarów wiejskich. Dlatego też pod względem powszechności wykorzystywania technologii informatycznych województwo świętokrzyskie ma jeszcze wiele do nadrobienia.
- Jak podaje Bank Danych Lokalnych GUS w 2012 roku 91,4% przedsiębiorstw województwa świętokrzyskiego wykorzystywało do swojej pracy komputer, a wartość dla całej Polski wyniosła 94,7%. Z kolei wskaźnik dotyczący przedsiębiorstw posiadających dostęp do Internetu w 2012 roku wyniósł 90,3% dla województwa świętokrzyskiego natomiast w skali kraju

uksztalał się na poziomie 93,2%. W obydwu przypadkach województwo świętokrzyskie zajęło ostatnie miejsce w skali całego kraju. W 2011 roku 84,1% przedsiębiorstw województwa świętokrzyskiego wykorzystywało Internet w kontaktach z administracją publiczną, podczas gdy na poziomie kraju wskaźnik ten wyniósł 90,2%.

- Problem niewystarczającego wykorzystania Internetu przez indywidualnych użytkowników oraz przedsiębiorców dotyczy również uczniów świętokrzyskich szkół. Udział procentowy szkół podstawowych wyposażonych w komputery przeznaczone do użytku uczniów z dostępem do Internetu w 2012 roku wynosił 94,67% co dawało nam 10 miejsce w skali kraju (wartość wskaźnika dla całego kraju wyniosła 94,92%). W przypadku gimnazjów ten sam rodzaj wskaźnika wyniósł 83,94% co daje 5 wynik w skali kraju (wartość dla Polski wyniosła 81,79%). W 2012 roku z komputera mającego dostęp do Internetu korzystało około 8 uczniów szkół podstawowych i jest to 13 wynik w skali kraju, a w przypadku uczniów szkół gimnazjalnych wskaźnik kształtował się na poziomie 11 osób, co daje nam szósty wynik w skali kraju.
- Działanie na rzecz rozwoju społeczeństwa informacyjnego wymaga przyspieszenia budowy niezbędnej infrastruktury oraz propagowania wiedzy nt. efektywnego korzystania z możliwości, jakie dają rozwiązania informatyczne. Innym kierunkiem działania na rzecz budowy społeczeństwa informacyjnego jest poprawa znajomości technik informatycznych we wszystkich częściach społeczeństwa, w tym wśród osób starszych, propagowanie wiedzy nt. możliwości wykorzystania tych umiejętności w różnych sferach życia.
- Z raportu pn. Diagnoza Społeczna 2009 odczytać można, iż 6,4% ogółu osób z niepełnosprawnościami to osoby z niepełnosprawnościami wzroku, 3,9% słuchu oraz 35,6% narządu ruchu. Są to niepełnosprawności, które w znacznym stopniu wpływają na utrudnienia w dostępie do informacji. Niezmiernie ważnym stają się zatem działania wpływające na ułatwienie dostępu do technologii informatycznych dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności.
- Dla rozwoju województwa świętokrzyskiego inwestycje w rozbudowę szeroko rozumianej infrastruktury teleinformatycznej oraz rozwój usług informatycznych dla klientów końcowych (tj. np. e-administracja, e-gospodarka, e-zdrowie), a także kompetencji odbiorców tych działań, są naturalną konsekwencją realizacji nakreślonych celów rozwojowych na nadchodzące lata. Tym bardziej, że w województwie świętokrzyskim podjęto już wysiłek realizacji wielu przedsięwzięć inwestycyjnych, których efekty powinny być wzmocnione poprzez dalsze inwestowanie w rozwój społeczeństwa informacyjnego na terenie województwa. Przykładem realizowanych już w województwie projektów są m.in. inwestycje Samorządu Województwa Świętokrzyskiego pn. „e-świętokrzyskie Budowa Systemu Informacji Przestrzennej Województwa Świętokrzyskiego” oraz „e-świętokrzyskie Rozbudowa Infrastruktury Informatycznej JST”, dofinansowane w ramach Działania 2.2 Budowa infrastruktury społeczeństwa informacyjnego Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013.

Dziedzictwo naturalne i kulturowe

- Województwo świętokrzyskie charakteryzuje się wysokimi walorami przyrodniczymi tj. 64,5% powierzchni objęte jest różnymi formami ochrony co stawia region świętokrzyski pod tym względem na pierwszym miejscu w skali kraju.
- Na terenie regionu świętokrzyskiego znajdują się obszary objęte Europejską Siecią Ekologiczną **NATURA 2000**, tj. ok. 182 182,9 ha powierzchni województwa (2 obszary specjalnej ochrony ptaków i 38 obszarów ochrony siedlisk).
- Na szczególną uwagę zasługuje wykorzystanie cennych **zasobów wód mineralnych uznanych za lecznicze i termalnych na południu województwa** (m.in. Busko-Zdrój, Solec-Zdrój, powiat kazimierski).
- Województwo świętokrzyskie wskutek nasilających się zmian klimatycznych, jest regionem narażonym na niebezpieczeństwo powodzi. Największe powodzie miały miejsce w lipcu 1997 i 2001 roku oraz w 2010 roku. Istotne zagrożenie stanowią w większości wylewy Wisły spowodowane gwałtownymi opadami lub roztopami na terenach górskich.
- W sytuacjach występowania klęsk żywiołowych w województwie istotną rolę odgrywają jednostki służb ratowniczych w tym Ochotniczej Straży Pożarnej. Sprzęt, jakim dysponują jednostki OSP jest niejednokrotnie przestarzały i wyeksploatowany. Największe potrzeby dotyczą taboru transportowego, sprzętu oraz specjalistycznego umundurowania.
- 84,6% mieszkańców regionu miało dostęp do sieci wodociągowej. Wskaźnik ludności korzystającej z sieci wodociągowej na obszarach miejskich wzrósł do poziomu 95%, natomiast na obszarach wiejskich wskaźnik ten wynosi 76%. Najslabiej pod względem zwodociągowania wypadają gminy wiejskie oddalone od ośrodków miejskich.
- Województwo charakteryzuje się niskim poziomem wskaźnika stosunku długości sieci kanalizacyjnej do sieci wodociągowej. **W 2012 roku 84,6% ludności korzystało z sieci wodociągowej a jedynie 51,5% z sieci kanalizacyjnej.**
- Wskaźnik skanalizowania gmin ukazuje znaczne różnice pomiędzy ośrodkami miejskimi a terenami wiejskimi. W 2012 roku wskaźnik ludności na terenach miejskich korzystającej z sieci kanalizacyjnej wyniósł 84,6% dla porównania wartość dla terenów wiejskich wynosi 24,6%.
- Głównym źródłem zaopatrzenia w wodę dla mieszkańców województwa są wody podziemne natomiast woda na cele przemysłowe pozyskiwana jest przede wszystkim z zasobów wód powierzchniowych. Województwo świętokrzyskie jest jednym z województw, w którym pobór wody w porównaniu do dostępnych zasobów jest stosunkowo duży.
- Województwo świętokrzyskie charakteryzuje się jednym z najwyższych wskaźników w zakresie odprowadzania ścieków przemysłowych i komunalnych do wód lub do ziemi, w tym ok. 97,4% stanowią ścieki przemysłowe, a ponad 2,6% to ścieki komunalne.
- W województwie świętokrzyskim funkcjonują 156 oczyszczalni ścieków w tym 46 przemysłowych oraz 110 komunalnych. W 2012 roku wskaźnik ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków wyniósł ponad 53,6%. Jednak jest to niski wskaźnik na tle pozostałych województw.

- W 2012 roku w Województwie Świętokrzyskim zebranych zostało 181,4 tys. ton odpadów komunalnych (jedynie 7% to odpady zebrane selektywnie). W 2012 roku na 1 mieszkańca województwa przypadało 180 kg odpadów wytworzonych, natomiast ilość zebranych odpadów wynosiła 142 kg. Ilość odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych) na koniec 2012 roku wyniosła 2 296,9 tys. ton. (ponad 420 tys. ton więcej niż w roku poprzednim).
- W latach 2010-2012 na terenie województwa funkcjonowało 15 składowisk odpadów komunalnych, od 2013 roku funkcjonuje 14 składowisk odpadów komunalnych oraz 17 regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych.
- Od 2011 roku funkcjonują 4 składowiska odpadów przemysłowych oraz 1 składowisko odpadów niebezpiecznych.
- W 2012 roku w województwie świętokrzyskim poziom ograniczania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania wyniósł 39,95% wagowo całkowitej masy odpadów komunalnych, w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 roku
- W przypadku poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła w województwie wskaźnik ten wyniósł 16,97%.
- W ostatnich latach obserwowany jest ciągły wzrost ilości odpadów niebezpiecznych, w tym także w odpadach komunalnych.
- Atutem regionu świętokrzyskiego są zasoby dziedzictwa kulturowego, w których upatruje się czynnik wpływający na możliwości rozwoju społeczno-gospodarczego. W rejestrze zabytków prowadzonym na terenie województwa świętokrzyskiego wpisanych jest 1 707 zabytków nieruchomych oraz 214 zabytków archeologicznych (wg. stanu na 2012 rok).
- Zasoby dziedzictwa kulturowego znajdujące się na terenie województwa stanowią własność różnych podmiotów: kościołów i związków wyznaniowych, Skarbu Państwa, samorządów, osób fizycznych. Najlepiej zachowane są zabytki należące do Kościoła Katolickiego oraz do sektora publicznego. W najgorszym stanie są zabytki będące w rękach prywatnych.
- W województwie funkcjonują 24 muzea w tym, m.in. muzea techniczne, archeologiczne i historyczne. Obiekty te posiadają w swych zasobach 142,3 tys. muzealiów.
- Obserwowana jest zróżnicowana tendencja liczby odwiedzających. W 2011 roku liczba ta wyniosła 618 tys., tj. o 56% więcej w porównaniu do 2000 roku, natomiast w 2012 rok można zaobserwować spadek o 38,8 tys. osób w stosunku do 2011 roku.
- Mając na uwadze zasoby dziedzictwa naturalnego i kultury województwa świętokrzyskiego obserwowane jest wzrastające zainteresowanie turystów regionem. Widoczny jest wzrost ruchu turystycznego, mierzony liczbą turystów korzystających z noclegów w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania oraz udzielonymi noclegami. W 2012 roku liczba korzystających z noclegów wyniosła 435 800 osób co stanowi wzrost o 6,7% w stosunku do 2010 roku. W 2012 roku udzielono 1 330 887 noclegów gdzie dla porównania dla roku 2010 wartość ta wyniosła 1 206 889.

- W regionie działają następujące instytucje kultury: placówki biblioteczne (102) oraz filie (173), kina (12), teatry (4), filharmonia oraz ośrodki kultury (122a także instytucje ochrony dziedzictwa narodowego, kulturowego tj. archiwum państwowe.
- Ze względu na potrzeby regionu niezbędne jest wsparcie inicjatyw mających za zadanie poprawę jakości środowiska miejskiego w tym rekultywacja terenów przemysłowych (zdegradowanych).
- Ilość gruntów wymagających rekultywacji w województwie wynosi 3,42 tys. ha, co stanowi 5% w skali kraju. Większość terenów (3,40 tys. ha) to grunty zdewastowane, 22 ha to obszary zdegradowane. W 2011 roku zrekultywowano jedynie 1 ha terenów, dla porównania w 2010 roku wartość ta wyniosła 29 ha. Wzrost nastąpił w 2012 roku gdzie poddano rekultywacji 25 h terenu.

Infrastruktura usług publicznych

- Sytuacja demograficzna w woj. Świętokrzyskim jest jedną z najbardziej niekorzystnych w kraju, co stanowi istotną i narastającą barierę w rozwoju społeczno-gospodarczym. Prognozy demograficzne przewidują, że problem depopulacji w województwie będzie szczególnie dotkliwy. Wśród zidentyfikowanych przyczyn tego zjawiska upatrywać należy migrację młodych osób poza województwo, na etapie edukacji na poziomie wyższym, bądź dot. absolwentów szkół wyższych, a także ujemny przyrost naturalny.
- Region charakteryzuje się niskim standardem infrastruktury społecznej, a rozbudowa, modernizacja i usprawnienie jej elementów uznano za jeden z warunków powodzenia realizacji innych celów Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020.
- W 2012 r. w województwie świętokrzyskim do przedszkoli uczęszczało 64,3 % dzieci w wieku 3-5 lat, co stanowiło 13 miejsce w skali kraju. Widoczne są znaczące dysproporcje w uczestnictwie w wychowaniu przedszkolnym dzieci na wsi (50,7%) i w mieście (83%) oraz pomiędzy powiatami.
- W regionie występuje bardzo niska dostępność do opieki nad dziećmi do lat 3 zarówno pod względem ilości samych placówek jak i oferowanych miejsc. W 2012 r. na 1 tys. dzieci do lat 3 przypadało zaledwie 25,7 miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych – 15 miejsce w kraju (w Polsce 37,9 miejsc). Region zajmował również odległe miejsce, pod względem liczby funkcjonujących żłobków.
- Wzrost odsetka osób w wieku poprodukcyjnym oraz wydłużająca się przeciętna długość życia mieszkańców (przy jednoczesnym pogorszeniu ich stanu zdrowia) pociągną za sobą zwiększenie zapotrzebowania na usługi podstawowej i specjalistycznej opieki medycznej oraz usługi opieki społecznej.
- Czas oczekiwania na świadczenia w **lecnictwie szpitalnym** był najdłuższy na oddziałach: chirurgicznym dla dzieci, neurochirurgicznym, chorób zakaźnych, chirurgii szczękowo twarzowej, w zakresie **ambulatoryjnej opieki specjalistycznej** najwięcej osób oczekiwało w poradniach: okulistycznej, dermatologicznej, oraz kardiologicznej. Największa liczba osób oczekujących na **specjalistyczne świadczenia zdrowotne** wystąpiła w poradniach: okulistycznej, chirurgii urazowo-ortopedycznej, kardiologicznej oraz neurologicznej, a **najdłuższy czas oczekiwania na usługi w poradniach specjalistycznych** dotyczył: proktologii, neurochirurgii, endokrynologii oraz urologii.

- W zakresie **opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień** największa liczba osób oczekiwała na leczenie w poradni zdrowia psychicznego a najdłuższy czas oczekiwania pacjentów wystąpił na oddziale psychiatrycznym dla chorych somatycznie i w poradni dla dzieci z autyzmem.
- Na leczenie w szpitalu uzdrowiskowym w 2012 r. oczekiwały łącznie 452 osoby, (22,7% leczonych w 2012 r.). Najwięcej pacjentów oczekiwało na leczenie związane ze schorzeniami narządu ruchu oraz układu oddechowego na leczenie w sanatorium uzdrowiskowym oczekiwało 13 159 osób (114,6% świadczeń w 2012 roku). Największą grupę stanowili pacjenci ze schorzeniami narządu ruchu oraz schorzeniami układu krążenia.
- W 2011 r. do głównych przyczyn zgonów mieszkańców województwa należały choroby układu krążenia (46,82%), nowotwory (22,76%), choroby układu oddechowego (4,75%), układu trawiennego (3,82%). Jednocześnie prognozuje się, że zachorowalność na nowotwory będzie wzrastać i stawać się coraz poważniejszym problemem dla zdrowia publicznego.
- Liczba placówek oferujących pomoc osobom przewlekle chorym w Województwie Świętokrzyskim jest na poziomie niższym niż średnia krajowa. Zapotrzebowanie na opiekę paliatywną i hospicyjną stale wzrasta, co wynika ze zjawiska wzrostu zachorowań na choroby onkologiczne i inne nieuleczalne choroby.
- Największe zasoby aparatury medycznej związanej z wykrywalnością raka są w posiadaniu Świętokrzyskiego Centrum Onkologii. Zauważa się duże niedoinwestowanie, mimo iż choroby nowotworowe są jedną z najczęstszych przyczyn zgonów w regionie.
- Województwo Świętokrzyskie znajduje się na jednym z ostatnich miejsc (13 pozycja) pod względem zasobu województw w wysoko specjalistyczną aparaturę medyczną na 100 tys. mieszkańców. Przedmiotowy wskaźnik dla regionu odbiega od średniej dla kraju.
- Popyt na lekarzy i opiekę medyczną wzrasta z powodu starzenia się mieszkańców regionu świętokrzyskiego. Dlatego też samorząd województwa musi dołożyć wszelkich starań by wzmocnić struktury uczelniane regionu w tym zakresie.
- Ideą utworzenia kierunków lekarskich na Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach jest zwiększenie dostępności do innowacyjnych technologii medycznych, które stworzy nowoczesna aparatura badawcza, co w konsekwencji wpłynie na promocję regionu świętokrzyskiego w zakresie świadczenia wysokospecjalistycznych usług medycznych.
- Województwo świętokrzyskie dysponuje odpowiednim zapleczem, zarówno Wojewódzki Szpital Zespolony jak i Świętokrzyskie Centrum Onkologii posiada prężnie działające oddziały, które spełniają kryteria jednostek klinicznych.
- Istotnym wyzwaniem w regionie jest przeciwdziałanie problemowi ubóstwa oraz marginalizacji grup defaworyzowanych.
- Konieczne jest podejmowanie działań na rzecz dostosowania infrastruktury instytucji sprawujących opiekę nad osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu (w tym niepełnosprawnymi), jak również realizacja działań na rzecz zapewnienia godziwych warunków życia, m.in. poprzez zwiększenie dostępności do mieszkań chronionych. Istotne jest

- również wzmocnienie systemu pieczy zastępczej zarówno instytucjonalnej jak i rodzinnej, w zakresie dostosowania infrastruktury do potrzeb podopiecznych.
- Ważne jest podejmowanie kompleksowych działań mających na celu rozwój ekonomii społecznej oraz wzmocnienie potencjału podmiotów świadczących usługi społeczne, także jako integralnej części rynku pracy, szczególnie dla osób, których funkcjonowanie i konkurowanie na otwartym rynku pracy jest utrudnione bądź niemożliwe tj. w szczególności osoby niepełnosprawne fizycznie i umysłowo, opuszczający zakłady karne, bezdomni, należący do marginalizowanych mniejszości narodowych oraz innych grup, które w większości stają przed problemem wyłączenia z rynku pracy.
  - Stan infrastruktury placówek edukacyjnych w regionie nie jest zadowalający, co powoduje stopniowe powiększanie się dystansu w dostępie do edukacji oraz jej jakości w stosunku do najlepszych województw. Zwraca się uwagę m.in. na brak odpowiedniej infrastruktury sportowej oraz informatycznej oraz na konieczność dostosowania kształcenia do zmieniających się warunków otoczenia i potrzeb rynku pracy.
  - W przypadku placówek kształcenia zawodowego, istnieją duże braki w zakresie wyposażenia bazy techniczno-dydaktycznej, w tym dotyczącej wdrażania kształcenia modułowego. Istotne jest to dostosowanie bazy dydaktycznej do standardów nowoczesnego kształcenia zawodowego oraz do kształcenia ustawicznego, co podniesie zdecydowanie jakość kształcenia. Istnieje także konieczność rozbudowy bądź remontu bazy jednostek kształcenia zawodowego.

Energetyka, efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii

- Województwo świętokrzyskie charakteryzuje się dużą różnorodnością środowiska naturalnego, co stwarza warunki dla rozwoju w regionie większości dostępnych technologii wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych.
- Korzystne warunki dla pozyskania hydroenergii oraz energii słonecznej występują na obszarze niemal całego regionu. Energia wiatrowa może zostać wykorzystana głównie w północnej i północno-wschodniej części regionu w powiatach: koneckim, skarżyskim, starachowickim, ostrowieckim, opatowskim, sandomierskim oraz w północno - wschodnich częściach powiatów kieleckiego i staszowskiego. Kolejnym źródłem wykorzystywanym do produkcji energii jest biomasa. Potencjalne tereny, do uprawy roślin wykorzystywanych jako biomasa to ugory i odłogi, których w naszym województwie jest ok. 82 tys. ha. Ponadto szacuje się, że ok 50 tys. ha trwałych użytków zielonych (łąki oraz pastwiska) zostało porzuconych. Na tych gruntach w sposób łatwy i bez większych nakładów można przywrócić produkcję rolniczą ukierunkowaną na cele energetyczne.
- Rozwój energetyki geotermalnej jest ekonomicznie nieuzasadniony - ze względu na stosunkowo niskie temperatury wód termalnych występujących na terenie województwa świętokrzyskiego wykorzystanie ich do celów grzewczych wymaga zastosowania pomp ciepła (wysoko nakładowych urządzeń), a także współpracy z kotłowniami konwencjonalnymi dla dogrzewania wody sieciowej przy niskich temperaturach zewnętrznych. Natomiast wody te mogą być wykorzystane bezpośrednio w ogrodnictwie, rekreacji, lecznictwie i hodowli.

- Łącznie moc wytworzona przez instalacje odnawialnych źródeł energii w województwie stanowi około 6% mocy wytworzonej przez instalacje OZE w Polsce. Według danych GUS w 2012 roku produkcja energii elektrycznej w województwie wynosiła 8 268,3 GWh, w tym z OZE ok. 1 265,7 GWh czyli 15 %. Najwięcej energii wytwarzanej ze źródeł odnawialnych pochodzi z elektrowni biomasowych.
- Województwo charakteryzuje się z jednej strony dobrze rozwiniętą przestrzennie siecią elektroenergetyczną oraz istniejącymi rezerwami mocy, z drugiej jednak strony niedostatecznym poziomem planowania energetycznego w gminach, spowodowanym brakiem wystarczających środków finansowych, złym stanem technicznym sieci średnich i niskich napięć. Około 13% całej długości sieci stanowią linie kablowe, pozostałe ok. 87% to linie napowietrzne. Linie niskiego napięcia stanowią ponad połowę długości wszystkich linii elektroenergetycznych na terenie województwa. Budowane w znacznej większości w latach 60-70 ubiegłego wieku, w okresie znacznie mniejszego zapotrzebowania na energię elektryczną, nie spełniają obecnych potrzeb i wymogów. Ze względu na zły stan techniczny (wyeksploatowanie prawie w 50%) oraz ograniczoną przepustowość, wymagają znacznych nakładów na odtworzenie i modernizację. Szczególnej uwagi w tym zakresie wymagają sieci elektroenergetyczne na terenach wiejskich.
- Ograniczenia infrastrukturalne, w szczególności w zakresie rozwoju sieci energetycznych, stanowią poważną barierę zarówno w zaspokojeniu potrzeb energetycznych mieszkańców regionu (bezpieczeństwo energetyczne), jak i w rozwoju OZE, ponieważ jednym z ważniejszych czynników warunkujących rozwój branży OZE jest możliwość przyłączenia infrastruktury wytwórczej do sieci elektroenergetycznej.
- Zidentyfikowane zostały wciąż ogromne potrzeby w zakresie termomodernizacji. Większość budynków użyteczności publicznej jak również wielorodzinnych została oddana do użytku w czasach, kiedy rozwiązania budowlane nie uwzględniały izolacji cieplnej budynków, a właściwą temperaturę zapewniały systemy grzewcze pobierające duże ilości energii. Przystarzałe rozwiązania prowadzą do dużych strat energii, narażając użytkowników na straty finansowe. Wywołują również znaczną emisję szkodliwych czynników do atmosfery.
- W Polsce głównym paliwem pierwotnym do wytwarzania ciepła jest węgiel kamienny. Ze względu na lokalny charakter ciepłownictwa istnieje tyle systemów ciepłowniczych, ile miejscowości, w których jest sieć ciepłownicza. Operatorami sieci są miejscowe przedsiębiorstwa ciepłownicze. Według prognozy przygotowanej przez Agencję Rynku Energii („Aktualizacja prognozy zapotrzebowania na paliwa i energię do roku 2030” opublikowana we wrześniu 2011 r.) łączne zapotrzebowanie na ciepło sieciowe w Polsce wzrośnie o 15% pomiędzy rokiem 2010 a 2030. W związku z tym konieczna jest rozbudowa oraz modernizacja przestarzałej sieci ciepłowniczej, co spowoduje ograniczenie strat ciepła podczas przesyłu oraz umożliwi podłączenie nowych użytkowników, którzy dotychczas korzystali z indywidualnych źródeł ciepła.

- W regionie jest dość dobrze rozwinięty transport publiczny. Średni wiek ww. taboru wynosi około 16,6 lat. Zdecydowana większość autobusów nie spełnia wyższych norm spalania (Euro 3,4 i wyższe) co przy rosnącej presji na ochronę środowiska może powodować coraz wyższe koszty ich eksploatacji.
- Ponadto planowane jest dofinansowanie projektów, których celem będzie promocja strategii niskoemisyjnych dla wszystkich typów obszarów w regionie, w szczególności na obszarach miejskich, jak również wspieranie zrównoważonego publicznego transportu zbiorowego, budowy oraz modernizacji dróg dla rowerów, a także wymian oświetlenia ulicznego na energooszczędne.

Gospodarka

- Niski poziom wypracowanego PKB.
- Rolniczy charakter regionu.
- Jeden z najwyższych wskaźników obrazujących bezrobocie.

Nauka i innowacje

- Niski poziom wykorzystania technik informacyjno-komunikacyjnych przez przedsiębiorstwa.
- Niezadawalająca liczba zgłoszonej ochrony własności przemysłowej przedsiębiorstw w skali całej Polski.
- Niewielki odsetek studentów, słuchaczy studiów podyplomowych, doktorantów na 100 mieszkańców regionu.
- Mała liczba jednostek z działalnością badawczo-rozwojową oraz ośrodków innowacji.
- Region o niskim wskaźniku udziału PKB w finansowaniu badań i prac rozwojowych (GERD) oraz innowacji w sektorze przedsiębiorczości (BERD).
- Niewielkie zatrudnienie pracujących w sferze B+R.
- Niekorzystna struktura nakładów na naukę.
- Niska liczba przedsiębiorstw innowacyjnych i wdrażających innowacje.

Przedsiębiorczość

- Niekorzystna struktura przedsiębiorstw-przewaga przedsiębiorstw sektora usług nad przedsiębiorstwami produkcyjnymi.
- Rozdrobnienie sektora przedsiębiorstw-zdecydowana przewaga małych i mikroprzedsiębiorstw nad średnimi i dużymi firmami.
- Przeciętna liczba firm sektora MŚP na 10 000 mieszkańców województwa kraju.
- Ujemny wskaźnik nowych firm sektora MŚP.
- Dysproporcja w rozmieszczeniu funkcjonujących podmiotów gospodarczych, skupionych w głównej mierze wokół Kielc oraz na obszarach największych powiatów regionu.
- Niewystarczający poziom nakładów inwestycyjnych pośród świętokrzyskiego sektora MŚP.
- Niezadawalający poziom wdrożonych nowych dla przedsiębiorstw i rynku modeli biznesowych.
- Niska wartość eksportu świętokrzyskich przedsiębiorców.
- Mała liczba jednostek wspierających przedsiębiorczość w regionie.

KAPITAŁ LUDZKI, RYNEK PRACY I WYKLUCZENIE SPOŁECZNE

Rynek pracy

- Sytuacja na regionalnym rynku pracy nie jest korzystna.
- **Bezrobocie** rejestrowane od lat utrzymuje się na poziomie wyższym od średniego w kraju, a **bezrobocie długookresowe** w 2012 r. było najwyższe w Polsce². W 2012 r. stopa bezrobocia w województwie wyniosła 15,8% i była wyższa niż średnio w Polsce (13,4 %). Ponad połowę bezrobotnych stanowili mieszkańcy wsi, wśród których znaczny odsetek stanowili ludzie młodzi o niskim poziomie wykształcenia.
- Charakterystycznymi cechami struktury bezrobocia w regionie są: **zróznicowanie terytorialne, wysoki udział bezrobocia wśród ludzi młodych, niski poziom wykształcenia bezrobotnych, długi okres pozostawania bez pracy** a także wysokie **bezrobocie na wsiach** (w tym bezrobocie ukryte).
- Widoczne jest zróznicowanie natężenia bezrobocia w poszczególnych powiatach województwa. Na koniec 2012 r. najwyższa stopa bezrobocia wystąpiła w powiecie: skarżyskim, a najniższa w staszowskim i sandomierskim.
- Utrzymuje się trudna sytuacja na rynku pracy osób bezrobotnych znajdujących się **w szczególnej sytuacji** (osób długotrwale bezrobotnych, powyżej 50 roku życia, do 25 roku życia, bez kwalifikacji zawodowych, bez doświadczenia zawodowego lub nieposiadających wykształcenia średniego oraz z niepełnosprawnościami).
- Nadal problemem pozostaje **niski poziom wykształcenia bezrobotnych** oraz **niekorzystna sytuacja kobiet** na rynku pracy. Kobiety mają większe problemy z wejściem/powrotem na rynek pracy (co wynika m.in. z trudności w godzeniu życia zawodowego i prywatnego), częściej niż mężczyźni dotyka je też problem bezrobocia długotrwałego.
- Istotną barierą w dostępie do rynku pracy są trudności w godzeniu życia zawodowego z rodzinnym (z danych GUS BAEL wynika, że w 2012 r. pełnienie obowiązków rodzinnych i sprawowanie opieki nad domem stanowiło czwarty co do znaczenia powód bierności zawodowej wśród mieszkańców regionu - problem ten dotyczył 43 tys. osób).
- Niepokojącym zjawiskiem jest również wysoki udział bezrobotnych, którzy powracają po raz kolejny do rejestrów osób bezrobotnych.
- Istotną kwestią w regionie jest również **niska aktywność zawodowa mieszkańców**, przy czym niższą aktywność zawodową obserwuje się wśród kobiet i mieszkańców wsi oraz osób z niskim wykształceniem.
- Na obszarach wiejskich nadal problemem pozostaje wysoki poziom bezrobocia (w tym ukrytego), niski udział działalności pozarolniczej w strukturze zatrudnienia na obszarach wiejskich, niższy niż w miastach poziom dochodów mieszkańców wsi oraz wyższy niż w miastach odsetek osób zagrożonych ubóstwem.
- **Sytuacja demograficzna** świętokrzyskiego, jest **jedną z najbardziej niekorzystnych w kraju**.

² Na podstawie danych GUS – BAEL, źródło: www.stat.gov.pl

- W regionie zachodzą silne procesy **starzenia się społeczeństwa** oraz związany z tym **zwiększający się odsetek osób** w wieku nieprodukcyjnym (w większości poprodukcyjnym).
- Od wielu lat województwo charakteryzuje się najstarszą przeciętnie populacją w kraju.³
- Wśród głównych przyczyn niekorzystnej sytuacji demograficznej wskazuje się: **ujemny przyrost naturalny** (współczynnik dzietności w 2012 r. był jednym z niższych w kraju), **ujemne saldo migracji**, a w konsekwencji **ujemny przyrost rzeczywisty ludności**.
- Poziom wydatków na usługi w Polsce w zakresie opieki nad dziećmi, w szczególności poniżej trzeciego roku życia, jest wyjątkowo niski (OECD, 2012 r.). W 2012 r. w świętokrzyskim liczba placówek opieki nad dziećmi, dostępność do miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 oraz odsetek dzieci objętych opieką instytucjonalną były jednymi z najniższych w kraju.
- Stan zdrowia polskiego społeczeństwa jest gorszy od przeciętnego w UE. Niższa jest przeciętna długość życia, a także liczba lat przeżytych w zdrowiu.
- Wyższa niż przeciętnie w UE jest umieralność zarówno wśród mężczyzn jak i kobiet jak również umieralność niemowląt.
- Istotnym problemem obszaru zdrowia jest niska świadomość społeczna oraz wykrywalność chorób w zaawansowanych stadiach.
- Notowany jest deficyt finansowania działań profilaktycznych, a także niska zgłaszalność na profilaktyczne badania populacyjne.
- W 2011 r. do głównych przyczyn zgonów mieszkańców województwa należały **choroby układu krążenia** (46,81%) i **nowotwory** (22,74%) a następnie: zewnętrzne przyczyny zachorowania i zgonu, choroby układu oddechowego oraz choroby układu trawiennego.
- W 2012 r. odnotowano **wzrost liczby zachorowań na jednostki chorobowe** stanowiące główne przyczyny zgonów w województwie tj. związane z **chorobami układu krążenia, układu pokarmowego, układu moczowo-płciowego i oddechowego** oraz **choroby nowotworowe**.
- Liczba zachorowań na nowotwory w Świętokrzyskiem jest jedną z wyższych kraju⁴, a umieralność na nowotwory złośliwe w Polsce jest wyższa niż w średnia dla krajów Europy.⁵ Prognozuje się, że problem ten w perspektywie kolejnych kilku lat będzie przybierał na sile, a nowotwory będą główną przyczyną zgonów.
- Wzrasta również liczba osób ze **schorzeniami psychiatrycznymi i uzależnieniami** (szczególnie od alkoholu i substancji psychoaktywnych).
- Istotnym problemem w regionie jest liczba zachorowań na **cukrzycę** i zagrożenie **pylicą**.
- Nadal występuje niekorzystna sytuacja epidemiologiczna gruźlicy i wysoka zapadalności wirusowego zapalenia wątroby typu C.

³ Position Paper dla ochrony zdrowia na lata 2014 – 2020, Krajowe Ramy Strategiczne (skrót), marzec 2014 r.

⁴ GUS, 2011 r., źródło: www.stat.gov.pl

⁵ Krajowy Rejestr Nowotworów, źródło: http://www.pto.med.pl/linki/krajowy_rejestr_nowotworow

- Jednocześnie w województwie widoczny jest systematyczny **wzrost zapotrzebowania ludności na realizację programów zdrowotnych.**

Edukacja

Do ważnych problemów województwa świętokrzyskiego należy zaliczyć:

- Niedopasowanie oferty edukacyjnej do realiów rynku pracy i potrzeb zgłaszanych przez przedsiębiorców, istotne zagrożenia wynikają przede wszystkim z nierówności w dostępie do usług edukacyjnych, jakości nauczania oraz niskiej świadomości społeczeństwa dotyczącej konieczności uzupełniania kwalifikacji.
- Niski wskaźnik upowszechnienia edukacji przedszkolnej w regionie.
- Brak miejsc wychowania przedszkolnego dla ponad 40% dzieci w wieku przedszkolnym, spowodowane brakiem wystarczającej liczby przedszkoli i miejsc w przedszkolach oraz zbyt wysokimi opłatami za korzystanie z placówek.
- Systematyczny spadek liczby uczniów w szkołach, spowodowany problemami demograficznymi w regionie.
- Spadek liczby mieszkańców województwa posiadających wykształcenie gimnazjalne, podstawowe i niższe, przy jednoczesnym wzroście osób z wykształceniem wyższym.
- Słabe wyniki egzaminów zewnętrznych w 2012 i 2013 r. w zależności od lokalizacji szkoły, wyższe średnie wyniki uzyskiwali uczniowie ze szkół wielkomiejskich, zdecydowanie niższe - ze szkół wiejskich.
- Utrzymująca się niższa niż w kraju zdawalność egzaminu maturalnego. W 2013 r. egzamin dojrzałości zdało **79,3%** uczniów z województwa świętokrzyskiego (w 2012 r. 78,3%), w kraju - **81%** (w 2012r. 80%).
- Mniejszy, niż średnio w kraju poziom umiejętności cyfrowych, spowodowany brakiem odpowiednich pracowni przedmiotowych dostosowanych do nowoczesnego nauczania oraz stosownego wyposażenia szkół w pomoce dydaktyczne i sprzęt komputerowy (w 2012 r. region zajmował 11 miejsce w kraju pod względem liczby komputerów z dostępem do Internetu na obszarach wiejskich).
- Wymagający modyfikacji proces kształcenia z zakresu wychowania fizycznego i sportu szkolnego, spowodowany problemami w zakresie infrastruktury placówek oświaty, w tym, m.in. w zakresie infrastruktury sportowej - w roku 2011/2012 w województwie dwie na pięć szkół wiejskich nie posiadało sali gimnastycznej (GUS).
- Trudna sytuacja absolwentów na rynku pracy, spowodowana niedopasowaniem systemu edukacji ponadpodstawowej do rzeczywistych uwarunkowań regionu.
- Niski współczynnik solaryzacji netto w regionie (11,7%) dla szkół prowadzących kształcenie zawodowe, przy średniej w Polsce (13,21%).
- Potrzeba aktualizacji wiedzy i kompetencji nauczycieli, w tym w szczególności realizujących kształcenie zawodowe po to, aby ich wiedza odpowiadała aktualnemu rozwojowi danej dziedziny i była zgodna ze zmieniającymi się trendami na rynku pracy.

- Niski odsetek osób dorosłych w wieku 25-64 uczestniczących w kształceniu i szkoleniu, spowodowany brakiem świadomości, możliwości podnoszenia poziomu wykształcenia, który w roku 2012 wynosił 3,0% (w kraju – 4,5%).
- Brak szerokiego wykorzystania technologii informacyjno – komunikacyjnych i budowania kompetencji w obszarze TIK, która jest niezbędnym czynnikiem sprzyjającym rozwojowi kapitału ludzkiego i budowaniu gospodarki opartej na wiedzy.

Włączenie społeczne i walka z ubóstwem

- Województwo świętokrzyskie charakteryzuje się jednymi z najwyższych spośród wszystkich województw, oraz pozostającymi na znacznie wyższym poziomie niż średnia dla kraju, wskaźnikami zagrożenia ubóstwem, w tym ubóstwem skrajnym.
- Główne przyczyny przyznawania świadczeń opieki społecznej w regionie to: **bezrobocie** (ok. 76 tys. osób) i **ubóstwo** (ok. 62 tys. osób), **niepełnosprawność** (ok. 35 tys. osób) oraz **długotrwała i ciężka choroba** (ok. 42 tys. osób), a także **bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych** (ok. 27 tys. osób). Najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej zamieszkuje tereny wiejskie (ponad 60%), widoczny jest także wysoki udział dzieci i młodzieży wśród beneficjentów systemu pomocy społecznej, co wskazuje na większe zagrożenie biedą wśród dzieci niż wśród osób dorosłych.
- Z analizy struktury rodzin korzystających z pomocy społecznej wynika, że największy odsetek stanowiły rodziny z dziećmi (47% ogółu rodzin), osoby samotnie prowadzące gospodarstwa domowe (37%), rodziny emerytów i rencistów (18%) oraz rodziny niepełne (12%).
- Zauważalnym zjawiskiem w regionie jest „**feminizacja**” **biedy**, co potwierdzają statystyki dot. beneficjentów pomocy społecznej, wśród których 55% ogółu stanowią kobiety. Na taki stan rzeczy mają wpływ nierówności na rynku pracy (niższy wskaźnik aktywności zawodowej kobiet w regionie – o ok 16% niż dla mężczyzn), przewaga kobiet wśród osób zajmujących się dziećmi i innymi osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.
- **Czynnikami zwiększającymi zagrożenie ubóstwem** w województwie są: młody wiek lub wiek poprodukcyjny, płeć (feminizacja biedy), struktura rodziny (wielodzietne lub niepełne), niestabilne, niezarobkowe źródło dochodu (emerytury, renty, zasiłki), niskopłatna praca, oraz występowanie dysfunkcji takich jak niepełnosprawność członka rodziny.
- Istotnym aspektem jest tworzenie warunków dla **rozwoju i wsparcia rodziny**, w tym w zakresie pełnienia ról opiekuńczo-wychowawczych, a także poszerzanie oferty opieki nad małym dzieckiem, która w województwie jest nieadekwatna do potrzeb, a znacząco wpływa na aktywność zawodową rodziców/opiekunów.
- Nasilające się zjawisko **starzenia się populacji** mieszkańców województwa, jako konsekwencja niekorzystnych tendencji demograficznych w całym kraju, determinuje konieczność podejmowania działań na rzecz rozwoju usług społecznych w tym opiekuńczych, realizowanych zarówno w formie

stacjonarnej, jak i środowiskowej, zapewniających wsparcie w codziennym życiu.

- Czynnikiem utrudniającym włączenie społeczne jest nierównomiernie rozwinięta infrastruktura pomocy społecznej, czego konsekwencją są **deficyty terytorialne w dostępie do świadczeń i usług społecznych oraz zdrowotnych** występujące w wielu powiatach województwa. Dotyczy to w szczególności takich podmiotów jak ośrodki interwencji kryzysowej, rodzinne domy pomocy, kluby samopomocy, mieszkania chronione, placówki wsparcia dla osób niepełnosprawnych oraz ich rodzin m.in. z autyzmem czy chorobą Alzheimera.
- Słaba kondycja ilościowa i jakościowa podmiotów ekonomii społecznej, powiązana jest z **niewystarczającym systemem usług wsparcia** tego sektora w regionie. Pozytywnym zjawiskiem w regionie jest obserwowany rozwój rynku pracy w ramach III sektora. Z kolei wyzwaniem jest utworzenie odpowiedniego systemu wsparcia tego sektora, aby zapewnić możliwość budowania trwałych i stabilnych podmiotów ekonomii społecznej.

1.1.2 Uzasadnienie wyboru celów tematycznych i priorytetów inwestycyjnych

Tabela 1: Uzasadnienie wyboru celów tematycznych i priorytetów inwestycyjnych

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru w oparciu o diagnozę z punktu 1a.1 oraz uwzględniając stosowne unijne, krajowe i/lub regionalne dokumenty strategiczne
CT 1. Wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji	1a. Udoskonalanie infrastruktury badań i innowacji i zwiększanie zdolności do osiągnięcia doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności tych, które leżą w interesie Europy	<ol style="list-style-type: none"> 1. SRWS 2020 wskazuje na konieczność koncentracji interwencji na obszarach o najwyższym potencjale naukowym i gospodarczym w skali regionu, czyli w tzw. inteligentnych specjalizacjach. 2. Strategia Europa 2020 wskazuje na konieczność skierowania środków finansowych na rzecz wzmacniania zdolności i potencjału do prowadzenia wysokiej jakości badań naukowych w jednostkach naukowych i ich komercjalizacji. 3. Umowa Partnerstwa wskazuje na implementację PI 1a w ramach Strategia Badań i Innowacyjności (RIS3) kształtującej zakres inteligentnych specjalizacji województwa świętokrzyskiego.
	1b. Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, tworzenia sieci, pobudzania popytu, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację, oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Europa 2020 oraz KPR wskazują na konieczność podnoszenia nakładów prywatnych na B+R w celu zwiększenia innowacyjności i konkurencyjności gospodarki. 2. Zalecenia Rady dla państwa członkowskiego wskazują na konieczność wprowadzania rozwiązań gwarantujących efektywniejsze powiązania między badaniami, innowacjami i przemysłem. 3. SRSG PW do roku 2020 podejmuje konieczność podnoszenia poziomu innowacyjności makroregionalnej gospodarki w oparciu o specjalizację ponadregionalne, przy jednoczesnym wzmacnianiu potencjału sektora nauki i badań 4. SRWS 2020 – wskazuje na zbyt niską innowacyjność gospodarki oraz intensywność i jakość działalności B+R w regionie jako barierę dla przyszłego rozwoju. 5. W SIEG podkreślono potrzebę większego zaangażowania sektora prywatnego w finansowanie działalności B+R. 6. Umowa Partnerstwa wskazuje na implementację PI 1b w ramach Strategia Badań i Innowacyjności (RIS3) kształtującej zakres inteligentnych specjalizacji województwa świętokrzyskiego.
CT 2. Zwiększenie dostępności wykorzystania i jakości technologii informacyjno-komunikacyjnych	2c. Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia	<ol style="list-style-type: none"> 1. PP wskazuje na konieczność doskonalenia aplikacji TIK w zakresie administracji elektronicznej (w tym elektronicznych zamówień publicznych), e-learningu, e-kultury, e-integracji i e-zdrowia. 2. Europa 2020 podejmuje problematykę pobudzania innowacji w obszarze technologii informacyjno-komunikacyjnych we wszystkich sektorach. Wskazuje na niewystarczające wykorzystanie TIK w Europie oraz propaguje stosowanie i korzystanie z nowoczesnych usług on-line (takich jak e-administracja, e-zdrowie, inteligentny dom, umiejętności informatyczne, bezpieczeństwo).
CT 3. Wzmacnianie konkurencyjności MŚP	3a. Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości	<ol style="list-style-type: none"> 1. SRWS 2020 wskazuje na konieczność zwiększania wydajności poprzez przedsiębiorczość i innowacje, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów. 2. SIEG - budowanie efektywnego otoczenia wspierającego przedsiębiorstwa i przyczynianie się do innowacji, przedsiębiorczości. 3. Realizacja celów Strategii PW 2020 dot. promocji postaw przedsiębiorczych oraz podejmowania samodzielnej działalności gospodarczej i tworzenia nowych miejsc pracy. 4. Celem interwencji jest poprawa pozycji konkurencyjnej sektora przedsiębiorczości poprzez zwiększenie ich efektywności, produktywności oraz wspieranie rozwoju w oparciu o wiedzę –zgodność z Krajowym Programem Badań, Strategią Innowacyjności i Efektywności Gospodarki oraz SRWS 2020. 5. Popularyzacja nauki i innowacyjności pośród przedsiębiorców jako wsparcie współpracy sektorów MŚP i nauki jest zgodna z Krajowym Programem Badań oraz SRWS 2020.
	3b. Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli	1. Europa 2020 wskazuje na konieczność dążenia do budowy efektywnego otoczenia wspierającego przedsiębiorstwa

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

	<p>biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu umiędzynarodowienia</p>	<p>i przyczyniania się do innowacji, przedsiębiorczości.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. SRK 2020 – rozwój eksportu towarów i usług stanowi jeden z priorytetowych kierunków interwencji publicznej w ramach Celu Wzmocnienie stabilności makroekonomicznej Obszaru strategicznego II. Konkurencyjna Gospodarka. 3. Stanowisko KE w sprawie opracowania umowy o partnerstwie i programów Polsce na lata 2014-2020 wskazuje na konieczność rozwoju produktów i usług opartych na TIK, handlu elektronicznego oraz zwiększanie zapotrzebowania na TIK. 4. Zalecenia Rady UE odnośnie krajowego programu reform Polski z 2013 r. wskazują na niedostateczne wykorzystanie potencjału TIK. 5. Europa 2020 – określa technologie informacyjno-komunikacyjne jako jedną z głównych sił napędowych wzrostu gospodarczego. 6. Diagnoza regionalnej infrastruktury teleinformatycznej w RPO 2014 – 2020 – wskazuje na zbyt niskie wykorzystanie TIK.
	<p>3c. Wspieranie tworzenia i poszerzenia zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. SRK 2020 wskazuje na konieczność wspierania tworzenia klastrów, jako narzędzia sprzyjającego zwiększaniu konkurencyjności. 2. Realizacja celów Strategii PW do roku 2020 dot. promocji postaw przedsiębiorczych oraz podejmowania samodzielnej działalności gospodarczej i tworzenia nowych miejsc pracy. 3. Regionalna Strategia Innowacji Województwa Świętokrzyskiego do 2020 – projekt (RSI 2020) zakłada stworzenie nowoczesnego systemu otoczenia dla przedsiębiorstw w celu zdynamizowania działań innowacyjnych w regionie. 4. Europa 2020 zakłada wspieranie rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurencyjności na rynkach światowych. Do realizacji przedmiotowego zadania niezbędne jest wsparcie otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do innowacyjnych MŚP.
<p>CT 4. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach</p>	<p>4.a. Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Europa 2020 - jednym z celów Strategii, które założono do osiągnięcia w 2020 roku, jest zapewnienie 20% udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w bilansie energii finalnej, ograniczenie emisji gazów cieplarnianych o 20% w stosunku do poziomu emisji z 1990 roku oraz zwiększenie efektywności wykorzystania energii o 20%. 2. W PP dla Polski cel dotyczący ograniczenia emisji gazów cieplarnianych został zredukowany do poziomu 14%, a uzyskanie energii z odnawialnych źródeł do 15%. 3. Diagnoza stanu energetyki w regionie w RPO wskazuje na relatywnie dobre warunki do rozwoju OZE.
	<p>4.b. Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Celem polityki energetycznej zarówno UE jak i Polski jest zmniejszenie energochłonności gospodarki. Zalecenie realizacji tego założenia znajduje swoje odzwierciedlenie w zapisach Strategii Europa 2020, DSRK, SSRK, gdzie określono konieczność zwiększenia efektywności energetycznej, zwiększenia produkcji i wykorzystania OZE oraz zmniejszenia emisji CO₂ przez przedsiębiorstwa. 2. Oszczędność energii i jej efektywne wykorzystanie przez przedsiębiorstwa obniży koszty ich funkcjonowania, poprawiając ich sytuację na rynku. Wdrażanie rozwiązań niskoemisyjnych stanowić będzie impuls do zwiększenia innowacyjności przedsiębiorstw, a co za tym idzie podniesie poziom ich konkurencyjności.
	<p>4.c. Wspieranie efektywności energetycznej inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i sektorze mieszkaniowym</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Europa 2020, DSRK, SRK 2020, określają konieczność zwiększenia efektywności energetycznej, zwiększenia produkcji i wykorzystania OZE oraz zmniejszenia emisji CO₂. CO₂, a także poprawy jakości powietrza.
	<p>4.e. Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Interwencja związana z gospodarką niskoemisyjną wpisuje się w realizację polityki klimatycznej UE – polityki ograniczania emisji gazów cieplarnianych. Głównym celem gospodarki niskoemisyjnej jest ograniczenie emisji CO₂, który w dużej mierze generowany jest przez transport w obrębie aglomeracji miejskich. 2. SRWŚ 2020 wskazuje, iż należy dążyć do osiągania korzystnych rezultatów ekonomicznych, przy jednoczesnym obciążeniu środowiska naturalnego. Osiągnięciu tego celu mają służyć m.in. działania ukierunkowane na wsparcie gospodarki niskoemisyjnej: rozwój niskoemisyjnych źródeł energii; wprowadzenie nowoczesnych, innowacyjnych

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

		<p>technologii wytwarzania energii oraz przedsięwzięcia w zakresie promowania zwiększenia udziału niezmotoryzowanego transportu publicznego, rozwój komunikacji publicznej i jej promocja, promocja wykorzystywania proekologicznych środków transportu</p>
<p>CT 5. Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem</p>	<p>5b Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Europa 2020 wskazuje na konieczność podejmowania działań na rzecz przeciwdziałania zmianom klimatu. 2. PP wskazuje na konieczność realizacji działań z zakresu przystosowania zmiany klimatu w obszarze gospodarki wodnej i zapobiegania powodziom. 3. Interwencja PI jest zgodna z dyrektywą 2000/60/WE określającą ramy działań dla ochrony wód (które przyczyniają się m. in. do zmniejszenia skutków powodzi i susz). 4. Dyrektywa 2007/60/WE z 23.10. 2007 r. określa, że nadrzędnym celem Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania jest ograniczanie ryzyka powodziowego i zmniejszanie następstw powodzi w państwach UE. 5. SRWŚ 2020 wskazuje na konieczność podjęcia działań eliminujących występujące w regionie ryzyko powodzi i podtopień. 6. Program Ochrony Środowiska dla Województwa Świętokrzyskiego - Cel średniookresowy do 2019 r.: Zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi woj. oraz zapewnienie skutecznej ochrony przed powodzią i suszą.
<p>CT 6. Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami</p>	<p>6a Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. PP wskazuje na nieefektywne w Polsce zarządzanie odpadami: nadmierne wykorzystanie składowisk odpadów, niewystarczający recykling odpadów oraz niewystarczające wykorzystanie potencjału tego sektora. 2. SRWŚ 2020 w ramach celu szczegółowego – Inżynieria środowiska (...) efektywną gospodarkę odpadami wskazuje jako element poprawy mechanizmów zarządzania środowiskiem. Działania realizowane w ramach priorytetu są zgodne z Planem Gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego 2012 -2018 oraz planem inwestycyjnym dla odpadów komunalnych.
<p>CT 6. Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami</p>	<p>6b Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. PP wskazuje że Polska zmaga się z brakami w zakresie oczyszczania ścieków, przy czym istotne różnice występują między obszarami wiejskimi i miejskimi, co utrudnia osiągnięcie spójności terytorialnej. 2. SRWŚ 2020 w ramach celu szczegółowego – Inżynieria środowiska (...) wskazuje wprost na konieczność poprawy gospodarki wodno-kanalizacyjnej w kontekście poprawy mechanizmów zarządzania środowiskiem. 3. Działania realizowane w ramach priorytetu są zgodne z Programem Ochrony Środowiska dla Województwa Świętokrzyskiego - Cel średniookresowy do 2019 r.: Zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi województwa oraz zapewnienie skutecznej ochrony przed powodzią i suszą.
	<p>6c Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. UP - Działania na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego, jak również rozwoju zasobów kultury będą służyły w parze z lepszym wykorzystaniem tych zasobów z punktu widzenia gospodarki jak również są fundamentami dla rozwoju społeczno-gospodarczego . 2. SRWŚ 2020 - wskazuje na konieczność podejmowania działań na rzecz wykorzystania i wzmocnienia potencjału dziedzictwa kulturowego regionu w Celu szczegółowym - Pakietyzacja i komercjalizacja produktu turystycznego w ramach Celu strategicznego – Koncentracja na kluczowych gałęziach i branżach dla rozwoju gospodarczego regionu. W ramach Celu strategicznego – Koncentracja na rozwoju obszarów wiejskich wskazuje na konieczność podejmowania działań chroniących dziedzictwo kulturowe wsi. 3. Interwencja priorytetu zgodna jest z Programem Opieki nad Zabytkami Województwa Świętokrzyskiego na lata 2013 – 2016.

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

	<p>6d Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program "Natura 2000" i zieloną infrastrukturę</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. PP – ochrona zasobów naturalnych (powietrza, wody i gleby) oraz zabezpieczenie bioróżnorodności stanowią ciągle wyzwania dla Polski. 2. Konieczność realizacji działań w zakresie polityki ochrony bioróżnorodności zawarta została SRWŚ 2020, Cel szczegółowy - Energia <i>versus</i> emisja, czyli próba rozwiązania dylematu, jak nie szkodzić jednocześnie środowisku i gospodarce. 3. Interwencja priorytetu jest zgodna z Programem Ochrony Środowiska dla Województwa Świętokrzyskiego - Cel średniookresowy do 2019 r.: Zachowanie i wzmocnienie różnorodności biologicznej i krajobrazowej województwa.
<p>CT 7. Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniach najważniejszych infrastruktur sieciowych</p>	<p>7b Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi</p> <p>7d. Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowania działań służących zmniejszaniu hałasu</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. SRWŚ 2020 wskazuje na konieczność poprawy infrastruktury regionalnej, w tym: m. in. infrastruktury transportowej. 2. W Strategii Europa 2020 jednoznacznie wskazano na konieczność działań w celu zapewnienia, by sieci transportowe i logistyczne umożliwiły sektorowi przemysłu w Unii skuteczny dostęp do jednolitego rynku i rynków międzynarodowych 3. Strategia Rozwoju Transportu do 2020 realizacja interwencji w zakresie rozwoju infrastruktury transportowej – drogowej, kolejowej oraz zapewnieniu bezpieczeństwa ruchu drogowego, kolejowego etc. 4. Dokument KE Stanowisko służb komisji w sprawie opracowania umowy o partnerstwie i programów w Polsce na lata 2014 – 2020 zwraca uwagę na niwelowanie znaczących niedoborów w infrastrukturze transportowej, będące poważną barierą wzrostu gospodarczego. <ol style="list-style-type: none"> 1. Strategia Rozwoju Transportu do 2020 realizacja interwencji w zakresie rozwoju infrastruktury transportowej – drogowej, kolejowej oraz zapewnieniu bezpieczeństwa ruchu drogowego, kolejowego etc. 2. W Strategii Europa 2020 jednoznacznie wskazana jest na konieczność działań w celu zapewnienia, by sieci transportowe i logistyczne umożliwiły sektorowi przemysłu w Unii skuteczny dostęp do jednolitego rynku i rynków międzynarodowych.
<p>CT 8. Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników</p>	<p>8b. Wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, w tym poprzez przekształcanie upadających regionów przemysłowych i zwiększenie dostępu do określonych zasobów naturalnych i kulturalnych oraz ich rozwój</p> <p>8i. Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Europa 2020 – w kontekście zachodzących zmian demograficznych podkreśla potrzebę podniesienia aktywności zawodowej oraz zatrudnienia (szczególnie kobiet i osób starszych) oraz wspierania gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia. 2. PP – zatrudnienie i spójność społeczna powinny pozostać dla Polski przedmiotem głównego zainteresowania. Inwestycje w zatrudnienie i włączenia społeczne powinny skupiać się na integracji najsłabszych grup społecznych na rynku pracy: osób starszych, kobiet, młodzieży oraz osób narażonych na ryzyko dyskryminacji i wykluczenia społecznego. 3. SRK 2020 – podkreśla konieczność podejmowania działań na rzecz wspierania podejmowania zatrudnienia i utrzymania aktywności zawodowej, upowszechnianie elastycznych form zatrudnienia, 4. SRWŚ 2020 - wskazuje na konieczność stymulowania rozwoju gospodarczego oraz tworzenia nowych miejsc pracy szczególnie w kontekście zachodzących zmian w regionie demograficznych oraz wysokiego bezrobocia. <ol style="list-style-type: none"> 1. Europa 2020 – podkreśla się potrzebę podniesienia aktywności zawodowej oraz zatrudnienia (szczególnie kobiet i osób starszych) oraz wspierania gospodarki cechującej się wysokim poziomem zatrudnienia. 2. PP – zatrudnienie i spójność społeczna powinny pozostać dla Polski przedmiotem głównego zainteresowania. Inwestycje w dziedzinie zatrudnienia i włączenia społecznego powinny skupiać się na integracji najsłabszych grup społecznych na rynku pracy: osób starszych, kobiet, młodzieży oraz osób narażonych na ryzyko dyskryminacji i wykluczenia społecznego. 3. SRK 2020 – podkreśla konieczność podejmowania działań na rzecz wspierania podejmowania zatrudnienia i utrzymania aktywności zawodowej, upowszechnianie elastycznych form zatrudnienia. 4. SRWŚ 2020 - wskazuje na konieczność stymulowania rozwoju gospodarczego oraz tworzenia nowych miejsc pracy szczególnie w kontekście zachodzących zmian demograficznych oraz silnie zaznaczającego się w regionie bezrobocia.

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

<p>8iii. Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw</p>		<ol style="list-style-type: none"> 1. Europa 2020 podkreśla konieczność podejmowania działań na rzecz wspierania wysokiego poziomu zatrudnienia i podnoszenia aktywności zawodowej społeczeństwa. 2. PP – wskazuje konieczność działań służących uwolnieniu potencjału przedsiębiorczości, promowaniu samozatrudnienia, włączając w te działania również badaczy i pracowników akademickich; wspierania tworzenia nowych źródeł zatrudnienia dla osób odchodzących z rolnictwa oraz priorytetowego traktowania osób w najgorszej sytuacji na rynku pracy. 3. SRK 2020 wskazuje na konieczność podejmowania działań na rzecz wspierania podejmowania zatrudnienia, w tym poprzez likwidację barier związanych z założeniem, prowadzeniem oraz rozwijaniem własnej działalności gospodarczej. 4. SRWŚ 2020 wskazuje konieczność stymulowania rozwoju gospodarczego oraz tworzenia nowych miejsc pracy szczególnie w kontekście zachodzących zmian demograficznych oraz silnie zaznaczającego się bezrobocia. Podkreśla znaczenie sektora MŚP w rozwoju gospodarki regionalnej.
<p>8iv. Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę</p>		<ol style="list-style-type: none"> 1. Europa 2020 – działania na rzecz równouprawnienia płci wskazuje jako niezbędny czynnik do osiągnięcia spójności społecznej i rozwoju oraz podniesienia aktywności zawodowej. 2. PP wskazuje, że udział kobiet w rynku pracy powinien się znacząco zwiększyć, a promowanie równości mężczyzn i kobiet oraz godzenia życia zawodowego i prywatnego powinny stać się priorytetem w ramach WRS. 3. KPR wskazuje na potrzebę wsparcia działań na rzecz godzenia ról rodzinnych i zawodowych kobiet i mężczyzn. 4. SRK 2020 wskazuje na konieczność podjęcia działań na rzecz godzenia życia zawodowego i rodzinnego, m.in. zwiększanie dostępności różnych form instytucjonalnej opieki nad dziećmi oraz osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu i w podeszłym wieku. 5. SRWŚ 2020 wskazuje na konieczność stymulowania rozwoju gospodarczego oraz tworzenia nowych miejsc pracy szczególnie w kontekście zachodzących zmian demograficznych oraz silnie zaznaczającego się bezrobocia, w tym godzenie życia zawodowego i prywatnego.
<p>8v. Przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian</p>		<ol style="list-style-type: none"> 1. Europa 2020 podkreśla potrzebę wspierania potencjału przedsiębiorstw jako elementu silnej gospodarki. 2. PP wskazuje na konieczność zwiększenia dostępu do finansowania i zaawansowanych usług dla przedsiębiorców, w tym zaawansowanych usług doradczych. 3. SRK 2020 – wskazuje na konieczność wspierania działań służących podnoszeniu wydajności pracy, wdrażania zaawansowanych technologii, podnoszenia kwalifikacji zatrudnionych. 4. KPR wskazuje na potrzebę rozwoju kapitału intelektualnego w przedsiębiorstwach i promocję postaw przedsiębiorczych w społeczeństwie jako kluczowe czynniki rozwoju gospodarczego. 5. SRWŚ 2020 podkreśla potrzebę szerokiego programowania interwencji ukierunkowanej na wzrost potencjału regionalnych przedsiębiorstw jako czynnika warunkującego wzrost regionu.
<p>8vi. Aktywne i zdrowe starzenie się</p>		<ol style="list-style-type: none"> 1. Europa 2020 podkreśla konieczność wspierania zdrowia i aktywności osób starszych. 2. PP – wskazuje osoby starsze jako jedną z najsłabszych grup na rynku pracy. Wskaźnik zatrudnienia starszych pracowników należy do najniższych w Europie. Należy wspierać działania na rzecz aktywnego i zdrowego starzenia się, zwiększać wskaźnik zatrudnienia starszych pracowników i poprawiać ich zdolność do zatrudnienia. 3. SRK 2020 – należy wydłużyć aktywność zawodową społeczeństwa, w tym poprzez podnoszenie świadomości wśród pracodawców. 4. KPR – podkreśla konieczność realizacji działań na rzecz podnoszenia aktywności zawodowej osób starszych. 5. Aktywne i zdrowe starzenie się jest ponadto przedmiotem Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na 2012 – 2013, Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu na 2012-2017 oraz Świętokrzyskiego Programu Pomocy Społecznej na 2012-2017.

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

CT 9. Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	9a. Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych, oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych	<ol style="list-style-type: none"> 1. PP – większy i stabilny dostęp do wysokiej jakości i przystępnych cenowo usług, w tym opieki zdrowotnej i usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym. 2. SRWŚ 2020 – kumulowanie kapitału ludzkiego, zdrowych, kreatywnych i wykształconych ludzi jest elementem realizacji celu strategicznego SRWŚ 2020 - Koncentracja na budowie kapitału ludzkiego i bazy dla innowacyjnej gospodarki. Realizacja celu powinna obejmować zapewnienie efektywnej opieki zdrowotnej propagowanie zdrowego stylu życia, rozwój usług społecznych w szczególności dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, rodzin wielodzietnych oraz dzieci z rodzin dysfunkcyjnych. W celu strategicznym – Koncentracja na rozwoju obszarów wiejskich - wskazano konieczność rozwoju usług publicznych na terenach wiejskich, w tym, poprawy jakości i dostępu do opieki medycznej. W celu strategicznym – Koncentracja na poprawie infrastruktury regionalnej, wskazano konieczność realizacji działań na rzecz poprawy infrastruktury społecznej usług publicznych.
	9b. Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich	<ol style="list-style-type: none"> 1. PP – rewitalizacja fizyczna i gospodarcza ubogich społeczności miejskich i wiejskich jako ważny kierunek działań. 2. SRWŚ 2020 roku wskazuje, iż realizacja jej celów winna obejmować również działania z zakresu wspierania rewitalizacji miast oraz subregionalnych i lokalnych ośrodków wzrostu. 3. SRK 2020 – wskazuje, iż w efekcie spójnych działań rewitalizacyjnych, nastąpi lokalizacja nowych funkcji, ożywienie i dywersyfikacja gospodarcza z jednoczesną poprawą sytuacji społecznej.
	9i. Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Europa 2020 – rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu jest jednym z trzech głównych priorytetów Strategii / Realizacja Europejskiego Programu Walki z Ubóstwem. 2. PP wskazuje wprost na konieczność integracji najsłabszych grup społ., w tym w dziedzinie zatrudniania i włączenia społecznego. 3. KPPUiWS – podkreśla konieczność przeciwdziałania wykluczeniu społ. dzieci i młodzieży (Priorytet I) oraz wspierania aktywnej integracji w społeczności lokalnej (Priorytet III). 4. SRK 2020 - działania na rzecz spójności społ. i terytorialnej oraz integracji społ., zwiększanie aktywności oraz zmniejszanie ubóstwa w grupach najbardziej zagrożonych, zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych. 5. KPR – przeciwdziałanie ubóstwu stanowi cel KPR. 6. SRWŚ 2020- przeciwdziałanie wykluczeniu społ. oraz eliminacji wynikających z niego negatywnych skutków społecznych. 7. Zgodność ze Strategią Polityki Społ. WŚ 2012-2020, Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Wykluczeniu Społ. 2012-2017.
	9iv. Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym	<ol style="list-style-type: none"> 1. Europa 2020 – rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu jest jednym z trzech głównych priorytetów Strategii. 2. PP – podkreśla potrzebę zwiększenia wysokiej jakości świadczeń zdrowotnych. 3. KPPUiWS – podkreśla konieczność przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży (Priorytet I), wspierania aktywnej integracji w społeczności lokalnej (Priorytet III), oraz zapobiegania niepewności mieszkaniowej (Priorytet V). 4. SRK 2020 – wskazuje na konieczność wzmocnienia spójności społecznej i terytorialnej oraz integracji społecznej w tym zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych. 5. KPR – w zakresie przeciwdziałania ubóstwu wymienia podniesienie jakości usług integracji i pomocy społecznej. 6. SRWŚ 2020, wskazuje na konieczność przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i poprawę dostępu i jakości do usług publicznych szczególnie na terenach wiejskich. 7. Interwencja zgodna z Wieloletnim regionalnym planem działań na rzecz ekonomii społecznej w WŚ do roku 2020.
	9v. Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia	<ol style="list-style-type: none"> 1. Europa 2020 – rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu jest jednym z trzech głównych priorytetów Strategii. 2. SRK 2020 – wskazuje ekonomię społeczną jako istotny element w zwalczaniu ubóstwa i wykluczenia społecznego. 3. KPRES – wskazuje w celu nadrzędnym Programu ekonomii społeczną jako „ważny czynnik wzrostu zatrudnienia, spójności społecznej oraz rozwoju kapitału społecznego”. 4. SRWŚ 2020 roku – wskazuje na konieczność podnoszenia potencjału sektora MŚP w regionie oraz na budowę kapitału społecznego, ze szczególnym uwzględnieniem grup znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w tym osób niepełnosprawnych oraz promowanie postaw kreatywnych.

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

		5. Interwencja priorytetu jest też zgodna z Wieloletnim regionalnym planem działań na rzecz promocji i upowszechniania ekonomii społecznej oraz rozwoju sektora ekonomii społecznej i jej otoczenia w woj. świętokrzyskim do roku 2020.
CT 10. Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie	10a. Inwestycje w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej	<ol style="list-style-type: none"> 1. PP wskazuje na konieczność poprawy jakości edukacji, zwłaszcza w zakresie kształcenia zawodowego i szkolnictwa wyższego wraz ze wsparciem infrastruktury, promowania równego dostępu do wysokiej jakości edukacji wczesnoszkolnej oraz inwestycje w infrastrukturę przedszkolną szczególnie na obszarach miejskich gdzie liczba placówek jest niewystarczająca. 2. SRWŚ 2020 wskazuje na konieczność poprawy jakości kształcenia na wszystkich poziomach edukacji, poprawy dostępności i wzrost efektywności kształcenia ustawicznego; podniesienia prestiżu uczelni regionalnych, umiejętnego profilowania wykształcenia, z naciskiem na kierunki ścisłe oraz uczynienia ze sfery edukacji zasadniczego czynnika rozwoju regionu.
	10i. Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Europa 2020 – wskazuje na konieczność przeciwdziałania przedwczesnemu kończeniu nauki. 2. PP wskazuje konieczność poprawy jakości edukacji, dostosowania kształcenia do potrzeb rynku pracy; promowania równego dostępu do wysokiej jakości edukacji wczesnoszkolnej oraz inwestycje w infrastrukturę przedszkolną. 3. KPR – wskazuje na potrzebę zwiększania jakości edukacji, w tym poprawy dostępu do edukacji przedszkolnej oraz dopasowania kształcenia do potrzeb rynku pracy. 4. SRK 2020 – wskazuje, że wiedza, kwalifikacje i umiejętności zawodowe są najważniejszymi cechami kapitału ludzkiego zwiększającymi zdolność do zatrudnienia. 5. SRWŚ 2020 wskazuje potrzebę zwiększenia dostępu do wysokiej jakości edukacji, dopasowanej do potrzeb regionu, w tym dla osób o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zwiększenia dostępności do miejsc przedszkolnych. 6. Interwencja priorytetu jest też zgodna z SRKL, Strategią Rozwoju Kapitału Społecznego oraz Perspektywą uczenia się przez całe życie.
	10iii. Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji	<ol style="list-style-type: none"> 1. KPR wskazuje na konieczność podjęcie działań w zakresie upowszechnienia polityki uczenia się przez całe życie, ze szczególnym uwzględnieniem upowszechniania uczenia się dorosłych. 2. SRK 2020 wskazuje, że wiedza staje się podstawowym czynnikiem rozwoju. Dlatego też szczególnie ważne jest upowszechnienie uczenia się dorosłych. 3. Zakres interwencji priorytetu jest zgodny również ze Strategią Rozwoju Kapitału Ludzkiego oraz Perspektywą uczenia się przez całe życie.
	10iv. Lepsze dopasowywanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmocnienie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami	<ol style="list-style-type: none"> 1. KPR postuluje zmiany w obszarze szkolnictwa zawodowego w celu podniesienia jakości i efektywności kształcenia zawodowego i ustawicznego w kontekście rynku pracy. 2. SRWŚ 2020 postuluje konieczność poprawy jakości kształcenia na wszystkich poziomach edukacji, poprawy dostępności i wzrost efektywności kształcenia ustawicznego; podniesienia prestiżu uczelni regionalnych, umiejętnego profilowania wykształcenia, z naciskiem na kierunki ścisłe oraz uczynienia ze sfery edukacji zasadniczego czynnika rozwoju regionu. 3. Zakres interwencji priorytetu jest zgodny również ze Strategią Rozwoju Kapitału Ludzkiego.

SEKCJA 1.2. UZASADNIENIE ALOKACJI FINANSOWEJ

1.2.1 Uzasadnienie podziału środków między cele tematyczne i priorytety inwestycyjne

Alokacja RPPOWS 2014-2020 skierowana zostanie na realizację interwencji w ramach 10 celów tematycznych zgodnych z założeniami *Strategii Europa 2020* z uwzględnieniem zasady koncentracji tematycznej i terytorialnej. Głównym obowiązkiem każdej Instytucji Zarządzającej programem operacyjnym jest więc przeznaczenie określonej puli finansowej na implementację priorytetów inwestycyjnych objętych tzw. ring – fencing`ami, co oznacza z kolei możliwość przeznaczenia mniejszej puli środków na cele pozostające poza nimi. Pułapy finansowe określone zostały dla następujących celów tematycznych (CT): CT 1. *Wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji*, CT 2. *Zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjno-komunikacyjnych*, CT 3. *Wzmacnianie konkurencyjności MŚP*, CT 4. *Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach* oraz CT 9. *Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją*.

Propozycja podziału alokacji w ramach *RPOWS 2014 – 2020* została przygotowana w oparciu o założenia wynikające z zapisów dokumentów programowych, tj. Umowy Partnerstwa przyjętej przez Komisję Europejską 23 maja 2014r. oraz Linii demarkacyjnej. Na ostateczne wartości środków przypisanych do poszczególnych celów tematycznych i priorytetów inwestycyjnych wpływ miały również wnioski płynące z diagnozy istniejących w regionie potrzeb, analiza propozycji projektowych złożonych w formie kart informacyjnych przez potencjalnych beneficjentów *RPOWS 2014 – 2020* oraz wyniki konsultacji społecznych projektu programu.

Podział środków EFS i EFRR przyznanych na realizację *RPOWS 2014-2020* zakłada następującą koncentrację środków: cele tematyczne 1,2,3,4 – 52,98% środków EFRR, w tym cel 4 – 21,30% oraz cel 9 – 26,10% środków EFS.

W ramach alokacji programu wyodrębniono również środki dedykowane obszarom strategicznej interwencji (OSI), tj. miastom tracącym funkcje społeczno – gospodarcze i ich obszarom funkcjonalnym, które wymagają restrukturyzacji i rewitalizacji (obszary funkcjonalne Ostrowca Świętokrzyskiego, Starachowic i Skarżyska-Kamiennej), obszarom wiejskim charakteryzującym się najgorszymi wskaźnikami w dostępie do usług publicznych, obszarowi uzdrowiskowemu, obszarowi Gór Świętokrzyskich oraz ZIT realizowanemu na obszarze miasta wojewódzkiego i jego obszaru funkcjonalnego. Łącznie na realizację interwencji na ww. obszarach przeznaczono 163,1 mln EUR, w tym 102,8 mln EUR EFRR oraz 60,3 mln EUR EFS.

Na podział alokacji *RPOWS 2014-2020* wpływ miała również przyjęta w Umowie Partnerstwa zasada, iż we wszystkich dwufunduszowych programach regionalnych pomoc techniczna jest finansowana wyłącznie z Europejskiego Funduszu Społecznego. Na ten cel Zarząd Województwa Świętokrzyskiego przeznaczył 50,0 mln EUR.

Ponadto w ramach wszystkich CT:

- 1) realizowane inwestycje drogowe będą umożliwiały ruch pojazdów o dopuszczalnym nacisku osi napędowej do 11,5 tony,
- 2) wykluczone jest wsparcie inwestycji w infrastrukturę instytucji opiekuńczo-pobytowych (rozumianych zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć

w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFRR na lata 2014-2020, a w przypadku instytucji zdrowotnych – zgodnie z Policy Paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020) świadczących opiekę dla osób z niepełnosprawnościami, osób z problemami psychicznymi oraz dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej chyba że rozpoczęty w nich został proces przechodzenia z opieki zinstytucjonalizowanej do opieki świadczonej w społeczności lokalnej lub proces ten zostanie rozpoczęty w okresie realizacji projektu. Zasada ta obowiązuje dla naborów, ogłoszonych po wejściu w życie wersji 7.0 RPOWŚ 2014-2020, przyjętej decyzją wykonawczą Komisji Europejskiej z dnia 25.09.2018 r.

W odpowiedzi na epidemię COVID-19, w roku obrachunkowym rozpoczynającym się w dniu 1 lipca 2020 r. i kończącym się w dniu 30 czerwca 2021 r. - wprowadzono stopę dofinansowania w wysokości 100%⁶ dla wszystkich osi priorytetowych (współfinansowanych, zarówno z EFRR, jak i EFS), do wydatków zadeklarowanych we wnioskach o płatność w ramach RPOWŚ 2014-2020. Działanie takie ma na celu zapewnienie płynności finansowej w ramach Programu i jest odpowiedzią na negatywne skutki niekorzystnej sytuacji epidemiologicznej, mogącej oddziaływać na gospodarkę, a tym samym na poziom wydatków certyfikowanych do Komisji Europejskiej.

---

⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/558 z dnia 23 kwietnia 2020 r., artykuł 25a Nadzwyczajne środki na potrzeby wykorzystania EFSI w odpowiedzi na epidemię COVID-19, ust. 1

1.2.2 Matryca logiczna strategii inwestycyjnej programu

Tabela 2: Przegląd strategii inwestycyjnej programu operacyjnego

Oś priorytetowa	Fundusz	Wsparcie UE (EUR)	Udział łącznego wsparcia UE w całości środków programu operacyjnego	Cel tematyczny	Priorytety inwestycyjne	Cele szczegółowe priorytetów inwestycyjnych	Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu dla których wyznaczono wartość docelową
1. Innowacje i nauka	EFRR	64 470 104,00	4,72%	1. Wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji	1a. Udoskonalanie infrastruktury badań i innowacji i zwiększanie zdolności do osiągnięcia doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności tych, które leżą w interesie Europy	Cel szczegółowy: Zwiększone urynkowanie działalności badawczo-rozwojowej	Nakłady na działalność B+R w relacji do PKB Odsetek wartości aparatury naukowo-badawczej w relacji do Polski ogółem.
	EFRR	29 878 730,00	2,19%		1b. Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, tworzenia sieci, pobudzania popytu, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację, oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu	Cel szczegółowy: Zwiększona aktywność badawczo-rozwojowa przedsiębiorstw	Odsetek przedsiębiorstw przemysłowych, które współpracowały w zakresie działalności innowacyjnej. Nakłady sektora przedsiębiorstw na działalność B+R w relacji do PKB.
2. Konkurencyjna gospodarka	EFRR	17 050 230,00	1,25%	3. Wzmacnianie konkurencyjności MŚP	3a. Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości	Cel szczegółowy: Lepsze warunki do rozwoju MŚP	Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach w stosunku do PKB

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

	EFRR	2 137 709,00	0,16%		3b. Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu umiędzynarodowienia	Cel szczegółowy: Podniesienie potencjału eksportowego MŚP i ich aktywności na rynkach zagranicznych	Wartość eksportu dla MŚP
	EFRR	163 489 483,00	11,98%		3c. Wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług	Cel szczegółowy: Zwiększone zastosowanie innowacji w przedsiębiorstwach sektora MŚP	Średni udział przedsiębiorstw innowacyjnych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw przemysłowych i z sektora usług
3. Efektywna i zielona energia	EFRR	24 368 524,00	1,79%	4. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach	4a. Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych	Cel szczegółowy: Zwiększony udział energii produkowanej z OZE w ogólnej produkcji energii w województwie świętokrzyskim	Udział produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w produkcji energii elektrycznej ogółem
	EFRR	14 775 004,00	1,08%		4b. Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach	Cel szczegółowy: Zwiększona efektywność energetyczna przedsiębiorstw prowadzących działalność w województwie świętokrzyskim	Zużycie energii elektrycznej na 1 mln zł PKB
	EFRR	76 309 194,00	5,59%		4c. Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym	Cel szczegółowy: Zwiększona efektywność energetyczna budynków publicznych oraz sektora mieszkaniowego	Sprzedaż energii ciepłej na cele komunalno-bytowe ogółem
	EFRR	69 184 882,00	5,07%		4e. Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące dla zmiany klimatu	Cel szczegółowy: Ograniczona emisja pyłów i substancji szkodliwych do atmosfery	Średnie roczne stężenie pyłu PM10
	EFRR	7 812 093,00	0,57%		5. Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem	5b. Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami	Cel szczegółowy: Zwiększona skuteczność przeciwdziałania skutkom klęsk żywiołowych oraz w usuwaniu skutków katastrof.
4. Dziedzictwo naturalne i kulturowe	EFRR	7 501 428,00	0,55%	6. Zachowanie i ochrona środowiska	6a. Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w	Cel szczegółowy: Zwiększony udział odpadów zebranych selektywnie.	Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów komunalnych

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

				naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami	zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie		
	EFRR	73 316 332,00	5,37%		6b. Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie	Cel szczegółowy: Zwiększony odsetek ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków zgodnego z dyrektywą dotyczącą ścieków komunalnych.	Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej
	EFRR	35 533 792,00	2,60%		6c. Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego	Cel szczegółowy: Zwiększona dostępność zasobów kulturowych regionu.	Liczba odwiedzających instytucje kultury (w tym: zwiedzający muzea; widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych, uczestnicy imprez w domach, ośrodkach kultury, świetlicach oraz czytelnicy w bibliotekach)
	EFRR	8 221 543,00	0,60%		6d. Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program "Natura 2000" i zieloną infrastrukturę	Cel szczegółowy: Utrzymane obszary cenne przyrodniczo oraz wykorzystanie lokalnych i regionalnych zasobów przyrodniczych.	Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem
5. Nowoczesna komunikacja	EFRR	106 064 028,00	7,77%	7.Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniach najważniejszych	7b. Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi	Cel szczegółowy: Zwiększona dostępność transportowa i podniesione bezpieczeństwo regionalnej sieci drogowej uzupełniającej sieć TEN-T.	WDDT II (wskaźnik drogowej dostępności – liczony na bazie WMDT)
	EFRR	22 775 785,00	1,67%	infrastruktur sieciowych	7d. Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu	Cel szczegółowy: Poprawiony stan połączeń kolejowych w regionie	WKDT II (wskaźnik kolejowej dostępności transportowej – liczony na bazie WMDT)

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

6. Rozwój miast	EFRR	13 893 421,00	1,02%	4. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach	4c. Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i sektorze mieszkaniowym	Cel szczegółowy: Zwiększona efektywność energetyczna w sektorze użyteczności publicznej na obszarze KOF	Sprzedż energii ciepłej w ciągu roku w budynkach użyteczności w obszarze wchodzącym w skład KOF
	EFRR	11 814 275,00	0,87%	4. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach	4e. Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące dla zmiany klimatu	Cel szczegółowy: Obniżona emisja substancji szkodliwych do powietrza na obszarze KOF	Liczba dni w ciągu roku, w których odnotowano dobowe przekroczenia emisji pyłu PM 10 na obszarze KOF
	EFRR	9 752 497,00	0,71%	6. Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami	6d. Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program "Natura 2000" i zieloną infrastrukturę	Cel szczegółowy: Zwiększona efektywność wykorzystania zasobów przyrodniczych KOF	Stopień wykorzystania miejsc noclegowych na obszarze KOF
	EFRR	25 906 807,00	1,90%	7. Promowanie zrównoważonego o transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniach najważniejszych infrastruktur sieciowych	7b. Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi	Cel szczegółowy: Zwiększone bezpieczeństwo uczestników ruchu drogowego na obszarze KOF	Liczba ofiar śmiertelnych w wypadkach drogowych odnotowanych na obszarze KOF
	EFRR	57 701 604,00	4,23%	9. Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	9b. Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich	Cel szczegółowy: Wzmocniony rozwój społeczno-gospodarczy, fizyczny i przestrzenny obszarów miejskich, w tym przemysłowych	Zagrożenie ubóstwem relatywnym w województwie świętokrzyskim
	EFRR	7 230 513,00	0,53%	10. Inwestowanie w kształcenie,	10a. Inwestycje w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie poprzez rozwój	Cel szczegółowy: Zwiększona dostępność infrastruktury	Osoby dorosłe uczestniczące w kształceniu i szkoleniu

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

				szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie	infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej	szkolnictwa zawodowego i edukacji ustawicznej.	Odsetek uczniów publicznych samorządowych szkół ponadgimnazjalnych w powiecie M. Kielce korzystających z nowo utworzonej infrastruktury do praktycznej nauki zawodu
7. Sprawne usługi publiczne	EFRR	31 564 520,00	2,31%	2. Zwiększanie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości TIK	2c. Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia	Cel szczegółowy: Upowszechnienie wykorzystania technik informacyjnych i komunikacyjnych w usługach publicznych dotyczących w szczególności sektora zdrowia oraz administracji publicznej.	Odsetek obywateli korzystających z e-administracji
	EFRR	11 115 364,00	0,81%	8.Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników	8b. Wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, w tym poprzez przekształcanie upadających regionów przemysłowych i zwiększenie dostępu do określonych zasobów naturalnych i kulturalnych oraz ich rozwój	Cel szczegółowy: Poprawione warunki sprzyjające wzrostowi gospodarczemu poprzez wspieranie nowych i wzmocnienie dotychczasowych funkcji społeczno-gospodarczych terenów ze specyficznymi potrzebami.	Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata
	EFRR	56 767 336,00	4,16%	9. Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	9a. Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych, oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych	Cel szczegółowy 1: Poprawiona jakość oraz szersze udostępnienie podmiotów ochrony zdrowia.	Sredni pobyt chorego w szpitalach ogólnych
						Cel szczegółowy 2: Poprawiona jakość oraz szersze udostępnienie obiektów pomocy i integracji społecznej.	Liczba gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej
EFRR	39 110 476,00	2,87%	10.Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności	10a. Inwestycje w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej	Cel szczegółowy 1: Poprawiona dostępność infrastruktury szkolnictwa zawodowego oraz szkół.	Udział absolwentów zasadniczych szkół zawodowych oraz techników w ogólnej liczbie absolwentów szkół ponadgimnazjalnych (zasadniczych szkół zawodowych, techników i liceów ogólnokształcących)	
					Cel szczegółowy 2: Poprawiona dostępność	Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych edukacją przedszkolną	

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

				i uczenia się przez całe życie		infrastruktury przedszkolnej.	
						Cel szczegółowy 3: Poprawiona dostępność infrastruktury szkolnictwa wyższego i wyższego zawodowego.	Udział absolwentów grup kierunków związanych z inteligentnymi specjalizacjami w ogóle absolwentów szkół wyższych (publicznych i prywatnych)
8. Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo	EFS	11 520 000,00	0,85%	8.Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników	8iv. Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę	Cel szczegółowy 1: Zwiększenie poziomu aktywności zawodowej i zatrudnienia wśród osób sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3.	Liczba osób, które powróciły na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem/ wychowywaniem dziecka lub utrzymały zatrudnienie po opuszczeniu programu
						Cel szczegółowy 2: Zwiększenie liczby miejsc opieki nad dziećmi do lat 3.	Liczba osób pozostających bez pracy, które znalazły pracę lub poszukują pracy po opuszczeniu programu
	EFS	12 709 615,00	0,93%		8vi. Aktywne i zdrowe starzenie się	Cel szczegółowy: Wydłużenie aktywności zawodowej osób w wieku produkcyjnym poprzez udział w programach zdrowotnych.	Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, które funkcjonują 2 lata po uzyskaniu dofinansowania ze środków EFS
							Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie
	EFS	28 520 000,00	2,08%	10. Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie	10i. Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia.	Cel szczegółowy 1: Zwiększenie dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej.	Liczba osób, które dzięki interwencji EFS zgłosiły się na badanie profilaktyczne
						Cel szczegółowy 2: Podniesienie kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych uczniów (w tym uczniów ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi) na każdym etapie edukacji ogólnej, w tym podstawowej i ponadpodstawowej, w kontekście potrzeb rynku pracy	Liczba miejsc wychowania przedszkolnego, które funkcjonują 2 lata po uzyskaniu dofinansowania ze środków EFS
						Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe lub umiejętności uniwersalne po opuszczeniu programu	
						Liczba szkół i placówek systemu oświaty wykorzystujących sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych	
						Liczba szkół, w których pracownie przedmiotowe wykorzystują wyposażenie do prowadzenia zajęć edukacyjnych	
						Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu	

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

							Liczba nauczycieli prowadzących zajęcia z wykorzystaniem TIK dzięki EFS
	EFS	5 440 942,00	0,40%		10iii. Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji	Cel szczegółowy: Nabycie, podniesienie kompetencji lub uzyskiwanie kwalifikacji osób dorosłych w zakresie języków obcych i ICT	Liczba osób o niskich kwalifikacjach, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu Liczba osób w wieku 50 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu Liczba osób w wieku 25 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu
	EFS	37 930 654,00	2,78%		10iv. Lepsze dopasowywanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami	Cel szczegółowy 1: Podniesienie jakości i atrakcyjności kształcenia zawodowego w kontekście przyszłego zatrudnienia uczniów/słuchaczy szkół prowadzących kształcenie zawodowe Cel szczegółowy 2: Upowszechnienie kształcenia się osób dorosłych z własnej inicjatywy ukierunkowane na podnoszenie kompetencji i kwalifikacji istotnych na rynku pracy	Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem w programie, uczestniczących w kształceniu lub pracujących po 6 miesiącach po ukończeniu nauki Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wykorzystujących doposażenie zakupione dzięki EFS Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje w ramach pozaszkolnych form kształcenia
9. Włączenie społeczne i walka z ubóstwem	EFS	17 532 672,00	1,28%	9. Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	9i. Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie	Cel szczegółowy: Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprzez wzmocnienie ich szans na zatrudnienie.	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

							<p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)</p> <p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących 6 miesięcy po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)</p>
	EFS	72 698 808,00	5,32%	9iv. Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym	<p>Cel szczegółowy 1: Zwiększenie dostępności usług społecznych i w szczególności usług środowiskowych, opiekuńczych oraz usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej dla osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.</p> <p>Cel szczegółowy 2: Zwiększenie dostępności usług zdrowotnych.</p>	<p>Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu</p> <p>Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług zdrowotnych istniejących po zakończeniu projektu</p>	
	EFS	8 097 701,00	0,60%	9v. Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia.	Cel szczegółowy: Wzmocnienie sektora ekonomii społecznej w kreowaniu nowych miejsc pracy.	<p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)</p> <p>Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych</p> <p>Liczba miejsc pracy istniejących co najmniej 30 miesięcy, utworzonych</p>	

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

10. Otwarty rynek pracy	EFS	80 047 488,00	5,87%	8.Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników	8i. Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników	Cel szczegółowy: Wzrost aktywności zawodowej i zatrudnienia wśród osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, które poszukują zatrudnienia oraz poprawa sytuacji zawodowej osób pracujących	w przedsiębiorstwach społecznych Liczba osób pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) (C) Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu (C) Liczba osób pracujących 6 miesięcy po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) (C) Liczba utworzonych mikroprzedsiębiorstw działających 30 miesięcy po uzyskaniu wsparcia finansowego Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej
	EFS	38 504 550,00	2,82%	8iii. Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw.	Cel szczegółowy 1: Zwiększenie liczby mikroprzedsiębiorstw tworzonych przez osoby bezrobotne i bierne zawodowo.	Liczba utworzonych mikroprzedsiębiorstw działających 30 miesięcy po uzyskaniu wsparcia finansowego	
					Cel szczegółowy 2: Zwiększenie liczby mikroprzedsiębiorstw tworzonych przez osoby odchodzące z rolnictwa.	Liczba utworzonych mikroprzedsiębiorstw przez osoby odchodzące z rolnictwa, działających 30 miesięcy po uzyskaniu wsparcia finansowego	
Cel szczegółowy 3: Wzrost liczby nowopowstałych miejsc pracy w mikroprzedsiębiorstwach dzięki interwencji priorytetu.	Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej						

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

	EFS	13 795 489,00	1,01%		8v. Przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian	Cel szczegółowy 1: Wzrost adaptacyjności MŚP w regionie, będący wynikiem zrealizowanych usług rozwojowych.	Liczba mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw, które zrealizowały swój cel rozwojowy dzięki udziałowi w programie Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy 6 miesięcy po opuszczeniu programu (C)
11. Pomoc techniczna	EFS	50 000 000,00	3,67%	N/D	N/D	Cel szczegółowy 1: Skuteczny i efektywny system wdrażania <i>Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020</i> poprzez efektywny system monitorowania i oceny oraz doskonalenie systemu informacyjnego	Odsetek wdrożonych rekomendacji operacyjnych Średnia ocena użyteczności systemu informatycznego
						Cel szczegółowy 2: Wzmocnienie potencjału administracyjnego jednostek uczestniczących we wdrażaniu <i>Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020</i>	Poziom fluktuacji pracowników w instytucjach zaangażowanych w politykę spójności Średnioroczna liczba szkoleń na jednego pracownika instytucji systemu wdrażania FE Średni czas zatwierdzania projektu (od złożenia wniosku o dofinansowanie do podpisania umowy)
						Cel szczegółowy 3: Skuteczne i efektywne działania informacyjne i promocyjne	Ocena przydatności form szkoleniowych dla beneficjentów

SEKCJA 2 OSIE PRIORYTETOWE

2.1 Oś priorytetowa 1. Innowacje i nauka

Opis osi priorytetowej:

Do najważniejszych czynników wpływających na konkurencyjność gospodarki zalicza się wysoki poziom innowacyjności w przedsiębiorstwach oraz efektywne wykorzystanie dostępnej wiedzy i badań naukowych w sektorze przedsiębiorczości. Diagnoza stanu gospodarki województwa wskazuje, iż świętokrzyski sektor MŚP jest niedoinwestowany pod kątem zastosowania innowacji i wyników prac B+R. Nawiązując do inteligentnych specjalizacji regionu, zawartych w Strategii Badań i Innowacyjności (RIS3) do roku 2020 w województwie świętokrzyskim zapanuje kultura sprzyjająca innowacjom, przedsiębiorczości i konkurencyjności, która pomoże stworzyć nowe i trwałe miejsca pracy dla wysoko wykwalifikowanych pracowników oraz wesprze wzrost gospodarczy, który będzie szybszy niż średnia krajowa. W celu realizacji założeń tego dokumentu, cała interwencja w ramach CT1 będzie skierowana na projekty z zakresu inteligentnych specjalizacji województwa świętokrzyskiego.

W ramach Osi priorytetowej 1. Innowacje i nauka wspierane są przedsięwzięcia służące podniesieniu poziomu innowacyjności gospodarki województwa, szczególnie poprzez wzmocnienie potencjału sektora badawczo-rozwojowego dla rozwoju przedsiębiorczości.

W ramach Priorytetu inwestycyjnego 1a prowadzona jest interwencja w infrastrukturę jednostek badawczo-rozwojowych w formie bezzwrotnych dotacji. Nowopowstała infrastruktura B+R dedykowana jest ostatecznym odbiorcom głównie w postaci świętokrzyskich przedsiębiorców, którzy mają możliwość jej wykorzystania do prowadzenia działalności badawczo-rozwojowej.

Natomiast Priorytet inwestycyjny 1b skierowany jest przede wszystkim do sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, które mogą zakupić wyniki prac B+R, opatentować wyniki swoich prac lub sfinansować zakup wyposażenia lub budowę infrastruktury niezbędnej do prowadzenia prac badawczo-rozwojowych. Możliwe jest również wsparcie dużych przedsiębiorstw pod warunkiem zapewnienia konkretnych efektów dyfuzji działalności innowacyjnej oraz B+R do gospodarki oraz pod warunkiem, że projekty będą podejmowane wspólnie z MŚP lub przewidują współpracę z MŚP, NGO i instytucjami badawczymi. Uzupełnieniem wsparcia w PI 1b w ramach crossfinansingu jest interwencja skierowana do kadr dofinansowanych przedsiębiorstw. Wsparcie sektora przedsiębiorczości w tym obszarze ma za zadanie pobudzenie działalności badawczo-rozwojowej przedsiębiorstw oraz późniejszą komercjalizację prowadzonych badań do etapu prototypu.

W związku z powyższym, dzięki realizacji obu PI nawiązuje się silna współpraca na linii sektor B+R i sektor przedsiębiorczości.

Niniejsza Oś priorytetowa realizuje cel szczegółowy Umowy Partnerstwa: wzrost wykorzystania wyników badań naukowych i prac rozwojowych w gospodarce oraz podniesienie jakości i umiędzynarodowienia badań naukowych.

Priorytety inwestycyjne realizowane w ramach osi priorytetowej

Priorytet inwestycyjny 1a *Udoskonalanie infrastruktury badań i innowacji i zwiększanie zdolności do osiągnięcia doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności tych, które leżą w interesie Europy.*

Jednostki sektora B+R uzyskują wsparcie w zakresie tworzenia i rozwoju niezbędnej infrastruktury i wyposażenia B+R (laboratoria, nowoczesna aparatura badawcza). Efektem osiągniętym w wyniku udzielonego wsparcia jest wzrost potencjału wspartych ośrodków tego sektora oraz intensywniejsza i bardziej efektywna współpraca z przedsiębiorcami w zakresie wykorzystania nowopowstałej infrastruktury w prowadzeniu badań naukowych, których wyniki mogą być wdrożone do działalności gospodarczej.

Dofinansowane projekty przyczyniają się bezpośrednio do wzrostu konkurencyjności jednostek badawczo-rozwojowych, a pośrednio również do wzrostu poziomu innowacyjnego przedsiębiorstw w skali całego kraju jak i Europy. Priorytet inwestycyjny 1a skoncentrowany jest na zapewnieniu najlepszych warunków infrastrukturalnych do prowadzenia prac B+R, służących lepszemu i bardziej innowacyjnemu wykorzystaniu posiadanych zasobów w obszarach regionalnych inteligentnych specjalizacji.

Szczególnym przykładem projektu jest Świętokrzyski Kampus Laboratoryjny Głównego Urzędu Miar (ŚKLGUM), który wpisuje się w założenia Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ wskazującej, że to strefa gospodarcza stanowić powinna "koło zamachowe" rozwoju regionu w kolejnych latach. Problem niskiego poziomu innowacyjności gospodarki województwa, ujęty w projekcie Strategii w kontekście wyzwań globalnych - wskazuje na konieczność wsparcia innowacyjności gospodarki regionalnej.

Znaczenie budowy ŚKLGUM dla podniesienia potencjału badawczego regionu znalazło potwierdzenie w systemie celów nowotworzonej Strategii.

Pośrednio interwencja przysłuży się do wzrostu zatrudnienia oraz podniesienia umiejętności kadry badawczej pracującej w jednostkach badawczo-rozwojowych.

Cel szczegółowy: Zwiększone urynkowanie działalności badawczo-rozwojowej.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	Nakłady na działalność B+R w relacji do PKB	%	Słabiej rozwinięty	0,36	2011	0,47	GUS	Raz na rok
2.	Odsetek wartości aparatury naukowo-badawczej w relacji do Polski ogółem	%	Słabiej rozwinięty	1,5	2012	1,8	GUS	Raz na dwa lata

Typy przedsięwzięć:

- Wsparcie infrastruktury badawczej (laboratoria, sprzęt do prac B+R) w jednostkach naukowych (uzgodnionej w trakcie negocjacji Kontraktu Terytorialnego i zgodnie z regionalnymi inteligentnymi specjalizacjami).
- Wsparcie przygotowania projektów w obszarze infrastruktury B+R / B+R jednostek naukowych, zgodnie z planowanym zakresem wsparcia CP 1, istotnych z punktu widzenia rozwoju regionu, dotyczących dalszego rozwoju Świętokrzyskiego Kampusu Laboratoryjnego Głównego Urzędu Miar, pod kątem jego realizacji w nowej perspektywie finansowej Unii Europejskiej, tj. w latach 2021-2027 (project pipeline).

Warunkiem wsparcia w ramach PI 1a jest zgodność zakresu tematycznego projektów z inteligentnymi specjalizacjami województwa oraz umożliwienie wykorzystania nowopowstałej infrastruktury dla prowadzenia badań naukowych, których wyniki będą mogły być wdrożone do działalności gospodarczej.

Beneficjenci:

Interwencja w ramach priorytetu inwestycyjnego skierowana jest do jednostek prowadzących działalność badawczo-rozwojową, zgodnie z ustawą z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki (Dz.U.2010.96.615), a w szczególności podmioty publiczne, takie jak: instytucje sfery B+R i organizacje (sieci, konsorcja) sfery B+R, ośrodki innowacji, uczelnie.

Grupy docelowe:

Przedsiębiorstwa.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014-2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. Stosowane są preferencje dla projektów wykazujących wyższy poziom krajowego wkładu prywatnego. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 1a nie przewidziano zastosowania mechanizmu finansowania krzyżowego.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 1a nie przewidziano zastosowania koncentracji terytorialnej.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W zakresie niniejszego priorytetu wspierana jest strategiczna infrastruktura badawcza, wynikająca z inteligentnych specjalizacji regionu, uzgodniona na etapie negocjacji Kontraktu Terytorialnego. Inwestycje w publiczną infrastrukturę B+R zostały wstępnie wyłonione poprzez negocjacje projektów pomiędzy MiiR, NCBiR, MNiSW i władzami regionalnymi. Uzgodnione projekty zostały ujęte w Kontrakcie terytorialnym dla województwa świętokrzyskiego, którego przedmiotem jest określenie celów i przedsięwzięć priorytetowych o istotnym znaczeniu dla rozwoju kraju i województwa. W ramach Kontraktu Terytorialnego realizowane są inwestycje dotyczące rozwoju i uzupełnienia bazy niezbędnej infrastruktury badawczo-rozwojowej, przyczyniające się do wzmocnienia zdolności do tworzenia innowacji w regionie, wsparcia wdrażania innowacyjnych rozwiązań w przedsiębiorstwach, w oparciu o wyniki prac badawczo-rozwojowych. Spośród przedsięwzięć ujętych w KT wybierane są projekty do dofinansowania w ramach PI 1a. Wybór projektów będzie prowadzony w trybie konkursowym, który w procedurze konkurencyjnej pozwoli wybrać do dofinansowania projekty zapewniające efektywną realizację celu szczegółowego PI 1a, osiągnięcie zakładanych rezultatów oraz wysoką wartość dodaną dla wkładu UE. Wyjątkiem od zastosowania trybu konkursowego będzie zastosowanie trybu pozakonkursowego w celu realizacji projektu: Świętokrzyski Kampus Laboratoryjny Głównego Urzędu Miar, jako projektu strategicznego dla rozwoju regionu. Budowa laboratoriów Głównego Urzędu Miar przyczyni się do

poszerzenia i wzmocnienia bazy ekonomicznej województwa poprzez zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności świętokrzyskiej gospodarki.

W wyborze operacji, pod uwagę brane są następujące czynniki:

- poziom zaangażowanej współpracy potencjalnych partnerów,
- poziom zapotrzebowania publicznych funduszy dla aktywności regionalnej gospodarki,
- zdolności regionu w celu utrzymania projektu na swoim terytorium,
- projekt jako siła napędowa regionu na lidera w zidentyfikowanych regionalnych inteligentnych specjalizacjach,
- poziom powiązania projektu z resztą regionalnej gospodarki,
- projekt jako nowa, potencjalnie bogata w innowacje domena (w nawiązaniu do przedsiębiorczego odkrywania).

Ponadto, wnioskodawcy zobligowani są do uzasadnienia wykorzystania powstałej infrastruktury B+R przez sektor biznesu. Każde wsparcie w publiczną infrastrukturę B+R musi być uwarunkowane oceną analizy ekonomiczno-finansowej, która zawiera opis przyszłego użycia tej infrastruktury i zapewnia, iż powstała infrastruktura będzie wykorzystywana przez przedsiębiorców w celach komercyjnych. W umowie o dofinansowanie zawartej z beneficjentem w ramach PI 1a uwzględniany jest wskaźnik dotyczący przychodów z działalności komercyjnej. Wsparcie z RPOWS przyznane na realizację projektu z zakresu publicznej infrastruktury badawczej, podlega proporcjonalnemu zmniejszeniu w przypadku, gdy założony przez beneficjenta wskaźnik poziomu przychodów z działalności komercyjnej prowadzonej na wspartej infrastrukturze badawczej nie zostanie osiągnięty w określonym terminie, nie później jednak niż moment złożenia dokumentów zamknięcia programu. Instytucja Zarządzająca w corocznych raportach oraz w sprawozdaniu końcowym przedstawia poziom zrealizowania postępu realizacji ww. wskaźnika.

Wnioskodawcy są zobligowani do przedstawienia w biznes planie:

- 1) Pogłębionej analizy popytu ze strony sektora przedsiębiorstw opartej o planowany program badań, wykazującej, że realizacja projektu jest niezbędna,
- 2) Wskazanie środków mających na celu ograniczenie/łagodzenie ryzyka związanego ze zmniejszaniem lub brakiem popytu,
- 3) Mechanizmów współpracy z regionalnym i krajowym przemysłem, w tym z małymi i średnimi przedsiębiorstwami (dotychczasowe i przyszłe), tak by wspierana infrastruktura była dostępna dla szeregu użytkowników,
- 4) Solidnego i realistycznego planu finansowego, który przewiduje znaczny wzrost udziału przychodów z sektora przedsiębiorstw w ogólnych przychodach jednostki naukowej, będącej beneficjentem projektu.

Dodatkowe elementy obowiązkowe:

- 1) Wykazanie uzupełniającego charakteru infrastruktury w stosunku do infrastruktury wybudowanej/zmodernizowanej w okresie 2007-2013,
- 2) Wysoki poziom wkładu sektora przedsiębiorstw w koszty inwestycji,
- 3) Wcześniejsze rezultaty dotychczas prowadzonej działalności widoczne między innymi w takich obszarach jak:
  - udział przychodów ze źródeł sektora przedsiębiorstw w ogólnych przychodach jednostki naukowej,

- udział projektów badawczo-rozwojowych realizowanych we współpracy z sektorem przedsiębiorstw,
- liczba umów lub porozumień o współpracy podpisanych dotychczas z sektorem przedsiębiorstw.

Proces wyboru projektów uwzględniać będzie wymogi wynikające z Rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie uwzględniania zasad horyzontalnych, m.in. promowania równouprawnienia płci oraz niedyskryminacji poprzez stosowanie przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów. Metodyka oraz kryteria wyboru operacji są zatwierdzone przez Komitet Monitorujący.

W PI 1a nie wyklucza się wsparcia w formie IF lub pomocy zwrotnej, przy czym zastosowanie IF musi zostać poprzedzone przeprowadzeniem analizy ex-ante.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W PI 1a nie wyklucza się wsparcia w formie IF, przy czym zastosowanie IF musi zostać poprzedzone przeprowadzeniem analizy ex-ante.

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 1a nie są wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O		
1.	Liczba jednostek naukowych ponoszących nakłady inwestycyjne na działalność B+R	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	3	SL 2014	Raz na rok
2.	Liczba przedsiębiorstw współpracujących z ośrodkami badawczymi [CI]	przedsiębiorstwa	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	66	SL 2014	Raz na rok
3.	Liczba naukowców pracujących w ulepszonych obiektach infrastruktury badawczej [CI]	Ekwiwalent pełnego czasu pracy	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	44	SL 2014	Raz na rok
4.	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne w projekty w zakresie innowacji lub badań i rozwoju [CI]	EUR	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	3 279 375,00	SL 2014	Raz na rok

Priorytet inwestycyjny 1b. *Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, tworzenia sieci, pobudzania popytu, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację, oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych*

zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu.

Interwencja w ramach przedmiotowego priorytetu inwestycyjnego skierowana przede wszystkim do sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, ze względu na utrudniony dostęp tego sektora do zewnętrznego finansowania inwestycji w innowacje i prace B+R. Możliwe jest również wsparcie dużych przedsiębiorstw pod warunkiem zapewnienia konkretnych efektów dyfuzji działalności innowacyjnej oraz B+R do gospodarki oraz pod warunkiem, że projekty będą podejmowane wspólnie z MŚP lub przewidują współpracę z MŚP, NGO i instytucjami badawczymi.

W ramach priorytetu inwestycyjnego świętokrzyskie przedsiębiorstwa otrzymują wsparcie mające na celu tworzenie, rozwój infrastruktury B+R oraz prowadzenie prac badawczo-rozwojowych. W wyniku interwencji skierowanej do przedsiębiorców następuje wdrożenie własnych lub zakupionych wyników badań naukowych i prac B+R. Zakłada się, że część prac badawczo-rozwojowych będzie dalej rozwijana/prowadzona z wykorzystaniem infrastruktury powstałej w ramach PI 1a. Ponadto, przewidywana jest również w ramach niniejszego priorytetu możliwość uzyskania wsparcia na ochronę własności przemysłowej dla własnych rozwiązań technicznych i technologicznych oraz zakup i budowa infrastruktury B+R w przedsiębiorstwach.

Ponadto, w ramach crossfinansingu zakłada się interwencję skierowaną do pracowników, zajmujących się realizacją projektu z zakresu B+R w danym przedsiębiorstwie.

Głównym rezultatem osiągniętym dzięki wsparciu będzie wzrost nakładów na prowadzenie prac B+R w sektorze przedsiębiorczości. Przełoży się to na podniesienie liczby przedsiębiorstw innowacyjnych w województwie świętokrzyskim. Natomiast efektem pośrednim będzie wzrost zatrudnienia w przedsiębiorstwach w obszarze badawczo-rozwojowym przedsiębiorstw.

Na podstawie przeprowadzonego przeglądu śródkresowego, w przypadku uzasadnionych przyczyn, w tym braku możliwości dalszej kontraktacji i realizacji wskaźników w zakresie PI 1b, przewidywano możliwość realokacji środków na CT3. Realizowana interwencja jest komplementarna do projektów realizowanych w ramach PI 8v.

Cel szczegółowy: Zwiększona aktywność badawczo-rozwojowa przedsiębiorstw.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	Odsetek przedsiębiorstw przemysłowych, które współpracowały w zakresie działalności innowacyjnej	%	Słabiej rozwinięty	6,3	2012	6,9	GUS	Raz na rok
2.	Nakłady sektora przedsiębiorstw na działalność B+R w relacji do PKB	%	Słabiej rozwinięty	0,16	2012	0,19	GUS	Raz na rok

Typy przedsięwzięć:

Działania realizowane w ramach priorytetu inwestycyjnego 1b mają na celu wzrost innowacyjności przedsiębiorstw poprzez wzrost poziomu wykorzystania i prowadzenia prac B+R przez te podmioty, a także wdrożenie dostępnych wyników prac B+R/technologii. Wszystkie typy przedsięwzięć muszą wpisywać się w zakres inteligentnych specjalizacji województwa świętokrzyskiego.

W szczególności założono wsparcie na:

1. stworzenie lub rozwój istniejącego zaplecza badawczo-rozwojowego, służącego działalności innowacyjnej przedsiębiorstwa, zakup przez przedsiębiorstwa wyposażenia niezbędnego do prowadzenia prac B+R, wdrożenia technik informacyjno-komunikacyjnych (jedynie gdy jest to niezbędnym elementem projektu);
2. wsparcie kadr (crossfinancing) dofinansowanych przedsiębiorstw jako uzupełnienie wsparcia realizowanego projektu badawczo-rozwojowego (m.in. dedykowane, specjalistyczne szkolenia i kursy z zakresu B+R dla pracowników);
3. projekty B+R realizowane przez przedsiębiorstwa, obejmujące realizację projektu od fazy badań, przez prace rozwojowe, aż po pierwszą produkcję. Pierwsza produkcja oznacza pierwsze wdrożenie przemysłowe odnoszące się do zwiększenia skali obiektów pilotażowych lub do pierwszych w swoim rodzaju urządzeń i obiektów, obejmujących kroki następujące po uruchomieniu linii pilotażowej, w ramach której zawarta jest faza testowania, ale nie produkcja masowa lub działalność handlowa. Każdy projekt pierwszej produkcji musi obejmować również etapy poprzedzające - prace rozwojowe, fazę demonstracyjną i walidację. Obok prac badawczo-rozwojowych, elementem projektu może być wdrożenie wyników tych prac, przy czym komponent wdrożeniowy musi stanowić mniejszość całkowitych wydatków kwalifikowanych projektu. Możliwość wdrożeń wyników prac B+R wyłącznie w przypadku MŚP (nie dotyczy dużych przedsiębiorstw).
Zakup wyników prac B+R/technologii, praw do własności intelektualnej, w tym patentów, licencji, know-how lub innej nieopatentowanej wiedzy technicznej związanej z wdrażanym produktem lub usługą z wyłączeniem finansowania kosztów sporów sądowych, pojawiających się w celu obrony praw własności intelektualnej.

Instytucja Zarządzająca w procesie oceny projektów bierze pod uwagę konieczność uwzględnienia specyfiki wysoko innowacyjnych, nowatorskich przedsięwzięć, które charakteryzują się wysokim poziomem ryzyka.

Zakup wyników prac B+R jest możliwy jedynie w przypadku obowiązku przeprowadzenia dodatkowych prac rozwojowych, które zakładają uzupełnienie lub dostosowanie zakupionych technologii do specyfiki przedsiębiorstwa. Efektem realizacji inwestycji wspierających implementację wyników prac B+R jest uruchomienie nowych lub innowacyjnych procesów lub przygotowanie do wprowadzenia na rynek nowych lub innowacyjnych produktów lub usług.

Wsparcie wszystkich inwestycji dotyczących infrastruktury B+R w przedsiębiorstwach jest uzależnione od przedstawienia agendy B+R, dotyczącej planowanych przez daną firmę działań badawczo-rozwojowych.

Beneficjenci:

Przedsiębiorstwa, w tym duże pod warunkiem zapewnienia konkretnych efektów dyfuzji działalności innowacyjnej oraz B+R do gospodarki oraz pod warunkiem, że projekty będą podejmowane wspólnie z MŚP lub przewidują współpracę z MŚP, NGO i instytucjami badawczymi.

W przypadku, gdy pomoc z funduszy przyznawana jest dużemu przedsiębiorstwu, Instytucja Zarządzająca zapewni, że wkład finansowy z funduszy nie spowoduje znacznego ubytku liczby miejsc pracy w istniejących lokalizacjach na terytorium UE.

Grupy docelowe:

Przedsiębiorstwa.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014–2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 1b przewidziano zastosowania mechanizmu finansowania krzyżowego w maksymalnej wysokości 10% alokacji na Oś priorytetową 1 nauka i innowacje.

Nie oznacza to automatycznego zastosowania tego instrumentu dla wszystkich operacji realizowanych w ramach osi. Instytucja Zarządzająca, na etapie wdrażania programu, podejmuje decyzję o zasadności zastosowania crossfinancingu w odniesieniu do poszczególnych typów operacji na zasadach przewidzianych w Rozporządzeniu ogólnym. Zasady realizacji *RPOWŚ 2014–2020* są zgodne z krajowymi wytycznymi określającymi zasady kwalifikowalności wydatków.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 1b nie przewidziano zastosowania koncentracji terytorialnej.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 1b zakłada się zastosowanie konkursowego trybu wyboru projektów z uwzględnieniem zapisów Umowy Partnerstwa i wytycznych ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w zakresie wyboru projektów na lata 2014-2020.

Zastosowanie określonego trybu wyboru projektów służy zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom.

Proces wyboru projektów uwzględnia wymogi wynikające z Rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie stosowania przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów. Metodyka oraz kryteria wyboru operacji zatwierdzone są przez Komitet Monitorujący. Zakres tematyczny projektów jest zgodny z regionalnymi inteligentnymi specjalizacjami. W wyborze operacji pod uwagę brane są następujące czynniki:

- poziom zaangażowanej współpracy potencjalnych partnerów,
- poziom zapotrzebowania publicznych funduszy dla aktywności regionalnej gospodarki,
- zdolności regionu w celu utrzymania projektu na swoim terytorium,

- projekt jako siła napędowa regionu na lidera w zidentyfikowanych inteligentnych specjalizacjach,
- poziom powiązania projektu z resztą regionalnej gospodarki,
- projekt jako nowa, potencjalnie bogata w innowacje domena (w nawiązaniu do przedsiębiorczego odkrywania).

Preferencjami obejmowane są projekty MŚP, natomiast duże przedsiębiorstwa mogą uzyskać dofinansowania pod warunkiem zapewnienia konkretnych efektów dyfuzji działalności innowacyjnej oraz B+R do gospodarki oraz pod warunkiem, że projekty będą podejmowane wspólnie z MŚP, NGO i instytucjami badawczymi. Ponadto, preferencjami objęte będą inwestycje realizowane z korzyścią dla środowiska i wpływające na poprawę klimatu, w tym prowadzących do zmniejszenia szkodliwego oddziaływania na środowisko, m. in.: ograniczenia energo-, materiało- i wodochłonności procesu produkcyjnego lub świadczenia usług, prowadzących do powstania nowego lub znacząco ulepszonych produktu lub usługi.

W PI 1b nie wyklucza się wsparcia w formie IF lub pomocy zwrotnej, przy czym zastosowanie IF musi zostać poprzedzone przeprowadzeniem analizy ex-ante.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W PI 1b nie wyklucza się wsparcia w formie IF, przy czym zastosowanie IF musi zostać poprzedzone przeprowadzeniem analizy ex-ante.

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 1b nie są wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O		
1.	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje [CI]	przedsiębiorstwa	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	53	SL 2014	Raz na rok
2.	Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla rynku [CI]	przedsiębiorstwa	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	40	SL 2014	Raz na rok
3.	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie [CI]	przedsiębiorstwa	EEFR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	53	SL 2014	Raz na rok
4.	Liczba przedsiębiorstw współpracujących z ośrodkami badawczymi [CI]	przedsiębiorstwa	EEFR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	42	SL 2014	Raz na rok
5.	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (dotacje) [CI]	EUR	EEFR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	4 587 736,50	SL 2014	Raz na rok

Opis przedsięwzięć EFS z zakresu innowacji społecznych, współpracy trans-granicznej oraz wkładu EFS do realizacji celów tematycznych 1-7

Nie dotyczy osi priorytetowej 1.

Ramy wykonania osi priorytetowej

Tabela 6: Ramy wykonania osi priorytetowej

Oś priorytetowa	Typ wskaźnika	Lp.	Wskaźnik lub KEW	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)			Cel końcowy (2023)			Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019 r.
							M	K	O	M	K	O			
Oś 1. Innowacje i nauka	Wskaźnik finansowy	1.	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	euro	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	7 669 600,00	N/D	N/D	110 998 629,00	SL 2014	N/D	5 962 750,00 EUR
	Wskaźnik produktu	2.	liczba jednostek naukowych ponoszących nakłady inwestycyjne na działalność B+R	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	0	N/D	N/D	3	SL 2014	Wskaźniki zgodne definicją z WLWK. Obrazują ponad 50% alokacji	
	KEW	3.	liczba jednostek naukowych ponoszących nakłady inwestycyjne na działalność B+R w podpisanych umowach	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	3	N/D	N/D	N/D	SL 2014		

Kategorie interwencji osi priorytetowej

Tabela 7-11: Zastosowane w osi priorytetowej kategorie interwencji

Fundusz i Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, region słabiej rozwinięty														
Tabela 7: Wymiar 1 Zakres interwencji			Tabela 8: Wymiar 2 Forma finansowania			Tabela 9: Wymiar 3 Typ terytorium			Tabela 10: Wymiar 6 Terytorialne mechanizmy wdrażania			Tabela 11: Wymiar 7 EFS secondary theme (Wyłącznie EFS)		
Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€
056	7 406 819,00													
057	0,00													
058	64 470 104,00													
061	2 312 930,00													
064	17 424 854,00													
101	50 000,00													
							03	11 370 272,00						

Klasyfikacja kategorii interwencji, o której mowa w art. 96 ust. 2 akapit drugi Rozporządzenia ogólnego, określona jest w tabelach 1-8 załącznika I do Rozporządzenia KE 215/2014.

Planowane wykorzystanie pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych

W ramach Osi priorytetowej 1 nie przewidziano wykorzystania pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych.

2.2 Oś priorytetowa 2. Konkurencyjna gospodarka

Opis osi priorytetowej:

O sile gospodarki regionu w dużej mierze decyduje kondycja sektora MŚP. Dlatego też, w ramach Osi priorytetowej 2 Konkurencyjna gospodarka przewiduje się kompleksowe wsparcie tego sektora. Planując interwencję tej osi, należy wziąć pod uwagę fakt, iż w regionie istnieje duża nierówność w rozmieszczeniu funkcjonujących podmiotów gospodarczych, skupionych w głównej mierze wokół Kielc oraz na obszarach największych powiatów regionu. Dlatego też, ważnym jest wyrównanie tej dysproporcji.

Wsparcie realizowane w ramach Priorytetu inwestycyjnego 3a zakłada interwencję w IOB mającą na celu zwiększenie ich potencjału do świadczenia profesjonalnych usług związanych z rozwojem przedsiębiorczości. Innym typem projektów objętych wsparciem w ramach PI 3a jest przekształcenie niezagospodarowanych oraz zdegradowanych obszarów w pełnowartościowe tereny inwestycyjne.

Priorytet inwestycyjny 3b obejmuje dofinansowanie działań promujących potencjał najważniejszych branż gospodarczych regionu.

Priorytet inwestycyjny 3c to bezpośrednie dofinansowanie działań realizowanych przez podmioty gospodarcze, zarówno na wczesnym etapie funkcjonowania, jak i na późniejszym etapie działalności na rynku. Następuje podniesienie jakości oraz dywersyfikacja portfela oferowanych produktów i usług przez mikro, małych i średnich przedsiębiorców w regionie. Kontynuowane jest wsparcie zakupu nowoczesnego sprzętu, maszyn oraz linii do produkcji (również jako uzupełnienie wdrożonych innowacji w ramach PI 1b), w tym także wdrożenie technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach. W ramach PI 3c możliwym jest wdrożenie do produkcji prototypu zrealizowanego i przetestowanego w ramach PI 1b. Wsparcie dla MŚP skierowane jest także w formie zwrotnej, za pośrednictwem instrumentów finansowych. Powyższe działania zapewniają kompleksowe wsparcie (pośrednie i bezpośrednie) sektora MŚP funkcjonujących w województwie świętokrzyskim. Wartością dodaną planowanego wsparcia jest podniesienie poziomu innowacyjności istniejących przedsiębiorstw, a także zwiększenie liczby nowych miejsc pracy.

Wzrost poziomu konkurencyjności każdego z przedsiębiorstw oparty jest na zwiększonym wykorzystaniu rozwiązań innowacyjnych w prowadzonej działalności gospodarczej. Interwencja w ramach CT3 jest nastawiona na wdrażanie innowacji, w głównej mierze wykreowanych w ramach inwestycji wspartych w ramach CT1.

Interwencja w ramach tej osi priorytetowej skierowana jest bezpośrednio lub pośrednio do sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, ze względu na utrudniony dostęp tego sektora do kapitału inwestycyjnego. Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw następuje poprzez wzrost poziomu inwestycji, wykorzystanie nowych pomysłów i innowacji, podniesienie zdolności do działalności na rynkach regionalnym, krajowym oraz międzynarodowym.

Niniejsza Oś priorytetowa realizuje cele szczegółowe Umowy Partnerstwa: Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw.

Priorytety inwestycyjne realizowane w ramach osi priorytetowej

Priorytet inwestycyjny 3a. *Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości.*

Ważnym z punktu widzenia rozwoju gospodarczego województwa świętokrzyskiego jest dodatnie saldo powstających przedsiębiorstw oraz dalsze i stabilne funkcjonowanie nowych podmiotów gospodarczych w regionie.

Nie będzie to możliwe bez wyspecjalizowanego wsparcia oferowanego przez instytucje otoczenia biznesu na rzecz sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw. Instytucje Otoczenia Biznesu (IOB) zostaną wsparte pod kątem zwiększenia możliwości inkubacji i wsparcia przedsiębiorstw, w tym przedsiębiorstw akademickich na wczesnym etapie funkcjonowania.

Zakłada się interwencję poprzez wzmocnienie niezbędnej infrastruktury (na którą istnieje zapotrzebowanie ze strony przedsiębiorców), a przede wszystkim zwiększenie potencjału IOB do oferowania usług dla MŚP. Podniesienie jakości i rozszerzenie w ramach działań RPO typów usług IOB stanowi uzupełnienie systemu wspierania przedsiębiorczości startupowej, m.in. przewidzianego w Programie Operacyjnym Polska Wschodnia 2014-2020. Na obszarze regionu w dalszym ciągu jest wiele niezagospodarowanych terenów, w tym przemysłowych, które odpowiednio zaadaptowane stanowią będą atrakcyjne miejsca do lokowania nowych przedsięwzięć gospodarczych. Dlatego też, konieczne jest uporządkowanie i przygotowanie terenów inwestycyjnych (uzbrojenie w media, budowa lub modernizacja układów komunikacyjnych, itp.) w celu nadania im nowych funkcji gospodarczych, sprzyjających powstawaniu miejsc pracy i wzmocnieniu połączeń funkcjonalnych różnych części regionu.

Interwencja w ramach przedmiotowego priorytetu inwestycyjnego zostaje bezpośrednio skierowana do sektora IOB, specjalnych stref ekonomicznych oraz świętokrzyskich JST.

Realizowana interwencja jest komplementarna do projektów realizowanych w ramach PI 8i, PI 8iii oraz PI 8v.

PI 3a realizuje priorytet Umowy Partnerstwa: Rozwój efektywnego otoczenia inwestycyjnego, infrastrukturalnego, finansowego, doradczego i szkoleniowego poprzez:

- zwiększenie oferty wsparcia początkowej fazy rozwoju przedsiębiorstwa,
- stworzenie lub poprawa warunków dla rozpoczęcia, prowadzenia i rozwoju działalności przedsiębiorstw,
- zwiększenie dostępności finansowania z wykorzystaniem instrumentów finansowych inwestycji rozwojowych przedsiębiorstw,
- zwiększenie dostępności terenów oferujących warunki do prowadzenia działalności gospodarczej.

Cel szczegółowy: Lepsze warunki do rozwoju MŚP.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach w stosunku do PKB	%	Słabiej rozwinięty	8,3	2011	9,7	GUS	Raz na rok

Typy przedsięwzięć:

Przedsięwzięcia w ramach PI 3a obejmują wsparcie IOB, skutkujące rozszerzeniem lub podniesieniem jakości dotychczas oferowanych wystandaryzowanych usług na rzecz MŚP: inkubacji przedsiębiorstw, usług księgowych, konsultingu, coachingu, a także doradztwa dla nowych firm (start-upów) zgodnie z konkretnym zapotrzebowaniem MŚP, także poprzez zastosowanie mechanizmów popytowych.

Projekty realizowane przez IOB bezpośrednio wynikają z analizy zapotrzebowania na usługi ze strony przedsiębiorców z obszaru województwa świętokrzyskiego.

W celu zapewnienia samofinansowania, IOB będą prowadzić swoją działalność na zasadach rynkowych.

W ramach priorytetu inwestycyjnego 3a przewidziano także wzmocnienie jakości usług dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, świadczonych przez Instytucje Otoczenia Biznesu, poprzez:

1. usługi doradcze i szkoleniowe dla podmiotów zarządzających parkami przemysłowymi, inkubatorami przedsiębiorczości i innymi instytucjami o podobnym charakterze w celu poprawy i wsparcia warunków funkcjonowania przedsiębiorstw,
2. wsparcie MŚP za pośrednictwem usług świadczonych przez IOB w formule popytowej (vouchery), sieciowanie IOB w ramach Regionalnego Systemu Innowacji (projekt pozakonkursowy),
3. usługi doradcze, szkoleniowe oraz wizyty studyjne dla IOB (benchmarking).

Projekty doradcze i szkoleniowe zwiększające zdolność mikro, małych i średnich przedsiębiorstw w szczególności w obszarach Regionalnych Inteligentnych Specjalizacji. Projekty te będą mogły otrzymywać wsparcie bezpośrednio w postaci bezzwrotnych dotacji lub będą mogły być realizowane poprzez zastosowanie mechanizmów popytowych, jak vouchery.

Ponadto, interwencja zostanie skierowana do jednostek samorządu terytorialnego z terenu województwa świętokrzyskiego, specjalnych stref ekonomicznych oraz IOB na tworzenie nowej i rozwój istniejącej infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego (w tym na obszarach powojсковych, poprzemysłowych, pokolejowych i popegeerowskich, nieużytkach). Podobnie jak w przypadku projektów skierowanych bezpośrednio do IOB, tworzenie nowych terenów inwestycyjnych wynika z zapotrzebowania rynku. Preferowane są inwestycje na terenach zlokalizowanych w bliskim sąsiedztwie znaczącej infrastruktury transportowej.

Ponadto, w ramach projektów dotyczących terenów inwestycyjnych, zakłada się wsparcie działań informacyjnych, ukierunkowanych na promocję tych terenów.

Ponadto interwencja zostanie skierowana na poprawę warunków funkcjonowania MŚP i innych podmiotów poprzez opracowanie i wdrożenie usługi doradczej

w zakresie wykorzystania instrumentów zwrotnych, według potrzeb rynku województwa świętokrzyskiego.

Beneficjenci:

Instytucje Otoczenia Biznesu, specjalne strefy ekonomiczne, jednostki samorządu terytorialnego z terenu województwa świętokrzyskiego, wojewódzkie samorządowe osoby prawne.

Grupy docelowe:

Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa, grupy producentów rolnych.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014-2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 3a nie przewidziano zastosowania mechanizmu finansowania krzyżowego.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 3a nie przewidziano zastosowania koncentracji terytorialnej.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 3a zakłada się zastosowanie konkursowego i pozakonkursowego trybu wyboru projektów z uwzględnieniem Umowy Partnerstwa i wytycznych w zakresie wyboru projektów na lata 2014-2020. Tryb pozakonkursowy dotyczy wsparcia MŚP za pośrednictwem usług świadczonych przez IOB w formule popytowej (vouchery), sieciowanie IOB w ramach Regionalnego Systemu Innowacji. Zastosowanie określonego trybu wyboru projektów służy zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom.

Proces wyboru projektów uwzględnia wymogi wynikające z Rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie stosowania przejrzystych i niedyskryminujących procedur wyboru i kryteriów. Metodyka oraz kryteria wyboru operacji są zatwierdzane przez Komitet Monitorujący. Projekty zgodne z Regionalnymi Inteligentnymi Specjalizacjami objęte są preferencjami. Priorytetowo traktowane są również eko-inwestycje oraz eko-marketing.

W wyborze operacji w ramach projektów pod uwagę są brane również takie czynniki jak:

- poziom zaangażowanej współpracy potencjalnych partnerów,
- poziom zapotrzebowania publicznych funduszy dla aktywności regionalnej gospodarki,
- zdolności regionu w celu utrzymania projektu na swoim terytorium,
- projekt, jako siła napędowa regionu na lidera w zidentyfikowanych inteligentnych specjalizacjach,
- poziom powiązania projektu z resztą regionalnej gospodarki,
- projekt, jako nowa, potencjalnie bogata w innowacje domena (w nawiązaniu do przedsiębiorczego odkrywania).

Infrastruktura IOB zostanie wsparta w ograniczonym zakresie i pod poniżej określonymi warunkami:

- działalność IOB wpisuje się w inteligentne specjalizacje regionu,
- IOB posiada masterplan wykorzystania, zarządzania oraz utrzymania powstałej infrastruktury,
- projekt w montażu finansowym posiada wkład środków prywatnych,
- infrastruktura jest niezbędna dla rozwoju przedsiębiorczości i nie powiela istniejącej w sąsiednich regionach.

Ponadto, preferencjami objęte są inwestycje realizowane z korzyścią dla środowiska i wpływające na poprawę klimatu.

Wsparcie dalszej profesjonalizacji usług doradztwa przez IOB może być bezpośrednio dofinansowane po wypełnieniu następujących kryteriów:

- IOB jest w posiadaniu strategii biznesowej, która jasno wskazuje różne źródła przychodów i potwierdza zdolność do funkcjonowania na rynku oraz samofinansowania swojej działalności (lub stanie się samofinansująca do okresu trwałości projektu).
- IOB jest w posiadaniu corocznego planu działań, który będzie zawierał indykatywną listę projektów/usług do wdrożenia/zapewnienia, możliwe źródła finansowania, plan szkoleń.
- IOB powinien przedstawić, iż aplikuje o podniesienie standardu usług do poziomu krajowego/europejskiego/międzynarodowego.
- IOB powinien uzasadnić opis wcześniejszych działań w procesie doradztwa i asysty w procesie rozwoju przedsiębiorczości (np. badania satysfakcji swoich klientów, liczba wykonanych usług, badania typu follow-up świadczonych usług, itp.).

Inwestycje w tereny inwestycyjne/parki przedsiębiorczości są dofinansowane w ramach PI 3a pod warunkiem pełnego zagospodarowania na danym terenie powstałej tego typu infrastruktury w okresie 2007-2013.

Ponadto inwestycje w zakresie wsparcia terenów inwestycyjnych w latach 2014-2020 podlegają uwarunkowaniom (jako uzupełnienie dla warunków wskazanych w UP), do których zaliczyć należy ujęcie w umowie z beneficjentem specyficznego wskaźnika rezultatu, mającego na celu monitorowanie wykorzystania/zajęcia terenu inwestycyjnego, którego wartość powinna zostać osiągnięta na koniec okresu kwalifikowalności.

Wsparcie z programu operacyjnego przyznane na realizację projektu dotyczącego terenów inwestycyjnych, podlega proporcjonalnemu zmniejszeniu w przypadku, gdy teren objęty projektem nie zostanie w pełni wykorzystany przez MŚP w określonym terminie, nie później jednak niż na moment złożenia dokumentów zamknięcia danego programu.

Wykorzystanie/zasiedlenie całości lub części przygotowanych terenów inwestycyjnych /parków biznesowych przez duże przedsiębiorstwa skutkuje proporcjonalnym zmniejszeniem kwoty dofinansowania na poziomie projektu. IZ obniży dotację z EFRR proporcjonalnie do powierzchni terenów inwestycyjnych przeznaczonej na duże przedsiębiorstwa.

Zakres sankcji, dotyczących dostosowania poziomu wsparcia z EFRR, dla beneficjentów niespełniających zakładanych w projekcie wartości ww. wskaźnika (mającego na celu monitorowanie wykorzystania/zajęcia terenu inwestycyjnego) oraz lokalizacji dużych firm na wspartych terenach inwestycyjnych określony został w dokumentach wdrożeniowych.

W trybie konkursowym projekty wybierane są w oparciu o określone kryteria wyboru projektów, pozostające w zgodności z celami Programu. Z uwagi na szeroką grupę potencjalnych beneficjentów uprawnionych do ubiegania się o dotację w ramach priorytetów, zastosowanie trybu konkursowego pozwala na wybór projektów o najwyższej wartości dodanej.

W PI 3a nie wyklucza się wsparcia w formie IF lub pomocy zwrotnej, przy czym zastosowanie IF musi zostać poprzedzone przeprowadzeniem analizy ex-ante.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W PI 3a nie wyklucza się wsparcia w formie IF, przy czym zastosowanie IF musi zostać poprzedzone przeprowadzeniem analizy ex-ante.

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 3a nie są wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych			Częstotliwość pomiaru	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O		
1.	Liczba zaawansowanych usług (nowych lub ulepszonych) świadczonych przez IOB	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	18	SL 2014	Raz na rok
2.	Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych	ha	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	45	SL 2014	Raz na rok
3.	Liczba wspieranych nowych przedsiębiorstw [CI]	przedsięwzięcia	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	25	SL 2014	Raz na rok
4.	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie [CI]	przedsięwzięcia	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	149	SL 2014	Raz na rok
5.	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie niefinansowe [CI]	przedsięwzięcia	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	149	SL 2014	Raz na rok

Priorytet inwestycyjny 3b. Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu umiędzynarodowienia.

Interwencja w ramach PI 3b ma na celu pośrednio wsparcie sektora MŚP (indywidualnych firm, grup producenckich oraz różnych form współpracy pomiędzy firmami) poprzez pozainwestycyjną pomoc w celu wzmocnienia ich przewag konkurencyjnych.

Przewidziane wsparcie dotyczy projektu z zakresu promocji gospodarczej, bezpośrednio ukierunkowanej na najważniejsze sektory gospodarcze regionu.

PI 3b będzie realizował następujące zapisy Umowy Partnerstwa: dywersyfikacja działalności i nowe modele biznesowe, poprzez wzrost internacjonalizacji przedsiębiorstw, w szczególności wzrost eksportu towarów i usług.

Cel szczegółowy:

Podniesienie potencjału eksportowego MŚP i ich aktywności na rynkach zagranicznych.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	Wartość eksportu dla MŚP	PLN	Słabiej rozwinięty	681 000	2013	785 000	Izba Administracji Skarbowej	Raz na rok

Typy przedsięwzięć:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 3b wspierane są typy projektów:

1. promocja gospodarcza regionu (w wymiarze, zarówno krajowym, jak i międzynarodowym), bezpośrednio ukierunkowana na najważniejsze branże gospodarki województwa,
2. wsparcie instytucji zajmujących się promocją i świadczeniem kompleksowych informacji nt. możliwości lokowania zewnętrznych inwestycji na terenie województwa świętokrzyskiego.

Beneficjenci:

Centra obsługi inwestorów i eksporterów, jednostki samorządu terytorialnego z terenu województwa świętokrzyskiego, wojewódzkie samorządowe osoby prawne.

Grupy docelowe:

Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa, organizacje przedsiębiorców z branż regionalnych inteligentnych specjalizacji.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014-2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 3b nie przewidziano zastosowania mechanizmu finansowania krzyżowego.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 3b nie przewidziano zastosowania koncentracji terytorialnej.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 3b zakłada się zastosowanie konkursowego i pozakonkursowego trybu wyboru projektów z uwzględnieniem Umowy Partnerstwa i wytycznych w zakresie wyboru projektów na lata 2014-2020.

Instytucja Zarządzająca przewiduje odstępstwo od konkursowego trybu wyboru projektów jedynie w przypadku dofinansowania zadań zakładających koordynację działań samorządu, mających na celu kompleksową obsługę przedsiębiorców oraz potencjalnych inwestorów. Zastosowanie trybu pozakonkursowego dla promocji gospodarczej umożliwi precyzyjne skierowanie wsparcia oraz przyczyni się w optymalny sposób do osiągnięcia celów priorytetu inwestycyjnego.

Proces wyboru projektów uwzględnia wymogi wynikające z Rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie stosowania przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów. Metodyka oraz kryteria wyboru operacji zatwierdzone są przez Komitet Monitorujący. Projekty zgodne z regionalnymi inteligentnymi specjalizacjami objęte są preferencjami. W wyborze operacji w ramach projektów pod uwagę brane są następujące czynniki:

- poziom zaangażowanej współpracy potencjalnych partnerów,
- zapotrzebowanie publicznych funduszy dla aktywności regionalnej gospodarki,
- zdolności regionu w celu utrzymania projektu na swoim terytorium,
- projekt, jako siła napędowa regionu na lidera w zidentyfikowanych regionalnych inteligentnych specjalizacjach,
- poziom powiązania projektu z resztą regionalnej gospodarki,
- projekt, jako nowa, potencjalnie bogata w innowacje domena (w nawiązaniu do przedsiębiorczego odkrywania).

W trybie konkursowym projekty wybierane są w oparciu o określone kryteria wyboru projektów, pozostające w zgodności z celami Programu. Z uwagi na szeroką grupę potencjalnych beneficjentów uprawnionych do ubiegania się o dotację w ramach priorytetów, zastosowanie trybu konkursowego pozwala na wybór projektów o najwyższej wartości dodanej.

W PI 3b nie wyklucza się wsparcia w formie IF lub pomocy zwrotnej, przy czym zastosowanie IF musi zostać poprzedzone przeprowadzeniem analizy ex-ante.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W PI 3b nie wyklucza się wsparcia w formie IF, przy czym zastosowanie IF musi zostać poprzedzone przeprowadzeniem analizy ex-ante.

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 3b nie są wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O		
1.	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie [CI]	przedsiębiorstwa	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	240	SL 2014	Raz na rok

2.	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie niefinansowe [CI]	przedsiębiorstwa	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	240	SL 2014	Raz na rok
----	---	------------------	------	--------------------	-----	-----	-----	---------	------------

Priorytet inwestycyjny 3c. Wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług.

Interwencja w ramach priorytetu inwestycyjnego 3c skierowana jest do sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, ze względu na utrudniony dostęp tego sektora do kapitału inwestycyjnego. Pomoc służy wdrożeniu zaawansowanych (innovacyjnych) zmian procesu produkcyjnego lub sposobu świadczenia usług.

W przypadku wystąpienia stanu epidemicznego możliwa jest realizacja kompleksowego wsparcia ograniczającego skutki wystąpienia epidemii.

Przewidziane wsparcie skierowane jest zarówno do przedsiębiorstw na wczesnym etapie działalności (typu start-up), jak i na późniejszym etapie funkcjonowania.

Dofinansowane uzyskują projekty koncentrujące się na pozyskaniu i wdrożeniu innowacji produktowych, procesowych, organizacyjnych oraz marketingowych. Efektem prowadzonej interwencji będzie wzrost liczby przedsiębiorstw innowacyjnych, wdrażających nowe lub istotnie ulepszone produkty lub usługi. Rezultatem pośrednim będzie wzrost zatrudnienia.

Preferencje w zakresie finansowania wdrażania innowacji posiadać będą projekty zgodne z Regionalnymi Inteligentnymi Specjalizacjami oraz tworzące nowe miejsca pracy.

Efektem wdrożenia PI 3c jest podniesienie innowacyjności przedsiębiorstw z regionu świętokrzyskiego. Planowana interwencja jest komplementarna do projektów realizowanych w ramach PI 8i, PI 8iii oraz PI 8v. Ponadto, w ramach PI 3c, komplementarnie do PO PW 2014-2020, realizowane będą działania mające na celu wsparcie inwestycji w przedsiębiorstwach z branż regionalnych inteligentnych specjalizacji, co wzmocni ofertę wsparcia MŚP w makroregionie Polski Wschodniej.

PI 3c realizuje priorytet Umowy Partnerstwa: zwiększenie inwestycji rozwojowych przedsiębiorstw poprzez wzrost wykorzystania innowacji, w tym innowacji procesowych i produktowych oraz wzrost wydajności pracy i efektywności produkcji.

Cel szczegółowy: Zwiększone zastosowanie innowacji w przedsiębiorstwach sektora MŚP.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	Średni udział przedsiębiorstw innowacyjnych - w ogólnej liczbie przedsiębiorstw przemysłowych i z sektora usług	%	Słabiej rozwinięty	13,3	2012	13,9	GUS	Raz na rok

Typy przedsięwzięć:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 3c przewidziano wsparcie rozwoju istniejących MŚP, w tym również na obszarach wiejskich i obszarach o najniższym poziomie rozwoju gospodarczego, wpływające na wzrost aktywności inwestycyjnej firm oraz skutkujące zwiększeniem zatrudnienia. Projekty realizowane przez MŚP zakładają wprowadzanie zmian organizacyjnych, produktowych lub technologicznych o charakterze innowacyjnym.

Zakłada się realizację następujących typów projektów:

1. wsparcie mikro, małych i średnich przedsiębiorstw na wczesnym etapie rozwoju (start-upy), w szczególności w obszarach regionalnych inteligentnych specjalizacji, które mogły zostać utworzone dzięki interwencji prowadzonej w ramach CT8,
2. rozbudowa przedsiębiorstwa, prowadząca do wprowadzenia na rynek nowych produktów/usług,
3. dokonywanie zasadniczych zmian procesu produkcyjnego lub zmiana w sposobie świadczenia usług za pośrednictwem zakupu zaawansowanych nowych technologii lub w wyniku wdrożenia wyników prac B+R, w tym zrealizowanych z PI 1a,
4. wdrożenie do produkcji prototypu zrealizowanego i przetestowanego w ramach projektu wspartego z PI 1b,
5. wsparcie przeznaczone na finansowanie kapitału obrotowego dla mikro i małych przedsiębiorstw w celu zaspokojenia pilnych potrzeb przedsiębiorców w zakresie płynności i przezwyciężenia trudności finansowych, które zaistniały wskutek pandemii COVID-19,
6. wsparcie innowacyjnych MŚP poprzez instrumenty finansowe.

Instrumenty finansowe mogą także zapewniać wsparcie w formie kapitału obrotowego dla MŚP, jeżeli jest to konieczne jako środek tymczasowy, w celu zapewnienia skutecznej reakcji na kryzys zaistniały wskutek pandemii COVID-19.

Interwencja w ramach PI 3c jest także skierowana do przedsiębiorców, jako beneficjentów ostatecznych, za pośrednictwem instrumentów finansowych.

Wsparcie w formie dotacji kierowane jest dla projektów charakteryzujących się wysokim poziomem innowacyjności oraz zakładających znaczący wzrost zatrudnienia. Projekty objęte mniejszym ryzykiem (o niewielkim poziomie przewidzianej do wdrożenia innowacyjności) są objęte wsparciem realizowanym za pośrednictwem instrumentów finansowych.

Decyzja o wykorzystaniu instrumentów finansowych w priorytecie inwestycyjnym 3c została dokonana na podstawie wyników oceny ex-ante instrumentów finansowych.

Beneficjenci:

Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa, podmioty wdrażające instrumenty finansowe. Wybór podmiotów wdrażających instrumenty finansowe zostanie dokonany w oparciu o przepisy krajowe oraz wspólnotowe.

Grupy docelowe:

Mikro, małe, średnie przedsiębiorstwa.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014-2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi

pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 3c przewidziano zastosowanie mechanizmu finansowania krzyżowego z zastrzeżeniem pułapu maksymalnej wartości 10% określonej na poziomie osi priorytetowej.

Nie oznacza to automatycznego zastosowania tego instrumentu dla wszystkich operacji realizowanych w ramach osi. Instytucji Zarządzającej, na etapie wdrażania programu, będzie podejmowała decyzję o zasadności zastosowania crossfinancingu w odniesieniu do poszczególnych typów operacji na zasadach przewidzianych w Rozporządzeniu ogólnym. Zasady realizacji *RPOWS 2014–2020* będą zgodne z krajowymi wytycznymi określającymi zasady kwalifikowalności wydatków.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 3c nie przewidziano zastosowania koncentracji terytorialnej.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 3c zakłada się zastosowanie konkursowego i pozakonkursowego trybu wyboru projektów z uwzględnieniem Umowy Partnerstwa i wytycznych w zakresie wyboru projektów na lata 2014-2020. Zastosowanie określonego trybu wyboru projektów służy zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom. Wybór podmiotów realizujących instrumenty finansowe dokonywany jest zgodnie z zapisami art. 37 ust. 1 oraz 38 ust. 4-6 Rozporządzenia ogólnego.

Proces wyboru projektów uwzględnia wymogi wynikające z Rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie stosowania przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów. Metodyka oraz kryteria wyboru operacji zatwierdzane są przez Komitet Monitorujący. Projekty zgodne z Regionalnymi Inteligentnymi Specjalizacjami objęte są preferencjami. Priorytetowo traktowane są również eko-inwestycje oraz eko-marketing. Natomiast w przypadku, gdy wsparcie dotyczy infrastruktury sektora przedsiębiorstw, preferencjami objęte są lokalne i regionalne star-upy i przedsiębiorstwa rozwijające się.

W wyborze pod uwagę brane są następujące czynniki:

- poziom zaangażowanej współpracy potencjalnych partnerów,
- poziom zapotrzebowania publicznych funduszy dla aktywności regionalnej gospodarki,
- zdolności regionu w celu utrzymania projektu na swoim terytorium,
- projekt, jako siła napędowa regionu na lidera w zidentyfikowanych inteligentnych specjalizacjach,
- poziom powiązania projektu z resztą regionalnej gospodarki,
- projekt, jako nowa, potencjalnie bogata w innowacje domena (w nawiązaniu do przedsiębiorczego odkrywania).

Ponadto, preferencjami objęte są inwestycje realizowane z korzyścią dla środowiska i wpływające na poprawę klimatu, w tym prowadzących do zmniejszenia szkodliwego oddziaływania na środowisko, m. in.: ograniczenia energo-, materiało- i wodochłonności procesu produkcyjnego lub świadczenia usług, prowadzących do powstania nowego lub znacząco ulepszanego produktu lub usługi. Preferencje

obejmą aplikacje sektora MŚP, z terenów o najniższym współczynniku przedsiębiorczości.

W trybie konkursowym projekty wybierane są w oparciu o określone kryteria wyboru projektów pozostające w zgodności z celami Programu. Z uwagi na szeroką grupę potencjalnych beneficjentów uprawnionych do ubiegania się o dotację w ramach priorytetów, zastosowanie trybu konkursowego pozwoli na wybór jedynie tych projektów o najwyższej wartości dodanej.

W sytuacji wystąpienia stanu epidemicznego możliwa jest realizacja w ramach PI 3c projektów w trybie nadzwyczajnym na podstawie art. 10 ustawy z dnia 3 kwietnia 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach wspierających realizację programów operacyjnych w związku z wystąpieniem COVID-19 w 2020 r., co pozwoli na kompleksowe ograniczenie skutków epidemii i wsparcie podmiotów uprawnionych do aplikowania w tym działaniu (mikro i małe przedsiębiorstwa) z terenu województwa świętokrzyskiego.

W PI 3c nie wyklucza się wsparcia w formie IF lub pomocy zwrotnej, przy czym zastosowanie IF musi zostać poprzedzone przeprowadzeniem analizy ex-ante.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W PI 3c nie wyklucza się wsparcia w formie IF, przy czym zastosowanie IF musi zostać poprzedzone przeprowadzeniem analizy ex-ante. Wybór podmiotów realizujących instrumenty finansowe będzie dokonany zgodnie z zapisami art. 37 ust. 1 oraz 38 ust. 4-6 Rozporządzenia ogólnego.

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 3c nie są wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O		
1.	Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla rynku [CI]	przedsiębiorstwa	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	146	SL 2014	Raz na rok
2.	Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla firmy [CI]	przedsiębiorstwa	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	254	SL 2014	Raz na rok

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

3.	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie finansowe inne niż dotacje w związku z pandemią COVID-19 [CV27]	przedsiębiorstwa	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	482	SL 2014	Raz na rok
4.	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje w związku z pandemią COVID-19 [CV26]	przedsiębiorstwa	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	600	SL 2014	Raz na rok
5.	Liczba MŚP objętych wsparciem bezzwrotnym (dotacje) finansującym kapitał obrotowy w związku z COVID-19 [CV22]	przedsiębiorstwa	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	600	SL 2014	Raz na rok
6.	Liczba MŚP objętych wsparciem innym niż bezzwrotnym (instrumenty finansowe) finansującym kapitał obrotowy w związku z COVID-19 [CV23]	przedsiębiorstwa	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	482	SL 2014	Raz na rok
7.	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje [CI]	przedsiębiorstwa	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	1 000	SL 2014	Raz na rok
8.	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie finansowe inne niż dotacje [CI]	przedsiębiorstwa	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	1 414	SL 2014	Raz na rok
9.	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie [CI]	przedsiębiorstwa	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	2 414	SL 2014	Raz na rok
10.	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (inne niż dotacje) [CI]	EUR	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	10 045 000,00	SL 2014	Raz na rok
11.	Wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach O/K/M [CI]	ekwiwalent pełnego czasu pracy	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	1 100	SL 2014	Raz na rok

12.	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (dotacje)	EUR	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	60 800 000,00	SL 2014	Raz na rok
13.	Wartość bezzwrotnego wsparcia (dotacje) dla MŚP finansującego kapitał obrotowy w związku z COVID-19 (całkowite koszty publiczne) [CV20]	EUR	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	14 733 221,00	SL 2014	Raz na rok
14.	Wartość wsparcia innego niż bezzwrotne (instrumenty finansowe) dla MŚP finansującego kapitał obrotowy w związku z COVID-19 (całkowite koszty publiczne) [CV 21]	EUR	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	23 372 005,00	SL 2014	Raz na rok

Opis przedsięwzięć EFS z zakresu innowacji społecznych, współpracy trans-granicznej oraz wkładu EFS do realizacji celów tematycznych 1-7
Nie dotyczy osi priorytetowej 2.

Ramy wykonania osi priorytetowej

Tabela 6: Ramy wykonania osi priorytetowej

Oś priorytetowa	Typ wskaźnika	Lp.	Wskaźnik lub KEW	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)			Cel końcowy (2023)			Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019 r.
							M	K	O	M	K	O			
Oś 2. Konkurencyjna gospodarka	Wskaźnik finansowy	1.	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	euro	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	42 985 565,00	N/D	N/D	214 914 614,00	SL 2014	N/D	11 036 960,00 EUR
	Wskaźnik produktu	2.	Liczba przedsiębiorstw w otrzymujących dotacje [CI]	przedsiębiorstwa	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	125	N/D	N/D	1 000	SL 2014	Wskaźniki zgodne definicją z WLWK. Obrazują ponad 50% alokacji na OP 2	
	Wskaźnik produktu	3.	Liczba nowych i ulepszonych usług świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	2	N/D	N/D	18	SL 2014		

Kategorie interwencji osi priorytetowej

Tabela 7-11: Zastosowane w osi priorytetowej kategorie interwencji

Fundusz i Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, region słabiej rozwinięty														
Oś priorytetowa	Tabela 7: Wymiar 1 Zakres interwencji		Oś priorytetowa	Tabela 8: Wymiar 2 Forma finansowania		Oś priorytetowa	Tabela 9: Wymiar 3 Typ terytorium		Oś priorytetowa	Tabela 10: Wymiar 6 Terytorialne mechanizmy wdrażania		Oś priorytetowa	Tabela 11: Wymiar 7 EFS secondary theme (Wyłącznie EFS)	
	Kod	€		Kod	€		Kod	€		Kod	€		Kod	€
2. Konkurencyjna gospodarka	001	152 703 528,00	2. Konkurencyjna gospodarka	01	102 805 417,00	2. Konkurencyjna gospodarka	01	96 926 165,00	2. Konkurencyjna gospodarka	07	182 677 422,00	2. Konkurencyjna gospodarka	N/D	N/D
	066	11 862 097,00		04	79 872 005,00		02	42 617 633,00						
	067	13 298 353,00		05	0,00		03	43 133 624,00						
	072	4 813 444,00												
	101	0,00												

Klasyfikacja kategorii interwencji, o której mowa w art. 96 ust. 2 akapit drugi Rozporządzenia ogólnego, określona jest w tabelach 1-8 załącznika I do Rozporządzenia KE 215/2014.

Planowane wykorzystanie pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych:

W ramach Osi priorytetowej 2. nie przewidziano wykorzystania pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych.

2.3 Oś priorytetowa 3. Efektywna i zielona energia

Opis osi priorytetowej:

Oś priorytetowa Efektywna i zielona energia zakłada realizację inwestycji, których celem jest poprawa efektywności energetycznej oraz zwiększenie poziomu wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, a w rezultacie ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i substancji szkodliwych do atmosfery. Zaplanowana interwencja ma bezpośredni wpływ na spełnienie przez Polskę wymogów stawianych przez Komisję Europejską w zakresie racjonalnego gospodarowania zasobami. Realizacja zaprogramowanych działań skutkuje również poprawą konkurencyjności regionalnej gospodarki poprzez zmniejszenie energochłonności sektora publicznego i prywatnego. Ponadto należy podkreślić, iż interwencje realizowane w ramach CT4 dla PI 4c i 4e wynikają z przygotowanych przez samorządy planów gospodarki niskoemisyjnej, obejmujących takie zagadnienia jak: przeciwdziałanie zmianom klimatu, zaopatrzenie w energię i jej zużycie oraz zapewnienie bezpieczeństwa zasilania, promowanie „czystego” transportu w miastach uwzględniającego rosnące potrzeby mobilności mieszkańców miast i ich obszarów funkcjonalnych. Dokumenty te określają lokalne uwarunkowania oraz kierunki planowanych interwencji z wykorzystaniem również środków z funduszy europejskich.

Należy zaznaczyć, iż przechodzenie na gospodarkę niskoemisyjną wymaga podjęcia interwencji w wielu dziedzinach, dlatego też w ramach osi zaplanowano szeroki wachlarz działań, których realizacja gwarantuje kompleksowe podejście do polityki energetycznej w regionie.

Projekty pozytywnie wpływające na zmiany klimatu poprzez redukcję emisji gazów cieplarnianych są traktowane priorytetowo.

Priorytety inwestycyjne realizowane w ramach osi priorytetowej

Priorytet inwestycyjny 4a *wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych*

Przewidziane do realizacji inwestycje mają na celu zwiększenie produkcji oraz wykorzystania energii wytwarzanej ze źródeł odnawialnych. Województwo Świętokrzyskie charakteryzuje się dużą różnorodnością środowiska naturalnego, co stwarza warunki dla rozwoju w regionie większości dostępnych technologii wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych. Korzystne warunki dla pozyskania hydroenergii oraz energii słonecznej występują niemalże na obszarze całego regionu. Natomiast dla energii wiatrowej są to głównie północna i północno-wschodnia część województwa w powiatach: koneckim, skarżyskim, starachowickim, ostrowieckim, opatowskim, sandomierskim oraz w północno - wschodnich częściach powiatów kieleckiego i staszowskiego. Należy również zaznaczyć, iż w naszym regionie jest ok. 82 tys. ha ugorów i odłogów oraz ok 50 tys. ha porzuconych trwałych użytków zielonych (łąki oraz pastwiska), na których w sposób łatwy i bez większych nakładów można przywrócić produkcję rolniczą ukierunkowaną na cele energetyczne (biomasa).

Rozszerzenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii planowane jest w oparciu o realizację inwestycji w obszarze budowy oraz modernizacji jednostek, które wytwarzają energię zarówno elektryczną jak i ciepłą wykorzystując, w tym celu m.in. biogaz, biomasę, energię wiatru oraz wody, energię słoneczną (produkcja energii opartej zarówno na kolektorach słonecznych jak i na ogniwach fotowoltaicznych). Dodatkowo przewiduje się także możliwość dofinansowania ww.

źródeł wraz z ich podłączeniem do sieci dystrybucyjnej/przesyłowej. Województwo Świętokrzyskie dysponuje z jednej strony dobrze rozwiniętą przestrzennie siecią elektroenergetyczną oraz istniejącymi rezerwami mocy, z drugiej jednak strony budowane w znacznej większości w latach 60-70 ubiegłego wieku sieci, w okresie znacznie mniejszego zapotrzebowania na energię elektryczną, nie spełniają obecnych potrzeb i wymogów. Ze względu na zły stan techniczny (wyeksploatowanie prawie w 50%) oraz ograniczoną przepustowość, wymagają znacznych nakładów na odtworzenie i modernizację. Szczególnej uwagi w tym zakresie wymagają sieci elektroenergetyczne na terenach wiejskich. Dofinansowanie budowy oraz modernizacji sieci elektroenergetycznej udzielane będzie jedynie w przypadku przyłączenia do tejże sieci instalacji wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych. Innym rodzajem projektów przewidzianych do dofinansowania jest budowa instalacji do produkcji biokomponentów i biopaliw. Interwencja w regionie skierowana jest również na budowę lub modernizację jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w wysokiej kogeneracji z OZE.

W ramach priorytetu wspierane jest także wytwarzanie energii w trigeneracji czyli skojarzone technologicznie wytwarzanie energii cieplnej, elektrycznej oraz chłodu użytkowego, mające na celu zmniejszenie ilości i kosztu energii pierwotnej niezbędnej do wytworzenia każdej z tych form energii odrębnie.

Cel szczegółowy 1

Zwiększony udział energii produkowanej z OZE w ogólnej produkcji energii w województwie świętokrzyskim

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	Udział produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w produkcji energii elektrycznej ogółem	%	Słabiej rozwinięty	15,3	2012	19	GUS	Raz na rok

Typy przedsięwzięć:

W ramach priorytetu 4.a wsparcie skierowane jest na projekty, dotyczące:

1. wytwarzania energii elektrycznej i/lub cieplnej pochodzącej ze wszystkich źródeł odnawialnych (energia wodna, wiatru, słoneczna, geotermalna, aerotermalna, biogazu, biomasy) wraz z podłączeniem do sieci dystrybucyjnej,
2. budowy instalacji do produkcji biokomponentów i biopaliw,
3. budowy lub modernizacji jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w wysokiej kogeneracji z OZE,
4. budowy lub modernizacji jednostek wytwarzania energii elektrycznej, ciepła i chłodu w trigeneracji z OZE.

5. działań na rzecz przygotowania inwestycji poprzez dofinansowanie w ramach projektów przygotowawczych dokumentacji przedprojektowej i projektowej dla inwestycji, które będą możliwe do zrealizowania ze środków tego programu lub programów operacyjnych polityki spójności realizowanych w okresie programowania następującym bezpośrednio po roku 2020 (projekty przygotowawcze).

Beneficjenci:

- jednostki samorządu terytorialnego lub podmioty działające w imieniu JST,
- przedsiębiorstwa, w tym grupy producentów rolno-spożywczych,
- uczelnie,
- związki i stowarzyszenia JST,
- podmioty lecznicze wykonujące na terenie województwa świętokrzyskiego działalność leczniczą finansowaną ze środków publicznych,
- państwowe jednostki budżetowe,
- instytucje kultury.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014-2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 4.a nie przewidziano zastosowania mechanizmu finansowania krzyżowego.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 4.a nie przewidziano zastosowania koncentracji terytorialnej.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 4.a zakłada się zastosowanie konkursowego trybu wyboru projektów z uwzględnieniem zapisów Umowy Partnerstwa i wytycznych ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014-2020.

Proces wyboru projektów uwzględnia wymogi wynikające z Rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie stosowania przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów. Metodyka oraz kryteria wyboru operacji zostaną zatwierdzone przez Komitet Monitorujący.

W trybie konkursowym projekty wybierane są w oparciu o określone kryteria wyboru projektów pozostające w zgodności z celami Programu. Z uwagi na szeroką grupę potencjalnych beneficjentów uprawnionych do ubiegania się o dotację w ramach priorytetów, zastosowanie trybu konkursowego pozwoli na wybór projektów o najwyższej wartości dodanej.

Projekty dotyczące wytwarzania energii z OZE oceniane są głównie poprzez pryzmat kryterium efektywności kosztowej oraz osiągniętych efektów wpisujących się w cele osi priorytetowej. Jednym z czynników branych pod uwagę przy wyborze takich inwestycji do wsparcia, jest koncepcja opłacalności, czyli najlepszego stosunku wielkości środków unijnych przeznaczonych na uzyskanie 1 MWh energii lub 1 MW mocy zainstalowanej wynikających z budowy danej instalacji. O wsparciu projektów decydują także inne osiągnięte rezultaty w stosunku do planowanych nakładów finansowych (np. wielkość redukcji CO₂). Ponadto w trakcie oceny brane są pod

uwagę aspekty dotyczące lokalizacji tych inwestycji względem obszarów Natura 2000 (w szczególności obszarów specjalnej ochrony ptaków) oraz szlaków migracyjnych zwierząt, a także zgodność tego typu instalacji z regionalnymi oraz miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

W przypadku wsparcia projektów dotyczących jednostek OZE wykorzystujących energię wody zastosowanie mają warunki dotyczące projektów mogących mieć wpływ na stan wód, które szczegółowo zostały opisane w CT5.

Wpływ na emisję zanieczyszczeń powietrza, w szczególności na obszarach gdzie zostały przekroczone poziomy PM10, jest rozpatrywany w kryteriach wyboru projektów związanych z wytwarzaniem energii przy użyciu biomasy.

W ramach RPOWŚ 2014-2020 tylko biopaliwa drugiej i trzeciej generacji mogą uzyskać wsparcie.

Instytucja Zarządzająca zobowiązuje się do uzyskania, w przypadku pomocy udzielonej z Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych dużemu przedsiębiorcy, zapewnienia od tego przedsiębiorcy, że wkład finansowy z funduszy nie powoduje znacznej utraty miejsc pracy w istniejących lokalizacjach tego przedsiębiorcy na terytorium Unii Europejskiej w związku z realizacją dofinansowywanego projektu.

W PI 4a nie wyklucza się wsparcia w formie IF lub pomocy zwrotnej, przy czym zastosowanie IF musi zostać poprzedzone przeprowadzeniem analizy ex-ante.

Do dokumentów zamknięcia tego programu zostanie dołączona lista wszystkich dofinansowanych projektów przygotowawczych wraz z listą odpowiadających im inwestycji możliwych do zrealizowania w ramach tego programu lub programów operacyjnych polityki spójności następujących po roku 2020.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W PI 4a nie wyklucza się wsparcia w formie IF lub pomocy zwrotnej, przy czym zastosowanie IF musi zostać poprzedzone przeprowadzeniem analizy ex-ante.

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 4a nie są wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O		
1.	Liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	4 200	SL 2014	Raz na rok
2.	Liczba jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	3 500	SL 2014	Raz na rok
3.	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych (CI)	MW	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	40	SL 2014	Raz na rok
4.	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (CI)	Tony równoważnik a CO2	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	27 000	SL 2014	Raz na rok

Priorytet inwestycyjny 4.b *promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach.*

Najważniejszym celem zaplanowanych inwestycji jest poprawa efektywności energetycznej przedsiębiorstw, budowa gospodarki przyjaznej środowisku, a przy tym jednocześnie konkurencyjnej i innowacyjnej.

Poprawa efektywności energetycznej w funkcjonowaniu przedsiębiorstwa staje się koniecznością nie tylko z uwagi na rosnące ceny energii, co przekłada się na ceny wytwarzanych towarów i usług, a tym samym na konkurencyjność przedsiębiorstw, ale również ze względu na wymagania dotyczące ochrony środowiska.

Działania podejmowane w ramach priorytetu mają za zadanie wspierać sektor mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, w celu optymalizacji wykorzystania zasobów poprzez zastosowanie technologii i rozwiązań zmierzających do racjonalnego zużycia energii elektrycznej, cieplnej i wody. Warunkiem koniecznym poprzedzającym realizację tego typu przedsięwzięć jest przeprowadzenie audytów energetycznych na podstawie których zweryfikowane zostanie ekonomiczne uzasadnienie dla planowanych projektów.

W ramach Priorytetu dofinansowanie uzyskać mogą przedsięwzięcia zakładające zastosowanie energooszczędnych technologii w procesach produkcyjnych (ten typ projektów polega m.in. na zastosowaniu energooszczędnych, proekologicznych maszyn, urządzeń, linii produkcyjnych) oraz wprowadzeniu systemów zarządzania energią. Powstające w procesach przetwarzania energii w urządzeniach energetycznych i oddawane do otoczenia ciepło odpadowe może być wykorzystywane w celu ogrzewania i chłodzenia budynków produkcyjnych, magazynowych i biurowych oraz podgrzewania ciepłej wody użytkowej przez przedsiębiorcę lub odbiorców zewnętrznych (miejskie sieci ciepłownicze). Wykorzystywanie ciepła odpadowego do wytwarzania energii elektrycznej pozwala na obniżenie emisji CO₂ oraz na obniżenie temperatury spalin wyrzucanych do atmosfery, a tym samym na zmniejszenie negatywnego oddziaływania zakładów przemysłowych na środowisko naturalne.

Ponadto wsparciem może zostać objęta budowa instalacji OZE służąca do produkcji energii na potrzeby własne. Dotacje udzielane są również na głęboką modernizację energetyczną zdekaptalizowanych budynków przemysłowych i obiektów, w których prowadzona jest działalność gospodarcza.

Projektując interwencję należy także wziąć pod uwagę nie tylko potrzebę ogrzewania, ale również wentylacji, klimatyzacji i chłodzenia budynków. Klimatyzacja pomieszczeń wymaga dużych nakładów energii dlatego też przedsięwzięcia wykorzystujące jeden nośnik energii pierwotnej do produkcji, ciepła i chłodu mogą uzyskać dofinansowanie w ramach PI 4b.

Spodziewanym rezultatem udzielonego wsparcia jest uzyskanie oszczędności energii elektrycznej oraz cieplnej, jak również wzrost wykorzystania energii wytwarzanej z OZE. Pożądanym efektem udzielonej interwencji będzie ograniczenie zużycia wody w procesach wytwórczych. Powyższe przedsięwzięcia spowodują spadek kosztów związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą, a w dłuższej perspektywie przyczynią się do zmniejszenia energochłonności gospodarki oraz ograniczenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery.

Cel szczegółowy: Zwiększona efektywności energetyczna przedsiębiorstw prowadzących działalność w województwie świętokrzyskim

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	Zużycie energii elektrycznej na 1 mln zł PKB	GWh	Słabiej rozwinięty	0,13	2011	0,12	GUS	Raz na rok

Typy przedsięwzięć:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 4b przewidziano również dofinansowanie projektów, dotyczących poprawy efektywności energetycznej (w tym z uwzględnieniem OZE energii z OZE wykorzystywanej na potrzeby własne) w mikro, małych i średnich przedsiębiorstwach, skutkujących zmniejszeniem zużycia i strat wody, energii elektrycznej, energii cieplnej. W szczególności:

- Modernizacja i rozbudowa linii produkcyjnych na bardziej efektywne energetycznie,
- Głęboka, kompleksowa modernizacja energetyczna budynków w przedsiębiorstwach,
- Zastosowanie technologii efektywnych energetycznie w przedsiębiorstwach,
- Zastosowanie energooszczędnych (energia elektryczna, ciepło, chłód, woda) technologii produkcji i użytkowania energii,

Elementem, który wzmocni efekty ww. przedsięwzięć może być wprowadzenie systemów zarządzania energią.

Warunkiem koniecznym realizacji projektów w PI 4b jest przeprowadzenie audytu energetycznego, w rozumieniu art. 8 Dyrektywy 2012/27/UE.

Wśród ww. projektów wsparcie uzyskują również przedsięwzięcia polegające na wykorzystaniu surowców wtórnych w procesie produkcyjnym, w wyniku czego podniesiona zostanie efektywność energetyczna i kosztowa przemysłu i usług w regionie (zgodnie z postulatami zawartymi w Założeniach Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej, opracowanych przez Ministerstwo Gospodarki).

Wsparcie będą mogły uzyskać działania na rzecz przygotowania inwestycji poprzez dofinansowanie w ramach projektów przygotowawczych dokumentacji przedprojektowej i projektowej dla inwestycji, które będą możliwe do zrealizowania ze środków tego programu lub programów operacyjnych polityki spójności realizowanych w okresie programowania następującym bezpośrednio po roku 2020 (projekty przygotowawcze).

Beneficjenci:

Przedsiębiorstwa mikro, małe średnie.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014-2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

W związku z tym, iż niedopuszczalne jest wspieranie sektora energetyki w ramach regionalnej pomocy inwestycyjnej, wsparcie w ramach priorytetu udzielane będzie

jako pomoc horyzontalna na zasadach określonych w wytycznych dotyczących pomocy na energetykę i ochronę środowiska na lata 2014-2020.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 4.b nie przewidziano zastosowania mechanizmu finansowania krzyżowego.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 4.b nie przewidziano zastosowania koncentracji terytorialnej.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 4.b zakłada się zastosowanie konkursowego trybu wyboru projektów z uwzględnieniem zapisów Umowy Partnerstwa i wytycznych w tym zakresie w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014-2020.

Proces wyboru projektów uwzględnia wymogi wynikające z Rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie stosowania przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów. Metodyka oraz kryteria wyboru operacji zostaną zatwierdzone przez Komitet Monitorujący.

W trybie konkursowym projekty wybierane są w oparciu o określone kryteria wyboru projektów pozostające w zgodności z celami Programu. Z uwagi na szeroką grupę potencjalnych beneficjentów uprawnionych do ubiegania się o dotację w ramach priorytetów, zastosowanie trybu konkursowego pozwoli na wybór projektów o najwyższej wartości dodanej.

Kluczowe w ramach oceny projektów będzie kryterium efektywności kosztowej w powiązaniu z osiąganymi efektami ekologicznymi w stosunku do planowanych nakładów finansowych. Poza tym o wsparciu takich projektów decydować będą także inne osiągnięte rezultaty w stosunku do planowanych nakładów finansowych (np. wielkość redukcji CO₂, zmniejszenie zużycia energii końcowej). Wzmocnieniu efektów realizowanych projektów służyć będzie wdrożenie inteligentnych systemów zarządzania energią w oparciu o technologie TIK. Identyfikacja optymalnego zestawu działań zwiększających efektywność energetyczną w danym przedsiębiorstwie dokonywana jest na podstawie audytu energetycznego, audytu efektywności energetycznej, przeglądu energetycznego bądź innych wymaganych dokumentów (stanowiącego element projektu wspieranego w ramach CT4).

Warunkiem wsparcia projektów dotyczących kompleksowej, głębokiej modernizacji energetycznej budynków jest również konieczność zastosowania indywidualnych liczników ciepła, ciepłej wody oraz chłodu. Dodatkowo istnieje obowiązek instalacji termostatów i zaworów podpienowych, jeżeli wynika to z przeprowadzonego audytu energetycznego. Powyższe wydatki będą stanowić koszt kwalifikowany. Preferowane są projekty zwiększające efektywność energetyczną powyżej 60%, natomiast projekty z zakresu głębokiej, kompleksowej modernizacji energetycznej zwiększające efektywność energetyczną poniżej 25% nie będą kwalifikowały się do dofinansowania.

W PI 4b nie wyklucza się wsparcia w formie IF lub pomocy zwrotnej, przy czym zastosowanie IF musi zostać poprzedzone przeprowadzeniem analizy ex-ante.

Do dokumentów zamknięcia tego programu zostanie dołączona lista wszystkich dofinansowanych projektów przygotowawczych wraz z listą odpowiadających im inwestycji możliwych do zrealizowania w ramach tego programu lub programów operacyjnych polityki spójności następujących po roku 2020.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W PI 4b nie wyklucza się wsparcia w formie IF lub pomocy zwrotnej, przy czym zastosowanie IF musi zostać poprzedzone przeprowadzeniem analizy ex-ante.

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 4.b nie są wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O		
1.	Liczba przedsiębiorstw, które w wyniku wsparcia poprawiły efektywność energetyczną	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	100	SL 2014	Raz na rok
2.	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje (CI)	Przedsiębiorstwa	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	100	SL 2014	Raz na rok
3.	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (dotacje)(CI)	EUR	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	10 200 000,00	SL 2014	Raz na rok
4.	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (CI)	Tony równoważnika CO2	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	18 000	SL 2014	Raz na rok

Ponadto efekty (wskaźniki) realizacji projektów: zmniejszenie zużycia energii końcowej w wyniku realizacji projektów [GJ/rok], ilość zaoszczędzonej energii cieplnej, ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej są monitorowane na etapie wdrażania projektów i udostępniane jako informacja dodatkowa w rocznym sprawozdaniu monitoringowym.

Priorytet inwestycyjny 4.c *wspieranie efektywności energetycznej inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i sektorze mieszkaniowym*

Główną intencją przedsięwzięć planowanych do dofinansowania w ramach priorytetu 4.c jest poprawa efektywności energetycznej w sektorze mieszkaniowym oraz budynkach użyteczności publicznej. Realizowane przedsięwzięcia mają znaczenie nie tylko dla zmniejszenia zapotrzebowania na energię pierwotną i końcową ale również w istotny sposób wpływają na poprawę środowiska naturalnego poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego. Potrzeby w zakresie głębokiej modernizacji energetycznej w regionie wciąż są ogromne. Większość budynków użyteczności publicznej jak również wielorodzinnych została oddana do użytku w czasach, kiedy rozwiązania budowlane nie uwzględniały izolacji cieplnej budynków, a właściwą temperaturę zapewniały systemy grzewcze pobierające duże ilości energii. Na przestrzeni ostatnich lat ceny energii wzrosły, co skłania jej użytkowników do szukania oszczędności. Istotne stały się również czynniki ekologiczne. Przestarzałe rozwiązania prowadzą nie tylko do dużych strat energii, narażając użytkowników na

pokażne straty finansowe ale wywołują również znaczną emisję szkodliwych czynników do powietrza atmosferycznego.

Ponadto niedostateczna izolacja budynków prowadzi do dużych strat ciepła, jest również efektem zużywania dużej ilości paliw i energii, przez co ponoszone są wysokie koszty nie przekładające się na wystarczające ogrzanie pomieszczeń. Wobec powyższego należy wprowadzić rozwiązania ograniczające zużycie energii. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez obniżenie energochłonności budynków wskutek zmiany w systemach ogrzewania i wentylacji, działań modernizacyjnych budynków wraz z wymianą wyposażenia tych obiektów na energooszczędne. Do przedsięwzięć tego typu zalicza się przede wszystkim: obłożenie ścian zewnętrznych i dachu warstwą izolacji termicznej, wymianę okien i drzwi zewnętrznych, a także wymianę oświetlenia na energooszczędne. Jako element kompleksowy projektu wspierana będzie również budowa, wymiana lub modernizacja systemu grzewczego oraz małych, lokalnych źródeł ciepła przy uwzględnieniu wprowadzenia indywidualnego pomiaru ciepła w połączeniu z wprowadzeniem zaworów termostatycznych w tych budynkach, w których to nie zostało jeszcze wykonane. Niemniej jednak powinno to być technicznie wykonalne, uzasadnione finansowo i proporcjonalne do potencjalnej oszczędności energii. Z punktu widzenia poprawy efektywności energetycznej budynków w tym zakresie, przewiduje się również zastosowanie w modernizowanych energetycznie budynkach instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii, które zostaną wykorzystane zarówno do ogrzewania jak i chłodzenia budynków. Przyczyni się do racjonalizacji zużycia i ograniczenie strat energii, a tym samym nastąpi redukcja ilości emitowanych do atmosfery zanieczyszczeń oraz zmniejszenie kosztów eksploatacji obiektów przy jednoczesnej poprawie komfortu i bezpieczeństwa użytkownika.

Zakres prac dotyczący kompleksowej modernizacji musi wynikać z przeprowadzonej w ramach audytu energetycznego analizy planowanych do wprowadzenia rozwiązań. Poprawa efektywności energetycznej budynków pozytywnie wpłynie na ograniczenie emisji gazów cieplarnianych.

Cel szczegółowy: Zwiększona efektywność energetyczna budynków publicznych oraz sektora mieszkaniowego

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	Sprzedaż energii cieplnej na cele komunalno-bytowe ogółem	GJ	Słabiej rozwinięty	4 371 481,00	2012	4 000 000	GUS	Raz na rok

Typy przedsięwzięć:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 4.c interwencja została skierowana na projekty dotyczące głębokiej modernizacji energetycznej budynków użyteczności publicznych oraz wielorodzinnych budynków mieszkalnych wraz z wymianą wyposażenia tych obiektów na energooszczędne w oparciu o wyniki przeprowadzonego audytu

energetycznego bądź innych dokumentów wymaganych przepisami prawa. Planuje się dofinansować inwestycje w zakresie związanym m.in. z:

1. ociepleniem obiektu,
2. wymianą okien, drzwi zewnętrznych, oraz oświetlenia na energooszczędne,
3. przebudową systemów grzewczych (wraz z wymianą i podłączeniem do źródła ciepła lub podłączeniem do sieci ciepłowniczej), systemów wentylacji i klimatyzacji oraz systemów wodno-kanalizacyjnych,
4. instalacją OZE w modernizowanych energetycznie budynkach,
5. instalacją systemów chłodzących, w tym również z OZE,
6. instalowaniem urządzeń energooszczędnych najnowszej generacji
7. izolacją pokrycia dachowego,
8. instalacją systemów inteligentnego zarządzania energią,
9. przeprowadzeniem audytu energetycznego, w rozumieniu art. 8 Dyrektywy 2012/27/UE, jako elementu koniecznego do realizacji projektu,
10. mikrokogeneracją.

Wsparcie może zostać udzielone na inwestycje w kotły spalające biomasę lub ewentualnie paliwa gazowe, ale jedynie w szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy osiągnięte zostanie znaczne zwiększenie efektywności energetycznej oraz gdy istnieją szczególnie pilne potrzeby. Inwestycje te muszą przyczyniać się do zmniejszenia emisji CO₂ i innych zanieczyszczeń powietrza oraz do znacznego zwiększenia oszczędności energii. Wspomniane inwestycje mogą zostać wsparte jedynie w przypadku, gdy podłączenie do sieci ciepłowniczej na danym obszarze nie jest uzasadnione ekonomicznie. Preferowane powinny być instrumenty finansowe w przypadku powyższych inwestycji. Możliwość użycia instrumentów finansowych na tego typu projekty została poprzedzona oceną ex-ante przeprowadzoną zgodnie z wymaganiami artykułu 37 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013. Projekty powinny również przeciwdziałać ubóstwu energetycznemu.

Wsparcie będą mogły uzyskać działania na rzecz przygotowania inwestycji poprzez dofinansowanie w ramach projektów przygotowawczych dokumentacji przedprojektowej i projektowej dla inwestycji, które będą możliwe do zrealizowania ze środków tego programu lub programów operacyjnych polityki spójności realizowanych w okresie programowania następującym bezpośrednio po roku 2020 (projekty przygotowawcze).

Beneficjenci:

- jednostki samorządu terytorialnego lub podmioty działające w imieniu JST ,
- spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe,
- związki i stowarzyszenia JST,
- TBS,
- samorządowe jednostki organizacyjne posiadające osobowość prawną,
- uczelnie,
- inne podmioty prowadzące działalność w sferze usług publicznych w różnych formach organizacyjnych, posiadających osobowość prawną np. fundacje i stowarzyszenia,
- policja,
- podmioty lecznicze wykonujące na terenie województwa świętokrzyskiego działalność leczniczą finansowaną ze środków publicznych,
- samorządowe osoby prawne,
- jednostki ochotniczej i Państwowej Straży Pożarnej;

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWS 2014-2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 4.c nie przewidziano zastosowania mechanizmu finansowania krzyżowego.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

Z alokacji priorytetu inwestycyjnego 4c w Osi priorytetowej 3 wydzielone zostały środki dla następujących Obszarów Strategicznej Interwencji:

- obszary funkcjonalne miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze.

W ramach tych środków wsparcie realizowane jest poprzez dedykowane nabory. Kryteria i zasady wyboru projektów są wspólne dla wszystkich przedsięwzięć w ramach PI, w tym także w odniesieniu do projektów realizowanych na Obszarach Strategicznej Interwencji.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 4.c zakłada się zastosowanie konkursowego trybu wyboru projektów z uwzględnieniem zapisów Umowy Partnerstwa i wytycznych w tym zakresie w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014-2020.

Proces wyboru projektów uwzględnia wymogi wynikające z Rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie stosowania przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów. Metodyka oraz kryteria wyboru operacji zostaną zatwierdzone przez Komitet Monitorujący.

W trybie konkursowym projekty wybierane są w oparciu o określone kryteria wyboru projektów pozostające w zgodności z celami Programu. Z uwagi na szeroką grupę potencjalnych beneficjentów uprawnionych do ubiegania się o dotację w ramach priorytetów, zastosowanie trybu konkursowego pozwoli na wybór projektów o najwyższej wartości dodanej.

Kluczowe w ramach oceny projektów jest kryterium efektywności kosztowej w powiązaniu z osiąganymi efektami ekologicznymi w stosunku do planowanych nakładów finansowych. Poza tym o wsparciu takich projektów decydują także inne osiągnięte rezultaty w stosunku do planowanych nakładów finansowych (np. wielkość redukcji CO₂, ilość zaoszczędzonej energii cieplnej, ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej). Wzmocnieniu efektów realizowanych projektów służy wdrożenie inteligentnych systemów zarządzania energią w oparciu o technologie TIK. Ponadto identyfikacja optymalnego zestawu działań zwiększających efektywność energetyczną w danym budynku dokonywana jest na podstawie audytu energetycznego (stanowiącego element projektu wspieranego w ramach CT4). Ponadto priorytetowo traktowane są budynki pełniące ważne funkcje społeczne budynki przeznaczone dla administracji, wymiaru sprawiedliwości, kultury, oświaty, szkolnictwa wyższego, nauki, opieki zdrowotnej, itp.

Warunkiem wsparcia projektów dotyczących kompleksowej, głębokiej modernizacji energetycznej budynków jest również konieczność zastosowania indywidualnych liczników ciepła, ciepłej wody oraz chłodu. Dodatkowo istnieje obowiązek instalacji termostatów i zaworów podpiónowych, jeżeli wynika z przeprowadzonego audytu energetycznego. Powyższe wydatki stanowią koszt kwalifikowany. Preferowane są projekty zwiększające efektywność energetyczną powyżej 60%, natomiast projekty

z zakresu głębokiej, kompleksowej modernizacji energetycznej zwiększające efektywność energetyczną poniżej 25% nie kwalifikują się do dofinansowania.

W obszarze ochrony zdrowia projekty z zakresu termomodernizacji mogą dotyczyć tylko obiektów, których funkcjonowanie jest uzasadnione w kontekście map potrzeb zdrowotnych opracowanych przez Ministerstwo Zdrowia.

W ramach PI 4c są wspierane jedynie inwestycje w najlepiej działające urządzenia do ogrzewania (a szczególności ogrzewacze i kotły wykorzystujące paliwa stałe; ogrzewacze pomieszczeń i ogrzewacze wielofunkcyjne oraz inne kotły i urządzenia do ogrzewania pomieszczeń) dostępne na rynku w chwili ogłoszenia odpowiedniego konkursu. Kryteria referencyjne dla najlepiej działających urządzeń dostępnych na rynku określono w odpowiednich unijnych przepisach dotyczących wymogów dotyczących ekoprojektu tych urządzeń (a szczególności kryteria określone w rozporządzeniu nr 813/2013 w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla ogrzewaczy pomieszczeń i ogrzewaczy wielofunkcyjnych oraz kryteria określone w innych przepisach unijnych obowiązujących w chwili ogłoszenia konkursu projektu).

Indywidualne piece i mikrokogeneracja:

Wsparte projekty muszą skutkować znaczną redukcją CO₂ w odniesieniu do istniejących instalacji (o co najmniej 30% w przypadku zamiany spalnego paliwa).

Inwestycje w tym zakresie mają długotrwały charakter i dlatego powinny być zgodne z właściwymi przepisami unijnymi. Wspierane urządzenia do ogrzewania muszą od początku okresu programowania charakteryzować obowiązującym od końca 2020r. minimalnym poziomem efektywności energetycznej i normami emisji zanieczyszczeń, które zostały określone w przepisach wykonawczych do dyrektywy 2009/125/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów związanych z energią.

Projekty powinny być uzasadnione ekonomicznie i społecznie oraz przeciwdziałać ubóstwu energetycznemu.

Priorytetowo są wspierane projekty wykorzystujące odnawialne źródła energii.

Wsparcie powinno być uwarunkowane wykonaniem inwestycji zwiększających efektywność energetyczną i ograniczających zapotrzebowanie na energię w budynkach, w których wykorzystywana jest energia ze wspieranych urządzeń.

Wszelkie inwestycje powinny być zgodne z unijnymi standardami i przepisami w zakresie ochrony środowiska.

Preferowane jest wsparcie udzielane poprzez przedsiębiorstwa usług energetycznych (ESCO) oraz instrumenty finansowe.

W PI 4c nie wyklucza się wsparcia w formie IF lub pomocy zwrotnej, przy czym zastosowanie IF musi zostać poprzedzone przeprowadzeniem analizy ex-ante.

Do dokumentów zamknięcia tego programu zostanie dołączona lista wszystkich dofinansowanych projektów przygotowawczych wraz z listą odpowiadających im inwestycji możliwych do zrealizowania w ramach tego programu lub programów operacyjnych polityki spójności następujących po roku 2020.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W PI 4c nie wyklucza się wsparcia w formie IF lub pomocy zwrotnej, przy czym zastosowanie IF musi zostać poprzedzone przeprowadzeniem analizy ex-ante.

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 4.c nie są wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O		
1.	Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	380	SL 2014	Raz na rok
2.	Liczba gospodarstw domowych z lepszą klasą zużycia energii (CI)	Gospodarstw a domowe	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	450	SL 2014	Raz na rok
3.	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (CI)	Tony równoważnik a CO2	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	30 550	SL 2014	Raz na rok
4.	Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych (CI)	kWh/rok	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	103 500 000	SL 2014	Raz na rok

Ponadto efekty (wskaźniki) realizacji projektów: zmniejszenie zużycia energii końcowej w wyniku realizacji projektów [GJ/rok], ilość zaoszczędzonej energii cieplnej, ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej są monitorowane na etapie wdrażania projektów i udostępniane jako informacja dodatkowa w rocznym sprawozdaniu monitoringowym.

Priorytet inwestycyjny 4.e *promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu*

Interwencja w ramach priorytetu ukierunkowana jest na obszary dla których przygotowano zostały plany gospodarki niskoemisyjnej, co bezpośrednio wpłynie na redukcję emisji gazów cieplarnianych oraz zanieczyszczeń pyłowych do atmosfery. Zgodnie z danymi GUS za 2013 r. rocznie z obszaru województwa świętokrzyskiego emitowane jest do atmosfery z zakładów szczególnie uciążliwych 2,7 tys. ton zanieczyszczeń pyłowych i 77,8 tys. ton zanieczyszczeń gazowych. Oprócz emisji z działalności przemysłowej źródłem zanieczyszczenia powietrza jest również tzw. niska emisja (emisja komunikacyjna oraz emisja pyłów i szkodliwych gazów pochodząca z lokalnych kotłowni węglowych i domowych pieców grzewczych).

Mimo, iż na przestrzeni ostatnich kilku lat ilość substancji pyłowych wprowadzanych do atmosfery znacznie zmalała, należy zauważyć wzrost emisji szkodliwych gazów, w związku z tym konieczne jest podjęcie kroków zmierzających do poprawy jakości powietrza. Aby osiągnąć ten cel niezbędna jest koncentracja działań w obszarze ekologicznego transportu publicznego. Wspierane będą głównie projekty dotyczące zakupu i modernizacji publicznych środków transportu zbiorowego wraz z niezbędną infrastrukturą usprawniającą funkcjonowanie tego transportu, w tym m.in.: parkingi Park&Ride, infrastruktura dworcowa, zintegrowane centra

przebiegowe czy ścieżki rowerowe. Wskazana jest również poprawa stanu infrastruktury np. modernizacja oświetlenia ulicznego (ulic, placów, terenów publicznych) na energooszczędne.

Ponadto dofinansowanie uzyskają inwestycje w zakresie modernizacji i budowy scentralizowanych systemów ciepłowniczych, co spowoduje ograniczenie strat ciepła podczas przesyłu oraz umożliwi podłączenie nowych użytkowników, którzy dotychczas korzystali z indywidualnych źródeł ciepła. Planuje się również wsparcie przedsięwzięć polegających na wymianie bądź modernizacji źródeł ciepła z uwzględnieniem standardów ekologicznych.

Dodatkowo, mając na uwadze zmniejszenie zużycia paliw oraz poprawę efektywności ekonomicznej sektora energetycznego, a także ograniczenie jego negatywnego oddziaływania na środowisko poprzez redukcję emisji substancji szkodliwych planowane jest dofinansowanie projektów w zakresie budowy lub modernizacji jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w wysokosprawnej kogeneracji, wraz z infrastrukturą do dystrybuowania wytworzonej energii.

Istotnym elementem przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną jest podniesienie świadomości społecznej w zakresie korzyści płynących z wykorzystywania ekologicznych źródeł energii oraz efektywnego nią gospodarowania, co w długookresowej perspektywie spowoduje ograniczenie emisji substancji szkodliwych do atmosfery. Wsparcie również zostanie przeznaczone na realizację projektów mających na celu upowszechnianie informacji promujących budownictwo zeroemisyjne oraz inwestycje w zakresie budownictwa pasywnego

Cel szczegółowy: Ograniczona emisja pyłów i substancji szkodliwych do atmosfery

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	Średnie roczne stężenie pyłu PM ₁₀	µmg/m ³	Słabiej rozwinięty	38	2013	32	WIOŚ	Raz na rok

Typy przedsięwzięć:

W priorytecie inwestycyjnym 4.e dofinansowanie znajdują projekty, realizujące założenia planów niskoemisyjnych dla poszczególnych obszarów.

Wsparcie dla projektów wynikać z zapisów planów gospodarki niskoemisyjnej dla poszczególnych typów obszarów i niekwalifikujących się do dofinansowania w ramach innego PI np.

1. modernizacja oświetlenia ulicznego (ulic placów, terenów publicznych) na energooszczędne,
2. budowa lub modernizacja sieci ciepłowniczej,
3. wymiana źródeł ciepła,
4. mikrokogeneracja,
5. działania informacyjno-promocyjne dotyczące np. oszczędności energii,

6. kampanie promujące:

- budownictwo zeroemisyjne,
- inwestycje w zakresie budownictwa pasywnego

Inwestycje w rozbudowę i/lub modernizację sieci ciepłowniczych otrzymają dofinansowanie w ramach RPO pod warunkiem dopuszczenia takiego wsparcia poprzez stosowne zapisy w Umowie Partnerstwa.

Wsparcie może zostać udzielone na inwestycje kotły spalające biomasę lub ewentualnie paliwa gazowe, ale jedynie w szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy osiągnięte zostanie znaczne zwiększenie efektywności energetycznej oraz gdy istnieją szczególnie pilne potrzeby. Inwestycje muszą przyczyniać się do zmniejszenia emisji CO₂ i innych zanieczyszczeń powietrza oraz do znacznego zwiększenia oszczędności energii. Wspomniane inwestycje mogą zostać wsparte jedynie w przypadku, gdy podłączenie do sieci ciepłowniczej na danym obszarze nie jest uzasadnione ekonomicznie. Preferowane są instrumenty finansowe w przypadku powyższych inwestycji. Możliwość użycia instrumentów finansowych na tego typu projekty została poprzedzona oceną ex-ante przeprowadzoną zgodnie z wymaganiami artykułu 37 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013. Projekty powinny również przeciwdziałać ubóstwu energetycznemu.

Dodatkowo dofinansowanie uzyskają inwestycje dotyczące budowy lub modernizacji jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w wysokosprawnej kogeneracji, wraz z infrastrukturą do dystrybuowania wytworzonej energii.

Instalacje powyżej 20 MW:

EFRR nie wspiera inwestycji na rzecz redukcji emisji gazów cieplarnianych pochodzących z listy działań wymienionych w załączniku I do dyrektywy 2003/87/WE, w tym instalacji energetycznego spalania o nominalnej mocy cieplnej przekraczającej 20 MW. Jednakże wsparcie mogą otrzymać instalacje wykorzystujące wyłącznie biomasę, które nie są objęte zakresem przedmiotowym dyrektywy 2003/87/WE.

Instalacje poniżej 20 MW:

Wsparcie otrzyma budowa, uzasadnionych pod względem ekonomicznym, nowych instalacji wysokosprawnej kogeneracji o jak najmniejszej z możliwych emisji CO₂ oraz innych zanieczyszczeń powietrza. W przypadku nowych instalacji powinno zostać osiągnięte co najmniej 10% uzysku efektywności energetycznej w porównaniu do rozdzielonej produkcji energii cieplnej i elektrycznej przy zastosowaniu najlepszych dostępnych technologii. Ponadto wszelka przebudowa istniejących instalacji na wysokosprawną kogenerację musi skutkować redukcją CO₂ o co najmniej 30% w porównaniu do istniejących instalacji. Dopuszczona jest pomoc inwestycyjna dla wysokosprawnych instalacji spalających paliwa kopalne pod warunkiem, że te instalacje nie zastępują urządzeń o niskiej emisji CO₂, a inne alternatywne rozwiązania byłyby mniej efektywne i bardziej emisyjne.

Ponadto, w ramach priorytetu przewidziano wsparcie dla projektów z zakresu zrównoważonej mobilności miejskiej w zakresie budowy, przebudowy uzupełniającej do poziomu krajowego infrastruktury transportu publicznego m.in.

1. parkingi *Park&Ride*, *Bike&Ride*
2. zintegrowane centra przesiadkowe,
3. infrastruktura dworcowa,
4. wspólny bilet,
5. inteligentne systemy transportowe,

6. ścieżki rowerowe,
7. publiczne wypożyczalnie rowerów
8. przebudowa infrastruktury miejskiej (np. budowa buspasów, przebudowa skrzyżowań),

Wszystkie ww. działania mają na celu ograniczenie ruchu drogowego w centrach miast.

Poza tym, wspierane są inwestycje dotyczące ekologicznego transportu publicznego w regionie świętokrzyskim.

Wsparcie będą mogły uzyskać działania na rzecz przygotowania inwestycji poprzez dofinansowanie w ramach projektów przygotowawczych dokumentacji przedprojektowej i projektowej dla inwestycji, które będą możliwe do zrealizowania ze środków tego programu lub programów operacyjnych polityki spójności realizowanych w okresie programowania następującym bezpośrednio po roku 2020 (projekty przygotowawcze).

Beneficjenci:

- jednostki samorządu terytorialnego,
- przedsiębiorstwa duże, średnie, małe, mikro świadczące usługi publiczne na terenie województwa Świętokrzyskiego,
- partnerzy społeczni i gospodarczy działający na terenie województwa świętokrzyskiego ,
- organizacje pozarządowe (NGO),
- samorządowe osoby prawne,
- instytucje otoczenia biznesu,
- uczelnie,
- państwowe jednostki budżetowe,
- instytucje kultury.

Institucja Zarządzająca zobowiązuje się do uzyskania, w przypadku pomocy udzielonej z Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych dużemu przedsiębiorcy, zapewnienia od tego przedsiębiorcy, że wkład finansowy z funduszy nie powoduje znacznej utraty miejsc pracy w istniejących lokalizacjach tego przedsiębiorcy na terytorium Unii Europejskiej w związku z realizacją dofinansowywanego projektu.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014-2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 4.e nie przewidziano zastosowania mechanizmu finansowania krzyżowego.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

Z alokacji priorytetu inwestycyjnego 4.e w Osi priorytetowej 3 wydzielone zostały środki dla następujących Obszarów Strategicznej Interwencji:

- obszary funkcjonalne miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze.

W ramach tych środków wsparcie realizowane jest poprzez dedykowane nabory.

Kryteria i zasady wyboru projektów są wspólne dla wszystkich przedsięwzięć w ramach PI, w tym także w odniesieniu do projektów realizowanych na Obszarach Strategicznej Interwencji.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 4.e zakłada się zastosowanie konkursowego trybu wyboru projektów z uwzględnieniem zapisów Umowy Partnerstwa i wytycznych w tym zakresie w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014-2020.

Proces wyboru projektów uwzględnia wymogi wynikające z Rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie stosowania przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów. Metodyka oraz kryteria wyboru operacji są zatwierdzane przez Komitet Monitorujący.

W trybie konkursowym projekty wybierane są w oparciu o określone kryteria wyboru projektów pozostające w zgodności z celami Programu. Z uwagi na szeroką grupę potencjalnych beneficjentów uprawnionych do ubiegania się o dotację w ramach priorytetów, zastosowanie trybu konkursowego pozwala na wybór projektów o najwyższej wartości dodanej.

Kluczowe w ramach oceny projektów jest kryterium efektywności kosztowej w powiązaniu z osiąganymi efektami ekologicznymi w stosunku do planowanych nakładów finansowych. Poza tym o wsparciu takich projektów decydują także inne osiągnięte rezultaty np. wielkość redukcji CO₂. Wzmocnieniu efektów realizowanych projektów służy wdrożenie inteligentnych systemów zarządzania energią w oparciu o technologie TIK.

Inwestycje w transport miejski ramach PI4e przyczyniają się do osiągnięcia niskoemisyjnej i zrównoważonej mobilności w miastach. Wynikają one z przygotowanych przez samorządy planów, zawierających odniesienia do kwestii przechodzenia na bardziej ekologiczne i zrównoważone systemy transportowe w miastach. Funkcję takich dokumentów mogą pełnić plany dotyczące gospodarki niskoemisyjnej lub plany mobilności miejskiej. Dokumenty te powinny określać lokalne uwarunkowania oraz kierunki planowanych interwencji na danym obszarze i w zależności od zidentyfikowanych potrzeb zawierać odniesienia lub wskazywać adekwatne obowiązujące dokumenty zawierające odniesienia do takich kwestii jak: zbiorowy transport pasażerski, transport niezmotoryzowany, intermodalność, transport drogowy, zarządzanie mobilnością, wykorzystanie inteligentnych systemów transportowych (ITS), logistyka miejska, bezpieczeństwo ruchu drogowego w miastach, wdrażanie nowych wzorców użytkowania czy promocja ekologicznie czystych i energooszczędnych pojazdów (czyste paliwa i pojazdy).

Inwestycje dotyczące transportu miejskiego w ramach PI4e powinny ponadto spełniać poniższe warunki:

- Inwestycje z RPO będą komplementarne z inwestycjami realizowanymi w ramach właściwych krajowych programów operacyjnych.
- Inwestycje w drogi lokalne lub regionalne mogą być finansowane jedynie, jako niezbędny i uzupełniający element projektu dotyczącego systemu zrównoważonej mobilności miejskiej. Samodzielne projekty dotyczące wyłącznie infrastruktury drogowej nie będą akceptowane w ramach PI 4e.
- Jeżeli z planów lub dokumentów strategicznych albo z analizy kosztów i korzyści odnoszących się do zrównoważonej mobilności miejskiej wynika potrzeba zakupu autobusów, możliwy jest zakup pojazdów jedynie o alternatywnych systemach napędowych (elektrycznych, hybrydowych, biopaliwa, napędzanych wodorem, itp.)

- Nie jest możliwe ogłaszanie naborów wniosków dopuszczających pojazdy zasilane dieslem Euro VI. W uzasadnionych przypadkach tzn. tam gdzie inwestycje w tabor bezemisyjny byłyby całkowicie nieuzasadnione, możliwe jest dokonywanie naborów wniosków dotyczących pojazdów z silnikami hybrydowymi łączącymi paliwo diesel (Euro VI) oraz elektryczne.
- Zakupowi niskoemisyjnego i bezemisyjnego taboru powinny towarzyszyć inwestycje w niezbędną dla właściwego funkcjonowania zrównoważonej mobilności infrastrukturę.

W ramach PI 4e wspierane są jedynie inwestycje w najlepiej działające urządzenia do ogrzewania (a szczególności ogrzewacze i kotły wykorzystujące paliwa stałe; ogrzewacze pomieszczeń i ogrzewacze wielofunkcyjne oraz inne kotły i urządzenia do ogrzewania pomieszczeń) dostępne na rynku w chwili ogłoszenia odpowiedniego konkursu. Kryteria referencyjne dla najlepiej działających urządzeń dostępnych na rynku określono w odpowiednich unijnych przepisach dotyczących wymogów dotyczących ekoprojektu tych urządzeń (a szczególności kryteria określone w rozporządzeniu nr 813/2013 w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla ogrzewaczy pomieszczeń i ogrzewaczy wielofunkcyjnych oraz kryteria określone w innych przepisach unijnych obowiązujących w chwili ogłoszenia konkursu projektu).

Wysokosprawna kogeneracja:

W ramach Programu wsparte zostają projekty zapewniające najniższy poziom emisji CO₂ oraz innych zanieczyszczeń powietrza, a w szczególności PM₁₀.

Projekty powinny być uzasadnione ekonomicznie oraz, w stosownych przypadkach, przeciwdziałać ubóstwu energetycznemu.

Priorytetowo powinny być wspierane projekty wykorzystujące odnawialne źródła energii.

Projekty powinny być uwarunkowane wykonaniem inwestycji zwiększających efektywność energetyczną i ograniczających zapotrzebowanie na energię w budynkach, do których doprowadzona jest energia ze wspieranych instalacji zapewniając, że inwestycje są oparte na zapotrzebowaniu na ciepło użytkowe.

Wszelkie inwestycje powinny być zgodne z unijnymi standardami i przepisami w zakresie ochrony środowiska.

Preferowane powinno być wsparcie udzielane poprzez przedsiębiorstwa usług energetycznych (ESCO) oraz instrumenty finansowe.

Indywidualne piece i mikrokogeneracja:

Wsparte projekty muszą skutkować znaczną redukcją CO₂ w odniesieniu do istniejących instalacji (o co najmniej 30% w przypadku zamiany spalanego paliwa).

Inwestycje w tym zakresie mają długotrwały charakter i dlatego powinny być zgodne z właściwymi przepisami unijnymi. Wspierane urządzenia do ogrzewania powinny od początku okresu programowania charakteryzować obowiązującym od końca 2020r. minimalnym poziomem efektywności energetycznej i normami emisji zanieczyszczeń, które zostały określone w przepisach wykonawczych do dyrektywy 2009/125/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów związanych z energią.

Projekty powinny być uzasadnione ekonomicznie i społecznie oraz przeciwdziałać ubóstwu energetycznemu.

Priorytetowo powinny być wspierane projekty wykorzystujące odnawialne źródła energii.

Wsparcie powinno być uwarunkowane wykonaniem inwestycji zwiększających efektywność energetyczną i ograniczających zapotrzebowanie na energię w budynkach, w których wykorzystywana jest energia ze wspieranych urządzeń.

Wszelkie inwestycje powinny być zgodne z unijnymi standardami i przepisami w zakresie ochrony środowiska.

Preferowane powinno być wsparcie udzielane poprzez przedsiębiorstwa usług energetycznych (ESCO) oraz instrumenty finansowe.

W PI 4e nie wyklucza się wsparcia w formie IF lub pomocy zwrotnej, przy czym zastosowanie IF musi zostać poprzedzone przeprowadzeniem analizy ex-ante.

Do dokumentów zamknięcia tego programu zostanie dołączona lista wszystkich dofinansowanych projektów przygotowawczych wraz z listą odpowiadających im inwestycji możliwych do zrealizowania w ramach tego programu lub programów operacyjnych polityki spójności następujących po roku 2020.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W PI 4e nie wyklucza się wsparcia w formie IF lub pomocy zwrotnej, przy czym zastosowanie IF musi zostać poprzedzone przeprowadzeniem analizy ex-ante.

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 4.e nie są wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O		
1.	Liczba zmodernizowanych źródeł oświetlenia ulicznego	szt.	EFRR	Stabiej rozwinięty	N/D	N/D	45 500	SL 2014	Raz na rok
2.	Liczba zakupionych lub zmodernizowanych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym	szt.	EFRR	Stabiej rozwinięty	N/D	N/D	45	SL 2014	Raz na rok
3.	Długość ścieżek rowerowych	km	EFRR	Stabiej rozwinięty	N/D	N/D	20	SL 2014	Raz na rok
4.	Długość sieci ciepłowniczej	km	EFRR	Stabiej rozwinięty	N/D	N/D	3,5	SL 2014	Raz na rok
5.	Liczba zmodernizowanych dworców i centrów przesiadkowych	szt.	EFRR	Stabiej rozwinięty	N/D	N/D	4	SL 2014	Raz na rok
6.	Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła	szt.	EFRR	Stabiej rozwinięty	N/D	N/D	3	SL 2014	Raz na rok
7.	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (CI)	Tony równoważnik a CO2	EFRR	Stabiej rozwinięty	N/D	N/D	17 993	SL 2014	Raz na rok

Ilość zaoszczędzonej energii ciepłej ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej będą monitorowane na etapie wdrażania projektów i udostępniane jako informacja dodatkowa w rocznym sprawozdaniu monitoringowym.

Opis przedsięwzięć EFS z zakresu innowacji społecznych, współpracy trans-granicznej oraz wkładu EFS do realizacji celów tematycznych 1-7

Nie dotyczy osi priorytetowej 3.

Ramy wykonania osi priorytetowej

Tabela 6: Ramy wykonania osi priorytetowej

Oś priorytetowa	Typ wskaźnika	Lp.	Wskaźnik lub KEW	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)			Cel końcowy (2023)			Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019 r.
							M	K	O	M	K	O			
Oś 3. Efektywna i zielona energia	Wskaźnik produktu	1.	Liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE	szt.	EFRR	Ślabiej rozwinięty	N/D	N/D	3	N/D	N/D	4 200	SL 2014	Wskaźnik dotyczy priorytetu 4.a. Definicja wskaźnika zgodna z definicją zawartą WLWK Wskaźnik w połączeniu ze wskaźnikami 2 i 3. obrazuje ponad 50% alokacji przeznaczonej na oś priorytetową	9 063 211,00 EUR
	Wskaźnik produktu	2.	Liczba przedsiębiorstw, które w wyniku wsparcia poprawiły efektywność energetyczną	szt.	EFRR	Ślabiej rozwinięty	N/D	N/D	12	N/D	N/D	100	SL 2014	Wskaźnik dotyczy priorytetu 4.b. Definicja wskaźnika zgodna z definicją zawartą WLWK Wskaźnik w połączeniu ze wskaźnikami 1 i 3. obrazuje ponad 50% alokacji przeznaczonej na oś priorytetową.	
	Wskaźnik produktu	3.	Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	szt.	EFRR	Ślabiej rozwinięty	N/D	N/D	60	N/D	N/D	380	SL 2014	Wskaźnik dotyczy priorytetu 4.c. Definicja wskaźnika zgodna z definicją zawartą WLWK Wskaźnik w połączeniu ze wskaźnikami 1 i 2. obrazuje ponad 50% alokacji przeznaczonej na oś priorytetową	
	Wskaźnik finansowy	4.	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	EUR	EFRR	Ślabiej rozwinięty	N/D	N/D	19 681 202,00	N/D	N/D	217 220 711,00	SL 2014	N/D	

Kategorie interwencji osi priorytetowej

Tabela 7-11: Zastosowane w osi priorytetowej kategorie interwencji

Fundusz i Kategoria regionu : Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, region słabiej rozwinięty																		
Tabela 7: Wymiar 1			Tabela 8: Wymiar 2			Tabela 9: Wymiar 3			Tabela 10: Wymiar 6			Tabela 11: Wymiar 7						
Zakres interwencji			Forma finansowania			Typ terytorium			Terytorialne mechanizmy wdrażania			EFS secondary theme (Wyłącznie EFS)						
Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€				
3. Efektywna i zielona energia	009	0,00	3. Efektywna i zielona energia	01	184 637 604,00	3. Efektywna i zielona energia	01	31 460 000,00	3. Efektywna i zielona energia	05	18 180 000,00	3. Efektywna i zielona energia	N/D	N/D				
	010	24 368 524,00													02	98 554 979,00	07	166 457 604,00
	011	0,00																
	012	0,00													03	54 622 625,00		
	013	103 157 641,00																
	014	1 690 625,00																
	016	1 864 280,00																
	043	32 100 000,00																
	044	0,00																
	068	14 244 587,00																
	069	530 417,00																
	071	0,00																
	090	6 681 530,00																

Klasyfikacja kategorii interwencji, o której mowa w art. 96 ust. 2 akapit drugi Rozporządzenia ogólnego, określona jest w tabelach 1-8 załącznika I do Rozporządzenia KE 215/2104.

Planowane wykorzystanie pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych

W ramach Osi priorytetowej 3. nie przewidziano wykorzystania pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych instytucji/podmiotów zaangażowanych we wdrażanie Programu.

2.4 Oś priorytetowa 4. Dziedzictwo naturalne i kulturowe

Opis osi priorytetowej:

Z uwagi na potencjał regionu przejawiający się zarówno w bogactwie naturalnym jak i w zasobach dziedzictwa kulturowego wspierane są inwestycje mające na celu ochronę terenów cennych przyrodniczo, różnorodności biologicznej, promocję i rozwój zasobów przyrodniczo-kulturowych, dając tym samym możliwość rozwoju społeczno-gospodarczego województwa.

Mając na uwadze ryzyko występowania zjawisk katastrofalnych w województwie, w ramach niniejszej osi wspierane są także działania ukierunkowane na przeciwdziałanie klęskom żywiołowym oraz zabezpieczanie przeciwpowodziowe.

W ramach interwencji zostały zaprogramowane priorytety inwestycyjne, wspierające inwestycje w infrastrukturę ochrony środowiska, które znacząco wpłyną na ochronę i poprawę środowiska naturalnego.

Wzmocnienie efektywnego systemu gospodarki odpadami oraz kompleksowe wsparcie gospodarki wodno – ściekowej, stanowią kolejne elementy wsparcia osi. W ramach osi priorytetowej przewidziano wsparcie w ramach celów tematycznych 5 i 6, które realizują wspólne cele klimatyczne w zakresie adaptacji do zmian klimatu. Zgodnie z zapisami dokumentu pn. Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 obszarami problemowymi w kontekście zmian klimatu oraz niezbędnych do przeprowadzenia działań adaptacyjnych są m.in.: gospodarka wodna (powodzie, niewystarczające zasoby wodne, możliwości retencjonowania wody); różnorodność biologiczna i obszary Natura 2000.

Mając na uwadze możliwość synergii działań, efekty interwencji w ramach CT5 są bezpośrednio wzmacniane przez realizację CT6 w zakresie gospodarowania zasobami wodnymi.

Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jeden cel tematyczny.

Oś priorytetowa 4 Dziedzictwo naturalne i kulturowe przewiduje realizację Priorytetów Inwestycyjnych w ramach celów tematycznych 5 i 6 dot. promowania dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem oraz ochrony środowiska naturalnego i wspierania efektywności wykorzystania zasobów. Rozwiązanie polegające na skoncentrowaniu interwencji w ramach celów tematycznych które dotyczą projektów środowiskowych, infrastrukturalnych oraz w zakresie zmian klimatu oraz adaptacji do tych zmian w ramach przedmiotowej osi zapewni spójną realizację działań pro środowiskowych oraz z zakresu ochrony dóbr zarówno naturalnych jak i kulturowych.

Priorytety inwestycyjne realizowane w ramach osi priorytetowej:

Priorytet inwestycyjny 5b. *wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami*

Z uwagi na fakt, iż w skutek zmian klimatycznych Województwo Świętokrzyskie jest narażone na wystąpienie zagrożeń naturalnych, tj. powodzie i susze, istnieje konieczność ukierunkowania działań na zwiększenie ochrony przed zagrożeniami naturalnymi oraz w zakresie wspierania systemu reagowania i ratownictwa. Przedsięwzięcia realizowane są poprzez nakłady na infrastrukturę przeciwpowodziową oraz wsparcie systemu ratowniczego w sytuacjach nagłego wystąpienia zjawisk katastrofalnych.

Interwencja w ramach priorytetu ukierunkowana jest na budowę polderów zalewowych na terenie województwa świętokrzyskiego. Uzupełnieniem tego priorytetu jest wsparcie dot. doposażania i zakupu specjalistycznego sprzętu ratowniczego, niezbędnego do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof.

Projekty wdrażane w ramach CT 5b muszą być zgodne z ramową dyrektywą wodną oraz dyrektywą siedliskową.

Każda inwestycja mogąca wpłynąć na stan części wód powinna być szczegółowo oceniona pod kątem wpływu na cel środowiskowy wskazany w odpowiednim planie gospodarowania wodami na podstawie przepisów Prawo wodne i Ramowej Dyrektywy Wodnej.

Dodatkowo, położony został nacisk na projekty, które odpowiadają na zidentyfikowane potrzeby w dokumencie pn. Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020.

Realizacja działań przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa mieszkańców województwa w przypadku wystąpienia klęsk żywiołowych i zwiększenia możliwości gromadzenia wody w przypadku wystąpienia zagrożeń oraz do podniesienia jakości organizacji systemów wczesnego reagowania i ratownictwa.

Cel szczegółowy: Zwiększona skuteczność przeciwdziałania skutkom klęsk żywiołowych oraz w usuwaniu skutków katastrof.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	Średni czas reakcji służb ratowniczych od momentu przyjęcia zgłoszenia	min	Słabiej rozwinięty	10,25	2013	7	PSP w Kielcach	Raz na rok

Typy przedsięwzięć:

W priorytecie inwestycyjnym 5b wsparcie znajdują przedsięwzięcia z zakresu:

- budowa infrastruktury przeciwpowodziowej (poldery zalewowe);
- tworzenia i poprawy jakości systemów wczesnego reagowania i ratownictwa w sytuacjach nagłego wystąpienia zjawisk katastrofalnych (dostosowanie do potrzeb osób z niepełnosprawnościami), w tym z uwzględnieniem zakupu sprzętu i wyposażenia specjalistycznego przede wszystkim dla Ochotniczych Straży Pożarnych.

Wsparcie będą mogły uzyskać działania na rzecz przygotowania inwestycji poprzez dofinansowanie w ramach projektów przygotowawczych dokumentacji przedprojektowej i projektowej dla inwestycji, które będą możliwe do zrealizowania ze środków tego programu lub programów operacyjnych polityki spójności realizowanych w okresie programowania następującym bezpośrednio po roku 2020 (projekty przygotowawcze).

Beneficjenci:

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, jednostki samorządu terytorialnego, jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWS 2014-2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 5b nie przewidziano zastosowania mechanizmu finansowania krzyżowego.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 5b nie przewidziano zastosowania koncentracji terytorialnej.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 5b zakłada się zastosowanie dwóch trybów wyboru projektów: konkursowego i pozakonkursowego, z uwzględnieniem zapisów Umowy Partnerstwa i wytycznych ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014-2020.

Zastosowanie określonego trybu wyboru projektów służy zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom.

Proces wyboru projektów uwzględnia wymogi wynikające z Rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie uwzględnienia zasad horyzontalnych poprzez stosowanie przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów. Metodyka oraz kryteria wyboru operacji zostaną zatwierdzone przez Komitet Monitorujący.

W trybie konkursowym projekty wybierane są w oparciu o określone kryteria wyboru projektów pozostające w zgodności z celami Programu. Z uwagi na szeroką grupę potencjalnych beneficjentów uprawnionych do ubiegania się o dotację w ramach priorytetów, zastosowanie trybu konkursowego pozwala na wybór projektów o najwyższej wartości dodanej.

Preferowane projekty:

- Współfinansowane będą tylko projekty niemające negatywnego wpływu na stan lub potencjał jednolitych części wód, które znajdują się na listach nr 1, będących załącznikami do Masterplanów dla dorzecza Odry i Wisły. Współfinansowanie projektów, które mają znaczący wpływ na stan lub potencjał jednolitych części wód i które mogą być zrealizowane tylko po spełnieniu warunków określonych w artykule 4.7 Ramowej Dyrektywy Wodnej, znajdującej się na listach nr 2 będących załącznikami do Masterplanów dla dorzeczy Odry i Wisły, nie będzie dozwolone do czasu przedstawienia wystarczających dowodów na spełnienie warunków określonych w artykule 4.7 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Jednocześnie odpowiadające na zidentyfikowane potrzeby w Strategicznym Planie Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020.

Do dokumentów zamknięcia tego programu zostanie dołączona lista wszystkich dofinansowanych projektów przygotowawczych wraz z listą odpowiadających im inwestycji możliwych do zrealizowania w ramach tego programu lub programów operacyjnych polityki spójności następujących po roku 2020.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 5b nie przewidziano wykorzystania instrumentów finansowych.

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 5b nie są wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	O		
1.	Liczba ludności odnoszących korzyści ze środków ochrony przeciwpowodziowej (CI)	osoby	EFRR	Słabiej rozwinięty	n/d	n/d	2 000	SL2014	Raz na rok
2.	Liczba jednostek służb ratowniczych wyposażonych w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	n/d	n/d	30	SL2014	Raz na rok

Priorytet inwestycyjny 6a. *inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie*

Inwestycje w sektorze gospodarki odpadami są realizowane zgodnie z unijną hierarchią postępowania z odpadami wskazaną w dyrektywie 2008/98/WE, priorytetowo traktowane są działania dotyczące zapobiegania powstawaniu odpadów, przygotowaniu do ponownego użycia i recyklingu.

Realizacja projektów obejmuje infrastrukturę niezbędną do zapewnienia kompleksowej gospodarki odpadami w regionie m. in. :

- Infrastrukturę do selektywnej zbiórki i przetwarzania odpadów: szkła, metalu, plastiku, papieru, odpadów biodegradowalnych oraz pozostałych odpadów;
- Infrastrukturę do recyklingu, sortowania i kompostowania;
- Infrastrukturę do zbiórki, przetwarzania i utylizacji odpadów niebezpiecznych

Wsparcie ukierunkowane jest przede wszystkim na usprawnieniu systemu gospodarki odpadami komunalnymi w zakresie zmniejszenia ilości odpadów, ponownego wykorzystania oraz zwiększenia poziomu odzysku i recyklingu odpadów.

Kompleksowe inwestycje w zakresie rozwoju systemu gospodarki odpadami komunalnymi realizowane są w regionach gospodarki odpadami komunalnymi, w których nie przewidziano komponentu dotyczącego termicznego przekształcania odpadów wraz z odzyskiem energii*, przy zapewnieniu zintegrowanego podejścia zgodnego z hierarchią postępowania z odpadami na poziomie wynikającym ze zobowiązań akcesyjnych.

W ramach ww. działań przewidziano wsparcie dotyczące rozbudowy regionalnych zakładów zagospodarowania odpadów oraz utworzenie sieci Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, w których przewiduje się zbieranie przedmiotowych odpadów oraz utworzenie sieci punktów ponownego wykorzystania i napraw.

Realizacja celu tego priorytetu inwestycyjnego obejmować będzie także poprawę systemu gospodarowania odpadami innymi niż komunalne oraz niebezpiecznymi. Przewidywany zakres wsparcia obejmować będzie budowę instalacji do termicznego przekształcania odpadów niebezpiecznych w tym medycznych i weterynaryjnych.

Realizacja priorytetu przyczyni się do poprawy stanu środowiska naturalnego poprzez ulepszenie systemu selektywnego zbierania odpadów, efektywny system przetwarzania odpadów w tym odpadów niebezpiecznych w regionie.

Działania w ramach priorytetu inwestycyjnego przyczyniają się do redukcji udziału odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie województwa świętokrzyskiego, ulegających biodegradacji kierowanych do składowania, gdzie zgodnie z zapisami Dyrektywy Rady 1999/31/WE z dnia 26 kwietnia 1999 r. w sprawie składowania odpadów, poziom redukcji został określony na poziomie 35% w skali kraju w 2020 roku w stosunku do całkowitej ilości tych odpadów wytworzonych w 1995 roku.

Interwencja w ramach priorytetu wpływa także na działania w zakresie ponownego użycia i recyklingu odpadów przynajmniej takich jak: papier, metal, tworzywa sztuczne i szkło z gospodarstw domowych, gdzie zgodnie z wymogami Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów, do roku 2020 przewidziany poziom wynosi minimum 50%.

W celu wypełnienia warunkowości ex ante Polska w 2016 r. zaktualizowała krajowy oraz wojewódzkich planów wojewódzkie plany gospodarowania odpadami, których załącznikami będą są plany inwestycyjne.

Ze środków Programu w ramach PI 6a finansowane są jedynie projekty uwzględnione w planach inwestycyjnych dot. gospodarki odpadami komunalnymi tworzonych przez zarząd województwa i zatwierdzanych przez ministra właściwego ds. środowiska. Projekty zaplanowane zostały w oparciu o selektywną zbiórkę odpadów u źródła.

Cel szczegółowy Zwiększony udział odpadów zebranych selektywnie.

* Linia demarkacyjna pomiędzy POIS a RPO zostanie zweryfikowana po zakończeniu aktualizacji Krajowego Planu Gospodarki Odpadami do końca 2015 roku, w ramach wypełnienia warunkowości ex-ante.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów komunalnych	%	Słabiej rozwinięty	7,8	2012	50	GUS	Raz na rok

Typy przedsięwzięć:

W priorytecie inwestycyjnym 6a interwencja dotyczy:

- Kompleksowych działań skierowanych na poprawę gospodarowania odpadami, zgodnie z postanowieniami WPGO oraz zapisami planów inwestycyjnych.

Wsparcie nie jest udzielane na budowę nowych instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów lub na działania prowadzące do zwiększania mocy przerobowych istniejących instalacji w zakresie przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych.

Beneficjenci:

Jednostki samorządu terytorialnego lub podmioty działające w imieniu JST.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014-2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego nie przewidziano zastosowania mechanizmu finansowania krzyżowego.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 6a nie przewidziano zastosowania koncentracji terytorialnej.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 6a zakłada się zastosowanie dwóch trybów wyboru projektów: konkursowego i pozakonkursowego, z uwzględnieniem zapisów Umowy Partnerstwa i wytycznych ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014-2020.

Zastosowanie określonego trybu wyboru projektów służy zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom.

Proces wyboru projektów uwzględnia wymogi wynikające z Rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie uwzględnienia zasad horyzontalnych poprzez stosowanie przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów. Metodyka oraz kryteria wyboru operacji zostaną zatwierdzone przez Komitet Monitorujący.

W trybie konkursowym projekty wybierane są w oparciu o określone kryteria wyboru projektów pozostające w zgodności z celami Programu. Z uwagi na szeroką grupę potencjalnych beneficjentów uprawnionych do ubiegania się o dotację w ramach priorytetów, zastosowanie trybu konkursowego pozwoli na wybór projektów o najwyższej wartości dodanej.

Preferowane są projekty:

- przyczyniające się do wypełniania zobowiązań akcesyjnych w zakresie gospodarki odpadami;
- ujęte w planach inwestycyjnych przygotowanych przez zarząd województwa i zatwierdzanych przez ministra właściwego ds. środowiska.
- świadczące usługi w zakresie przyjmowania szerszego zakresu opadów;

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

Nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych.

Planowane duże projekty:

W ramach tego priorytetu inwestycyjnego nie są wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	O		
1.	Liczba przebudowanych zakładów zagospodarowania odpadów	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	n/d	n/d	2	SL2014	Raz na rok
2.	Liczba wspartych Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	n/d	n/d	10	SL2014	Raz na rok

Priorytet inwestycyjny 6b. *inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie*

Interwencja priorytetu obejmuje inwestycje z zakresu gospodarki wodno-ściekowej w celu ochrony środowiska wodnego i efektywnego gospodarowania zasobami wodnymi poprzez ograniczanie zrzutów nieoczyszczonych i niedostatecznie oczyszczonych ścieków.

Z uwagi na duże dysproporcje dot. dostępu do sieci wodno – ściekowej w województwie istnieje konieczność realizacji działań w tym zakresie. Zgodnie z danymi za rok 2012 roku jedynie 51,5% mieszkańców regionu korzystało z sieci kanalizacyjnej, a ponad 80 % z sieci wodociągowej. Województwo charakteryzuje się także niskim wskaźnikiem liczby ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków.

Dlatego też, priorytetowo traktowane są projekty przyczyniające się bezpośrednio do zapewnienia zgodności z wymogami dyrektywy ściekowej uwzględnione w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych dotyczące budowy i modernizacji sieci kanalizacyjnej, a także inwestycje mające na celu wzrost liczby ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków poprzez zwiększenie parametrów istniejącej infrastruktury oraz budowę nowych oczyszczalni ścieków.

Uzupełnieniem działań w ramach niniejszego priorytetu będzie budowa i rozbudowa systemów zaopatrzenia w wodę jedynie w ramach kompleksowych projektów regulujących gospodarkę ściekową oraz budowa instalacji do zagospodarowania komunalnych osadów ściekowych.

Realizacja priorytetu przyczyni się do ochrony środowiska naturalnego poprzez zapobieganie możliwości odprowadzania zanieczyszczeń do wód i gleby, poprawy jakości wód oraz wpłynąć będzie na poprawę jakości życia mieszkańców regionu.

Cel szczegółowy: Zwiększony odsetek ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków zgodnego z dyrektywą dotyczącą ścieków komunalnych

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków	%	Słabiej rozwinięty	53,6	2012	63,6	GUS	Raz na rok
2.	Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	%	Słabiej rozwinięty	51,50	2012	62,00	GUS	Raz na rok

Typy przedsięwzięć:

Priorytet inwestycyjny 6b koncentruje się na następujących typach przedsięwzięć:

- kompleksowe wsparcie gospodarki wodno-ściekowej, w tym wyposażenie aglomeracji w odpowiednie systemy odbioru ścieków komunalnych, budowa oczyszczalni ścieków bądź poprawa parametrów już istniejących oczyszczalni, oraz budowa i rozbudowa systemów zaopatrzenia w wodę wyłącznie jako projekty kompleksowe dot. infrastruktury służącej oczyszczaniu ścieków;
- budowa instalacji do zagospodarowania komunalnych osadów ściekowych.

Budowa i modernizacja linii wodociągowych

Inwestycje realizowane w ramach tego typu projektów mają na celu poprawę jakości życia mieszkańców regionu, poprzez podjęcie kompleksowych działań w zakresie gospodarki wodno-ściekowej. Projekty wodociągowe mogą być realizowane jedynie jako projekty kompleksowe na obszarach skanalizowanych i/lub w połączeniu z budową sieci kanalizacyjnej.

Budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków

Realizacja tego typu projektów przyczyni się do ochrony środowiska naturalnego poprzez stopniowe ograniczenie możliwości przedostawania się zanieczyszczeń do wód. Przedsięwzięcia te będą polegały na budowie przydomowych lub przyzakładowych oczyszczalni ścieków, na obszarach gdzie budowa sieci kanalizacyjnej jest ekonomicznie lub technicznie niezasadna. Dzięki działaniom tego typu nastąpi poprawa jakości życia mieszkańców regionu. W ramach Programu w szczególnie uzasadnionych przypadkach (w sytuacji zidentyfikowanych obszarów o zabudowie rozproszonej, gdzie rachunek ekonomiczny będzie uzasadniał taki rodzaj inwestycji) dopuszczalne będzie wsparcie budowy indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, które pozwolą na osiągnięcie pełnej zgodności aglomeracji wskazanych w KPOŚK z wymogami dyrektywy ściekowej. Inwestowanie w budowę i modernizację infrastruktury wodociągowej, dopuszczone będzie w ramach kompleksowych projektów regulujących gospodarkę ściekową.

Inteligentne systemy zarządzania sieciami wodociągowymi

Planowane do realizacji projekty mają charakter kompleksowy i umożliwiają zdalne i stałe monitorowanie, diagnozowanie problemów oraz zarządzanie dystrybucją wody w sieci. W ramach projektu możliwy będzie zakup urządzeń do pomiaru, uzdatniania i kontroli jakości wody. Konsekwencją wdrożenia tego typu przedsięwzięć będzie poprawa jakości świadczonych usług, poprawa jakości wody pitnej, infrastruktury, optymalizacja kosztów utrzymania. Wszystkie typy projektów powinny

charakteryzować się kompleksowym podejściem do rozwiązania problemów związanych z infrastrukturą wodnościekową.

Zakłada się realizowanie inwestycji na obszarach aglomeracji o wielkości od 2 tys. do 10 tys. RLM, ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych, w celu wypełnienia dyrektywy ściekowej.

Beneficjenci

Jednostki samorządu terytorialnego lub podmioty działające w imieniu JST, związki i porozumienia JST, przedsiębiorcy.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014-2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 6b nie przewidziano zastosowania mechanizmu finansowania krzyżowego.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 6b nie przewidziano zastosowania koncentracji terytorialnej.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 6b zakłada się zastosowanie dwóch trybów wyboru projektów: konkursowego i pozakonkursowego, z uwzględnieniem zapisów Umowy Partnerstwa i wytycznych ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014-2020.

Zastosowanie określonego trybu wyboru projektów służy zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom.

Proces wyboru projektów uwzględnia wymogi wynikające z Rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie uwzględniania zasad horyzontalnych poprzez stosowanie przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów. Metodyka oraz kryteria wyboru operacji zatwierdzone są przez Komitet Monitorujący.

Podstawowym mechanizmem wyboru projektów jest tryb konkursowy, w którym projekty wybierane są w oparciu o określone kryteria wyboru pozostające w zgodności z celami Programu. Z uwagi na szeroką grupę potencjalnych beneficjentów uprawnionych do ubiegania się o dofinansowanie, zastosowanie trybu konkursowego pozwoli na wybór projektów o najwyższej jakości.

Dokumentem stanowiącym podstawę do wyboru projektów będzie Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK) wraz z opracowanym w toku aktualizacji KPOŚK Masterplanem dla wdrażania dyrektywy 91/271/EWG zawierającym listę potrzeb inwestycyjnych w poszczególnych aglomeracjach.

Dodatkowo, dopuszczono możliwość zastosowania trybu pozakonkursowego w przypadku dokonania uzgodnień na szczeblu regionu dot. zapewnienia koordynacji i większej efektywności w wypełnianiu zobowiązań w zakresie KPOŚK.

Priorytetowo traktowane są projekty przyczyniające się bezpośrednio do zapewnienia zgodności z wymogami dyrektywy ściekowej uwzględnionymi w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych, którego celem jest ograniczenie ilości nieoczyszczonych ścieków, w celu ochrony środowiska wodnego przed zanieczyszczeniami, w tym eutrofizacją.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 6b nie przewidziano wykorzystania instrumentów finansowych.

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 6b nie są wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	O		
1.	Liczba wspartych oczyszczalni ścieków komunalnych	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	n/d	n/d	14	SL2014	Raz na rok
2.	Długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej	km	EFRR	Słabiej rozwinięty	n/d	n/d	300	SL2014	Raz na rok
3.	Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych oczyszczania ścieków (CI)	RLM	EFRR	Słabiej rozwinięty	n/d	n/d	60 000	SL 2014	Raz na rok

Priorytet inwestycyjny 6c *zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego*

Priorytet inwestycyjny zakłada realizację inwestycji dotyczących wzmocnienia potencjału województwa w kontekście ochrony i rozwoju dziedzictwa kulturowego i naturalnego. Województwo Świętokrzyskie jest regionem w którym w dziedzictwie kultury upatruje się istotny czynnik wpływający na rozwój społeczno-gospodarczy jak również w zakresie budowania tożsamości kulturowej. Realizacja inwestycji w ramach PI 6c przyczyni się do zachowania dziedzictwa kulturowego, pobudzenia aktywności gospodarczej województwa oraz zwiększenia dostępu mieszkańców regionu do dóbr kultury. Interwencja będzie skierowana na ochronę, promocję i rozwój dziedzictwa kulturowego oraz zabytków w celu poprawy stanu technicznego tych obiektów, dostosowania tych obiektów do funkcji turystycznych lub kulturowych oraz zwiększenia potencjału turystycznego regionu.

Mając na uwadze wzrost znaczenia kultury dla mieszkańców regionu, w ramach priorytetu realizować będzie można także działania dotyczące inwestycji w rozwój zasobów kultury oraz w infrastrukturę instytucji kultury, w celu poprawy świadczonych usług oraz zwiększenia znaczenia kultury dla mieszkańców regionu.

Realizowane będą także działania związane z wykorzystaniem aplikacji i usług teleinformatycznych w przypadku gdy stanowią one integralną część szerszego projektu.

Wspieraniem objęte będą jedynie takie projekty, które znacząco wpływają na rozwój społeczno-gospodarczy danego obszaru.

Realizacja priorytetu przyczyni się do zwiększonego wykorzystania zasobów dziedzictwa kulturowego dla celów rozwoju społeczno-gospodarczego regionu. Działanie realizowane w ramach Priorytetu inwestycyjnego będą uwzględniać potrzeby osób z niepełnosprawnościami.

Cel szczegółowy Zwiększona dostępność zasobów kulturowych regionu.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba odwiedzających instytucje kultury (w tym: zwiedzający muzea; widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych, uczestnicy imprez w domach, ośrodkach kultury, świetlicach oraz czytelnicy w bibliotekach	osoby	Słabiej rozwinięty	2 016 393	2012	2 392 855	IZ na podstawie danych GUS	Raz na rok

Typy przedsięwzięć:

Wsparcie uzyskają przedsięwzięcia dotyczące:

- zachowania i zabezpieczenia obiektów dziedzictwa kulturowego i obiektów zabytkowych dla celów rozwoju społeczno-gospodarczego, dostosowania obiektów dziedzictwa kulturowego do funkcji turystycznych lub kulturowych;
- promocji dziedzictwa kulturowego regionu wraz z tworzeniem i promocją produktów tradycyjnych i regionalnych oraz kompleksowych produktów turystycznych (w tym tworzenie szlaków kulturowych). Działania informacyjno-promocyjne będą wspierane jedynie jako element szerszego działania w ramach projektu;
- rozwoju zasobów kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, kulturowego (w tym poprawy jakości funkcjonowania instytucji kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, kulturowego), przebudowy i renowacji instytucji kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, kulturowego oraz konserwacji i restauracji obiektów zabytkowych wraz z dostosowaniem do prowadzenia działalności kulturalnej, w tym działalności gospodarczej;
- zakupu wyposażenia oraz konserwacji muzealiów, materiałów archiwalnych starodruków itp.

Beneficjenci:

Jednostki samorządu terytorialnego, samorządowe wojewódzkie osoby prawne, instytucje kultury, instytucje ochrony dziedzictwa narodowego, kulturowego (w tym archiwum państwowe), ROT i lokalne organizacje turystyczne, organizacje pozarządowe posiadające osobowość prawną, związki i stowarzyszenia JST, kościelne osoby prawne, przedsiębiorcy, związki wyznaniowe oraz szkoły i uczelnie artystyczne.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014-2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 6c nie przewidziano zastosowania mechanizmu finansowania krzyżowego.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

Z alokacji priorytetu inwestycyjnego 6c w Osi priorytetowej 4. Dziedzictwo naturalne i kulturowe wydzielone zostały środki dla następujących Obszarów Strategicznej Interwencji:

- obszar uzdrowiskowy,
- obszar Gór Świętokrzyskich.

W ramach tych środków wsparcie realizowane będzie poprzez dedykowane nabory. Kryteria i zasady wyboru projektów są wspólne dla wszystkich przedsięwzięć w ramach PI, w tym także w odniesieniu do projektów realizowanych na Obszarach Strategicznej Interwencji.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 6c zakłada się zastosowanie konkursowego trybu wyboru projektów z uwzględnieniem zapisów Umowy Partnerstwa i wytycznych ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014-2020.

Zastosowanie określonego trybu wyboru projektów służy zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom.

Proces wyboru projektów uwzględnia wymogi wynikające z Rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie uwzględniania zasad horyzontalnych poprzez stosowanie przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów. Metodyka oraz kryteria wyboru operacji zostaną zatwierdzone przez Komitet Monitorujący.

Podstawowym mechanizmem wyboru projektów jest tryb konkursowy, w którym projekty wybierane są w oparciu o określone kryteria wyboru pozostające w zgodności z celami Programu. Z uwagi na szeroką grupę potencjalnych beneficjentów uprawnionych do ubiegania się o dofinansowanie, zastosowanie trybu konkursowego pozwala na wybór projektów o najwyższej jakości.

W przypadku wsparcia organizacji wydarzeń kulturalnych warunkiem przyznania dofinansowania będzie spełnienie następujących kryteriów:

- szczególny wpływ na regionalną gospodarkę wykazany przez wymierne, długoterminowe korzyści;
- wkład w cele Strategii UE Regionu Morza Bałtyckiego w ramach priorytetu dot. obszaru kultury, a mianowicie: promocja kultury, dziedzictwa kulturowego oraz przemysłu kreatywnego;
- wkład EFRR nie może przekraczać wkładu sektora prywatnego w realizację projektu (z wyłączeniem bezpośrednich przychodów ze sprzedaży biletów).

Przy wyborze projektów do dofinansowania w ramach PI 6c brane są pod uwagę aspekty tj. analiza popytu (w tym szacunkowa liczba odwiedzających); realizacja priorytetów rozwoju kultury; długoterminowa stabilność finansowa (w tym dywersyfikacja zasobów finansowych); aspekty dotyczące zapewnienia trwałości efektów projektów społeczno-gospodarczych w tym m.in. tworzenie nowych miejsc pracy i wpływ na gospodarkę oraz rozwój e-kultury i kreatywnego przemysłu kulturowego.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 6c nie przewidziano wykorzystania instrumentów finansowych.

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 6c nie są wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	O		
1.	Liczba zabytków nieruchomości objętych wsparciem	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	n/d	n/d	28	SL2014	Raz na rok
2.	Liczba instytucji kultury objętych wsparciem	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	n/d	n/d	30	SL2014	Raz na rok
3.	Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturowego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne	Odwiedziny/na rok	EFRR	Słabiej rozwinięty	n/d	n/d	350 000	SL2014	Raz na rok

Priorytet inwestycyjny 6d *ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program "Natura 2000" i zieloną infrastrukturę.*

Województwo świętokrzyskie charakteryzuje się wysokimi walorami przyrodniczymi, co znajduje odzwierciedlenie w znacznej powierzchni obszarów chronionych. 64,5% powierzchni objętej różnymi formami ochrony stawia region świętokrzyski pod tym względem na pierwszym miejscu w skali kraju. Dlatego, też istotne jest podejmowanie działań mających na celu poprawę i ochronę tych obszarów, w tym odpowiednie ukierunkowanie rozwoju turystyki.

Priorytet inwestycyjny ukierunkowany jest na wsparcie obszarów cennych przyrodniczo, w tym objętych formami ochrony przyrody (parków krajobrazowych, rezerwatów przyrody, obszarów NATURA 2000, obszarów chronionego krajobrazu a także inwestycje dotyczące wyposażenia i bazy technicznej tych obiektów, oraz opracowywanie planów ochrony i planów zadań ochronnych.

Z uwagi na konieczność podejmowania działań w celu przeciwdziałania zjawiskom przyczyniającym się do zmniejszania obszarów różnorodności biologicznej, wspierane będą działania ukierunkowane na: ochronę i poprawę warunków cennych siedlisk przyrodniczych i gatunków na terenie województwa.

W celu promowania różnorodności biologicznej do wsparcia przewiduje się realizację inwestycji w zakresie tworzenia obiektów ochrony różnorodności biologicznej na obszarach miejskich i pozamiejskich.

W ramach priorytetu wspierane są także inwestycje w infrastrukturę ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej, a także projekty dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej w oparciu o zasoby przyrodnicze regionu.

W ramach priorytetu inwestycyjnego 6d priorytetowo są traktowane projekty ukierunkowane na różnorodność biologiczną i ochronę przyrody.

Działanie realizowane w ramach Priorytetu inwestycyjnego uwzględniają potrzeby osób z niepełnosprawnościami.

Cel szczegółowy Utrzymane obszary cenne przyrodniczo oraz wykorzystanie lokalnych i regionalnych zasobów przyrodniczych.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem	%	Stabiej rozwinięty	64,53	2012	64,70	GUS	Raz na rok

Typy przedsięwzięć:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 6d wsparcie otrzymują projekty, służące:

- podniesieniu standardu ochrony oraz poprawienie bazy technicznej i wyposażenia parków krajobrazowych, rezerwatów przyrody, obszarów Natura 2000 oraz obszarów chronionego krajobrazu wraz z opracowaniem planów ochrony lub planów zadań ochronnych tych obszarów oraz inwentaryzacji obszarów chronionego krajobrazu,
- ochronie różnorodności biologicznej na obszarach miejskich i pozamiejskich w oparciu o gatunki rodzime np. banki genowe, parki miejskie, ogrody botaniczne, ekoparki, służące rozwojowi zielonej infrastruktury (np. ogrody deszczowe w miastach, parki miejskie, korytarze ekologiczne, zielone bariery akustyczne),
- zarządzaniu i ochronie krajobrazu (np. inwentaryzacja przyrodnicza obszarów chronionych i inna dokumentacja polegająca na budowie i modernizacji niezbędnej infrastruktury związanej z ochroną, przywróceniem właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków,
- budowie, rozbudowie, modernizacji i doposażeniu ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej (m.in. w parkach krajobrazowych),
- inwestycje mające na celu ograniczanie negatywnego oddziaływania turystyki na obszary cenne przyrodniczo oraz służące edukacji i promowaniu form ochrony przyrody (m.in. infrastruktura dla ruchu rowerowego, ścieżki edukacyjne).

Beneficjenci:

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- samorządowe osoby prawne zajmujące się ochroną przyrody,
- Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne,
- parki krajobrazowe i ich zespoły,
- jednostki naukowe,

- organizacje pozarządowe posiadające osobowość prawną, zajmujące się ochroną przyrody,
- jednostki budżetowe (np. RDOŚ),
- uczelnie,
- administracja rządowa.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014-2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 6d nie przewidziano zastosowania mechanizmu finansowania krzyżowego.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

Z alokacji priorytetu inwestycyjnego 6d w Osi priorytetowej 4. Dziedzictwo naturalne i kulturowe wydzielone zostały środki dla następujących Obszarów Strategicznej Interwencji:

- obszar Gór Świętokrzyskich,
- obszar uzdrowiskowy (w zakresie dot. ochrony zasobów środowiska naturalnego, które stanowią potencjał tych terenów).

W ramach tych środków wsparcie realizowane jest poprzez dedykowane nabory.

Kryteria i zasady wyboru projektów są wspólne dla wszystkich przedsięwzięć w ramach PI, w tym także w odniesieniu do projektów realizowanych na Obszarach Strategicznej Interwencji.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 6d zakłada się zastosowanie dwóch trybów wyboru projektów: konkursowego i pozakonkursowego, z uwzględnieniem zapisów Umowy Partnerstwa i wytycznych ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014-2020.

Zastosowanie określonego trybu wyboru projektów służy zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom.

Proces wyboru projektów uwzględnia wymogi wynikające z Rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie uwzględnienia zasad horyzontalnych poprzez stosowanie przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów. Metodyka oraz kryteria wyboru operacji są zatwierdzane przez Komitet Monitorujący.

W trybie konkursowym projekty wybierane są w oparciu o określone kryteria wyboru projektów pozostające w zgodności z celami Programu. Z uwagi na szeroką grupę potencjalnych beneficjentów uprawnionych do ubiegania się o dotację w ramach priorytetów, zastosowanie trybu konkursowego pozwala na wybór projektów o najwyższej wartości dodanej.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 6d nie przewidziano wykorzystania instrumentów finansowych.

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 6d nie są wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	O		
1.	Liczba wspartych form ochrony przyrody	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	n/d	n/d	35	SL2014	Raz na rok
2.	Liczba opracowanych dokumentów planistycznych z zakresu ochrony przyrody	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	n/d	n/d	9	SL2014	Raz na rok
3.	Liczba ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej objętych wsparciem	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	n/d	n/d	1	SL2014	Raz na rok
4.	Powierzchnia siedlisk wspartych w zakresie uzyskania lepszego statusu ochrony (CI)	ha	EFRR	Słabiej rozwinięty	n/d	n/d	40	SL2014	Raz na rok

Opis przedsięwzięć EFS z zakresu innowacji społecznych, współpracy trans-granicznej oraz wkładu EFS do realizacji celów tematycznych 1-7

Nie dotyczy osi priorytetowej 4.

Ramy wykonania osi priorytetowej

Tabela 6: Ramy wykonania osi priorytetowej

Oś priorytetowa	Typ wskaźnika	Lp.	Wskaźnik lub KEW	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)			Cel końcowy (2023)			Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w
							M	K	O	M	K	O			
Oś 4. Dziedzictwo naturalne i kulturowe	Wskaźnik produktu	1.	Liczba jednostek służb ratowniczych wyposażonych w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	12	N/D	N/D	30	SL 2014	Wskaźniki produktu dotyczą odpowiedni o priorytetu 5b; 6b;6c Definicja wskaźnika zgodna z definicją zawartą w LWK	10 000 600,00 EUR
	Wskaźnik	2.	Długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej	km	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	70	N/D	N/D	300	SL 2014	Wskaźniki w połączeniu obrazuje ponad 50%	

Wskaźnik produktu	3.	Liczba zabytków nieruchomych i instytucji kultury objętych wsparciem	szt.	EFRR	Stabiej rozwinięty	N/D	N/D	6	N/D	N/D	58	SL 2014	alokacji przeznaczony na oś priorytetową 4.
Wskaźnik finansowy	4.	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	EUR	EFRR	Stabiej rozwinięty	N/D	N/D	21 470 588,00	N/D	N/D	155 747 280	SL 2014	N/D

Kategoryzacja interwencji osi priorytetowej

Tabela 7-11: Zastosowane w osi priorytetowej kategorie interwencji

Fundusz i kategoria regionu : Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego Region słabiej rozwinięty																				
Tabela 7: Wymiar 1 Zakres interwencji			Tabela 8: Wymiar 2 Forma finansowania			Tabela 9: Wymiar 3 Typ terytorium			Tabela 10: Wymiar 6 Terytorialne mechanizmy wdrażania			Tabela 11: Wymiar 7 EFS secondary theme (Wyłącznie EFS)								
Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€						
	4. Dziedzictwo naturalne i kulturowe	087		7 812 093,00	4. Dziedzictwo naturalne i kulturowe		01	132 385 188,00		4. Dziedzictwo naturalne i kulturowe	01		11 661 901,00	4. Dziedzictwo naturalne i kulturowe	07	118 106 823,00	4. Dziedzictwo naturalne i kulturowe	N/D	N/D	
	017	2 713 288,00		02		29 917 325						05								14 278 365,00
	018	4 788 140,00		03		90 805 962,00														
	019	1 194 635,00																		
	022	72 121 697,00																		
	095	35 533 792,00																		
	085	4 402 054,00																		
	091	0,00																		
	090	3 819 489,00																		
	092	0,00																		

Klasyfikacja kategorii interwencji, o której mowa w art. 96 ust. 2 akapit drugi Rozporządzenia ogólnego, określona jest w tabelach 1-8 załącznika I do Rozporządzenia KE 215/2104.

Planowane wykorzystanie pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych

W ramach Osi priorytetowej 4. nie przewidziano wykorzystania pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych instytucji/podmiotów zaangażowanych we wdrażanie Programu.

2.5 Oś priorytetowa 5. Nowoczesna komunikacja

Opis osi priorytetowej:

Oś priorytetowa 5. Nowoczesna komunikacja zakłada realizację inwestycji, które służą poprawie funkcjonowania kluczowego systemu transportowego w regionie. Realizacja przedmiotowej osi za pomocą priorytetów inwestycyjnych, stanowi jeden z głównych kroków do usuwania barier przestrzennych z jakimi nieustannie borykają się mieszkańcy regionu. Dostępność transportowa jest istotnym czynnikiem atrakcyjności inwestycyjnej regionu, ale i czynnikiem wpływającym na wielopłaszczyznowy rozwój samego regionu. Im większa dostępność transportowa, tym lepsze potencjalnie warunki rozwoju demograficznego i gospodarczego.

W ramach Osi wsparcie otrzymują inwestycje z zakresu budowy, rozbudowy, przebudowy najistotniejszych elementów infrastruktury drogowej regionu, poprawiających dostępność do dróg znajdujących się w sieci TEN-T.

Wsparcie skoncentrowane jest przede wszystkim na drogach wojewódzkich poza obszarem KOF, które łączą sieci lokalne z drogami krajowymi, ekspresowymi i autostradami.

Z punktu widzenia rozwoju regionu ważne jest również indywidualne podejście do transportu kolejowego. Inwestycje w transport kolejowy stanowią istotne ogniwo zarówno w kontekście rozwoju pod względem gospodarczym i społecznym jak również ekologicznym. Transport kolejowy odgrywa szczególną rolę w zahamowaniu negatywnego oddziaływania całego transportu na środowisko, a co za tym idzie, na zdrowie ludzi. Ze względu na fakt, iż kolej jest znacznie mniej uciążliwa dla środowiska, a niżeli transport samochodowy zachodzi konieczność głębszego spojrzenia na rozwój kolei, co przyniesie znaczące korzyści zarówno dla mieszkańców regionu jak i dla środowiska naturalnego.

Priorytety inwestycyjne realizowane w ramach osi priorytetowej:

Priorytet inwestycyjny 7b *zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi.*

Priorytet inwestycyjny ukierunkowany jest na wsparcie inwestycji dotyczących dróg wojewódzkich poza obszarem KOF, które ze względu na swój przebieg odgrywają istotną rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym regionu oraz stanowią połączenie z siecią TEN-T. Rezultatem podjętych działań będzie podniesienie poziomu skomunikowania układu transportowego regionu co wpłynie na podniesienie jakości podróżowania, zmniejszenie korków i niwelowanie wąskich gardeł. W ramach priorytetu uzupełnieniem są działania wspierające poprawę bezpieczeństwa i przepustowości ruchu drogowego na tych drogach jako element większego projektu. Inwestycje w drogi lokalne w ramach CT 7 nie mogą stanowić więcej niż 15% alokacji programu przeznaczonej na transport drogowy”.

Cel szczegółowy: Zwiększona dostępność transportowa i poprawa bezpieczeństwa regionalnej sieci drogowej uzupełniającej sieć TEN-T.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	WDDT II (wskaźnik drogowej dostępności – liczony na bazie WMDT)	n/d	Słabiej rozwinięty	27,39*	2013	34,38*	MIR	od 2013 roku/co 2-3 lata

*Dane pochodzą z ekspertyzy "Oszacowanie oczekiwanych rezultatów interwencji za pomocą miar dostępności transportowej" wykonanej przez PAN na potrzeby Strategii Rozwoju Kraju do 2020 roku

Typy przedsięwzięć:

W priorytecie inwestycyjnym 7b dofinansowanie ukierunkowane jest na budowę lub przebudowę dróg wojewódzkich poza obszarem KOF, stanowiących połączenie z siecią dróg krajowych, ekspresowych oraz autostrad, oraz z ośrodkami miejskimi w sąsiednich regionach, w tym inwestycje na rzecz poprawy bezpieczeństwa i przepustowości ruchu na tych drogach jako element większego projektu m. in. przebudowa skrzyżowań kolizyjnych na bezkolizyjne, budowa chodników, wysp, azyli dla pieszych, zatok autobusowych etc. Projekty z zakresu dróg powinny, tam gdzie to możliwe uwzględniać budowę dróg rowerowych.

Beneficjenci:

Samorząd Województwa Świętokrzyskiego.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014 – 2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 7b nie przewidziano zastosowania mechanizmu finansowania krzyżowego.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 7b nie przewidziano zastosowania koncentracji terytorialnej.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 7b zakłada się zastosowanie konkursowego i pozakonkursowego trybu wyboru projektów, z uwzględnieniem zapisów Umowy Partnerstwa i wytycznych ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014 – 2020. Zastosowanie tego trybu wyboru projektów służy zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom. Konkurencyjność wyboru projektów w trybie pozakonkursowym oznacza konieczność spełnienia kryteriów wyboru projektów zatwierdzonych przez Komitet Monitorujący, które są gwarancją realizacji projektów w największym stopniu przyczyniających się do realizacji celów i rezultatów PI.

Zastosowanie pozakonkursowego trybu wyboru projektów wynika z dokumentów przygotowanych na potrzeby spełnienia wymogów warunkowości ex-ante na poziomie regionu w sektorze transportu.

W celu zapewnienia dostępności transportowej możliwe jest wsparcie inwestycji w drogi wojewódzkie – wybrane odcinki pozwalające na włączenie do systemu dróg krajowych lub sieci TEN-T, wypełniające luki w sieci dróg pomiędzy ośrodkami wojewódzkimi, miastami nie będącymi stolicami województw (regionalnymi i subregionalnymi), zgodnie z przeprowadzoną diagnozą, wskazującą na problem dostępności transportowej tych miast, pełniących wyraźne funkcje w lokalnych rynkach pracy.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 7b nie przewidziano wykorzystania instrumentów finansowych.

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 7b nie są wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O		
1.	Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg (CI)	km	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	60	SL 2014	Raz na rok
2.	Całkowita długość nowych dróg	km	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	40	SL 2014	Raz na rok

Priorytet inwestycyjny 7d *rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowania działań służących zmniejszeniu hałasu*

Priorytet inwestycyjny zakłada wsparcie inwestycji dotyczących budowy, modernizacji oraz w uzasadnionych przypadkach rewitalizacji sieci kolejowej poza siecią TEN-T oraz wsparcie infrastruktury dworcowej tj. budowa, przebudowa zintegrowanych węzłów przesiadkowych kolejowych i kolejowo-drogowych poza siecią TEN-T.

Interwencja, ukierunkowana jest na inwestycje polegające na modernizacji, rehabilitacji a także budowie nowych odcinków sieci kolejowej poza siecią TEN-T stanowiąc uzupełnienie służące dołączeniu do sieci TEN-T pozostałych obszarów, nieznajdujących się w bezpośrednim zasięgu sieci kolejowej włączonej do transeuropejskiej sieci transportowej.

Realizacja interwencji przyczynia się do poprawy regionalnej łączności oraz pozytywnie wpływa na poprawę bezpieczeństwa i efektywności sieci kolejowej.

Planowana kwota alokacji na sektor kolejowy wynosi 23 453 874,00 EUR.

Cel szczegółowy: Poprawiony stan połączeń kolejowych w regionie.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2020)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	WKDT II (wskaźnik kolejowej dostępności transportowej – liczony na bazie WMDT)	n/d	Stabiej rozwinięty	23,20	2013	36,50	MIR	od 2013 roku/ co 2-3 lata

*Dane pochodzą z ekspertyzy wykonanej przez PAN na potrzeby Strategii Rozwoju Kraju do 2020 roku.

Ostateczne zapisy odnośnie wskaźników i ich wartości zostaną dokonane po zakończeniu ustaleń na poziomie horyzontalnym

Typy przedsięwzięć:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 7d planuje się realizację minimum jednego projektu pozakonkursowego, dotyczącego budowy i przebudowy infrastruktury kolejowej oraz zakup taboru.

W ramach priorytetu uzupełniająco przewiduje się realizację projektów dotyczących infrastruktury dworcowej o znaczeniu regionalnym skutkujących długotrwałą poprawą stanu technicznego m.in.: przebudowa węzłów kolejowych, kolejowo-drogowych, dostosowanie infrastruktury do potrzeb pasażerów, w tym osób niepełnosprawnych z zapewnieniem efektywności energetycznej oraz wpływających łagodząco na zmiany klimatu.

Inwestycje nie będą obejmowały prac remontowych, jak również nie będą dotyczyły bieżącego utrzymania infrastruktury.

Wsparcie kierowane jest również na dofinansowanie kosztów opracowania dokumentacji przedprojektowej i projektowej dla projektów kolejowych planowanych do dofinansowania w przyszłej perspektywie finansowej.

Beneficjenci:

Samorząd Województwa Świętokrzyskiego, zarządca infrastruktury kolejowej, zarządca infrastruktury dworcowej.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami RPOWŚ 2014 – 2020 dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 7d nie przewidziano zastosowania mechanizmu finansowania krzyżowego.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 7d nie przewidziano zastosowania koncentracji terytorialnej.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 7d zakłada się zastosowanie dwóch trybów wyboru projektów: konkursowy i pozakonkursowy z uwzględnieniem zapisów Umowy

Partnerstwa i wytycznych ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014-2020.

Zastosowanie określonego trybu wyboru projektów służyć będzie zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom. Zarówno dla trybu konkursowego jak i pozakonkursowego obowiązywać będą kryteria wyboru zatwierdzone przez Komitet Monitorujący, co będzie gwarancją realizacji projektów w największym stopniu przyczyniających się do realizacji celów i rezultatów PI.

Podstawowym mechanizmem wyboru projektów będzie tryb konkursowy, w którym projekty wybierane będą w oparciu o określone kryteria wyboru pozostające w zgodności z celami Programu.

W ramach PI 7d dopuszcza się również możliwość zastosowania trybu pozakonkursowego, z uwzględnieniem zapisów wytycznych w tym zakresie, w przypadku dokonania przesądzeń odnośnie realizacji projektu dotyczącego linii kolejowej, z uwagi na fakt, iż występuje prawny obowiązek realizacji określonych działań przez zarządcę infrastruktury kolejowej.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 7d nie przewidziano wykorzystania instrumentów finansowych.

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 7d nie są wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O		
1.	Całkowita długość nowych linii kolejowych (CI)	km	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	3,9	PKP PLK	Raz na rok

Ostateczne zapisy odnośnie wskaźników i ich wartości zostaną dokonane po zakończeniu ustaleń na poziomie horyzontalnym

Opis przedsięwzięć EFS z zakresu innowacji społecznych, współpracy trans-granicznej oraz wkładu EFS do realizacji celów tematycznych 1-7

Nie dotyczy osi priorytetowej 5.

Ramy wykonania osi priorytetowej

Tabela 6: Ramy wykonania osi priorytetowej

Oś priorytetowa	Typ wskaźnika	Lp.	Wskaźnik lub KEW	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)			Cel końcowy (2023)			Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie
							M	K	O	M	K	O			
Oś 5. Nowoczesna komunikacja	Wskaźnik produktu	1.	Całkowita długość nowych, przebudowanych lub zmodernizowanych dróg	km	EFRR	Ślabiej rozwinięty	N / D	N/D	21	N/D	N/D	100	SL 2014	Wskaźnik produktu dotyczy odpowiednio priorytetu 7b Definicja wskaźnika zgodna z definicją zawartą WLWK Wskaźnik obrazuje ponad 50% alokacji przeznaczonej na oś priorytetową 5.	7 773 637,00 EUR
	Wskaźnik finansowy	2.	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	EUR	EFRR	Ślabiej rozwinięty	N/D	N/D	32 294 118,00	N/D	N/D	151 576 251,00	SL 2014	N/D	

Kategorie interwencji osi priorytetowej

Tabela 7-11: Zastosowane w osi priorytetowej kategorie interwencji

Fundusz i Kategoria regionu : Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, region ślabiej rozwinięty														
Tabela 7: Wymiar 1 Zakres interwencji			Tabela 8: Wymiar 2 Forma finansowania			Tabela 9: Wymiar 3 Typ terytorium			Tabela 10: Wymiar 6 Terytorialne mechanizmy wdrażania			Tabela 11: Wymiar 7 EFS secondary theme (Wyłącznie EFS)		
Oś	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€
5. Nowoczesna komunikacja	034	106 064 028,00	5. Nowoczesna komunikacja	01	128 839 813,00	5. Nowoczesna komunikacja	01	12 951 790,20	5. Nowoczesna komunikacja	07	128 839 813,00	5. Nowoczesna komunikacja	N/D	N/D
	027	5 654 414,00					02	38 855 370,60						
	026	17 121 371,00					03	77 032 652,20						

Klasyfikacja kategorii interwencji, o której mowa w art. 96 ust. 2 akapit drugi Rozporządzenia ogólnego, określona jest w tabelach 1-8 załącznika I do Rozporządzenia KE 215/2104.

Planowane wykorzystanie pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych

W ramach Osi priorytetowej 5. przewidziano wykorzystanie pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych instytucji/podmiotów zaangażowanych we wdrażanie Programu.

2.6 Oś priorytetowa 6. Rozwój miast

Opis osi priorytetowej:

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy strategicznej Kieleckiego Obszaru Funkcyjnego będącej podstawą sformułowania Strategii ZIT KOF głównym celem Osi Priorytetowej 6 Rozwój Miast jest stworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju miasta Kielce i jego obszaru funkcjonalnego oraz poprawa jakości życia mieszkańców z uwzględnieniem zasad ochrony środowiska.

Kierunki przyjęte w Strategii ZIT KOF wpisują się w priorytety Strategii Zrównoważonego Rozwoju UE. Zmierzają do ograniczania presji na środowisko, poprzez poprawę efektywności wykorzystania energii w budownictwie, inwestycje w odnawialne źródła energii oraz zrównoważony rozwój w oparciu o lokalne zasoby przyrodnicze.

Biorąc pod uwagę delimitację obszaru funkcjonalnego, jego diagnozę strategiczną i wynikające z niej potrzeby podjęcia działań służących zrównoważonemu rozwojowi Kieleckiego Obszaru Funkcyjnego, wyrażonych w Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych KOF na lata 2014–2020, stworzono oś priorytetową obejmującą następujące cele tematyczne:

- Cel tematyczny 4. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach;
- Cel tematyczny 6. Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami;
- Cel tematyczny 7. Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej;
- Cel tematyczny 10. Inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie.

Przedmiotowa oś priorytetowa ukierunkowana jest na działania związane ze wsparciem w ramach ZIT projektów mających na celu:

-zwiększenie efektywności energetycznej i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w budynkach użyteczności publicznej; zwiększenie efektywności energetycznej i ograniczenie emisji gazów cieplarnianych poprzez poprawę stanu infrastruktury oświetlenia miejskiego i inwestycje w zrównoważoną mobilność miejską;

- ochronę i przywrócenie różnorodności biologicznej zbiorników wodnych. Wsparcie nastąpi poprzez dofinansowanie inwestycji przyczyniających się do ochrony, poprawy oraz udostępnienia do celów turystycznych cennych przyrodniczo obszarów znajdujących się na terenie Kielc i jego obszaru funkcjonalnego;

-realizację inwestycji, służących podniesieniu standardów połączeń drogowych na drogach o różnej kategorii w Kieleckim Obszarze Funkcyjnym, przy czym inwestycje te są zgodne z wymogami zawartymi w Umowie Partnerstwa;

- wsparcie infrastruktury edukacyjnej, służącej kształceniu zawodowemu i uczeniu się przez całe życie z uwzględnieniem infrastruktury ośrodków i centrów egzaminacyjnych.

Koncentracja działań w wymiarze przestrzennym KOF zapewnia większą efektywność i wartość dodaną w odniesieniu do realizacji Strategii ZIT jak również lepszego wykorzystania potencjału Kieleckiego Obszaru Funkcyjnego. Doświadczenia i dobre praktyki z realizacji zaplanowanych zintegrowanych działań terytorialnych

w latach 2014–2020 będą w przyszłości podstawą do rozszerzania i promowania tego podejścia.

Obok interwencji skierowanej do ZIT, w ramach osi priorytetowej 6. przewidziano działania dotyczące kompleksowych inwestycji mających na celu ożywienie zdegradowanych obszarów miast, które utraciły swoją pierwotną funkcję poprzez nadawanie i przywracanie im funkcji gospodarczych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, społecznych i kulturalnych.

Miasta posiadające obszary, na których zdiagnozowano zjawiska negatywne, są poważnym problemem na skalę, która rzutuje na konkurencyjność całego regionu. Mając na uwadze, że rewitalizacja ma wpływ na lokalny rozwój gospodarczy, jak również odnosi się do kluczowych kwestii społecznych i środowiskowych, zwłaszcza w rejonach dużego bezrobocia, bezsprzecznie konieczne są działania, których efektem jest wzmocnienie rozwoju tych obszarów.

Działania rewitalizacyjne są skierowane na obszary zdegradowane charakteryzujące się negatywnymi zjawiskami społecznymi i gospodarczymi, zanikiem funkcji danego obszaru, czy brakiem dostosowania tych funkcji do potrzeb mieszkańców lub znajdujących się tam jednostek gospodarczych. Lokalne Plany/Programy Rewitalizacji, z których wynikają projekty, powinny wskazywać obszar, który jest przedmiotem działań rewitalizacyjnych, co poparte powinno być odpowiednim uzasadnieniem.

Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jeden cel tematyczny.

Zastosowanie kilku celów tematycznych w ramach jednej osi pozwala na koncentrację interwencji jednej osi na rzecz zwiększenia funkcjonalności KOF oraz wzmocnienia zdolności rozwoju obszarów miejskich, tych które zostają poddane działaniom rewitalizacyjnym. Oś priorytetowa realizowana przez 1 cel tematyczny ograniczałaby możliwości kompleksowego oraz zintegrowanego rozwiązywania problemów zdiagnozowanych na obszarach miejskich oraz obszarze KOF. Skoncentrowanie celów tematycznych ma na celu uwypuklenie miejskiej polityki spójności.

Priorytety inwestycyjne realizowane w ramach osi priorytetowej:

Priorytet inwestycyjny 4c *wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i sektorze mieszkaniowym*

Aspekty efektywnego gospodarowania energią reguluje Ustawa o efektywności energetycznej. Wyznacza ona krajowy cel w zakresie oszczędnego gospodarowania energią oraz zadania jednostek sektora publicznego w tym zakresie. Celem ustalonym w ustawie jest oszczędność energii finalnej. Ustawa wymienia ponadto rodzaje przedsięwzięć poprawiające efektywność energetyczną, a są to m.in.: przebudowa lub remont budynków, modernizacja oświetlenia, modernizacja lokalnych sieci ciepłowniczych i lokalnych źródeł ciepła, stosowanie do ogrzewania lub chłodzenia obiektów energii wytwarzanej we własnych lub przyłączonych do sieci odnawialnych źródeł energii.

Ocieplenie ścian zewnętrznych budynku ma bardzo duże znaczenie dla jego bilansu energetycznego. Bardzo wyraźnie wpływa także na wysokość kosztów ponoszonych rocznie na ogrzewanie budynku. Szacuje się, że ok. 30 - 40% ciepła ucieka przez ściany zewnętrzne (nie uwzględniając dachu). Przy stratach ciepłych na takim

poziomie, prawidłowo ocieplając budynek z zewnątrz, można zaoszczędzić ok. 15 % wydatków na ogrzewanie. Jeszcze więcej można zyskać wymieniając dodatkowo stare nieszczelne okna na nowe. Zwiększeniu efektywności energetycznej KOF będą służyć działania koncentrujące się na realizacji Planów gospodarki niskoemisyjnej w każdej gminie, „Programu ograniczenia niskiej emisji dla miasta Kielce”, jak również zaktualizowanej „Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020,” Cel strategiczny 6. „Koncentracja na ekologicznych aspektach rozwoju regionu”.

Biorąc pod uwagę duże zapotrzebowanie na wsparcie inwestycji w zakresie modernizacji energetycznej obiektów użyteczności publicznej wskazanych przez jednostki samorządu terytorialnego tworzące ZIT, jak również uwarunkowania wynikające ze Strategii ZIT KOF, Priorytet Inwestycyjny ukierunkowany jest na wsparcie kompleksowych projektów z zakresu głębokiej modernizacji energetycznej wyłącznie w budynkach użyteczności publicznej.

Rezultatem realizacji przedmiotowego priorytetu jest uzyskanie niższego zużycia energii, m.in. w zakresie ogrzewania, oświetlenia pomieszczeń, ewentualnego chłodzenia, wentylacji czy ogrzewania ciepłej wody. Realizacja celu ukierunkowana jest na zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego poprzez znaczne zmniejszenie zapotrzebowania na energię powszechnie dostępną oraz dywersyfikację źródeł energii w kierunku energii odnawialnej. Jak wskazuje Umowa Partnerstwa, realizacja projektów służących zwiększeniu efektywności energetycznej dokonywana jest na podstawie audytu energetycznego. Interwencja w ramach priorytetu obejmuje również wsparcie termomodernizacji obiektów użyteczności publicznej, w tym wymiany wyposażenia tych obiektów na energooszczędne.

Optymalizacja energetyczna stwarza również warunki do efektywnego zarządzania środkami publicznymi dzięki zmniejszeniu nakładów finansowych samorządów KOF z tytułu bieżącej eksploatacji będących w ich gestii nieruchomości publicznych.

Cel szczegółowy: Zwiększona efektywność energetyczna w sektorze użyteczności publicznej na obszarze KOF.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	Sprzedaż energii cieplnej w ciągu roku w budynkach użyteczności w obszarze wchodzącym w skład KOF	[GJ]	Słabiej rozwinięty	137 332,00	2013	135 932,00	GUS	Raz na rok

Typy przedsięwzięć:

Interwencja skierowana jest na projekty, dotyczące kompleksowej modernizacji energetycznej budynków publicznych (z wyłączeniem jednostek podległych administracji centralnej) wraz z wymianą wyposażenia tych obiektów na energooszczędne zgodnie z wynikami audytów energetycznych, w zakresie związanym m.in. z:

1. ociepleniem obiektu,
2. wymianą okien, drzwi zewnętrznych oraz oświetlenia na energooszczędne,
3. przebudową systemów grzewczych (wraz z wymianą źródła ciepła – likwidacja pieców grzewczych na opał stały), systemów wentylacji i klimatyzacji, systemów wodno-kanalizacyjnych,
4. instalacją OZE w modernizowanych energetycznie budynkach,
5. instalacją systemów chłodzących, w tym również z OZE,
6. instalowaniem urządzeń energooszczędnych najnowszej generacji (np. kolektory słoneczne).

Wsparcie może zostać udzielone na inwestycje: kotły spalające biomasę lub ewentualnie paliwa gazowe, ale jedynie w szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy osiągnięte zostanie znaczne zwiększenie efektywności energetycznej oraz gdy istnieją szczególnie pilne potrzeby. Inwestycje muszą przyczyniać się do zmniejszenia emisji CO₂ i innych zanieczyszczeń powietrza oraz do znacznego zwiększenia oszczędności energii. Wspomniane inwestycje mogą zostać wsparte jedynie w przypadku, gdy podłączenie do sieci ciepłowniczej na danym obszarze nie jest uzasadnione ekonomicznie. W przypadku powyższych inwestycji, preferowane powinny być instrumenty finansowe. Możliwość użycia instrumentów finansowych na tego typu projekty została poprzedzona oceną ex-ante przeprowadzoną zgodnie z wymaganiami artykułu 37 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013. Projekty powinny również przeciwdziałać ubóstwu energetycznemu.

Beneficjenci:

Jednostki samorządu terytorialnego na obszarze objętym ZIT, Związek ZIT KOF.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014 – 2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 4c nie przewidziano zastosowania mechanizmu finansowania krzyżowego.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

Wdrażanie priorytetu inwestycyjnego 4c w ramach Osi priorytetowej 6. Rozwój miast, odbywa się w formie Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych na terenie Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 4c zakłada się zastosowanie pozakonkursowego trybu wyboru projektów, z uwzględnieniem zapisów Umowy partnerstwa i wytycznych ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014 – 2020. Zastosowanie ww. trybu wyboru projektów służy zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom. Wybór projektów w trybie pozakonkursowym oznacza konieczność spełnienia Kryteriów wyboru projektów, zatwierdzonych przez Komitet Monitorujący, które gwarantują, że wybrane projekty w największym stopniu przyczyniają się do realizacji celów PI.

Zastosowanie pozakonkursowego trybu wyboru projektów wynika bezpośrednio z uprzednio zidentyfikowanych projektów zawartych w Strategii ZIT KOF.

Kluczowe w ramach oceny projektów jest kryterium efektywności kosztowej w powiązaniu z osiąganymi efektami ekologicznymi w stosunku do planowanych nakładów finansowych. Poza tym o wsparciu takich projektów decydują także inne osiągnięte rezultaty w stosunku do planowanych nakładów finansowych (np. wielkość redukcji CO₂, ilość zaoszczędzonej energii cieplnej, ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej). Wzmocnieniu efektów realizowanych projektów służy wdrożenie inteligentnych systemów zarządzania energią w oparciu o technologie TIK. Ponadto identyfikacja optymalnego zestawu działań zwiększających efektywność energetyczną w danym budynku dokonywana jest na podstawie audytu energetycznego (stanowiącego element projektu wspieranego w ramach CT4). Ponadto priorytetowo traktowane są budynki pełniące ważne funkcje społeczne budynki przeznaczone dla administracji, wymiaru sprawiedliwości, kultury, oświaty, szkolnictwa wyższego, nauki, opieki zdrowotnej, itp.

W obszarze ochrony zdrowia projekty z zakresu termomodernizacji mogą dotyczyć tylko obiektów, których funkcjonowanie będzie uzasadnione w kontekście map potrzeb opracowanych przez Ministerstwo Zdrowia.”

Warunkiem wsparcia projektów dotyczących kompleksowej, głębokiej modernizacji energetycznej budynków jest również konieczność zastosowania indywidualnych liczników ciepła, ciepłej wody oraz chłodu. Dodatkowo istnieje obowiązek instalacji termostatów i zaworów podpionowych, jeżeli będzie to wynikać z przeprowadzonego audytu energetycznego. Powyższe wydatki będą stanowić koszt kwalifikowany. Preferowane będą projekty zwiększające efektywność energetyczną powyżej 60%, natomiast projekty z zakresu głębokiej, kompleksowej modernizacji energetycznej zwiększające efektywność energetyczną poniżej 25% nie będą kwalifikowały się do dofinansowania.

Indywidualne piece i mikrokogeneracja:

Wsparte projekty muszą skutkować znaczną redukcją CO₂ w odniesieniu do istniejących instalacji (o co najmniej 30% w przypadku zamiany spalnego paliwa).

Inwestycje w tym zakresie mają długotrwały charakter i dlatego powinny być zgodne z właściwymi przepisami unijnymi. Wspierane urządzenia do ogrzewania powinny od początku okresu programowania charakteryzować obowiązującym od końca 2020r. minimalnym poziomem efektywności energetycznej i normami emisji zanieczyszczeń, które zostały określone w przepisach wykonawczych do dyrektywy 2009/125/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów związanych z energią.

Projekty powinny być uzasadnione ekonomicznie i społecznie oraz przeciwdziałać ubóstwu energetycznemu.

Priorytetowo powinny być wspierane projekty wykorzystujące odnawialne źródła energii.

Wsparcie powinno być uwarunkowane wykonaniem inwestycji zwiększających efektywność energetyczną i ograniczających zapotrzebowanie na energię w budynkach, w których wykorzystywana jest energia ze wspieranych urządzeń.

Wszelkie inwestycje powinny być zgodne z unijnymi standardami i przepisami w zakresie ochrony środowiska.

Preferowane powinno być wsparcie udzielane poprzez przedsiębiorstwa usług energetycznych (ESCO) oraz instrumenty finansowe.

W PI 4c nie wyklucza się wsparcia w formie IF lub pomocy zwrotnej, przy czym zastosowanie IF musi zostać poprzedzone przeprowadzeniem analizy ex-ante.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W PI 4c nie wyklucza się wsparcia w formie IF lub pomocy zwrotnej, przy czym zastosowanie IF musi zostać poprzedzone przeprowadzeniem analizy ex-ante.

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 4c nie są wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O		
1.	Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	41	SL2014	Raz na rok
2.	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (CI)	Tony równoważnika CO ₂	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	6 000	SL2014	Raz na rok
3.	Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych (CI)	kWh/rok	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	14 918 550,64	SL2014	Raz na rok

Ponadto efekty (wskaźniki) realizacji projektów: zmniejszenie zużycia energii końcowej w wyniku realizacji projektów [GJ/rok], ilość zaoszczędzonej energii cieplnej, ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej będą monitorowane na etapie wdrażania i udostępniane jako informacja dodatkowa w rocznym sprawozdaniu monitoringowym.

Priorytet inwestycyjny 4e *promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.*

Realizacja działań w ramach PI 4e dla ZIT KOF wynika bezpośrednio ze strategii ZIT KOF jak również z przygotowywanych przez samorzady planów gospodarki niskoemisyjnej, obejmujących m.in. zagadnienia takie jak: przeciwdziałanie zmianom klimatu, zaopatrzenie w energię i jej zużycie oraz zapewnienie bezpieczeństwa zasilania, promowania „czystego” transportu w miastach, uwzględniającego rosnące potrzeby mobilności mieszkańców Kielc i jego obszaru funkcjonalnego.

Głównym typem interwencji w ramach priorytetu inwestycyjnego jest modernizacja oświetlenia miejskiego, zatem priorytet koncentruje się na zwiększeniu efektywności energetycznej oraz redukcji zanieczyszczeń emitowanych do powietrza atmosferycznego oraz poprawy stanu środowiska na obszarze KOF poprzez wzmocnienie stanu infrastruktury. W ramach priorytetu realizowane są również działania z zakresu zrównoważonej mobilności miejskiej (w tym np. ścieżki rowerowe, centra przesiadkowe).

Cel szczegółowy: Obniżona emisja substancji szkodliwych do powietrza na obszarze KOF.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	Liczba dni w ciągu roku, w których odnotowano dobowe przekroczenia emisji pyłu PM 10 na obszarze KOF	Dzień	Słabiej rozwinięty	80	2013	72	Obliczenia własne na podstawie WIOŚ	Raz na rok

Typy przedsięwzięć:

W priorytecie inwestycyjnym 4e dofinansowanie otrzymują projekty, realizujące założenia planów niskoemisyjnych dla poszczególnych obszarów miejskich m.in. w zakresie dotyczącym modernizacji oświetlenia ulicznego.

Ponadto, w ramach priorytetu przewidziano wsparcie dla projektów z zakresu zrównoważonej mobilności miejskiej w zakresie budowy, przebudowy uzupełniającej do poziomu krajowego infrastruktury transportu publicznego, m.in.. ścieżki rowerowe, centra przesiadkowe.

Inwestycje w rozbudowę i/lub modernizację sieci ciepłowniczych otrzymują dofinansowanie w ramach RPO pod warunkiem dopuszczenia takiego wsparcia poprzez stosowne zapisy w Umowie Partnerstwa.

Beneficjenci:

Jednostki samorządu terytorialnego na obszarze objętym ZIT, Związek ZIT KOF.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOŚ 2014-2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 4e nie przewidziano zastosowania mechanizmu finansowania krzyżowego.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

Wdrażanie priorytetu inwestycyjnego 4e w ramach Osi priorytetowej 6. Rozwój miast, odbywa się w formie Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych na terenie Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 4e zakłada się zastosowanie pozakonkursowego trybu wyboru projektów, z uwzględnieniem zapisów Umowy Partnerstwa i wytycznych ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014 - 2020. Zastosowanie ww. trybu wyboru projektów służy zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom. Wybór projektów w trybie pozakonkursowym oznacza konieczność spełnienia Kryteriów wyboru projektów, zatwierdzonych przez Komitet Monitorujący,

które gwarantują, że wybrane projekty w największym stopniu przyczyniają się do realizacji celów PI.

Zastosowanie pozakonkursowego trybu wyboru projektów wynika bezpośrednio z uprzednio zidentyfikowanych projektów zawartych w Strategii ZIT KOF.

Inwestycje w transport miejski ramach PI 4e przyczyniają się do osiągnięcia niskoemisyjnej i zrównoważonej mobilności w miastach. Muszą one wynikać z przygotowanych przez samorzady planów, zawierających odniesienia do kwestii przechodzenia na bardziej ekologiczne i zrównoważone systemy transportowe w miastach. Funkcją takich dokumentów mogą pełnić plany dotyczące gospodarki niskoemisyjnej lub Strategie ZIT lub plany mobilności miejskiej. Dokumenty te powinny określać lokalne uwarunkowania oraz kierunki planowanych interwencji na danym obszarze i w zależności od zidentyfikowanych potrzeb zawierać odniesienia lub wskazywać adekwatne obowiązujące dokumenty zawierające odniesienia do takich kwestii jak: zbiorowy transport pasażerski, transport niezmotoryzowany, intermodalność, transport drogowy, zarządzanie mobilnością, wykorzystanie inteligentnych systemów transportowych (ITS), logistyka miejska, bezpieczeństwo ruchu drogowego w miastach, wdrażanie nowych wzorców użytkowania czy promocja ekologicznie czystych i energooszczędnych pojazdów (czyste paliwa i pojazdy).

Inwestycje dotyczące transportu miejskiego w ramach PI4e powinny ponadto spełniać poniższe warunki:

- Inwestycje z RPO będą komplementarne z inwestycjami realizowanymi w ramach właściwych krajowych programów operacyjnych. W przypadku miast wojewódzkich i powiązanych z nimi funkcjonalnie obszarów instrumentem koordynacji jest Strategia ZIT.
- Inwestycje w drogi lokalne lub regionalne mogą być finansowane jedynie, jako niezbędny i uzupełniający element projektu dotyczącego systemu zrównoważonej mobilności miejskiej. Samodzielne projekty dotyczące wyłącznie infrastruktury drogowej nie będą akceptowane w ramach PI 4e.
- Jeżeli z planów lub dokumentów strategicznych albo z analizy kosztów i korzyści odnoszących się do zrównoważonej mobilności miejskiej wynika potrzeba zakupu autobusów, możliwy jest zakup pojazdów jedynie o alternatywnych systemach napędowych (elektrycznych, hybrydowych, biopaliwa, napędzanych wodorem, itp.).
- Zakupowi niskoemisyjnego i bezemisyjnego taboru powinny towarzyszyć inwestycje w niezbędną dla właściwego funkcjonowania zrównoważonej mobilności infrastrukturę.

W PI 4e nie wyklucza się wsparcia w formie IF lub pomocy zwrotnej, przy czym zastosowanie IF musi zostać poprzedzone przeprowadzeniem analizy ex-ante.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W PI 4e nie wyklucza się wsparcia w formie IF lub pomocy zwrotnej, przy czym zastosowanie IF musi zostać poprzedzone przeprowadzeniem analizy ex-ante.

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 4e nie są wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O		
1.	Liczba zmodernizowanych źródeł oświetlenia gminnego	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	15 000	SL 2014	Raz na rok
2.	Długość ścieżek rowerowych	km	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	15	SL 2014	Raz na rok
3.	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (CI)	Tony równoważnik a CO2	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	5 490	SL 2014	Raz na rok

Ilość energii elektrycznej będzie monitorowana na etapie wdrażania projektów i udostępniane jako informacja dodatkowa w rocznym sprawozdaniu monitoringowym.

Priorytet inwestycyjny 6d *ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program „Natura 2000” i zielonej infrastruktury*

Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym znajdują odzwierciedlenie w dokumentach strategicznych Unii Europejskiej. Podstawowe dokumenty, w oparciu o które realizowana jest polityka ekologiczna Europy to: *Strategia powstrzymania utraty stanu różnorodności biologicznej, Strategia Zrównoważonego Rozwoju Unii Europejskiej oraz Strategia „Europa 2020” na rzecz inteligentnego, zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.*

Strategia powstrzymania utraty i poprawy stanu różnorodności biologicznej w Europie do roku 2020, wyznacza cele, których realizacja ma ograniczyć presję na środowisko przyrodnicze w UE i zniwelować przyczyny utraty różnorodności biologicznej.

Strategia ZIT KOF uwzględnia cele wynikające z wyżej wymienionego dokumentu. Zaplanowane działania w ramach 4 celu szczegółowego Strategii ZIT KOF: *Zwiększenie efektywności wykorzystania zasobów przyrodniczych KOF dla zrównoważonego rozwoju regionu*, przyczynią się do poprawy i ochrony obszarów cennych przyrodniczo oraz ich wykorzystania dla rozwoju turystyki.

Do kierunków działań, jakie zostaną podjęte dla realizacji przyjętego celu należeć będzie racjonalne gospodarowanie zasobami przyrodniczymi (m.in. zasobami wodnymi i geologicznymi).

Występowanie na terenie województwa wielu siedlisk przyrodniczych, gatunków fauny i flory, nakłada na cały region szczególną odpowiedzialność za ochronę dziedzictwa przyrodniczego. Wsparcie udzielone na rzecz przeciwdziałania czynnikom i zjawiskom powodującym ubożenie różnorodności biologicznej z jednej strony służyć powstrzymaniu procesu jej utraty, z drugiej zaś wzmocnią potencjał rozwojowy województwa w oparciu o wykorzystanie walorów przyrodniczych na poziomie regionalnym i lokalnym.

Projekty dot. udostępniania zasobów przyrodniczych przyczyniają się poprzez kanalizację ruchu turystycznego, do ochrony cennych terenów. Zapobiegnie to niszczeniu wartościowych miejsc, siedlisk, okazów.

Realizacja priorytetu przyczynia się także do zachowania gatunków rodzimych, poprzez wsparcie rozwoju ogrodów botanicznych, co pozwoli przyszłym pokoleniom na poznawanie dziedzictwa przyrodniczego swego regionu.

Wspieranie ośrodków edukacji ekologicznej, jak również działania informacyjno-edukacyjne związane z ochroną środowiska, wpływają na podniesienie świadomości ekologicznej oraz zmiany postaw i zachowań ludzi na bardziej ekologiczne.

Realizacja priorytetu przyczynia się do zwiększenia atrakcyjności województwa zarówno dla jego mieszkańców jak i turystów, przy jednoczesnej ochronie istniejących zasobów dziedzictwa naturalnego

Cel szczegółowy: Zwiększona efektywność wykorzystania zasobów przyrodniczych KOF

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	Stopień wykorzystania miejsc noclegowych na obszarze KOF	%	Słabiej rozwinięty	18,2	2013	18,3	GUS	Raz na rok

Typy przedsięwzięć:

W ramach priorytetu inwestycyjnego realizowane są przedsięwzięcia mające na celu m.in.:

1. podniesienie standardu bazy technicznej i wyposażenie parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody,
2. opracowanie planów lub programów ochrony dla obszarów cennych przyrodniczo,
3. ochrona różnorodności biologicznej na obszarach miejskich i pozamiejskich w oparciu o gatunki rodzime np. , parki miejskie, ogrody botaniczne, geoparki i ekoparki,
4. zabezpieczenie miejsc przyrodniczo cennych na terenach parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody,
5. działania inwestycyjne umożliwiające wykorzystanie lokalnych zasobów przyrodniczych wraz z promocją np. zbiorniki wodne, stawy widokowe, tereny wypoczynkowe, ścieżki dydaktyczne,
6. tworzenie warunków dla prowadzenia działalności gospodarczej w oparciu o zasoby przyrodnicze regionu, poprzez ich promocję i zagospodarowanie do celów zrównoważonego i przyjaznego środowisku rozwoju turystyki,
7. budowa i modernizacja niezbędnej infrastruktury związanej z ochroną, przywróceniem właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków (również na terenach chronionych),
8. rozbudowa, modernizacja i doposażenie ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej (m. in. parki krajobrazowe, rezerваты przyrody, Geopark, ogrody botaniczne) oraz prowadzenie działań/kampanii informacyjno-edukacyjnych.

Beneficjenci:

Jednostki samorządu terytorialnego na obszarze objętym ZIT, Związek ZIT KOF.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014 – 2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 6d nie przewidziano zastosowania mechanizmu finansowania krzyżowego.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

Wdrażanie priorytetu inwestycyjnego 6d w ramach Osi priorytetowej 6. Rozwój miast, odbywa się w formie Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych na terenie Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 6d zakłada się zastosowanie pozakonkursowego trybu wyboru projektów, z uwzględnieniem zapisów Umowy Partnerstwa i wytycznych ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014 – 2020. Zastosowanie ww. trybu wyboru projektów służy zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom. Wybór projektów w trybie pozakonkursowym oznacza konieczność spełnienia Kryteriów wyboru projektów, zatwierdzonych przez Komitet Monitorujący, które gwarantują, że wybrane projekty w największym stopniu przyczyniają się do realizacji celów PI.

Zastosowanie pozakonkursowego trybu wyboru projektów wynika bezpośrednio z uprzednio zidentyfikowanych projektów zawartych w Strategii ZIT KOF.

W PI 6d nie wyklucza się wsparcia w formie IF lub pomocy zwrotnej, przy czym zastosowanie IF musi zostać poprzedzone przeprowadzeniem analizy ex-ante.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W PI 6d nie wyklucza się wsparcia w formie IF lub pomocy zwrotnej, przy czym zastosowanie IF musi zostać poprzedzone przeprowadzeniem analizy ex-ante.

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 6d nie są wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O		
1.	Liczba przebudowanych lub zmodernizowanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	10	SL2014	Raz na rok

Priorytet inwestycyjny 7b *zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi*

Jak wskazuje strategia ZIT KOF, zewnętrzna dostępność komunikacyjna, w tym powiązanie z innymi dużymi ośrodkami miejskimi w kraju i za granicą transportem drogowym, kolejowym i lotniczym jest istotnym warunkiem podnoszenia atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej obszaru KOF, ale także poprawy jakości życia mieszkańców poprzez ułatwienie dostępu do usług wyższego rzędu. Obecnie, obszar KOF wykazuje się średnią dostępnością komunikacyjną, w tym m.in. drogową i kolejową, nie posiada dostępu do lotniska. Najbliższe lotnisko w Balicach jest oddalone o około 120 km i czas dojazdu do niego wynosi minimum 2 godziny drogi samochodem.

Rozwój przestrzenny miasta oraz jego funkcjonalne powiązanie z gminami sąsiadującymi wymagają wprowadzenia rozwiązań w obszarze infrastruktury transportowej, w tym drogowej. Z punktu widzenia rozwoju KOF równie ważna jest wewnętrzna dostępność komunikacyjna, która jest czynnikiem integrującym terytorium i zwiększającym jego spójność. Poprawia także dostęp mieszkańców do usług publicznych – wg. danych zawartych w diagnozie jest on dziś nierównomierny w poszczególnych gminach KOF, niewystarczająco rozwinięte są także połączenia drogowe, między poszczególnymi gminami, a także pomiędzy niektórymi gminami a Kielcami, których pozycja jako obszaru rdzeniowego jest bardzo mocna (koncentrują większość podróży mieszkańców związanych z pracą, zakupami czy funkcjami społecznymi i kulturalnymi). Wynika stąd konieczność takiej poprawy połączeń drogowych, aby dostęp czasowy wszystkich mieszkańców do stolicy obszaru był w miarę możliwości podobny.

Rezultatem realizacji priorytetu będzie spójny, spełniający normy regionalny system drogowy, umożliwiający skomunikowanie wewnętrzne i zewnętrzne Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego. Inwestycje w ramach priorytetu polegają na podniesieniu stanu technicznego i wymagań wobec dróg i oznakowania, przebudowie dróg różnych kategorii należących do sieci połączeń gmin Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego z jego rdzeniem. Realizacja celu przedmiotowego priorytetu wpływać będzie na zwiększenie mobilności mieszkańców oraz służyć będzie poprawie dostępności do ośrodków rozwoju gospodarczego, do rynku pracy, edukacji czy też opieki zdrowotnej. Interwencja w ramach priorytetu ukierunkowana będzie również na inwestycje dotyczące poprawy bezpieczeństwa i przepustowości ruchu drogowego na tych drogach.

Rezultat ten zostanie osiągnięty poprzez budowę oraz przebudowę dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych oraz poprawę bezpieczeństwa i przepustowości ruchu drogowego na tych drogach.

Ponadto, działania przewidziane do realizacji w priorytecie poprawią przepustowość istniejącej sieci drogowej wobec rosnących potrzeb, oraz wpłyną pozytywnie na stan bezpieczeństwa drogowego, eliminując wąskie gardła systemu transportowego KOF, zwiększając jednocześnie jego atrakcyjność inwestycyjną, poprawiając standardy dostępu do usług dla mieszkańców i gości regionu oraz umożliwią lepsze wykorzystanie posiadanych zasobów i potencjału.

W obszarze priorytetu inwestycyjnego 7b możliwe jest wsparcie inwestycji w drogi lokalne, przy czym inwestycje te nie mogą stanowić więcej niż 15% alokacji

programu przeznaczanej na transport drogowy. Projekty realizowane w ramach priorytetu mają kompleksowy charakter tj. uwzględniały będą zarówno potrzeby inwestowania w infrastrukturę drogową jak i poprawę bezpieczeństwa drogowego.

Cel szczegółowy: Zwiększone bezpieczeństwo uczestników ruchu drogowego na obszarze KOF.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2020)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	Liczba ofiar śmiertelnych w wypadkach drogowych odnotowanych na obszarze KOF	Os.	Słabiej rozwinięty	35	2013	33	Komenda Wojewódzka Policji w Kielcach	Raz na rok

Typy przedsięwzięć:

W ramach priorytetu 7b zaplanowano budowę, przebudowę dróg wojewódzkich, powiatowych, gminnych na terenie miasta Kielce, obszarze funkcjonalnym Kielce usprawniających połączenia komunikacyjne z jego rdzeniem.

Beneficjenci:

Jednostki samorządu terytorialnego z obszaru funkcjonalnego objętego ZIT, Związek ZIT KOF.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWS 2014 – 2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 7b nie przewidziano zastosowania mechanizmu finansowania krzyżowego.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

Wdrażanie tego priorytetu inwestycyjnego w ramach Osi priorytetowej 6. Rozwój miast, odbywa się w formie Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych na terenie Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 7b zakłada się zastosowanie pozakonkursowego trybu wyboru projektów, z uwzględnieniem zapisów Umowy Partnerstwa i wytycznych ministra właściwego ds. rozwoju Regionalnego w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014 - 2020. Zastosowanie ww. trybu wyboru projektów służy zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom. Wybór projektów w trybie pozakonkursowym oznacza konieczność spełnienia Kryteriów wyboru projektów, zatwierdzonych przez Komitet Monitorujący, które gwarantują, że wybrane projekty w największym stopniu przyczyniają się do realizacji celów PI.

Inwestycje w drogi lokalne w ramach CT7 nie mogą stanowić więcej niż 15% alokacji programu przeznaczanej na transport drogowy.

Zastosowanie pozakonkursowego trybu wyboru projektów wynika bezpośrednio z uprzednio zidentyfikowanych projektów zawartych w Strategii ZIT KOF.

W PI 7b nie wyklucza się wsparcia w formie IF lub pomocy zwrotnej, przy czym zastosowanie IF musi zostać poprzedzone przeprowadzeniem analizy ex-ante.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W PI 7b nie wyklucza się wsparcia w formie IF lub pomocy zwrotnej, przy czym zastosowanie IF musi zostać poprzedzone przeprowadzeniem analizy ex-ante.

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 7b nie są wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O		
1.	Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg (CI)	km	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	2	SL2014	Raz na rok
2.	Całkowita długość nowych dróg (CI)	km	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	4,5	SL2014	Raz na rok

Priorytet inwestycyjny 9b *wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich*

Realizacja celów priorytetu inwestycyjnego następuje poprzez kompleksowe rozwiązywanie istotnych problemów społecznych na terenach zdegradowanych poprzez nadawanie i przywracanie funkcji gospodarczych, edukacyjnych, rekreacyjnych, społecznych, w tym projekty z zakresu rekultywacji terenów zdegradowanych.

Inwestycje infrastrukturalne w ramach interwencji nakierowane są na działania, których wynikiem będzie rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów społecznych. Rezultatem przedmiotowej interwencji będzie poprawa estetyki funkcjonalnej przestrzeni publicznej oraz znaczne podniesienie atrakcyjności miast. Rewitalizacja powinna prezentować podejście polegające na zastosowaniu zespołu działań prowadzonych kompleksowo, wielowymiarowo, skoordynowanych i skoncentrowanych tematycznie i terytorialnie w celu osiągnięcia założonych przemian na obszarach kryzysowych, zmiany zachodzące powinny mieć bezpośredni wpływ na społeczność lokalną zamieszkałą na obszarach poddanych rewitalizacji.

W ramach priorytetu wsparcie udzielane jest projektom wynikającym z Lokalnych Planów/Programów Rewitalizacji, zatem działania rewitalizacyjne obszarów zdegradowanych są elementem całościowej wizji rozwoju miasta. Interwencje zaplanowane w ramach priorytetu inwestycyjnego, jak zostało podkreślone w UP, mają charakter kompleksowy i zintegrowany. Dlatego współfinansowane działania powinny wskazywać wyraźną komplementarność z inwestycjami w ramach EFS i powinny być powiązane z integracją społeczną, zmniejszeniem ubóstwa oraz prowadzić do zwiększenia szans zatrudnienia (zgodnie z procesem integracji w społeczeństwie i de-instytucjonalizacji).

Cel szczegółowy: Wzmocniony rozwój społeczno-gospodarczy, fizyczny i przestrzenny obszarów miejskich, w tym przemysłowych.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	Zagrożenie ubóstwem relatywnym w województwie świętokrzyskim	%	Słabiej rozwinięty	19,7	2013	15,5	GUS	Raz na rok

Typy przedsięwzięć:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 9b wsparcie kierowane jest na projekty wynikające z Lokalnych Planów/Programów Rewitalizacji, mające na celu rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów społecznych.

Planowane do realizacji projekty polegają na przebudowie, adaptacji zdegradowanych budynków, obiektów, terenów i przestrzeni w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji społecznych, gospodarczych, edukacyjnych, kulturalnych lub rekreacyjnych. Wszystkie wspierane przedsięwzięcia uwzględniają konieczność dostosowania infrastruktury i wyposażenia do potrzeb osób z niepełno sprawnościami. Elementem rewitalizacji mogą być również działania z zakresu kultury, które przyczyniają się do poprawy spójności społecznej dzięki umożliwieniu mieszkańcom zdegradowanych obszarów lepszego dostępu do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych. Projekty te muszą przyczyniać się do osiągania wymiernych i trwałych korzyści społeczno-gospodarczych, w tym poprzez zwiększenie potencjału turystycznego. Wysokość wsparcia dla projektów z zakresu kultury w ramach przedmiotowego priorytetu inwestycyjnego nie może przekraczać 2 mln euro kosztów kwalifikowanych.

Finansowanie dróg lokalnych w ramach przedmiotowej interwencji jest możliwe pod warunkiem, że droga bezpośrednio przyczyni się do fizycznej, społecznej i gospodarczej rewitalizacji oraz rewitalizacji obszarów miejskich i obszarów funkcjonalnych miast. Takie inwestycje muszą być częścią Lokalnych Planów/Programów rewitalizacji oraz stanowić mniejszość wydatków w danym projekcie.

Beneficjenci:

Jednostki samorządu terytorialnego, podmioty działające w imieniu JST, przedsiębiorstwa, partnerzy społeczni i gospodarczy, spółdzielnie, wspólnoty mieszkaniowe, jednostki administracji rządowej i instytucje kultury w ramach kompleksowych projektów koordynowanych przez JST.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWS 2014 – 2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 9b nie przewidziano zastosowania mechanizmu finansowania krzyżowego.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

Alokacja priorytetu inwestycyjnego 9b przeznaczona zostanie na działania rewitalizacyjne, poświęcone obszarom funkcjonalnym miast tracących funkcje społeczno – gospodarcze oraz na wsparcie rewitalizacji innych ośrodków wymagających takich działań.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 9b zakłada się zastosowanie konkursowego trybu wyboru projektów , z uwzględnieniem zapisów Umowy Partnerstwa i wytycznych ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014 – 2020.

Zastosowanie określonego trybu wyboru projektów służy zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom.

Proces wyboru projektów uwzględnia wymogi wynikające z Rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie stosowania przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów. Metodyka oraz kryteria wyboru operacji zatwierdzane są przez Komitet Monitorujący.

W trybie konkursowym projekty wybierane są w oparciu o określone kryteria wyboru projektów pozostające w zgodności z celami Programu. Z uwagi na szeroką grupę potencjalnych beneficjentów uprawnionych do ubiegania się o dotację w ramach priorytetu, zastosowanie trybu konkursowego pozwala na wybór projektów o najwyższej wartości dodanej.

Obszary przeznaczone do rewitalizacji zostają określone na podstawie kryteriów społecznych, przestrzennych i ekonomicznych, ze szczególnym odniesieniem do nasilenia problemów społecznych na danym obszarze, głównie dotyczących zubożenia materialnego i społecznej deprywacji mieszkańców będących konsekwencją znacznej odległości od rynku pracy lub niewystarczającego dostępu do dobrej jakości, przystępnych cenowo usług publicznych.

Interwencja powinna być powiązana z konkretnymi problemami terytorialnymi, które są wykazane poprzez odpowiednie wskaźniki społeczno-gospodarcze.

W PI 9b nie wyklucza się wsparcia w formie IF lub pomocy zwrotnej, przy czym zastosowanie IF musi zostać poprzedzone przeprowadzeniem analizy ex-ante.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W PI 9b nie wyklucza się wsparcia w formie IF lub pomocy zwrotnej, przy czym zastosowanie IF musi zostać poprzedzone przeprowadzeniem analizy ex-ante.

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 9b nie są wspierane duże projekty.

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O		
1.	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	ha	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	118	SL 2014	Raz na rok
2.	Ludność mieszkająca na obszarach objętych zintegrowanymi strategiami rozwoju obszarów miejskich (CI)	osoba	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	50 000	SL20 14	Raz na rok

Priorytet inwestycyjny 10a inwestycje w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej

Wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego skierowane jest na inwestycje, służące kształceniu zawodowemu i uczeniu się przez całe życie z uwzględnieniem infrastruktury ośrodków i centrów egzaminacyjnych.

Wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego dotyczyć będzie budowy, rozbudowy i modernizacji jednostek dydaktycznych, zakupu niezbędnego wyposażenia na potrzeby działalności placówki oraz wsparcia infrastruktury szkolnictwa zawodowego i nauczania pozaformalnego, z uwzględnieniem potrzeb osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności.

W dziedzinie kształcenia zawodowego, wsparcie bazuje na modernizacji istniejącej infrastruktury i sprzętu, przeznaczonych na użytek szkolnictwa praktycznego, oraz dostosowaniu ich do rzeczywistych warunków pracy.

Cel szczegółowy. Zwiększona dostępność infrastruktury szkolnictwa zawodowego i edukacji ustawicznej.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	Osoby dorosłe uczestniczące w kształceniu i szkoleniu	%	Słabiej rozwinięty	3,1	2013	3,2	GUS	Raz na rok
2.	Odsetek uczniów publicznych samorządowych szkół ponadgimnazjalnych w powiecie M. Kielce korzystających z nowo utworzonej infrastruktury do praktycznej nauki zawodu	%	Słabiej rozwinięty	0 %	2013	3,1 %	System Informacji Oświatowej	Raz na rok

Typy przedsięwzięć:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 10a dofinansowanie dotyczy wsparcia infrastruktury edukacyjnej, służącej kształceniu zawodowemu i uczeniu się przez całe życie z uwzględnieniem infrastruktury ośrodków i centrów egzaminacyjnych.

Beneficjenci:

Jednostki samorządu terytorialnego z obszaru funkcjonalnego objętego ZIT, Związek ZIT KOF.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWS 2014 – 2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 10a nie przewidziano zastosowania mechanizmu finansowania krzyżowego.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

Wdrażanie priorytetu inwestycyjnego 10a w ramach Osi priorytetowej 6. Rozwój miast, odbywa się w formie Zintegrowanych Inwestycji terytorialnych na terenie Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego.

Potrzeby w zakresie wzmocnienia potencjału infrastruktury służącej kształceniu zawodowemu i ustawicznemu wynikają bezpośrednio ze Strategii ZIT KOF, w wcześniejszych uzgodnieniach ich z partnerami należącymi do Związku ZIT.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 10a zakłada się zastosowanie pozakonkursowego trybu wyboru projektów, z uwzględnieniem zapisów Umowy Partnerstwa i wytycznych ministra właściwego ds. rozwoju Regionalnego w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014 – 2020. Zastosowanie ww. trybu wyboru projektów służyć będzie zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom. Wybór projektów w trybie pozakonkursowym oznacza konieczność spełnienia Kryteriów wyboru projektów, zatwierdzonych przez Komitet Monitorujący, które gwarantują, że wybrane projekty w największym stopniu przyczyniają się do realizacji celów PI.

Zastosowanie pozakonkursowego trybu wyboru projektów wynika bezpośrednio z uprzednio zidentyfikowanych projektów zawartych w Strategii ZIT KOF.

Wszystkie inwestycje infrastrukturalne bazują na adaptacji/modernizacji istniejącej infrastruktury i muszą w pełni uwzględniać tendencje demograficzne odpowiednie do danego terytorium w celu zapewnienia długoterminowej opłacalności inwestycji. Budowa nowej infrastruktury może być wsparta tylko w wyjątkowych i należycie uzasadnionych przypadkach, w których adaptacja lub modernizacja istniejącej infrastruktury nie jest możliwa lub nieopłacalna.

W PI 10a nie wyklucza się wsparcia w formie IF lub pomocy zwrotnej, przy czym zastosowanie IF musi zostać poprzedzone przeprowadzeniem analizy ex-ante.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W PI 10a nie wyklucza się wsparcia w formie IF lub pomocy zwrotnej, przy czym zastosowanie IF musi zostać poprzedzone przeprowadzeniem analizy ex-ante.

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 10a nie są wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O		
1.	Liczba wybudowanych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	1	SL2014	Raz na rok
2.	Potencjał objętej wsparciem infrastruktury w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastruktury edukacyjnej (CI)	osoba	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	500	SI2014	Raz na rok

Opis przedsięwzięć EFS z zakresu innowacji społecznych, współpracy trans-granicznej oraz wkładu EFS do realizacji celów tematycznych 1-7

Nie dotyczy osi priorytetowej 6.

Ramy wykonania osi priorytetowej

Tabela 6: Ramy wykonania osi priorytetowej

Oś priorytetowa	Typ wskaźnika	Lp.	Wskaźnik lub KEW	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)			Cel końcowy (2023)			Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019 r.
							M	K	O	M	K	O			
Oś 6. Rozwój miast	Wskaźnik produktu	1.	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	ha	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	0	N/D	N/D	118	SL 2014	Wskaźnik bezpośrednio związany ze wskaźnikiem produktu #1 Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją obrazującym 42% alokacji osi priorytetowej	7 123 211,00 EUR
	Wskaźnik KEW	2.	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją w podpisanych umowach	ha	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	70	N/D	N/D	n/d	SL 2014	Wskaźnik bezpośrednio związany ze wskaźnikiem produktu #1 Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją obrazującym 42% alokacji osi priorytetowej	

Wskaźnik produktu	3.	Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	szt.	EFRR	Stabilnej rozwinięty	N/D	N/D	8	N/D	N/D	41	SL 2014	Wskaźnik dotyczy typów przedsięwzięć realizowanych w ramach PI 4c. Powiązane ze wskaźnikiem typy projektów odpowiadają za 11,8% alokacji osi priorytetowej
Wskaźnik finansowy	4.	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	EUR	EFRR	Stabilnej rozwinięty	N/D	N/D	16 470 588,00	N/D	N/D	148 587 197,00	SL 2014	N/D

Kategorie interwencji osi priorytetowej

Tabela 7-11: Zastosowane w osi priorytetowej kategorie interwencji

Tabela 7: Wymiar 1			Tabela 8: Wymiar 2			Tabela 9: Wymiar 3			Tabela 10: Wymiar 6			Tabela 11: Wymiar 7		
Zakres interwencji			Forma finansowania			Typ terytorium			Terytorialne mechanizmy wdrażania			EFS secondary theme (Wyłącznie EFS)		
Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€
6. Rozwój miast	013	20 160 517,00	6. Rozwój miast	01	126 299 117,00	6. Rozwój miast	01	49 979 008,00	6. Rozwój miast	01	68 597 513,00	6. Rozwój miast		
	043	190 000,00						02		28 876 666,00	02		11 170 709,00	
	090	5 357 179,00						03		47 443 443,00	07		46 530 895,00	
	092	4 096 049,00												
	085	5 656 448,00												
	034	4 206 807,00												
	089	57 701 604,00												
	050	7 230 513,00												
	031	21 700 000,00												
												N/D	N/D	

Klasyfikacja kategorii interwencji, o której mowa w art. 96 ust. 2 akapit drugi Rozporządzenia ogólnego, określona jest w tabelach 1-8 załącznika I do Rozporządzenia KE 215/2104.

Planowane wykorzystanie pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych

W ramach Osi priorytetowej 6. nie przewidziano wykorzystania pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych instytucji/podmiotów zaangażowanych we wdrażanie Programu za wyjątkiem ZIT dla których wsparcie, zgodnie z UP, przewidziane jest w ramach PO PT.

2.7 Oś priorytetowa 7. Sprawne usługi publiczne

Opis osi priorytetowej:

Oś priorytetowa 7. Sprawne usługi publiczne przewiduje realizację działań mających na celu wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia; rozwój potencjałów endogenicznych terenów ze specyficznymi potrzebami z nadaniem im nowych funkcji społeczno-gospodarczych, a także rozwój infrastruktury zdrowotnej oraz rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej.

Na terenie województwa świętokrzyskiego wciąż niewystarczająca jest ilość i jakość e-usług w sektorze publicznym. Ma na to wpływ wiele czynników począwszy od niskiej świadomości w zakresie wciąż rozwijającej się dziedziny technologii teleinformatycznej, nieodpowiednio przeszkolonego personelu oraz niewystarczającego dofinansowania TIK w regionie. Wsparcie projektów z zakresu TIK spowoduje zwiększenie ich dostępności oraz znacząco wpłynie na możliwość swobodnego poruszania się w realiach cyfrowej rzeczywistości m.in. przez osoby starsze, emerytów, rencistów i osoby niepełnosprawne. Rozwój elektronicznej administracji wzmocni potencjał administracyjny oraz zwiększy dostęp elektronicznych usług dla obywateli.

Działania z zakresu zwiększenia dostępności TIK w ramach niniejszej osi priorytetowej obejmują:

- wsparcie rozwoju elektronicznych usług publicznych,
- wsparcie digitalizacji zasobów kulturowych, naukowych oraz geodezyjnych i kartograficznych
- rozwój infrastruktury informatycznej;

Projekty polegają na dostosowaniu systemów informatycznych świadczeniodawców do wymiany z Systemem Informacji Medycznej będą weryfikowane pod kątem komplementarności oraz nie dublowania funkcjonalności przewidzianych w krajowych platformach (P1 i P2).

IZ deklaruje wolę podjęcia analiz i ewentualnego zastosowania rekomendacji wypracowanych przez zespół ds. koordynacji powołany i przez Ministra Administracji i Cyfryzacji.

W ramach interwencji zostały zaprogramowane działania wspierające inwestycje dotyczące terenów ze specyficznymi potrzebami, z nadaniem im nowych funkcji społeczno-gospodarczych, polegających w szczególności na wzmocnieniu wewnętrznych, mocnych stron tych obszarów bazujących na zasobach turystyki i dziedzictwa kulturowego.

W celu zapewnienia powszechnego i równomiernego dostępu do usług publicznych społecznych i zdrowotnych, wsparciem objęte będą inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia.

Organem odpowiedzialnym za koordynację interwencji w sektorze zdrowia jest Komitet Sterujący ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia. Rolą Komitetu będzie zapewnienie m.in. skutecznej i efektywnej interwencji środków UE w sektorze zdrowia. Niezbędnym warunkiem do podjęcia interwencji związanych z ochroną zdrowia jest ich zgodność z Planem działań w sektorze zdrowia, który uzgadniany jest przez ww. Komitet Sterujący.

W zakresie inwestycji infrastrukturalnych sektora zdrowia wspierane będą również projekty komplementarne w odniesieniu do interwencji podejmowanych z innych krajowych programów operacyjnych (takich jak m.in. PO IiS, PO PC oraz PO WER).

Mając na uwadze zwiększającą się rolę POZ w systemie opieki zdrowotnej w Polsce, potrzeby lekarzy POZ będą w szczególności brane pod uwagę np. w zakresie wyposażenia w sprzęt, w zakresie szkoleń, etc.

W ramach osi priorytetowej przewidziano także działania skierowane na rozwój edukacji, umiejętności i uczenia się przez całe życie, poprzez inwestycje w infrastrukturę edukacyjną i szkoleniową.

Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jeden cel tematyczny.

Oś priorytetowa 7. Sprawne usługi publiczne przewiduje realizację działań w ramach następujących celów tematycznych: 2, 8, 9, 10. Działania te mają na celu wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia; rozwój potencjałów endogenicznych terenów ze specyficznymi potrzebami z nadaniem im nowych funkcji społeczno-gospodarczych a także rozwój infrastruktury zdrowotnej oraz rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej. Rozwiązanie polegają na skoncentrowaniu interwencji szeroko rozumianej infrastruktury usług publicznych w ramach osi zapewni spójne, bardziej kompleksowe podejście do wdrażania planowanej interwencji, mającej na celu podniesienie poziomu życia mieszkańców województwa poprzez inwestycje w infrastrukturę publiczną.

Priorytety inwestycyjne realizowane w ramach osi priorytetowej:

Priorytet inwestycyjny 2c wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia

W ramach niniejszego priorytetu przewidziano wsparcie działań mających na celu wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia, również w zakresie dostosowania narzędzi informatycznych do potrzeb osób niepełnosprawnych z problemami w komunikowaniu się (w tym teksów łatwych w czytaniu i rozumieniu). Zgodnie z zapisami dokumentu pn. *Umowa Partnerstwa* działania związane ze zwiększeniem zastosowania TIK w usługach publicznych mają istotne znaczenie dla poprawy jakości zarządzania administracją w Polsce natomiast digitalizacja zasobów publicznych przyczyni się do zwiększenia dostępności i otwartości zasobów publicznych. Obecnie realizowane są projekty dofinansowane z funduszy unijnych wpływające na rozwój e-usług na terenie województwa świętokrzyskiego, natomiast zapotrzebowanie na tego rodzaju inwestycje jest wciąż znaczne. Niewystarczający poziom świadomości społecznej dotyczącej możliwości np. uczenia się w domu poprzez Internet czy korzystania z usług, które świadczone mogą być poprzez sieć powodują, iż zasadne staje się wzmocnienie wykorzystania TIK w sektorze usług publicznych oraz zwiększenie świadomości społeczeństwa regionu w tym zakresie. Cel ten może zostać osiągnięty poprzez dofinansowanie inwestycji polegających na zastosowaniu TIK w sektorze usług publicznych. Wsparcie inwestycji polegających na digitalizacji zasobów publicznych przyczyni się natomiast do zwiększenia możliwości szybszego dotarcia do nich przez szerszą grupę odbiorców bez konieczności wychodzenia z domu.

W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013 realizowano projekty z zakresu e-usług i aplikacji dla obywateli

(w tym w szczególności dotyczy to obszaru e-zdrowia oraz e-administracji). Były to znaczące inwestycje, których realizacja umożliwi poprawę m.in. jakości leczenia pacjentów dzięki projektom z zakresu e-zdrowia (dofinansowane na blisko 30 mln zł), czy też możliwości załatwienia sprawy przez Internet dzięki projektom dot. informatyzacji Urzędów. Umowy o dofinansowanie dotyczące rozwoju TIK w naszym regionie wyczerpały przewidzianą na ten typ interwencji alokację. W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013 wsparcie unijne otrzymał również znaczący projekt związany z rozbudową Infrastruktury informatycznej w m.in. Urzędach Gmin i Powiatu (projekt pn. „e-świętokrzyskie Rozbudowa Infrastruktury Informatycznej JST” realizowany ze 108 partnerami, dofinansowany na kwotę ponad 30 mln zł). Dzięki takim działaniom w województwie świętokrzyskim zwiększa się liczba nowoczesnych urzędów, co pozwoli na świadczenie w przyszłości wysokiej jakości e-usług dla obywateli. Wzmacnia to również popyt na realizację tego typu przedsięwzięć, ukierunkowanych na zwiększanie możliwości załatwienia sprawy bez wychodzenia z domu przez obywateli, w najbliższych latach. Powyższy fakt obrazuje, iż największy oczekiwany zwrot gospodarczy w ramach PI 2c dla obywateli oraz przedsiębiorstw będzie możliwy właśnie dzięki wsparciu w szczególności wskazanych obszarów interwencji (e-zdrowia oraz e-administracji). Należy uwzględnić również duże zapotrzebowanie na realizację tego rodzaju inwestycji w okresie programowania 2014-2020.

Wsparcie projektów polegających na wykorzystaniu TIK w usługach publicznych spowoduje wzrost ich zastosowania i wykorzystania przez przedsiębiorców oraz mieszkańców województwa świętokrzyskiego. Zmniejszą się również koszty obsługi interesantów w administracji publicznej.

Cel szczegółowy: Upowszechnienie wykorzystania technik informacyjnych i komunikacyjnych w usługach publicznych dotyczących w szczególności sektora zdrowia oraz administracji publicznej.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	Odsetek obywateli korzystających z e-administracji	%	Słabiej rozwinięty	20,8	2014	23	GUS	Raz na rok

Typy przedsięwzięć:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 2c dofinansowanie skierowane zostało na projekty zarządzane przez jednostkę administracji samorządowej (projekty zarządzane przez jednostkę administracji rządowej będą wspierane na poziomie kraju). Projekty administracji rządowej zespolonej i niezespolonej mogą uzyskać wsparcie w ramach RPO wyłącznie w sytuacji, w której projekt nie będzie miał zasięgu krajowego. Zakres niniejszego priorytetu inwestycyjnego obejmuje:

1. wsparcie rozwoju elektronicznych usług publicznych szczególnie regionalnego/lokalnego w tym aplikacji, repozytoriów cyfrowych i systemów bazodanowych, interoperacyjnych z funkcjonującymi systemami projektów

- z zakresu e-administracji, e-zdrowia, e-kultury, systemów informacji przestrzennej,
2. wsparcie aktualizacji i rozwoju zasobów danych przestrzennych dla potrzeb lepszego wykorzystania usług systemów informacji przestrzennej (w tym wsparcie geodezji w zakresie baz danych stanowiących podstawę informacji przestrzennych),
  3. wsparcie digitalizacji zasobów m.in. kulturowych, archiwalnych, naukowych będących w posiadaniu instytucji szczebla regionalnego/lokalnego, a także zapewnienie powszechnego, otwartego dostępu w postaci cyfrowej do tych zasobów (w tym wsparcie cyfryzacji i digitalizacji państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego – w zakresie projektów o zasięgu regionalnym/lokalnym celem zapewnienia łatwiejszego dostępu do postaci cyfrowej do tych zasobów),
  4. rozwój infrastruktury informatycznej, służących poprawie efektywności zarządzania oraz upowszechnianiu komunikacji elektronicznej w instytucjach publicznych (np. podpis elektroniczny, elektroniczny obieg dokumentów, elektroniczne zarządzanie dokumentacją itp.).

Z zakresu e-usług priorytetowo traktowane są projekty, w wyniku których powstanie usługa on-line o stopniu dojrzałości 4 - transakcja.

Do dofinansowania zostaną wybrane wyłącznie projekty, w których beneficjent zapewni, iż nie będą one obciążone ryzykiem braku realizacji lub opóźnień związanych np. z niedostosowanymi regulacjami prawnymi w kraju.

W ramach e-administracji wspierane są projekty o największym oczekiwanym zwrocie gospodarczym dla przedsiębiorców i obywateli. W szczególności powinny dotyczyć one wykorzystania nowych TIK (lub modernizację dotychczasowych TIK) w administracji publicznej uwzględniając procesy organizacyjne wraz z podniesieniem kompetencji pracowników.

W zakresie dostępu do informacji sektora publicznego, wsparciem zostaną objęte projekty dot. zasobów cyfrowych, otwartych danych instytucji publicznych działających w sferze np. e-kultury.

Beneficjenci:

Jednostki samorządu terytorialnego z terenu województwa świętokrzyskiego oraz jednostki działające w ich imieniu, jednostki administracji rządowej w województwie, instytucje kultury, organizacje pozarządowe działające w sferze audiowizualnej, Policja, podmioty publiczne szczebla regionalnego lub lokalnego z terenu województwa świętokrzyskiego działające na rzecz edukacji (uczelnie wyższe, szkoły i uczelnie artystyczne), kultury, podmioty lecznicze wykonujące na terenie województwa świętokrzyskiego działalność leczniczą finansowaną ze środków publicznych, samorządowe wojewódzkie osoby prawne z terenu województwa świętokrzyskiego.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014-2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 2c przewidziano zastosowanie mechanizmu finansowania krzyżowego z zastrzeżeniem pułapu maksymalnej wartości 10%

określonej na poziomie osi priorytetowej. Oznacza to, że w ramach działań, dla których dopuszczone zostało zastosowanie tego mechanizmu możliwe będzie współfinansowanie z EFRR wydatków, które spełniają kryteria kwalifikowalności EFS. W ramach *RPOWS 2014 – 2020*, finansowanie krzyżowe może dotyczyć jedynie takich wydatków, których poniesienie jest ściśle związane z realizacją projektu i wynika z potrzeb jego realizacji. Szczegółowe zasady stosowania crossfinancingu zostaną określone w odpowiednim dokumencie uszczegóławiającym zasady realizacji *RPOWS 2014 – 2020*. Beneficjent musi wykazać, że koszty (wynikające z zastosowania mechanizmu finansowania krzyżowego) są niezbędne dla właściwego wdrożenia projektu i są z nim bezpośrednio powiązane. Zastosowanie mechanizmu finansowania krzyżowego musi również być zgodne z wszystkimi kryteriami ustanowionymi w art. 98 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/1013 ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (...).

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 2c nie przewidziano zastosowania koncentracji terytorialnej.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 2c zakłada się zastosowanie konkursowego trybu wyboru projektów, z uwzględnieniem zapisów Umowy Partnerstwa i wytycznych ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014-2020.

Projekty polegające na dostosowaniu systemów informatycznych świadczeniodawców do wymiany z Systemem Informacji Medycznej są weryfikowane pod kątem komplementarności oraz nie dublowania funkcjonalności przewidzianych w krajowych platformach (P1 i P2).

W zakresie systemów teleinformatycznych do dofinansowania wybrane zostały projekty zapewniające interoperacyjność z funkcjonującymi systemami (zgodnie z zapisami aktów prawnych regulujących kwestie interoperacyjności w szczególności w odniesieniu do *Krajowych Ram Interoperacyjności*).

Do dofinansowania zostaną wybrane projekty, których zakres interwencji nie pokrywa się z działaniami przewidzianymi do wsparcia w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa oraz Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja i Rozwój.

Do dofinansowania zostaną wybrane wyłącznie projekty, w których beneficjent zapewni, iż nie będą one obciążone ryzykiem braku realizacji lub skutkującymi opóźnieniami w ich realizacji związanymi np. z niedostosowanymi regulacjami prawnymi w kraju.

W zakresie CT 6 – PI 6c jako uzupełnienie inwestycji, których zakres obejmuje przede wszystkim realizację działań przypisanych do ww. priorytetu inwestycyjnego, możliwym jest wsparcie obejmujące zakres działań PI 2c.

W ramach PI 2c wspierane są projekty o największym oczekiwanym zwrocie gospodarczym dla przedsiębiorców i obywateli, skutkujące np. uproszczeniami administracyjnymi.

Wsparcie uzyskają m.in. projekty komplementarne w odniesieniu do inwestycji realizowanych w ramach poprzedniego okresu programowania 2007-2013 (przy spełnieniu kryteriów wyboru projektów do realizacji w ramach PI 2c).

Kryteria wyboru projektów zatwierdzone przez Komitet Monitorujący zostaną oparte w miarę możliwości o rekomendacje Zespołu ds. koordynacji, powołanego przez Ministra administracji i cyfryzacji w ramach programu operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020.

Zastosowanie określonego trybu wyboru projektów służy zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom.

Proces wyboru projektów uwzględnia wymogi wynikające z Rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie stosowania przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów. Metodyka oraz kryteria wyboru operacji zostaną zatwierdzone przez Komitet Monitorujący.

W trybie konkursowym projekty wybierane są w oparciu o określone kryteria wyboru projektów pozostające w zgodności z celami Programu. Z uwagi na szeroką grupę potencjalnych beneficjentów uprawnionych do ubiegania się o dotację w ramach priorytetów, zastosowanie trybu konkursowego pozwoli na wybór projektów o najwyższej wartości.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 2c nie przewidziano wykorzystania instrumentów finansowych.

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 2c nie są wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O		
1.	Liczba uruchomionych systemów teleinformatycznych w instytucjach publicznych	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	107	SL 2014	Raz na rok
2.	Liczba usług publicznych udostępnionych on-line o stopniu dojrzałości 3 dwustronna interakcja	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	200	SL 2014	Raz na rok
3.	Liczba podmiotów, które udostępniły on-line informacje sektora publicznego	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	100	SL 2014	Raz na rok

Priorytet inwestycyjny 8b. *wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, w tym poprzez przekształcanie upadających regionów przemysłowych i zwiększenie dostępu do określonych zasobów naturalnych i kulturalnych oraz ich rozwój*

Na terenie województwa świętokrzyskiego zlokalizowanych jest wiele obszarów, których dotychczasowe funkcje społeczne i charakter gospodarczy nie odpowiada współczesnym wyzwaniom i wymaga przekształcenia w celu poprawy warunków dla

wzmocnienia procesów rozwojowych. Zgodnie z nowym paradygmatem polityki spójności Unii Europejskiej na lata 2014-2020 fundusze strukturalne powinny przede wszystkim koncentrować się na aktywizacji gospodarczej poszczególnych terytoriów, opartej na wzmocnieniu ich potencjału wewnętrznego. Charakter priorytetu inwestycyjnego 8b. odzwierciedla w pełni ww. podejście, koncentrując się na rozwoju potencjałów endogenicznych terenów ze specyficznymi potrzebami w celu nadania im nowych lub wzmocnienia dotychczasowych funkcji społeczno - gospodarczych. Wsparcie, ukierunkowane terytorialnie, powinno bazować na gospodarczym wykorzystaniu mocnych stron tych obszarów, w szczególności wyróżniających je zasobów dziedzictwa kulturowego i naturalnego. Szczególna uwaga zostanie położona na spójne, kompleksowe i interdyscyplinarne podejście do planowanego wsparcia, wynikające z opracowanego dokumentu strategicznego, którego cele zorientowane są na aktywizację ekonomiczną, tworzenie nowych miejsc pracy, oraz wzmocnienie spójności społecznej danego terytorium.

Cel szczegółowy:

Poprawione warunki sprzyjające wzrostowi gospodarczemu poprzez wspieranie nowych i wzmocnienie dotychczasowych funkcji społeczno-gospodarczych terenów ze specyficznymi potrzebami.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1	Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata	%	Słabiej rozwinięty	62,7	2013	64,7	GUS	Raz na rok

Typy przedsięwzięć:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 8b przewidziano wsparcie dla terenów, które tracą swój dotychczasowy charakter społeczno-gospodarczy czy też nie był on wystarczająco wykorzystany i dlatego konieczne jest nadanie im nowych funkcji, gwarantujących pobudzenie gospodarcze tych obszarów oraz tworzących sprzyjające warunki do wykreowania nowych miejsc pracy. Projekty realizowane w ramach tego priorytetu wypełniają ww. cele poprzez rozwój i gospodarcze wykorzystanie wewnętrznego potencjału przynależnego danemu terytorium, ze szczególnym uwzględnieniem zasobów dziedzictwa kulturowego, przemysłowego i naturalnego, rozwój zasobów kultury, jak również wspieranie rozwoju turystyki kulturowej (city & culture) oraz tworzenia nowych produktów turystycznych w oparciu o te zasoby w celu podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej i pobudzenia rozwoju gospodarczego. Wsparcie dotyczy działań inwestycyjnych oraz promocyjno-informacyjnych.

Projekty podlegające wsparciu wynikają ze strategii opracowanych dla danego terytorium, określających jego cele rozwojowe bazujące na potencjałach endogenicznych. Cała infrastruktura powstała w ramach Priorytetu inwestycyjnego jest dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Projekty realizowane w ramach priorytetu 8b przynoszą wymierne i trwałe korzyści społeczno-gospodarze. Wsparcie w ramach PI 8b będzie skoncentrowane na

zdiagnozowanych potencjałach. Warunkiem przyjęcia projektu do realizacji będzie spełnienie kryteriów mówiących o wpływie inwestycji na wzrost zatrudnienia i przedsiębiorczość. W ramach PI 8b wspierane będą powiązane ze sobą projekty lub typy projektów wskazanych w planie działań jednostki samorządu terytorialnego niezbędnego do realizacji inwestycji. Powyższy plan powinien zawierać strategię obszaru, na którym realizowany będzie projekt, zawierającą (zgodnie z zapisami Umowy Partnerstwa) spójną oraz zintegrowaną koncepcję rozwoju obszaru objętego interwencją w ramach PI 8b.

W ramach PI 8b wspierane są wyłącznie inwestycje do 2 mln euro kosztów kwalifikowanych projektu.

Beneficjenci:

Jednostki samorządu terytorialnego z terenu województwa świętokrzyskiego, przedsiębiorcy.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014-2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 8b nie przewidziano zastosowania mechanizmu finansowania krzyżowego.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 8b nie przewidziano zastosowania koncentracji terytorialnej.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 8b zakłada się zastosowanie trybu konkursowego i pozakonkursowego wyboru projektów, z uwzględnieniem zapisów Umowy Partnerstwa i wytycznych ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014-2020.

Dofinansowanie otrzymają projekty, które wykażą wyraźny wpływ na tworzenie miejsc pracy i rozwój przedsiębiorczości.

Projekty dofinansowane w ramach PI 8b stanowią część strategii terytorialnej w odniesieniu do specyficznych obszarów określonych w ramach programu operacyjnego.

Plany działań opracowane przez JST powinny wykazać komplementarność pomiędzy projektami/typami zaproponowanych projektów.

Wszystkie projekty muszą być zrównoważone finansowo (uwzględniając szacowany popyt, późniejszy dochód jak również informację dotyczącą środków własnych beneficjenta w tym jego możliwego wkładu w projekt).

Wspierane projekty w dziedzinie kultury powinny być ściśle powiązane z potrzebami rynku i obejmować sektor prywatny.

Zastosowanie określonego trybu wyboru projektów służy zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom.

Proces wyboru projektów uwzględnia wymogi wynikające z Rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie stosowania przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów. Metodyka oraz kryteria wyboru operacji są zatwierdzone przez Komitet Monitorujący.

W trybie konkursowym projekty wybierane będą w oparciu o określone kryteria wyboru projektów pozostające w zgodności z celami Programu. Z uwagi na szeroką grupę potencjalnych beneficjentów uprawnionych do ubiegania się o dotację w ramach priorytetów, zastosowanie trybu konkursowego pozwoli na projektów o najwyższej wartości dodanej.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 8b nie przewidziano wykorzystania instrumentów finansowych.

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 8b nie są wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	O		
1.	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI)	Przedsiębiorstwa	EFRR	Słabiej rozwinięty	n/d	n/d	3	SL2014	Raz na rok
2.	Wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach (CI)	Ekwiwalent Pełnego Czasu pracy	EFRR	Słabiej rozwinięty	n/d	n/d	20	SL2014	Raz na rok
3.	Liczba wspartych obiektów turystycznych i rekreacyjnych	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	n/d	n/d	14	SL2014	Raz na rok

Priorytet inwestycyjny 9a *inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych, oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych*

W związku z obserwowanym w regionie wzrostem odsetka osób w wieku poprodukcyjnym oraz wydłużającą się przeciętną długością życia mieszkańców regionu, występuje stale rosnące zapotrzebowanie na podstawową i specjalistyczną opiekę medyczną oraz pomoc społeczną. Mając na uwadze dostępność do tych usług, braki w infrastrukturze tych ośrodków, w zakresie aparatury i sprzętu medycznego, istotne jest wspieranie infrastruktury tych usług. W odpowiedzi na wskazane problemy, interwencja Priorytetu obejmuje inwestycje związane z infrastrukturą zdrowotną i społeczną.

W przypadku wystąpienia stanu epidemicznego możliwa jest realizacja kompleksowego wsparcia ograniczającego skutki wystąpienia epidemii.

W celu zapewnienia powszechnego i równomiernego dostępu do wysokiej jakości usług wraz ze skróceniem czasu oczekiwania na świadczenia, zakres interwencji obejmuje inwestycje w infrastrukturę podmiotów leczniczych, wykonujących na

terenie województwa świętokrzyskiego działalność leczniczą finansowaną ze środków publicznych (z uwzględnieniem wyposażenia w niezbędny sprzęt medyczny).

Wspierane są także działania ukierunkowane na infrastrukturę służącą profilaktyce zdrowia osób w wieku produkcyjnym, mające na celu wydłużenie aktywności zawodowej tych osób. Interwencja skierowana zostanie również na zapewnienie infrastruktury związanej z profilaktyką chorób cywilizacyjnych oraz jednostek chorobowych o istotnym znaczeniu w skali regionu.

Mając na uwadze niekorzystne tendencje demograficzne w województwie, wspierane będą także inicjatywy dotyczące infrastruktury ochrony zdrowia matki i dziecka.

Poprawie jakości oraz szerszego udostępnienia obiektów pomocy i integracji społecznej służyć będą działania ukierunkowane na infrastrukturę usług społecznych dla rodzin, pieczy zastępczej, dzieci do 3 roku życia, osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym m.in. osób z niepełnosprawnościami i starszych (w zakresie opieki stałej oraz dziennej) oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym. Wspierane są działania dotyczące rozwoju mieszkalnictwa wspomaganego, chronionego i socjalnego. oraz infrastruktury dot. opieki paliatywnej (np. hospicja).

Działanie realizowane w ramach Priorytetu inwestycyjnego uwzględniają potrzeby osób z niepełnosprawnościami.

Wsparte projekty z zakresu infrastruktury pomocy społecznej oraz zdrowia przyczynią się do poprawy zawartych w diagnozie problematycznych aspektów w dziedzinie usług publicznych województwa świętokrzyskiego m.in. zwiększenia standardu infrastruktury społecznej (szczególnie na terenach zmarginalizowanych), zmniejszenia czas oczekiwania na świadczenia w lecznictwie szpitalnym oraz zwiększenia zasobów specjalistycznej aparatury medycznej. Zwiększy się również dostępność do wolnych miejsc w szpitalach, poradniach geriatrycznych, zmniejszy się okres oczekiwania na miejsce w zakładach opieki terminowej jak również ulegnie poprawie jakość specjalistycznych usług zdrowotnych.

Cel szczegółowy 1 Poprawiona jakość oraz szersze udostępnienie podmiotów ochrony zdrowia.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Średni pobyt chorego w szpitalach ogólnych	dni	Słabiej rozwinięty	5,4	2012	5,3	GUS	Raz na rok

Cel szczegółowy 2 Poprawiona jakość oraz szersze udostępnienie obiektów pomocy i integracji społecznej.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	szt.	Słabiej rozwinięty	52380	2013	54069	GUS	Raz na rok

Typy przedsięwzięć:

Interwencja, zaplanowana w priorytecie inwestycyjnym 9a dotyczy następujących typów przedsięwzięć:

1. Infrastruktura ochrony zdrowia:

- inwestycje których celem jest poprawa dostępu do usług z zakresu ochrony zdrowia w tym profilaktyki zdrowotnej, medycy pracy, opieki nad matką i dzieckiem; oraz opieki paliatywnej,
  - inwestycje w infrastrukturę sanatoriów i szpitali uzdrowiskowych, których celem jest profilaktyka i poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców regionu,
  - zakup niezbędnego sprzętu medycznego, aparatury medycznej i diagnostycznej, adaptacja pomieszczeń oraz inne niezbędne działania w związku z pojawieniem się koronawirusa SARS-CoV-2 na terenie województwa świętokrzyskiego.
- Dokument pn.: „Policy Paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020” stanowi krajowe ramy strategiczne dla wszystkich przedsięwzięć realizowanych w obszarze zdrowia w perspektywie 2014-2020.
  - Głównym narzędziem koordynacji interwencji podejmowanych w sektorze zdrowia ze środków UE jest Komitet Sterujący ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia działający pod przewodnictwem ministra właściwego ds. zdrowia. W celu zapewnienia właściwego mechanizmu koordynacji, Komitet na bieżąco analizuje kwestie związane z ochroną zdrowia, w szczególności pod kątem zapewnienia skuteczności i efektywności podejmowanych interwencji ze środków UE, osiągania oczekiwanych rezultatów oraz wpływu realizacji Planu działań na cele Policy Paper w zakresie ochrony zdrowia oraz cele Umowy Partnerstwa i Programów Operacyjnych.
  - Warunkiem koniecznym dla podejmowania interwencji w sektorze zdrowia ze środków EFSI jest ich zgodność z uzgodnionym przez Komitet Sterujący Planem działań w sektorze zdrowia (Plan działań).
  - Plan działań – bezpośrednio powiązany z Umową Partnerstwa oraz uwzględniający inwestycje podejmowane ze środków krajowych (w tym

w ramach konkursów na zadania finansowane ze środków publicznych oraz kontraktów na świadczone usługi) - zawiera m.in. listę potencjalnych projektów realizowanych na poziomie krajowym i regionalnym utworzoną po analizie pod kątem komplementarności i efektywności kosztowej propozycji przedstawionych przez IZ, , zasady dotyczące trybów i kryteriów wyboru projektów w ramach naborów ogłaszanych w ramach programów centralnych i regionalnych. Inwestycje będą realizowane wyłącznie przez podmioty wykonujące działalność leczniczą (publiczne i prywatne) udzielające świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. W przypadku poszerzenia działalności podmiotu wykonującego działalność leczniczą, wymagane będzie zobowiązanie do posiadania umowy na udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych najpóźniej w kolejnym okresie kontraktowania świadczeń po zakończeniu realizacji projektu.

- Podejmowane będą wyłącznie inwestycje zweryfikowane zidentyfikowanymi deficytami i potrzebami uwzględniającymi sytuację demograficzną i epidemiologiczną (odpowiednio identyfikowaną na poziomie województwa – w zależności od specyfiki podmiotu leczniczego i oferowanych przez niego usług) oraz faktycznym zapotrzebowaniem i dostępnością infrastruktury ochrony zdrowia na danym obszarze z wykorzystaniem map zdrowotnych w opracowaniu przez Ministerstwo Zdrowia z zastrzeżeniem zasad opisanych w Kierunkowych zasadach wyboru projektów.
- Interwencja obejmować będzie m.in. zakup niezbędnego sprzętu medycznego, aparatury medycznej i diagnostycznej (w tym testów), środków ochrony jednorazowej wraz z przeprowadzeniem niezbędnych prac remontowo-budowlanych oraz inne niezbędne działania, tak aby zwiększyć możliwości diagnostyczne, ratownicze i medyczne na terenie województwa świętokrzyskiego w związku z pojawieniem się koronawirusa SARS-CoV-2.
- Rozwój usług społecznych i zdrowotnych na rzecz osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, wspierany ze środków EFRR, jest zgodny z założeniami europejskich zasad przejścia z opieki instytucjonalnej do opieki środowiskowej oraz z kierunkami wskazanymi w Programie Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020.

Priorytetowo wspierane są projekty przyczyniające się do przejścia od opieki instytucjonalnej na rzecz opieki opartej na pomocy dla społeczności lokalnej (dotyczące podstawowej opieki zdrowotnej, które angażują do swych zadań np. lekarzy rodzinnych). Wsparcie skierowane będzie na inwestycje zweryfikowane pod względem potrzeb i deficytów zawierających również sytuację demograficzną.

Ważną rolę w ramach realizacji działań priorytetu odgrywać będą inwestycje zapewniające długoterminową opiekę chorego (np. opiekę paliatywną). W ramach powyższego wspierane będą m.in. zakłady opieki długoterminowej oraz hospicja.

Inwestycje EFRR nie powinny być ukierunkowane na duże instytucje o charakterze opiekuńczo-pobytowym, zdefiniowane zgodnie z polskim prawodawstwem, świadczące usługi długoterminowej pomocy dla osób niepełnosprawnych, dzieci, osób starszych oraz psychicznie chorych.

2. Infrastruktura usług społecznych, w tym:

- usług o charakterze profilaktycznym, opiekuńczym (w tym opieki nad dziećmi do lat 3), opieki nad rodziną i pieczy zastępczej, usług towarzyszących procesowi usamodzielniania się, mieszkalnictwa wspomaganego, chronionego, treningowego i socjalnego. Inwestycje dotyczące placówek/ośrodków interwencji kryzysowej, a także diagnozowania i monitoringu problemów społecznych.

W związku z zdiagnozowaniem niedoborów w zakresie infrastruktury społecznej związanej ze świadczeniem usług socjalnych, w ramach priorytetu inwestycyjnego finansowane są inwestycje dotyczące mieszkalnictwa socjalnego, wspomaganego i chronionego, w oparciu o istniejącą infrastrukturę, w powiązaniu z procesem aktywizacji zawodowej, mające na celu usamodzielnienie ekonomiczne osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Uzasadnieniem podjętego działania są olbrzymie potrzeby w zakresie mieszkań wspomaganym, chronionym i socjalnym. Wsparcie uzyskają inwestycje polegające na przebudowie lub remoncie zdegradowanych budynków w celu ich adaptacji na mieszkania socjalne, wspomagane i chronione. Możliwa będzie interwencja wykraczająca poza części wspólne budynków mieszkalnych. Kluczowym efektem wsparcia będzie usamodzielnienie się ekonomiczne i społeczne osób objętych komplementarnym wsparciem z EFS.

Wsparcie powiązane jest z procesem integracji społecznej, aktywizacji społeczno-zawodowej i deinstytucjonalizacji usług włączając formy stacjonarne), jednak tam gdzie bardziej zasadne jest zastosowanie form instytucjonalnych ich wsparcie również będzie możliwe. Tworzenie efektywnej opieki środowiskowej będzie elementem równoległym do dostosowania usług społecznych do potrzeb społeczeństwa. Ze względu na zróżnicowanie potrzeb poszczególnych grup docelowych dla zapewnienia efektywności wsparcia, podejmowane interwencje muszą mieć charakter zindywidualizowany, kompleksowy i długofalowy. Oznacza to iż, projekty finansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego będą realizowane w ścisłym połączeniu z działaniami podejmowanymi w ramach wsparcia Europejskiego Funduszu Społecznego, który pełni funkcję wiodącą w tym obszarze. Inwestycje EFRR nie powinny być ukierunkowane na duże instytucje o charakterze opiekuńczo-pobytowym, zdefiniowane zgodnie z polskim prawodawstwem, świadczące usługi długoterminowej pomocy dla osób niepełnosprawnych, dzieci, osób starszych oraz psychicznie chorych.

Beneficjenci:

Projekty z zakresu wsparcia podmiotów ochrony zdrowia:

- W przypadku projektów dotyczących wsparcia podmiotów leczniczych udzielających świadczeń zdrowotnych w zakresie geriatry, opieki długoterminowej oraz opieki paliatywnej i hospicyjnej - podmioty wykonujące działalność leczniczą, udzielające świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, z wyłączeniem podmiotów, które będą kwalifikowały się do otrzymania wsparcia w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (wyłączenie to nie dotyczy szpitali ponadregionalnych posiadających w swoich strukturach oddziały geriatryczne).
- W przypadku projektów związanych z sytuacją epidemiologiczną, dotyczącą koronawirusa SARS-CoV-2 na terenie województwa świętokrzyskiego - samorząd

województwa świętokrzyskiego (komórka organizacyjna / departament Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego lub jednostka organizacyjna samorządu województwa świętokrzyskiego), podmioty lecznicze - szpitale

- W przypadku pozostałych projektów - podmioty lecznicze udzielające świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych: samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej, przedsiębiorcy, jednostki budżetowe oraz lekarze i pielęgniarki, którzy wykonują swój zawód w ramach działalności leczniczej i udzielają świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (z wyłączeniem podmiotów, które będą kwalifikowały się do otrzymania wsparcia w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko - wyłączenie to nie dotyczy szpitali ponadregionalnych posiadających w swoich strukturach oddziały geriatryczne).

Projekty z zakresu wsparcia infrastruktury pomocy i integracji społecznej:

Jednostki samorządu terytorialnego z terenu województwa świętokrzyskiego, stowarzyszenia i fundacje, instytucje działające na rzecz świadczenia usług społecznych.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014-2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

W przypadku projektów związanych z sytuacją epidemiologiczną, dotyczących koronawirusa SARS-CoV-2 na terenie województwa świętokrzyskiego - podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014-2020* dla projektu wynosi max. 100% kosztów kwalifikowanych.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 9a nie przewidziano zastosowania mechanizmu finansowania krzyżowego.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

Z alokacji priorytetu inwestycyjnego 9a w Osi priorytetowej 7. Sprawne usługi publiczne przewiduje się dedykowanie naborów dla następujących Obszarów Strategicznej Interwencji:

- obszary wiejskie o najgorszym dostępie do usług publicznych,
- obszar uzdrowiskowy.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 9a założono zastosowanie dwóch trybów wyboru projektów: konkursowego i pozakonkursowego, z uwzględnieniem zapisów Umowy Partnerstwa i wytycznych ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014-2020.

- a. Projekty są kwalifikowalne jeśli są zgodne z Planem działań w sektorze zdrowia (Plan działań), uzgodnionym przez Komitet Sterujący, i jeśli zasadność ich realizacji wynika z map potrzeb. Projekty będą wybierane zgodnie z kryteriami wyboru opartymi na rekomendacjach określonych w Planie Działania.
- b. Wydatki ponoszone w ramach projektów dotyczących infrastruktury w zakresie opieki szpitalnej z uwzględnieniem szpitali uzdrowiskowych i sanatoriów (w tym przygotowanie i ponoszenie w ich ramach wydatków) mogą być

- certyfikowane po wprowadzeniu map potrzeb w dziedzinie medycyny oraz rodzaju świadczeń zbieżnym tematycznie z zakresem danego projektu.
- c. W drodze wyjątku od warunku określonego w punkcie b, inwestycje dotyczące infrastruktury w kontekście opieki koordynowanej mające na celu wzmocnienie podstawowej opieki zdrowotnej, ambulatoryjnej opieki specjalistycznej oraz środowiskowych form opieki (zarówno w kontekście deinstytucjonalizacji oraz tworzenia środowiskowych form opieki) mogą być współfinansowane od razu po przyjęciu przez Komitet Sterujący Planu działań, pod warunkiem, że diagnoza lub dane w dostępnych rejestrach umożliwiają weryfikację zasadności ich realizacji. Preferencyjnie traktowane będą projekty wspierające przeniesienie akcentów z usług wymagających hospitalizacji na rzecz POZ i AOS, jak również wspierające rozwój opieki koordynowanej, z uwzględnieniem środowiskowych form opieki.
  - d. Inwestycje polegające na dostosowaniu istniejącej infrastruktury do obowiązujących przepisów są niekwalifikowalne chyba że ich realizacja jest uzasadniona z punktu widzenia poprawy efektywności (w tym kosztowej) i dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej.
  - e. Promowane będą projekty:
    - efektywne kosztowo i realizowane przez podmioty, które wykazują największą efektywność finansową,
    - przewidujące działania konsolidacyjne i inne formy współpracy podmiotów leczniczych,
    - a także działania w zakresie reorganizacji i restrukturyzacji wewnątrz podmiotów leczniczych, w celu maksymalizacji wykorzystania infrastruktury, w tym sąsiadującej, oraz stopnia jej dostosowania do istniejących deficytów.

Na zasadach i w zakresie zgodnym z Policy Paper wspierane będą między innymi projekty polegające na przeprowadzeniu niezbędnych, z punktu widzenia udzielania świadczeń zdrowotnych, prac remontowo-budowlanych, w tym w zakresie dostosowania infrastruktury do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych, a także wyposażeniu w sprzęt medyczny oraz – jako element projektu – rozwiązaniach w zakresie IT (oprogramowanie, sprzęt). Z uwagi na charakter świadczeń realizowanych w POZ, inwestycje prowadzone w ramach tego typu projektu mogą być ukierunkowane na wszystkie problemy zdrowotne dorosłych i dzieci rozwiązywane w ramach świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, przy czym powinny one przyczyniać się do rozwoju opieki koordynowanej, z uwzględnieniem zintegrowanych form opieki środowiskowej. Komplementarnie w PO WER realizowane będą działania związane z doskonaleniem kompetencji lekarzy, w tym POZ. Zakres interwencji powinien wynikać z diagnozy lub danych ujętych w dostępnych rejestrach, wskazujących na potrzeby.

W sytuacji wystąpienia stanu epidemicznego możliwa jest realizacja w ramach PI 9a projektów w trybie nadzwyczajnym na podstawie art. 10 ustawy z dnia 3 kwietnia 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach wspierających realizację programów operacyjnych w związku z wystąpieniem COVID-19 w 2020 r., co pozwoli na kompleksowe ograniczenie skutków epidemii i wsparcie podmiotów uprawnionych do aplikowania w tym działaniu.

Rozwój usług społecznych i zdrowotnych na rzecz osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, wspierany ze środków EFRR, jest zgodny z założeniami

europejskich zasad przejścia z opieki instytucjonalnej do opieki środowiskowej oraz z kierunkami wskazanymi w Programie Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020.

Zastosowanie określonego trybu wyboru projektów służy zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom.

Proces wyboru projektów uwzględnia wymogi wynikające z Rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie stosowania przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów. Metodyka oraz kryteria wyboru operacji zostaną zatwierdzone przez Komitet Monitorujący.

W trybie konkursowym projekty wybierane są w oparciu o określone kryteria wyboru projektów pozostające w zgodności z celami Programu. Z uwagi na szeroką grupę potencjalnych beneficjentów uprawnionych do ubiegania się o dotację w ramach priorytetów, zastosowanie trybu konkursowego pozwoli na projektów o najwyższej wartości dodanej.

W ramach priorytetu inwestycyjnego zastosowanie ma zasada komplementarności podejmowanych działań EFRR z przedsięwzięciami finansowanymi z EFS. Przy czym działania finansowane ze środków EFRR będą miały również charakter wspierający działania finansowane z EFS.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 9a nie przewidziano wykorzystania instrumentów finansowych.

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 9a nie są wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	O		
1.	Liczba wspartych podmiotów leczniczych	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	n/d	n/d	27	SL2014	Raz na rok
2.	Liczba wybudowanych obiektów, w których realizowane są usługi aktywizacji społeczno-zawodowej	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	n/d	n/d	2	SL2014	Raz na rok
3.	Liczba przebudowanych obiektów, w których realizowane są usługi aktywizacji społeczno-zawodowej	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	n/d	n/d	11	SL2014	Raz na rok
4.	Ludność objęta ulepszonymi usługami zdrowotnymi (CI)	osoba	EFRR	Słabiej rozwinięty	n/d	n/d	165 000	SL2014	Raz na rok
5.	Potencjał objętej wsparciem infrastruktury w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastruktury edukacyjnej (CI)	osoba	EFRR	Słabiej rozwinięty	n/d	n/d	121	SL2014	Raz na rok
6.	Wartość zakupionego sprzętu medycznego (całkowity koszt publiczny) [CV2]	EUR	EFRR	Słabiej Rozwinięty	n/d	n/d	8 600 000,00	SL 2014	Raz na rok
7.	Liczba zakupionych respiratorów w celu wsparcia leczenia COVID-19 [CV7]	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	n/d	n/d	87	SL2014	Raz na rok

8.	Liczba laboratoriów które zostały nowowytworzone, nowowytworzone lub o zwiększonych możliwościach testowania COVID-19 [CV9]	szt	EFRR	Słabiej rozwinięty	n/d	n/d	3	SL2014	Raz na rok
9.	Liczba wyposażonych laboratoriów w związku z pandemią COVID-19 [CV13]	szt	EFRR	Słabiej rozwinięty	n/d	n/d	3	SL2014	Raz na rok
10.	Liczba wspartych podmiotów leczniczych w związku z pandemią COVID-19 [CV12]	szt	EFRR	Słabiej rozwinięty	n/d	n/d	17	SL2014	Raz na rok
11.	Liczba zakupionych aparatów do oznaczania koronawirusa metodą genetyczną/molekularną w związku z pandemią COVID-19 [CV14]	szt	EFRR	Słabiej rozwinięty	n/d	n/d	5	SL2014	Raz na rok
12.	Liczba zakupionego sprzętu medycznego, innego niż aparaty do oznaczania koronawirusa i respiratory [CV15]	szt	EFRR	Słabiej rozwinięty	n/d	n/d	950	SL2014	Raz na rok

Priorytet inwestycyjny 10a. *inwestycje w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej*

Z uwagi na niezadawalający stan infrastruktury edukacyjnej, różnice w dostępie i jakości edukacji, istotne jest inwestowanie w infrastrukturę placówek edukacyjnych, tym samym wpływając na poziom edukacji w województwie.

Wsparcie w ramach PI dotyczyć będzie infrastruktury szkół poprzez inwestycje dotyczące rozbudowy modernizacji tych jednostek, zakupu niezbędnego wyposażenia na potrzeby działalności placówki.

W ramach działań przewiduje się także interwencję w obszarze infrastruktury szkolnictwa zawodowego, w infrastrukturę służącą do prowadzenia szkoleń zawodowych oraz uczenia się przez całe życie, a także w zakresie edukacji pozaformalnej.

W dziedzinie kształcenia zawodowego, wsparcie będzie bazować na modernizacji istniejącej infrastruktury i sprzętu, przeznaczonych na użytek szkolnictwa praktycznego, oraz dostosowaniu ich do rzeczywistych warunków pracy.

Uzupełnieniem interwencji w ramach osi będą inwestycje w infrastrukturę przedszkolną. Zapewni to równy dostęp do edukacji wczesnoszkolnej dla dzieci, równe możliwości uczenia się oraz będzie wkładem w zwiększenie w udział kobiet w rynku pracy. Wsparcie infras. edukacji pozaformalnej zapewni zwiększenie kompetencji dostosowanych do wymogów rynku pracy osób objętych kształceniem.

Działanie realizowane w ramach PI będą uwzględniać potrzeby osób z niepełnosprawnościami.

W ramach priorytetu inwestycyjnego zastosowanie będzie mieć zasada komplementarności podejmowanych działań EFRR z przedsięwzięciami finansowanymi z EFS. Przy czym działania finansowane ze środków EFRR będą miały również charakter wspierający działania finansowane z EFS.

Cel szczegółowy 1. Poprawiona dostępność infrastruktury szkolnictwa zawodowego oraz szkół.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Udział absolwentów zasadniczych szkół zawodowych oraz techników w ogólnej liczbie absolwentów szkół ponadgimnazjalnych (zasadniczych szkół zawodowych, techników i liceów ogólnokształcących)	%	Słabiej rozwinięty	50,2	2012	51,9	GUS	Raz na rok

Cel szczegółowy 2. Poprawiona dostępność infrastruktury przedszkolnej.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych edukacją przedszkolną	%	Słabiej rozwinięty	71,1	2013	80,1	GUS	Raz na rok

Cel szczegółowy 3. Poprawiona dostępność infrastruktury szkolnictwa wyższego i wyższego zawodowego.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Udział absolwentów grup kierunków związanych z inteligentnymi specjalizacjami w ogólnej liczbie absolwentów szkół wyższych (publicznych i prywatnych)	%	Słabiej rozwinięty	11,2	2013	12,3	GUS	Raz na rok

Typy przedsięwzięć:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 10a dofinansowanie dotyczy następujących typów przedsięwzięć:

1. infrastruktura dydaktyczna szkół (wyposażenie lub doposażenie w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne pracowni, zwłaszcza matematycznych i przyrodniczych w szkołach podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, infrastruktura sportowa służąca wzmacnianiu sprawności fizycznej uczniów), o ile służą zajęciom dydaktycznym, przede wszystkim na podstawie kompleksowych planów rozwoju szkół,

2. infrastruktura szkolnictwa zawodowego (poza szkolnictwem wyższym) na podstawie kompleksowych planów rozwoju szkolnictwa zawodowego w województwie,
3. komplementarne i zintegrowane inwestycje w infrastrukturę służącą do szkoleń zawodowych i uczenia się przez całe życie, z uwzględnieniem infrastruktury ośrodków i centrów egzaminacyjnych,
4. infrastruktura przedszkolna - uzasadnionych przypadkach, dla wyrównania dostępu do ww. usług (w tym uwzględniając komplementarność wsparcia EFS).

Beneficjenci:

Jednostki samorządu terytorialnego z terenu województwa świętokrzyskiego, organy prowadzące szkoły i przedszkola, centra kształcenia ustawicznego, centra kształcenia praktycznego, ośrodki i centra egzaminacyjne, ośrodki dokształcania i doskonalenia zawodowego, centra kształcenia zawodowego i ustawicznego.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014-2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 10a nie przewidziano zastosowania mechanizmu finansowania krzyżowego.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

Z alokacji priorytetu inwestycyjnego 10a w Osi priorytetowej 7. Sprawne usługi publiczne przewiduje się dedykowanie naborów dla następujących Obszarów Strategicznej Interwencji:

- obszary wiejskie o najgorszym dostępie do usług publicznych (w szczególności w zakresie infrastruktury przedszkolnej oraz zwiększania dostępu do edukacji podstawowej (ogólnej),
- obszary funkcjonalne miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 10a zakłada się zastosowanie konkursowego trybu wyboru projektów, z uwzględnieniem zapisów Umowy Partnerstwa i wytycznych ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014-2020.

Wsparcie inwestycyjne z EFRR w dziedzinie edukacji jest możliwe wyłącznie w powiązaniu (komplementarnie) z działaniami realizowanymi z EFS (w szczególności dotyczy to do działań realizowanych w ramach Osi priorytetowej 8 oraz 10) skierowanymi na rozwój kluczowych umiejętności i odpowiednich kompetencji w odniesieniu do potrzeb rynku pracy.

W ramach PI 10a wspierane są projekty odzwierciedlające specyfikę regionu (powinny być skierowane na potrzeby zidentyfikowane w diagnozie).

Projekty realizowane w ramach Priorytetu inwestycyjnego uwzględniają potrzeby osób z niepełnosprawnościami.

Wszystkie inwestycje infrastrukturalne bazują na adaptacji / modernizacji istniejącej infrastruktury i muszą w pełni uwzględniać tendencje demograficzne odpowiednie do danego terytorium w celu zapewnienia długoterminowej opłacalności inwestycji. Budowa nowej infrastruktury może być wsparta tylko w wyjątkowych

i należycie uzasadnionych przypadkach, w których adaptacja lub modernizacja istniejącej infrastruktury nie jest możliwa lub nieopłacalna.

W zakresie infrastruktury priorytetowo wsparciem zostaną objęte projekty z zakresu szkolnictwa zawodowego oraz przedszkoli.

Zastosowanie określonego trybu wyboru projektów służy zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom.

Proces wyboru projektów uwzględnia wymogi wynikające z Rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie stosowania przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów. Metodyka oraz kryteria wyboru operacji są zatwierdzone przez Komitet Monitorujący.

W trybie konkursowym projekty wybierane są w oparciu o określone kryteria wyboru projektów pozostające w zgodności z celami Programu. Z uwagi na szeroką grupę potencjalnych beneficjentów uprawnionych do ubiegania się o dotację w ramach priorytetów, zastosowanie trybu konkursowego pozwoli na projektów o najwyższej wartości dodanej.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 10a nie przewidziano wykorzystania instrumentów finansowych.

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 10a nie są wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	O		
1.	Liczba obiektów infrastruktury jednostek organizacyjnych systemu oświaty	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	n/d	n/d	200	SL2014	Raz na rok
2.	Liczba wspartych przedszkoli i innych placówek wychowania przedszkolnego	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	n/d	n/d	21	SL2014	Raz na rok
3.	Potencjał objętej wsparciem infrastruktury w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastruktury edukacyjnej (CI)	os.	EFRR	Słabiej rozwinięty	n/d	n/d	43 000	SL2014	Raz na rok

Opis przedsięwzięć EFS z zakresu innowacji społecznych, współpracy trans-granicznej oraz wkładu EFS do realizacji celów tematycznych 1-7

Nie dotyczy osi priorytetowej 7.

Ramy wykonania osi priorytetowej

Tabela 6: Ramy wykonania osi priorytetowej

Os priorytetowa	Typ wskaźnika	Lp.	Wskaźnik lub KEW	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)			Cel końcowy (2023)			Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019 r.
							M	K	O	M	K	O			
Os 7. Sprawne usługi publiczne	Wskaźnik produktu	1.	Liczba wspartych podmiotów leczniczych	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	4	N/D	N/D	27	SL 2014 Wskaźniki produktu dotyczą odpowiednio priorytetu 9a; 10a Definicja wskaźnika zgodna z definicją zawartą WLWK Wskaźniki w połączeniu obrazuje ponad 50% alokacji przeznaczonej na os priorytetową 7.	7 881 875,00EUR	
	Wskaźnik produktu	2.	Liczba obiektów infrastruktury jednostek organizacyjnych systemu oświaty	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	3	N/D	N/D	200			
	Wskaźnik produktu	3.	Liczba wybudowanych oraz przebudowanych obiektów, w których realizowane są usługi aktywizacji społeczno-zawodowej	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	2	N/D	N/D	13			
	Wskaźnik finansowy	4.	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	EUR	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	18 665 150,00	N/D	N/D	163 009 055,00	SL 2014 N/D		

Kategoryzacja interwencji osi priorytetowej

Tabela 7-11: Zastosowane w osi priorytetowej kategorie interwencji

Fundusz i Kategoria regionu : Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, region słabiej rozwinięty																
Tabela 7: Wymiar 1 Zakres interwencji			Tabela 8: Wymiar 2 Forma finansowania			Tabela 9: Wymiar 3 Typ terytorium			Tabela 10: Wymiar 6 Terytorialne mechanizmy wdrażania			Tabela 11: Wymiar 7 EFS secondary theme (Wyłącznie EFS)				
Os priorytetowa	Kod	€	Os priorytetowa	Kod	€	Os priorytetowa	Kod	€	Os priorytetowa	Kod	€	Os priorytetowa	Kod	€		
7. Sprawne usługi publiczne	092	11 115 364,00	7. Sprawne usługi publiczne	01	138 557 696,00	7. Sprawne usługi publiczne	01	43 529 552,00	7. Sprawne usługi publiczne	02	3 206 061,00	7. Sprawne usługi publiczne	N/D	N/D		
	053	45 395 240,00													04	18 116 064,00
	055	11 372 096,00														

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

050	8 744 942,00							05	4 920 362,00			
051	24 746 222,00											
052	5 619 312,00					02	57 866 530,00	07				
078	17 186 087,00								112 315 209,00			
079	2 015 078,00											
081	12 363 355,00											
101	0,00											
094	0,00					03	37 161 614,00					
074	0,00											
075	0,00											
076	0,00											
077	0,00											

Klasyfikacja kategorii interwencji, o której mowa w art. 96 ust. 2 akapit drugi Rozporządzenia ogólnego, określona jest w tabelach 1-8 załącznika I do Rozporządzenia KE 215/2104.

Planowane wykorzystanie pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych

W ramach Osi priorytetowej 7. nie przewidziano wykorzystania pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych instytucji/podmiotów zaangażowanych we wdrażanie Programu.

2.8 Oś priorytetowa 8. Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo.

Opis osi priorytetowej:

Oś priorytetowa 8 jest osią jednofunduszową (EFS), obejmującą dwa cele tematyczne - CT 8 Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników oraz CT 10 Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie.

Interwencja osi przyczynia się do realizacji celu głównego UP - *Zwiększenie konkurencyjności gospodarki*, poprzez realizację dwóch celów szczegółowych: *Lepsze kompetencje kadr gospodarki* i *Bardziej efektywne wykorzystanie zasobów rynku pracy*.

Realizacji celu szczegółowego *Lepsze kompetencje kadr gospodarki* służy interwencja zaplanowana w ramach PI 10i, 10iii oraz 10iv, która w pełni koresponduje z określonymi w UP kierunkami działań: *Poprawa jakości kształcenia, Zwiększenie powiązania systemu edukacji i umiejętności osób z potrzebami rynku pracy, Lepszy dostęp do wysokiej jakości usług edukacyjnych na rzecz grup o specjalnych potrzebach*.

Realizacji celu szczegółowego *Bardziej efektywne wykorzystanie zasobów rynku pracy* służą działania zaplanowane w ramach PI 8vi, które odpowiadają określonym dla tego celu kierunkom działań, w szczególności: *poprawie zdrowia zasobów pracy*.

Jak wskazano w diagnozie, sytuacja demograficzna w regionie jest jedną z najbardziej niekorzystnych w kraju. Na zachodzące procesy depopulacji oraz starzenia się ludności istotny wpływ mają takie czynniki jak niski współczynnik dzietności oraz wysoki stopień migracji (szczególnie młodych i wykształconych ludzi), które jednocześnie są przyczyną kurczenia się zasobów siły roboczej na regionalnym rynku pracy. W *SRWS* zostały one zidentyfikowane, jako istotne bariery w rozwoju społeczno-gospodarczym regionu.

Do istotnych problemów województwa należy również niska aktywność zawodowa ludności, na którą wpływ mają, m.in. zbyt wczesne opuszczanie rynku pracy przez osoby w wieku produkcyjnym, co jest powiązane z kolei z trudnościami w godzeniu życia zawodowego i osobistego (szczególnie z posiadania dzieci), złym stanem zdrowia czy też, niedostosowaniem kwalifikacji do potrzeb rynku pracy.

Dlatego też, koniecznym jest podjęcie działań ukierunkowanych na wzmacnianie aktywności zawodowej i społecznej mieszkańców regionu, którzy w chwili obecnej stanowią zasoby siły roboczej (jak również budowanie jej potencjału w przyszłości). Uzasadnieniem takiego kierunku działań są również zapisy *SRWS 2020*, gdzie wskazano, że sprzyjanie kumulowaniu kapitału ludzkiego, czyli zdrowych, kreatywnych i wykształconych ludzi powinno stanowić podstawę do myślenia o korzystnej przyszłości.

Pomimo zauważalnych w ostatnich latach pozytywnych zmian w sektorze edukacji oraz znacznego wzrostu inwestycji w kapitał ludzki, system kształcenia i szkolenia w dalszym stopniu napotyka na szereg problemów.

Wśród podstawowych problemów w województwie wskazuje się niedopasowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy, nierówności w dostępie do usług edukacyjnych, niedostatecznie wysoką jakość edukacji oraz niską świadomość mieszkańców w zakresie podnoszenia własnych kwalifikacji. Wobec tego, wyposażenie mieszkańców województwa świętokrzyskiego w wiedzę i umiejętności uwzględniające potrzeby dynamicznego rynku pracy i zmiany zachodzące

w gospodarce, stanowi uzasadnienie dla decyzji o skierowaniu środków na ten obszar.

Zgodnie z CSR oraz UP na poziomie regionalnym wsparcie w ramach CT 10 skierowane zostanie na zwiększanie dostępności do edukacji przedszkolnej, podnoszenia jakości edukacji oraz jej większego powiązania z rynkiem pracy. W związku z tym w ramach osi przewidziano działania związane z upowszechnianiem edukacji przedszkolnej, wyrównaniem szans edukacyjnych dzieci (na wszystkich poziomach nauczania), poprawą jakości szkolnictwa zawodowego oraz wsparciem osób dorosłych w procesie podnoszenia wiedzy.

Zgodnie z rekomendacjami SRK 2020, w ramach osi, oprócz realizacji działań związanych z podnoszeniem kompetencji zawodowych realizowane są inicjatywy służące kształtowaniu i doskonaleniu tzw. „kompetencji miękkich”, czyli umiejętności psychospołecznych, związanych z cechami osobowymi, wśród których wyróżnia się: kreatywność, dynamikę działania, komunikatywność, elastyczność, inicjatywę, czy umiejętność współpracy w grupie.

Jak wskazano w UP, wsparcie realizowane w ramach osi, ze względu na zróżnicowanie potrzeb poszczególnych grup docelowych, dla zapewnienia efektywności będzie miało charakter zindywidualizowany, kompleksowy i długofalowy, a projektowanie i realizacja wsparcia uwzględniać będzie rozwiązania i narzędzia wypracowane dotychczas, tak aby interwencja była spójna i efektywna.

Zgodnie z postanowieniami UP, w przypadku działań współfinansowanych z EFS, działania promocyjne i informacyjne nie będą realizowane jako odrębny projekt ani stanowić jego głównej części. EFS będzie finansował tego typu działania jeżeli będą niezbędne do realizacji konkretnego projektu, stanowiąc jego logiczne uzupełnienie.

Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jeden cel tematyczny.

Oś priorytetowa 8 jest osią jednofunduszową (EFS), obejmującą dwa cele tematyczne - CT 8 Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników oraz CT 10 Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie. Połączenie interwencji wskazanych CT w ramach przedmiotowej osi priorytetowej wynika z szerokiego katalogu czynników mających bezpośredni wpływ na aktywność zawodową i społeczną mieszkańców, wśród których nie można pominąć odpowiedniego poziomu edukacji, możliwości godzenia pracy z życiem osobistym i dobrego stanu zdrowia. Połączenie w osi priorytetowej działań poświęconych aktywnemu starzeniu się z działaniami oświatowymi (m.in. LLL), zapewni spójność planowania i wdrażania projektów, co skutkuje lepszym osiągnięciem założonych celów. Decyzja o takiej konstrukcji osi wynika również z planowanego systemu instytucjonalnego dla realizacji RPOWŚ, w ramach którego wdrażanie osi 8. powierzone zostało Departamentowi Wdrażania EFS UMWŚ, powstającemu na bazie zasobów Świętokrzyskiego Biura Rozwoju Regionalnego - dotychczasowej IP PO KL. Natomiast wdrażanie osi 10. zostało (zgodnie z dotychczasowym doświadczeniem z realizacją PO KL) powierzone WUP w Kielcach.

Działania realizowane przez WUP w ramach *RPOWŚ 2014 – 2020* skupiają się bezpośrednio na rynku pracy natomiast Departamentu Wdrażania EFS na działaniach dotyczących szeroko pojętej aktywizacji i edukacji.

Priorytety inwestycyjne realizowane w ramach osi priorytetowej:

Priorytet inwestycyjny 8iv *Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę.*

W regionie nadal istotnym problemem jest **problem równości płci**. Jak wynika z *Diagnozy wyzwań, potrzeb i potencjałów obszarów/sektorów objętych programem*, stanowiącej Załącznik nr 1 do *RPOWS 2014 – 2020*, na rynku pracy wciąż występują istotne różnice w sytuacji kobiet i mężczyzn, co w znacznej mierze wynika z trudności godzenia życia zawodowego z obowiązkami rodzinnymi (w tym przede wszystkim macierzyństwem), a także stereotypowym postrzeganiem ról społecznych. Generalnie kobiety mają większe problemy z wejściem na rynek pracy oraz ponownym podjęciem zatrudnienia, częściej niż mężczyźni dotyka je też problem bezrobocia długotrwałego.

Sytuację kobiet na rynku pracy pogarsza dodatkowo niewystarczająca dostępność do miejsc opieki nad dziećmi (w zakresie opieki żłobkowej i przedszkolnej).

Województwo świętokrzyskie jest jednym z regionów o najmniejszej dostępności miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 oraz najmniejszej w kraju liczbie placówek opieki nad dziećmi. W 2012 r. odsetek dzieci objętych opieką instytucjonalną w regionie był jednym z niższych w Polsce i wyniósł 2,6.

W związku z powyższym, realizowane w ramach PI działania polegają na ułatwianiu godzenia życia zawodowego oraz prywatnego, poprzez zwiększanie dostępu do instytucjonalnego i pozainstytucjonalnego systemu opieki nad dziećmi do 3 roku życia i w rezultacie przyczynią się do ułatwienia dostępu do rynku pracy dla ich rodziców i opiekunów.

Dodatkowo interwencja priorytetu stanowi odpowiedź na negatywne tendencje demograficzne zachodzące w regionie, szczególnie niski wskaźnik dzietności. Zapewnienie dostępu do instytucjonalnej i/lub pozainstytucjonalnej opieki nad małym dzieckiem jest jednym z najbardziej efektywnych narzędzi pozwalających zapewnić wyższy poziom dzietności oraz utrzymanie wysokiej aktywności zawodowej rodziców/opiekunów (za: SRKL 2020).

W ramach interwencji priorytetowo traktowane będą kobiety oraz osoby samotnie wychowujące dzieci, jako te grupy, których problem z godzeniem życia zawodowego i prywatnego dotyka w największym stopniu, powodując często konieczność ograniczenia lub nawet całkowitej rezygnacji z życia zawodowego.

Projekty realizowane w ramach priorytetu uwzględniają odpowiednie kryteria efektywności zatrudnieniowej, której jednolita metodologia pomiaru, a także sposób wskazywania jej wartości minimalnych będzie określona w odpowiednich wytycznych ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego. W efekcie realizowanych działań odpowiedni odsetek osób biorących udział w projekcie podejmie pracę lub będzie kontynuował zatrudnienie. Priorytetowo traktowane będą projekty zakładające wyższą efektywność zatrudnieniową niż wymagany minimalny próg. Interwencja priorytetu polegająca na zwiększaniu aktywności zawodowej społeczeństwa, odpowiada na wyzwania zidentyfikowane w SRK 2020, a jednocześnie stanowi wkład w realizację celu Strategii Europa 2020 w zakresie podnoszenia wskaźnika zatrudnienia osób w wieku 20 - 64 lata.

Cel szczegółowy 1: Zwiększenie poziomu aktywności zawodowej i zatrudnienia wśród osób sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3.

Cel szczegółowy 2: Zwiększenie liczby miejsc opieki nad dziećmi do lat 3.

Tabela 4: Wspólne wskaźniki rezultatu, dla których ustalono wartość docelową oraz specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu

Lp.	Wskaźnik	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celów	Wartość bazowa			Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O			M	K	O		
Cel szczegółowy 1.														
1.	Liczba osób, które powróciły na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem/ wychowywaniem dziecka lub utrzymały zatrudnienie po opuszczeniu programu	Słabiej rozwinięty	osoba	N/D	-	-	45	%	2013	-	-	90	SL 2014	Raz na rok
2.	Liczba osób pozostających bez pracy, które znalazły pracę lub poszukują pracy po opuszczeniu programu	Słabiej rozwinięty	osoba	N/D	-	-	45	%	2013	-	-	90	SL 2014	Raz na rok
Cel szczegółowy 2.														
1.	Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, które funkcjonują 2 lata po uzyskaniu dofinansowania ze środków EFS	Słabiej rozwinięty	Szt.	N/D	-	-	90	%	2013	-	-	90	Ewaluacja	Dwukrotnie

Typy przedsięwzięć:

Zwiększanie dostępu do opieki nad dziećmi do lat 3 lub w przypadku gdy niemożliwe lub utrudnione jest objęcie dziecka wychowaniem przedszkolnym do 4 roku życia (zgodnie z ustawą z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3) poprzez, m.in:

1. Tworzenie nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3, w tym dostosowanych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami w istniejących lub nowo tworzonych instytucjonalnych formach opieki przewidzianych ustawą, tj. w żłobkach, klubach dziecięcych oraz w ramach instytucji dziennego opiekuna.

2. Dostosowanie istniejących miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami w instytucjonalnych formach opieki przewidzianych ustawą.

3. Sfinansowanie kosztów usług bieżącej opieki nad dziećmi przez pokrycie kosztów opłat za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego

opiekuna ponoszonych przez opiekunów dzieci lub pokrycie kosztów wynagrodzenia niani ponoszonych przez opiekunów dzieci do lat 3.

4. Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych lub osób biernych zawodowo pozostających poza rynkiem pracy ze względu na obowiązek opieki nad dziećmi do lat 3.

Typ nr 4 nie może być realizowany jako samodzielne przedsięwzięcie.

Beneficjenci:

Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych), w tym:

- gminy (gminne jednostki budżetowe), w tym zakresie zapewnienia opieki nad dziećmi do lat 3 przez dziennych opiekunów,
- osoby prawne i jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej, w tym zakresie zapewnienia opieki nad dziećmi do lat 3 przez dziennych opiekunów,
- żłobki oraz kluby dziecięce i ich organy prowadzące.

Grupy docelowe:

Wsparcie udzielone w ramach projektów w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3 lub osobami z niepełnosprawnościami jest skierowane do:

- osób bezrobotnych lub osób biernych zawodowo pozostających poza rynkiem pracy ze względu na obowiązek opieki nad dziećmi do lat 3, w tym do osób, które przerwały karierę zawodową ze względu na urodzenie dziecka lub przebywających na urlopie wychowawczym w rozumieniu ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy;
- osób pracujących, sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014-2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 8iv przewiduje się zastosowanie mechanizmu finansowania krzyżowego z zastrzeżeniem pułapu maksymalnej wartości 10% określonej na poziomie osi priorytetowej. Oznacza to, że w ramach działań, dla których dopuszczone zostało zastosowanie tego mechanizmu możliwe będzie współfinansowanie z EFS wydatków, które spełniają kryteria kwalifikowalności EFRR. W ramach *RPOWŚ 2014 – 2020*, finansowanie krzyżowe może dotyczyć jedynie takich wydatków, których poniesienie jest ściśle związane z realizacją projektu i wynika z potrzeb jego realizacji. Nie oznacza to automatycznego zastosowania tego instrumentu dla wszystkich operacji realizowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego. IZ na etapie wdrażania programu, podejmuje decyzję o zasadności zastosowania crossfinancingu w odniesieniu do poszczególnych typów operacji na zasadach przewidzianych w Rozporządzeniu ogólnym. Szczegółowe zasady stosowania crossfinancingu zostały określone w odpowiednim dokumencie uszczegóławiającym zasady realizacji *RPOWŚ 2014 – 2020* i są zgodne z krajowymi wytycznymi określającymi zasady kwalifikowalności wydatków. Na etapie składania wniosku o dofinansowanie projektu beneficjenci będą są zobowiązani do uzasadnienia potrzeby wykorzystania crossfinancingu w ramach projektu.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

Z alokacji priorytetu inwestycyjnego 8iv w Osi priorytetowej 8. Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo wydzielone zostały środki dla następujących Obszarów Strategicznej Interwencji:

- obszary wiejskie o najgorszym dostępie do usług publicznych,
- obszar funkcjonalny Kielc - realizacja w ramach ZIT,
- Obszary funkcjonalne miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze.

W ramach tych środków wsparcie realizowane jest poprzez dedykowane nabory.

Kryteria i zasady wyboru projektów są wspólne dla wszystkich przedsięwzięć w ramach PI, w tym także w odniesieniu do projektów realizowanych na Obszarach Strategicznej Interwencji.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 8iv zakłada się zastosowanie konkursowego trybu wyboru projektów, z uwzględnieniem zapisów Umowy Partnerstwa i wytycznych ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014 –2020.

Przy wyborze projektów obowiązują kryteria wyboru zatwierdzone przez Komitet Monitorujący, co jest gwarancją realizacji projektów w największym stopniu przyczyniających się do realizacji celów i rezultatów PI. Kryteria i zasady wyboru projektów są wspólne dla wszystkich przedsięwzięć w ramach PI, w tym także w odniesieniu do projektów realizowanych na Obszarach Strategicznej Interwencji.

Proces wyboru projektów uwzględnia wymogi wynikające z Rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie uwzględniania zasad horyzontalnych m.in. promowania równouprawnienia płci oraz niedyskryminacji poprzez stosowanie przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów.

Z uwagi na szeroką grupę potencjalnych beneficjentów uprawnionych do ubiegania się o dofinansowanie, zastosowanie trybu konkursowego pozwoli na wybór projektów o najwyższej jakości i w największym stopniu odpowiadających na indywidualne problemy uczestników. Priorytetowo traktowane są projekty zakładające wyższą efektywność zatrudnieniową niż wymagany minimalny próg.

Wymaganym jest, aby działania związane z tworzeniem nowych miejsc opieki zachowywały zasadę trwałości. Wymagania dotyczące zasady trwałości (w zakresie wsparcia zinstytucjonalizowanego i niezinstytucjonalizowanego) są zgodne z odpowiednimi wytycznymi ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego.

W ramach interwencji priorytetowo traktowane są kobiety oraz osoby samotnie wychowujące dzieci, jako te grupy, których problem z godzeniem życia zawodowego i prywatnego dotyka w największym stopniu.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 8iv nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych.

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 8iv nie są wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)		Źródło danych		Częstotliwość pomiaru
					M	K	O		
1.	Liczba osób opiekujących się dziećmi w wieku do lat 3 objętych wsparciem w programie	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	-	-	1 166	SL 2014	Raz na rok
2.	Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3	sztuka	EFS	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	1 296	SL 2014	Raz na rok

Priorytet inwestycyjny 8vi aktywne i zdrowe starzenie się

Wobec identyfikowanych w regionie problemów demograficznych związanych ze starzeniem się społeczeństwa oraz zmniejszaniem odetka osób w wieku aktywności zawodowej, interwencja skoncentrowana jest na działaniach wydłużających wiek aktywności zawodowej i lepszym wykorzystaniu zasobów rynku pracy. Interwencja w obszarze zdrowia realizowana jest zgodnie z kierunkami krajowej polityki zdrowotnej, określonymi w *Policy Paper dla ochrony zdrowia*, wytycznymi ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego i jest uzgadniana z Komitetem Sterującym ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia (Komitet Sterujący), co zapewni uniknięcie powielania wsparcia z poziomem krajowym. Działania ukierunkowane są na główne jednostki chorobowe zidentyfikowane na poziomie kraju i jednostki chorobowe najistotniejsze w regionie (w tym specyficzne dla regionu). Możliwość realizacji i zakres programów zdrowotnych w zakresie specyficznych jednostek chorobowych jest uzależniona od opinii Komitetu Sterującego, oraz uzgodnionego przez niego Planu działań w sektorze zdrowia, a także opinii Agencji Oceny Technologii Medycznych. Każdorazowo decyzja o dofinansowaniu realizacji programu zdrowotnego jest poprzedzana analizą epidemiologiczną terytorium i grup docelowych z uwzględnieniem odpowiednich dla danego programu elementów: skali zapadalności, czynników wykluczających z rynku pracy, wieku płci oraz profilu zawodowego osób planowanych do objęcia programem zdrowotnych. W szczególności programy zdrowotne są ukierunkowane na grupy docelowe najbardziej narażone na opuszczenie rynku pracy z powodu czynników zdrowotnych lub najbardziej bliskich powrotowi na rynek pracy w wyniku świadczeń rehabilitacyjnych.

Działania dotyczą eliminacji czynników wpływających na zbyt wczesne opuszczanie rynku pracy przez osoby w wieku aktywności zawodowej, jak również przeciwdziałania bierności zawodowej wynikającej z wieku i stanu zdrowia. Interwencja obejmuje programy zdrowotne w tym profilaktyczne i diagnostyczne, umożliwiające identyfikację chorób we wczesnym stadium rozwoju, a także programy przeciwdziałające przerwaniu aktywności zawodowej lub umożliwiające powrót na rynek pracy np. w zakresie rehabilitacji medycznej oraz przekwalifikowania pracowników. Uzupełniająco realizowane są działania z zakresu edukacji zdrowotnej i propagowania zdrowego stylu życia, a także podnoszące zgłaszalność na badania profilaktyczne.

Ze względu na charakter działań profilaktycznych koncentracja w zakresie grup docelowych nie opiera się wyłącznie na wieku, a na grupie narażonej na występowanie czynnika chorobowego. Jednakże w ramach przewidzianych działań priorytetowo traktowane są osoby starsze po 50 roku życia.

Interwencja PI polega na zwiększaniu aktywności zawodowej społeczeństwa, w tym osób starszych odpowiada na wyzwania zidentyfikowane w SRK 2020 i stanowi wkład w realizację celu *Europy 2020* w zakresie podnoszenia wskaźnika zatrudnienia osób w wieku 20 - 64 lata.

Cel szczegółowy: Wydłużenie aktywności zawodowej osób w wieku produkcyjnym poprzez udział w programach zdrowotnych.

Tabela 4: Wspólne wskaźniki rezultatu, dla których ustalono wartość docelową oraz specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu

Lp.	Wskaźnik	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celów	Wartość bazowa			Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O			M	K	O		
1.	Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie	Ślabiej rozwinięty	osoba	N/D	-	-	46	%	2011	-	-	46	SL 2014	Raz na rok
2.	Liczba osób, które dzięki interwencji EFS zgłosiły się na badanie profilaktyczne	Ślabiej rozwinięty	osoba	N/D	-	-	63 335	osoba	2013	-	-	98 000	SL 2014	Raz na rok

Typy przedsięwzięć:

1. Przeciwdziałanie przedwczesnemu opuszczaniu rynku pracy przez osoby w wieku aktywności zawodowej, szczególnie ze względów zdrowotnych.

W ramach tego typu przedsięwzięć realizowane są działania obejmujące:

- wdrożenie programów zdrowotnych ukierunkowanych na eliminowanie zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy, w tym z zakresu ergonomii pracy,
- wdrożenie programów przekwalifikowania pracowników długotrwale pracujących w warunkach negatywnie wpływających na zdrowie, przygotowujące do kontynuowania pracy na innych stanowiskach o mniejszym obciążeniu dla zdrowia,
- wdrożenie programów zdrowotnych dotyczących rehabilitacji medycznej w zakresie grup schorzeń będących najczęstszą przyczyną dezaktywacji zawodowej, tj. m.in. rehabilitacji kardiologicznej, neurologicznej, psychiatrycznej, onkologicznej, pulmonologicznej oraz rehabilitacji narządów ruchu, rehabilitacji chorób zawodowych, ułatwiających powroty do pracy oraz umożliwiających wydłużenie aktywności zawodowej.

2. Wsparcie profilaktyki zdrowotnej w regionie.

W ramach tego typu przedsięwzięć realizowane są działania:

- wspierające realizację krajowych programów zdrowotnych w zakresie poprawy wykrywalności nowotworów raka szyjki macicy, jelita grubego i piersi, w tym koncentrujące się na eliminowaniu barier w dostępie do badań diagnostycznych oraz zwiększające zgłaszalność na badania profilaktyczne,
- w zakresie profilaktyki pierwotnej i wtórnej dotyczącej specyficznych jednostek chorobowych identyfikowanych w regionie w ramach Regionalnych Profilaktycznych Programów Zdrowotnych (RPPZ), w szczególności przeciwdziałania pylicy w miejscu pracy. Przy realizacji RPPZ obligatoryjnie zastosowanie mają zapisy *Policy Paper dla ochrony zdrowia na lata 2014 - 2020*.

W przypadku realizacji programu zdrowotnego we współpracy z pracodawcą koszty opracowania takiego programu stanowią koszty kwalifikowalne.

W ramach priorytetu inwestycyjnego min. 85% alokacji zostanie skierowane na programy zdrowotne w zakresie jednostek chorobowych definiowanych jako problemowe na poziomie krajowym, pozostała alokacja zostanie skierowana na specyficzne zdrowotne programy regionalne.

Beneficjenci:

Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych), w tym:

- jednostki samorządu terytorialnego,
- podmioty lecznicze, wykonujące na terenie województwa działalność leczniczą finansowaną ze środków publicznych (posiadające kontrakt z NFZ lub umowę z ministrem właściwym ds. zdrowia),
- jednostki organizacyjne służby medycyny pracy,
- podmioty ekonomii społecznej w tym organizacje pozarządowe,
- związki zawodowe,
- pracodawcy i organizacje pracodawców.

Grupy docelowe:

Osoby w wieku aktywności zawodowej, w tym:

- osoby pracujące oraz bierne zawodowo z powodu stanu zdrowia, w tym w szczególności powyżej 50 roku życia.

W przypadku działań informacyjno-edukacyjnych grupę docelową stanowią także osoby, których udział w projekcie przyczyni się do zwiększenia liczby osób objętych badaniami profilaktycznymi w szczególności do osób z otoczenia grupy docelowej, kadr POZ lub kadr placówek medycyny pracy.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014-2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 8vi przewidziano zastosowanie mechanizmu finansowania krzyżowego z zastrzeżeniem pułapu maksymalnej wartości 10% określonej na poziomie osi priorytetowej. Oznacza to, że w ramach działań, dla których dopuszczone zostało zastosowanie tego mechanizmu możliwe będzie współfinansowanie z EFS wydatków, które spełniają kryteria kwalifikowalności EFRR. W ramach *RPOWŚ 2014 – 2020*, finansowanie krzyżowe dotyczy jedynie takich

wydatków, których poniesienie jest ściśle związane z realizacją projektu i wynika z potrzeb jego realizacji. Nie oznacza to automatycznego zastosowania tego instrumentu dla wszystkich operacji realizowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego. IZ na etapie wdrażania programu, podejmie decyzję o zasadności zastosowania crossfinansingu w odniesieniu do poszczególnych typów operacji na zasadach przewidzianych w Rozporządzeniu ogólnym. Szczegółowe zasady stosowania crossfinansingu zostaną określone w odpowiednim dokumencie uszczegóławiającym zasady realizacji *RPOWŚ 2014 – 2020* i są zgodne z krajowymi wytycznymi określającymi zasady kwalifikowalności wydatków. Na etapie składania wniosku o dofinansowanie projektu beneficjenci są zobowiązani do uzasadnienia potrzeby wykorzystania crossfinansingu w ramach projektu.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

Z alokacji priorytetu inwestycyjnego 8vi w Osi priorytetowej 8. Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo wydzielone zostały środki dla następujących Obszarów Strategicznej Interwencji:

- obszary wiejskie o najgorszym dostępie do usług publicznych,
- obszar funkcjonalny Kielc - realizacja w ramach ZIT.

W ramach tych środków wsparcie realizowane będzie poprzez dedykowane nabory. Kryteria i zasady wyboru projektów będą wspólne dla wszystkich przedsięwzięć w ramach PI, w tym także w odniesieniu do projektów realizowanych na Obszarach Strategicznej Interwencji.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 8vi zakłada się zastosowanie konkursowego trybu wyboru projektów, z uwzględnieniem zapisów Umowy Partnerstwa i wytycznych ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014 –2020.

Przy wyborze projektów obowiązywać będą kryteria wyboru zatwierdzone przez Komitet Monitorujący, co będzie gwarancją realizacji projektów w największym stopniu przyczyniających się do realizacji celów i rezultatów PI. Kryteria i zasady wyboru projektów będą wspólne dla wszystkich przedsięwzięć w ramach PI, w tym także w odniesieniu do projektów realizowanych na Obszarach Strategicznej Interwencji.

Proces wyboru projektów uwzględnić będzie wymogi wynikające z Rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie uwzględniania zasad horyzontalnych m.in. promowania równouprawnienia płci oraz niedyskryminacji poprzez stosowanie przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów.

Z uwagi na szeroką grupę potencjalnych beneficjentów uprawnionych do ubiegania się o dofinansowanie, zastosowanie trybu konkursowego pozwoli na wybór projektów o najwyższej jakości i w największym stopniu odpowiadających na indywidualne problemy uczestników.

W celu osiągnięcia rezultatów określonych dla PI 8vi preferowane będą projekty zakładające osiągnięcie wyższej efektywności, niż określone progi minimalne, koncentrujące się na grupie narażonej na występowanie czynnika chorobowego i osobach starszych po 50 roku życia. Zostanie zachowany podział min. 85% alokacji priorytetu inwestycyjnego na programy zdrowotne w zakresie jednostek chorobowych definiowanych jako problemowe na poziomie krajowym, pozostała alokacja zostanie skierowana na specyficzne zdrowotne programy regionalne.

Programy zdrowotne realizowane będą zgodnie z prawodawstwem krajowym oraz pełnym respektowaniem praw pacjenta.

W ramach przeglądu śródkresowego RPOWŚ 2014 – 2020 IZ dokonała zmian o charakterze korygującym zakresu wsparcia udzielanego w ramach PI 8vi pod kątem jego dostosowania do realnych potrzeb, uwzględniając wyniki badań ewaluacyjnych oraz analizy obszarów interwencji pod kątem adekwatności alokowanych kwot finansowych i ustalonych wartości wskaźników.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 8vi nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych.

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 8vi nie są wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O		
1.	Liczba osób objętych programem zdrowotnym dzięki EFS	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	-	-	64 205	SL 2014	Raz na rok
2.	Liczba wdrożonych programów zdrowotnych istotnych z punktu widzenia potrzeb zdrowotnych regionu, w tym pracodawców.	Szt.	EFS	Słabiej rozwinięty	-	-	6	SL 2014	Raz na rok
3.	Liczba osób objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID-19 [CV31]	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	-	-	944	SL 2014	Raz na rok
4.	Liczba podmiotów objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID-19 [CV33]	szt.	EFS	Słabiej rozwinięty	n/d	n/d	15	SL 2014	Raz na rok
5.	Wartość wydatków kwalifikowalnych przeznaczonych na działania związane z pandemią COVID-19 [CV30]	EUR	EFS	Słabiej rozwinięty	n/d	n/d	493 213, 00	SL 2014	Raz na rok

Priorytet inwestycyjny 10i ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia.

Interwencja PI odpowiada CSR dotyczącym zwiększenia dostępu do edukacji przedszkolnej, podniesienia jakości edukacji i powiązania z rynkiem pracy oraz na wskazane w SRKL wyzwania dla Polski w zakresie podniesienia wskaźnika udziału dzieci we wczesnej edukacji, jakości nauczania i zapewnienia równego dostępu do kształcenia dobrej jakości, umożliwiającego rozwój talentów oraz wyrównującego szanse edukacyjne dzieci i młodzieży (zwłaszcza pomiędzy miastem a obszarami wiejskimi). Stanowi wkład w realizację priorytetu *Europy 2020 - wzrost inteligentny* oraz celu dot. zmniejszania odsetka młodzieży przedwcześnie kończącej naukę.

Nauczanie przedszkolne jest istotnym elementem edukacji. Ma duże znaczenie na kolejnych etapach kształcenia. Uczestnictwo dzieci we wczesnej edukacji jest ważne, nie tylko dla ich rozwoju, ale także dla ułatwienia aktywności zawodowej rodziców/opiekunów. W związku z tym, realizowane są działania służące upowszechnieniu edukacji przedszkolnej, szczególnie na obszarach wiejskich i małych miastach oraz na obszarach o najniższym wskaźniku upowszechnienia edukacji przedszkolnej. Interwencja obejmuje działania związane z podnoszeniem jakości edukacji przedszkolnej, poprzez organizację zajęć dodatkowych stymulujących rozwój ruchowy i intelektualny dzieci wraz z indywidualizacją nauczania (z uwzględnieniem potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami).

Wsparcie skierowane zostało na podnoszenie jakości i upowszechnianie edukacji na poziomie szkół podstawowych i realizujących kształcenie na poziomie wyższym niż podstawowy tj. gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych, ponadpodstawowych, artystycznych, również przez realizację edukacji włączającej⁷ oraz zmniejszaniem różnicowań w kształceniu.

W związku z reformą edukacji, a co za tym idzie zmianami dotyczącymi szkół gimnazjalnych w przypadku nowych projektów finansowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego skierowanych do szkół gimnazjalnych, które zostaną zlikwidowane w związku z reformą, wsparcie jest skierowane jedynie do uczniów tych szkół.

Poprzez indywidualizację nauczania, realizowane jest wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi (w tym z niepełnosprawnościami), zarówno wśród uczniów mających trudności w spełnianiu wymagań edukacyjnych wynikających z podstawy programowej kształcenia ogólnego dla danego etapu edukacyjnego, jak również do uczniów zdolnych i uczniów młodszych.

W edukacji ogólnej, wsparcie dla uczniów koncentruje się na kompetencjach kluczowych i umiejętnościach uniwersalnych uczniów niezbędnych na rynku pracy: umiejętności matematyczno-przyrodniczych, umiejętności posługiwania się językami obcymi (w tym językiem polskim dla cudzoziemców i osób powracających do Polski oraz ich rodzin), ICT, umiejętność rozumienia, kreatywność, innowacyjność, przedsiębiorczość, krytyczne myślenie, rozwiązywanie problemów, umiejętność uczenia się, umiejętność pracy zespołowej w kontekście środowiska pracy.

W celu zwiększenia powiązania edukacji z rynkiem pracy nawiązana została współpraca z otoczeniem zewnętrznym m.in. poprzez realizację staży i praktyk. Interwencja obejmie również podnoszenie kompetencji zawodowych nauczycieli kształcenia ogólnego (w tym nauczycieli szkół prowadzących kształcenie zawodowe ogólne) w zakresie kształcenia umiejętności interpersonalnych

---

⁷ Zgodnie z zapisami art. 24 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych - „Prawo do edukacji na wszystkich poziomach, stworzenie włączającego systemu kształcenia, umożliwiającego integrację dzieci i młodzieży niepełnosprawnych na wszystkich poziomach edukacji(…)”

i społecznych, wykorzystania TIK, metod eksperymentu naukowego, a także zapewnienie narzędzi diagnostyki psychologiczno-pedagogicznej i metod zindywidualizowanego podejścia do uczniów, jako integralnej części procesu podnoszenia jakości edukacji w regionie. Działania te są realizowane w celu rozwoju w/w kompetencji kluczowych u uczniów.

Rezultatem interwencji jest zwiększenie dostępu do edukacji przedszkolnej oraz dostosowanie kompetencji uczniów na każdym etapie edukacji ogólnej do potrzeb rynku pracy (w kontekście przyszłej zatrudnialności).

Cel szczegółowy 1: Zwiększenie dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej.

Cel szczegółowy 2: Podniesienie kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych uczniów (w tym uczniów ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi) na każdym etapie edukacji ogólnej, w tym podstawowej i ponadpodstawowej, w kontekście potrzeb rynku pracy.

Tabela 4: Wspólne wskaźniki rezultatu, dla których ustalono wartość docelową oraz specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu

Lp.	Wskaźnik	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celów	Wartość bazowa			Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O			M	K	O		
Cel szczegółowy 1.														
1.	Liczba miejsc wychowania przedszkolnego, które funkcjonują 2 lata po uzyskaniu dofinansowania ze środków EFS	Slabiej rozwinięty	szt.	N/D	N/D	N/D	82	%	2012	N/D	N/D	85	Ewaluacja	Dwukrotnie
Cel szczegółowy 2.														
2.	Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe lub umiejętności uniwersalne po opuszczeniu programu	Slabiej rozwinięty	osoba	N/D	-	-	100	%	2013	-	-	90	SL 2014	Raz na rok
3.	Liczba szkół i placówek systemu oświaty wykorzystujących sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych	Slabiej rozwinięty	szt.	N/D	N/D	N/D	97	%	2013	N/D	N/D	97	Ewaluacja	Dwukrotnie

4.	Liczba szkół, w których pracownice przedmiotowe wykorzystują wyposażenie do prowadzenia zajęć edukacyjnych	Slabiej rozwinięty	szt.	N/D	N/D	N/D	97	%	2013	N/D	N/D	97	Ewaluacja	Dwukrotnie
5.	Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu	Slabiej rozwinięty	osoba	N/D	-	-	74	%	2013	-	-	90	SL 2014	Raz na rok
6.	Liczba nauczycieli prowadzących zajęcia z wykorzystaniem TIK dzięki EFS	Slabiej rozwinięty	osoba	N/D	-	-	80	%	2013	-	-	80	Ewaluacja	Dwukrotnie

Typy przedsięwzięć:

1. Upowszechnianie i wzrost jakości edukacji przedszkolnej.

W ramach tego typu przedsięwzięć realizowane są działania obejmujące:

- tworzenie nowych miejsc przedszkolnych oraz wsparcie istniejących form opieki w zakresie wygenerowania dodatkowych miejsc (zgodnie z podstawą programową wychowania przedszkolnego), w gminach z terenu województwa o najwyższym zapotrzebowaniu na usługi edukacji przedszkolnej,
- wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci, w tym szczególnie dzieci ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi (m.in. dzieci z niepełnosprawnościami), poprzez realizację zajęć wspierających, wydłużanie czasu świadczenia usług wychowania przedszkolnego,
- wyposażenie placówek wychowania przedszkolnego w sprzęt i materiały dydaktyczne oraz modernizacja/remont istniejącej infrastruktury do potrzeb i możliwości dzieci w wieku przedszkolnym, co musi stanowić odpowiedź na zdiagnozowane potrzeby placówki oraz wyłącznie jako element kompleksowego projektu,
- doskonalenie umiejętności, kompetencji lub kwalifikacji zawodowych nauczycieli OWP do pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym oraz w zakresie współpracy nauczycieli z rodzicami - wyłącznie jako element kompleksowego projektu.

2. Wsparcie kształcenia podstawowego w zakresie umiejętności matematyczno - przyrodniczych, umiejętności posługiwania się językami obcymi (w tym językiem polskim dla cudzoziemców i osób powracających do Polski oraz ich rodzin), ICT, umiejętność rozumienia, kreatywność, innowacyjność, przedsiębiorczość, krytyczne myślenie, rozwiązywanie problemów, umiejętność uczenia się, umiejętność pracy zespołowej w kontekście środowiska pracy) ze szczególnym uwzględnieniem wyrównywania dysproporcji pomiędzy obszarami miast i wsi.

W ramach tego typu przedsięwzięć realizowane są działania obejmujące:

- budowanie kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych uczniów poprzez zwiększanie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, edukacyjno – wychowawczych, doradczych, psychologiczno – pedagogicznych oraz rozwój bazy dydaktyczno – naukowej (która musi stanowić odpowiedź na zdiagnozowane potrzeby placówki, a także być elementem kompleksowego projektu), tworzenie warunków do nauczania eksperymentalnego, przykładowo:

- tworzenie klas o autorskim profilu nauczania, organizacja kółek zainteresowań, laboratoriów dla uczniów, wykorzystanie innowacyjnych scenariuszy zajęć,
- wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów (w tym uczniów ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi, między innymi dzieci z niepełnosprawnościami), poprzez realizację działań służących indywidualizacji nauczania, realizację zajęć rozwijających uzdolnienia, a także dodatkowych zajęć służących wyrównaniu dysproporcji edukacyjnych dla uczniów mających trudności w nauce,
  - budowanie kompetencji zawodowych nauczycieli oraz pracowników pedagogicznych w zakresie kształcenia umiejętności interpersonalnych i społecznych, metod eksperymentu naukowego, a także zapewnienie narzędzi diagnostyki psychologiczno - pedagogicznej i metod zindywidualizowanego podejścia do uczniów.
3. Rozwój nowoczesnego nauczania na wszystkich progach edukacji kształcenia ogólnego (w tym specjalnego) poprzez rozwijanie kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie stosowania technologii informacyjno – komunikacyjnych, przez kontynuację rządowego programu „Cyfrowa szkoła” oraz wykorzystania rozwiązań innych programów w zakresie stosowania TIK.
4. Rozwój wysokiej jakości szkolnictwa realizowanego na poziomie wyższym niż podstawowy (w tym szkół/placówek specjalnych, z wyłączeniem szkół dla dorosłych i szkół policealnych) na rzecz budowania kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych uczniów w zakresie umiejętności matematyczno - przyrodniczych, umiejętności posługiwania się językami obcymi (w tym językiem polskim dla cudzoziemców i osób powracających do Polski oraz ich rodzin), ICT, umiejętność rozumienia, kreatywność, innowacyjność, przedsiębiorczość, krytyczne myślenie, rozwiązywanie problemów, umiejętność uczenia się, umiejętność pracy zespołowej w kontekście środowiska pracy, w tym postaw i umiejętności niezbędnych na rynku pracy.

W ramach tego typu przedsięwzięć realizowane są działania obejmujące:

- budowanie kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych uczniów poprzez zwiększanie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, edukacyjno - wychowawczych, doradczych, psychologiczno – pedagogicznych oraz rozwój bazy dydaktyczno - naukowej (która musi stanowić odpowiedź na zdiagnozowane potrzeby placówki, a także być elementem kompleksowego projektu), tworzenie warunków do nauczania eksperymentalnego, przykładowo: tworzenie klas o autorskim profilu nauczania, organizacja kółek zainteresowań, laboratoriów dla uczniów, wykorzystanie innowacyjnych scenariuszy zajęć itp.
- wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów (w tym uczniów ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi, między innymi dzieci z niepełnosprawnościami), poprzez realizację działań służących indywidualizacji nauczania, rozwijających uzdolnienia, a także dodatkowych zajęć służących wyrównaniu dysproporcji edukacyjnych dla uczniów mających trudności w nauce,
- budowanie kompetencji zawodowych nauczycieli oraz pracowników pedagogicznych w zakresie kształcenia umiejętności interpersonalnych i społecznych, metod eksperymentu naukowego, a także zapewnienie

- narzędzi diagnostyki psychologiczno - pedagogicznej i metod zindywidualizowanego podejścia do uczniów,
- rozwój współpracy szkół i placówek kształcenia realizowanego na poziomie wyższym niż podstawowy z ich otoczeniem społeczno – gospodarczym w celu realizacji programów edukacyjnych (m.in. poprzez realizację staży u pracodawców),
  - realizacja programu stypendialnego skierowanego do uczniów zdolnych, znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej lub trudnej sytuacji życiowej/rodzinnej, szkół i placówek realizujących kształcenie na poziomie wyższym niż podstawowy w zakresie przedmiotów matematyczno – przyrodniczych, ICT, oraz języków obcych.

Beneficjenci:

Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych), w tym m.in.:

- szkoły oraz placówki realizujące kształcenie ogólne w rozumieniu ustawy o systemie oświaty /ustawy Prawo oświatowe (z wyłączeniem szkół dla dorosłych i szkół policealnych) i ich organy prowadzące.
- organizacje pozarządowe,
- przedszkola a także ich organy prowadzące (w tym przedszkola z oddziałami integracyjnymi, przedszkola specjalne oraz inne formy wychowania przedszkolnego),
- osoby prawne,
- jednostki samorządu terytorialnego,
- komórka organizacyjna/departament Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego lub jednostka organizacyjna samorządu województwa świętokrzyskiego w zakresie projektu stypendialnego.

Grupy docelowe:

- dzieci w wieku przedszkolnym, w tym dzieci z niepełnosprawnościami określone w prawie oświatowym,
- uczniowie i wychowankowie (w tym z niepełnosprawnościami) szkół/placówek prowadzących kształcenie ogólne oraz specjalne, (z wyłączeniem słuchaczy szkół dla dorosłych, szkół policealnych i uczniów szkół prowadzących kształcenie zawodowe),
- nauczyciele kształcenia ogólnego oraz specjalnego, z wyłączeniem nauczycieli szkół prowadzących kształcenie zawodowe,
- szkoły oraz placówki realizujące kształcenie ogólne w rozumieniu ustawy o systemie oświaty/ustawy Prawo oświatowe (z wyłączeniem szkół dla dorosłych, szkół policealnych i szkół prowadzących kształcenie zawodowe),
- przedszkola (w tym z oddziałami integracyjnymi), przedszkola specjalne oraz inne formy wychowania przedszkolnego.
- nauczyciele OWP,
- rodzice dzieci w wieku przedszkolnym (w tym rodzice dzieci z niepełnosprawnościami).

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014-2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi

pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 10i przewidziano zastosowanie mechanizmu finansowania krzyżowego z zastrzeżeniem pułapu maksymalnej wartości 10% określonej na poziomie osi priorytetowej. Oznacza to, że w ramach działań, dla których dopuszczone zostało zastosowanie tego mechanizmu możliwe jest współfinansowanie z EFS wydatków, które spełniają kryteria kwalifikowalności EFRR. W ramach *RPOWS 2014 – 2020*, finansowanie krzyżowe dotyczy jedynie takich wydatków, których poniesienie jest ściśle związane z realizacją projektu i wynika z potrzeb jego realizacji. Nie oznacza to automatycznego zastosowania tego instrumentu dla wszystkich operacji realizowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego. IZ na etapie wdrażania programu, podejmie decyzję o zasadności zastosowania crossfinancingu w odniesieniu do poszczególnych typów operacji na zasadach przewidzianych w Rozporządzeniu ogólnym. Szczegółowe zasady stosowania crossfinancingu są określone w odpowiednim dokumencie uszczegóławiającym zasady realizacji *RPOWS 2014 – 2020* i są zgodne z krajowymi wytycznymi określającymi zasady kwalifikowalności wydatków. Na etapie składania wniosku o dofinansowanie projektu beneficjenci są zobowiązani do uzasadnienia potrzeby wykorzystania crossfinancingu w ramach projektu.

Projekty związane z wyposażeniem pracowni w TIK oraz pracowni przedmiotowych są komplementarne z zajęciami dodatkowymi dla uczniów oraz doskonaleniem nauczycieli finansowanymi ze środków publicznych (w tym EFS), a łączny limit wydatków związanych z zakupem sprzętu nie przekroczy 30% alokacji na cały priorytet inwestycyjny 10i (włączając crossfinancing).

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

Z alokacji priorytetu inwestycyjnego 10i w Osi priorytetowej 8. Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo wydzielone są środki dla następujących Obszarów Strategicznej Interwencji:

- obszary wiejskie o najgorszym dostępie do usług publicznych,
- obszar funkcjonalny Kielc - realizacja w ramach ZIT.

W ramach tych środków wsparcie realizowane jest poprzez dedykowane nabory.

Kryteria i zasady wyboru projektów są wspólne dla wszystkich przedsięwzięć w ramach PI, w tym także w odniesieniu do projektów realizowanych na Obszarach Strategicznej Interwencji.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 10i założono zastosowanie dwóch trybów wyboru projektów: konkursowego i pozakonkursowego, z uwzględnieniem zapisów Umowy Partnerstwa i wytycznych ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014 – 2020. Tryb pozakonkursowy dotyczy wyłącznie projektu stypendialnego.

Projekt stypendialny realizowany jest przez komórkę organizacyjną/departament Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego lub jednostkę organizacyjną samorządu województwa świętokrzyskiego, jako kontynuację Poddziałania 9.1.3 PO KL, z uwagi na znajomość specyfiki regionu i skali problemu, a także doświadczenie merytoryczne i praktyczne z perspektywy 2007-2013, co stanowi wartość dodaną tych działań. Komórka organizacyjna/departament Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego lub jednostka organizacyjna

samorządu województwa świętokrzyskiego zapewnia systemowy i przewidywalny charakter programu oraz zakres jednolitych kryteriów i reguł wyboru w skali całego Województwa.

Proces wyboru projektów uwzględnia wymogi wynikające z Rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie uwzględniania zasad horyzontalnych m.in. promowania równouprawnienia płci oraz niedyskryminacji poprzez stosowanie przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów. Kryteria i zasady wyboru projektów są wspólne dla wszystkich przedsięwzięć w ramach PI, w tym także w odniesieniu do projektów realizowanych na Obszarach Strategicznej Interwencji.

Zastosowanie określonego trybu wyboru projektów służy zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom. Zarówno dla trybu konkursowego jak i pozakonkursowego obowiązują kryteria wyboru zatwierdzone przez Komitet Monitorujący, co jest gwarancją realizacji projektów w największym stopniu przyczyniających się do realizacji celów i rezultatów PI.

W zakresie edukacji przedszkolnej, realizowane działania muszą obligatoryjnie zachować zasadę trwałości projektu. Beneficjenci są zobowiązani do zachowania trwałości utworzonych w ramach *RPOWŚ* miejsc edukacji przedszkolnej. Interwencja *RPOWŚ* w realizację działań ukierunkowanych na upowszechnienie edukacji przedszkolnej w regionie nie zastępuje publicznych lub równoważnych wydatków na ten cel. Liczba tworzonych nowych miejsc edukacji przedszkolnej odpowiada faktycznemu i prognozowanemu zapotrzebowaniu na usługi edukacji przedszkolnej w regionie, z uwzględnieniem prognoz demograficznych.

Wymaganym jest, aby działania związane z tworzeniem nowych miejsc wychowania przedszkolnego i opieki nad dziećmi połączyć z podnoszeniem jakości świadczonych usług edukacyjnych. Na realizację działań związanych z upowszechnianiem edukacji przedszkolnej przeznaczono co najmniej 12 520 000 EUR z alokacji PI.

W zakresie edukacji ogólnej, wsparcie dla uczniów koncentruje się na kompetencjach kluczowych oraz umiejętnościach uniwersalnych, w kontekście przyszłej zatrudnialności w zakresie umiejętności matematyczno-przyrodniczych, umiejętności posługiwania się językami obcymi (w tym językiem polskim dla cudzoziemców i osób powracających do Polski oraz ich rodzin), ICT, umiejętność rozumienia, kreatywność, innowacyjność, przedsiębiorczość, krytyczne myślenie, rozwiązywanie problemów, umiejętność uczenia się, umiejętność pracy zespołowej w kontekście środowiska pracy. Jako kompetencje kluczowe należy rozumieć następujące kompetencje spośród katalogu określonego w Zaleceniach Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie: porozumiewania się w j. obcych, kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo–techniczne, kompetencje informatyczne, umiejętność uczenia się, kompetencje społeczne, inicjatywność i przedsiębiorczość.

Projekty związane z wyposażeniem pracowni TIK („Cyfrowa szkoła”) oraz pracowni przedmiotowych są komplementarne z zajęciami dodatkowymi dla uczniów oraz doskonaleniem nauczycieli finansowanymi ze środków publicznych (w tym EFS).

Wyposażenie/doposażenie szkół w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne jest uzależnione od zdiagnozowanej potrzeby odbiorców wsparcia na tego typu działania oraz jest zgodne ze standardem wyposażenia określonym w *Wytycznych w zakresie*

zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków EFS na lata 2014 – 2020 w obszarze edukacji.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 10i nie przewidziano wykorzystania instrumentów finansowych.

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 10i nie są wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O		
Cel szczegółowy 1.									
1.	Liczba dzieci objętych w ramach programu dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	-	-	5 362	SL 2014	Raz na rok
2.	Liczba miejsc wychowania przedszkolnego dofinansowanych w programie	szt.	EFS	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	2 850	SL 2014	Raz na rok
Cel szczegółowy 2.									
3.	Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych lub umiejętności uniwersalnych w programie	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	-	-	24 372	SL 2014	Raz na rok
4.	Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	-	-	2 943	SL 2014	Raz na rok
5.	Liczba nauczycieli objętych wsparciem z zakresu TIK w programie	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	-	-	2 229	SL 2014	Raz na rok
6.	Liczba szkół i placówek systemu oświaty wyposażonych w ramach programu w sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych	szt.	EFS	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	223	SL 2014	Raz na rok
7.	Liczba szkół, których pracownie przedmiotowe zostały wyposażone w programie	szt.	EFS	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	161	SL 2014	Raz na rok

Cel szczegółowy 1 oraz cel szczegółowy 2.									
8.	Liczba podmiotów objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID-19 [CV33]	szt.	EFŚ	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	4	SL 2014	Raz na rok
9.	Wartość wydatków kwalifikowalnych przeznaczonych na działania związane z pandemią COVID-19 [CV30]	EUR	EFŚ	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	27 000, 00	SL 2014	Raz na rok

Priorytet inwestycyjny 10iii wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji.

Podstawowym czynnikiem warunkującym efektywny rozwój gospodarczy jest wysoka jakość kapitału ludzkiego, posiadającego umiejętności i wykształcenie adekwatne do aktualnego zapotrzebowania rynku pracy, jak również zdolność efektywnego i ciągłego ich dostosowywania do zmieniających się warunków społeczno-gospodarczych.

Interwencja PI odpowiada na wyzwania stojące przed Polską (wskazane w SRKL) i stanowi wkład w tworzenie powszechnego i atrakcyjnego systemu uczenia się przez całe życie. Konieczność wdrożenia systemu wynika z zachodzących w Polsce procesów demograficznych i związanej z nimi potrzeby zwiększania liczby osób aktywnych zawodowo, a także odpowiedniego zagospodarowania kadr gospodarki. Działania PI stanowią odpowiedź na wyzwania określone w UP, w zakresie tworzenia i implementowania ram polityki uczenia się przez całe życie, jak również realizują cele Strategii Europa 2020: *wzrost inteligentny i wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu*.

Jak wskazano w diagnozie, w całym kraju, wskaźnik uczestnictwa osób dorosłych w kształceniu i szkoleniu jest jednym z najniższych w UE, przy czym szczególnie niski jest w przypadku osób starszych, o niskich kwalifikacjach oraz zamieszkałych na terenach wiejskich i bardziej peryferyjnych. Dlatego, interwencja PI została skierowana na podniesienie poziomu udziału osób dorosłych w procesie uczenia się przez całe życie (LLL - lifewide lifelong learning) z położeniem akcentu na włączenie w ten proces osób z grup najbardziej niedoreprezentowanych (szczególnie osób o największej luce kompetencyjnej i największych potrzebach w dostępie do edukacji tj. osobach pow. 50 roku życia, o niskich kwalifikacjach). W ramach PI min. 60% alokacji zostało skierowane do osób po 50 r. życia i o niskich kwalifikacjach. Działania skierowane zostały do osób dorosłych, podnoszących kwalifikacje i kompetencje z własnej inicjatywy, poprzez zapewnienie dostępności różnych form uczenia się z zakresu edukacji formalnej i pozaformalnej.

Interwencja została ograniczona do j. obcych i ICT, jako kompetencji na które jest największe zapotrzebowanie na rynku pracy. Ograniczenie wynika z horyzontalnego znaczenia tych kompetencji dla możliwości podjęcia zatrudnienia. Demarkacja pomiędzy PI 10iii i PI 8v opiera się o cel działań. W ramach PI 10iii wsparcie mogą otrzymać osoby dorosłe, które są zainteresowane podniesieniem swoich kompetencji

w obszarze ICT i języków obcych, podczas gdy w ramach PI 8v interwencja ukierunkowana jest na rozwój MŚP. Ponadto wsparcie w ramach PI 10iii uzależnione jest od diagnozy edukacyjnej konkretnej osoby, podczas gdy w ramach działań związanych z adaptacyjnością MŚP, kształcenie pracowników skorelowane jest z zapotrzebowaniem przedsiębiorstwa na konkretne kwalifikacje. Rezultatem interwencji jest upowszechnienie kształcenia się osób dorosłych z własnej inicjatywy. Wsparcie udzielane w ramach RPOWŚ obejmuje działania, które kończą się przeprowadzeniem formalnej oceny i certyfikacji umiejętności/kompetencji osiągniętych przez uczestników wsparcia, a także uzyskanych poza projektem. Interwencja realizowana jest w oparciu o oddolne inicjatywy edukacyjne osób dorosłych.

Cel szczegółowy: Nabycie, podniesienie kompetencji lub uzyskiwanie kwalifikacji osób dorosłych w zakresie języków obcych i ICT.

Tabela 4: Wspólne wskaźniki rezultatu, dla których ustalono wartość docelową oraz specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu

Lp.	Wskaźnik	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celów	Wartość bazowa			Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O			M	K	O		
1.	Liczba osób o niskich kwalifikacjach, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu	Slabiej rozwinięty	osoba	N/D	-	-	74	%	2013	-	-	80	SL 2014	Raz na rok
2.	Liczba osób w wieku 50 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu	Slabiej rozwinięty	osoba	N/D	-	-	70	%	2013	-	-	80	SL 2014	Raz na rok
3.	Liczba osób w wieku 25 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu	Slabiej rozwinięty	osoba	N/D	-	-	74	%	2013	-	-	80	SL 2014	Raz na rok

Typy przedsięwzięć:

1. Nabywanie, uzupełnianie, podwyższenie kompetencji lub kwalifikacji osób dorosłych (z przyczyn osobistych, społecznych lub zawodowych), w obszarze ICT i języków obcych, zakończonych formalną oceną i/lub certyfikacją.
2. Programy walidacji i certyfikacji kompetencji uzyskanych poza projektem w zakresie ICT i języków obcych.

Beneficjenci:

Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych), w tym:

- organizacje pozarządowe,
- partnerzy społeczno-gospodarczy,
- jednostki samorządu terytorialnego,
- osoby prawne.

Grupy docelowe:

- osoby dorosłe zainteresowane potwierdzeniem, nabywaniem, uzupełnianiem, podwyższeniem swoich kompetencji lub kwalifikacji z obszaru ICT i języków obcych, w szczególności osoby pow. 50 roku życia, o niskich kwalifikacjach.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014-2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 10iii przewidziano zastosowanie mechanizmu finansowania krzyżowego z zastrzeżeniem pułapu maksymalnej wartości 10% określonej na poziomie osi priorytetowej. Oznacza to, że w ramach działań, dla których dopuszczone zostało zastosowanie tego mechanizmu możliwe jest współfinansowanie z EFS wydatków, które spełniają kryteria kwalifikowalności EFRR. W ramach *RPOWŚ 2014 – 2020*, finansowanie krzyżowe dotyczy jedynie takich wydatków, których poniesienie jest ściśle związane z realizacją projektu i wynika z potrzeb jego realizacji. Nie oznacza to automatycznego zastosowania tego instrumentu dla wszystkich operacji realizowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego. IZ na etapie wdrażania programu, podejmie decyzję o zasadności zastosowania crossfinancingu w odniesieniu do poszczególnych typów operacji na zasadach przewidzianych w Rozporządzeniu ogólnym. Szczegółowe zasady stosowania crossfinancingu są określone w odpowiednim dokumencie uszczegóławiającym zasady realizacji *RPOWŚ 2014 – 2020* i są zgodne z krajowymi wytycznymi określającymi zasady kwalifikowalności wydatków. Na etapie składania wniosku o dofinansowanie projektu beneficjenci są zobowiązani do uzasadnienia potrzeby wykorzystania crossfinancingu w ramach projektu.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

Z alokacji priorytetu inwestycyjnego 10iii w Osi priorytetowej 8. Rozwój edukacji, aktywne społeczeństwo wydzielono środki dla następujących Obszarów Strategicznej Interwencji:

- obszary wiejskie o najgorszym dostępie do usług publicznych,
- obszar funkcjonalny Kielc - realizacja w ramach ZIT.

W ramach tych środków wsparcie realizowane jest poprzez dedykowane nabory. Kryteria i zasady wyboru projektów są wspólne dla wszystkich przedsięwzięć w ramach PI, w tym także w odniesieniu do projektów realizowanych na Obszarach Strategicznej Interwencji.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 10iii założono zastosowanie konkursowego trybu wyboru projektów, z uwzględnieniem zapisów Umowy Partnerstwa i wytycznych ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014 –2020.

Przy wyborze projektów obowiązują kryteria wyboru zatwierdzone przez Komitet Monitorujący, co jest gwarancją realizacji projektów w największym stopniu przyczyniających się do realizacji celów i rezultatów PI. Kryteria i zasady wyboru projektów są wspólne dla wszystkich przedsięwzięć w ramach PI, w tym także w odniesieniu do projektów realizowanych na Obszarach Strategicznej Interwencji.

Proces wyboru projektów uwzględnia wymogi wynikające z Rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie uwzględniania zasad horyzontalnych m.in. promowania równouprawnienia płci oraz niedyskryminacji poprzez stosowanie przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów.

Z uwagi na szeroką grupę potencjalnych beneficjentów uprawnionych do ubiegania się o dofinansowanie, zastosowanie trybu konkursowego pozwala na wybór projektów o najwyższej jakości i w największym stopniu odpowiadających na indywidualne problemy uczestników.

W ramach projektów realizowanych w oparciu o oddolne inicjatywy, warunkiem aplikacji przez beneficjenta o środki jest wykazanie, że uczestnicy sami zainicjowali powstanie projektu poprzez zgłoszenie popytu na daną usługę edukacyjną.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 10iii nie przewidziano wykorzystania instrumentów finansowych.

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 10iii nie są wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O		
1.	Liczba osób o niskich kwalifikacjach, objętych wsparciem w programie	Osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	-	-	6 500	SL 2014	Raz na rok
2.	Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie	Osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	-	-	3 800	SL 2014	Raz na rok
3.	Liczba osób w wieku 25 lat i więcej objętych wsparciem w programie	Osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	-	-	8 830	SL 2014	Raz na rok

Priorytet inwestycyjny 10iv *lepsze dopasowywanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami.*

Interwencja odpowiada CSR dot. zwiększenia i podniesienia jakości edukacji oraz jej większego powiązania z rynkiem pracy, wyzwaniom dla kraju (wskazanym w SRKL) w zakresie lepszego dopasowania kształcenia i szkolenia zawodowego na wszystkich poziomach do potrzeb gospodarczych i społecznych oraz wymagań rynku pracy. Stanowi wkład w realizację celów Europy 2020: osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia na poziomie 75% i podniesienie poziomu kształcenia.

Obserwowany od kilku lat systematyczny spadek zainteresowania młodzieży szkolnictwem zawodowym, wynika m.in. z chęci posiadania wyższego wykształcenia. Aby zachęcić do nauki zawodu należy wdrażać nowe technologie, innowacyjne rozwiązania, które kształtują dzisiejszy rynek gospodarczy, jak również zwiększać potencjał zawodowy oraz motywować pracodawców i uczniów do większego zaangażowania w organizację staży i praktyk. Realizowane w ramach PI działania mają na celu wsparcie kształcenia zawodowego, w tym również w szkołach dla dorosłych i policealnych, a także w formach pozaszkolnych, umożliwiających podniesienie kwalifikacji zawodowych.

W związku z reformą edukacji, a co za tym idzie zmianami dotyczącymi szkół prowadzących kształcenie zawodowe, w przypadku nowych projektów finansowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego skierowanych do szkół prowadzących kształcenie zawodowe, wsparcie jest kierowane jedynie do uczniów tych szkół.

Interwencja realizowana jest w kierunkach zgodnych z identyfikowanym zapotrzebowaniem na zawody (w oparciu o diagnozę potrzeb regionalnego rynku pracy), z uwzględnieniem sektorów szybkiego wzrostu i inteligentnych specjalizacji województwa, wskazanych w regionalnej strategii innowacji. W ramach PI następuje koncentracja na działaniach łączących naukę z praktyką.

Interwencja obejmuje wzmacnianie praktycznej nauki zawodu we współpracy z instytucjami z otoczenia społeczno-gospodarczego szkół, w tym pracodawcami/przedsiębiorcami. Wsparcie zostało przeznaczone również na wyposażenie/doposażenie szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne zapewniające wysoką jakość kształcenia. IZ planując wsparcie dokonuje analizy potrzeb szkół prowadzących kształcenie zawodowe pod kątem wyzwań regionalnego rynku pracy. Wsparcie w zakresie zakupu wyposażenia realizowane jest w oparciu o powyższą analizę.

Dofinansowanie otrzymują również projekty z elementami poradnictwa zawodowego i edukacyjnego. Podejmowane przedsięwzięcia wspierają rozwój całościowego doradztwa zawodowego.

Przewidziana została możliwość przygotowania szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe do pełnienia funkcji wyspecjalizowanych ośrodków kształcenia i szkolenia, funkcjonujących w określonych branżach, ściśle współpracujących z pracodawcami oraz elastycznie reagujących na zmiany zachodzące na rynku pracy a także wsparcie na upowszechnianie uczenia się osób dorosłych w zakresie kursów zawodowych, potwierdzonych certyfikatem lub innym dokumentem równoważnym.

Wsparcie obejmuje działania ukierunkowane na przeprowadzenie formalnej oceny i certyfikacji umiejętności i kompetencji osiągniętych przez uczestników wsparcia w zakresie kształcenia ustawicznego.

W efekcie następuje wzrost jakości kształcenia zawodowego i ustawicznego, odpowiadającego na potrzeby rynku pracy oraz wzrost zainteresowania tą formą kształcenia.

Cel szczegółowy 1: Podniesienie jakości i atrakcyjności kształcenia zawodowego w kontekście przyszłego zatrudnienia uczniów/ słuchaczy szkół prowadzących kształcenie zawodowe.

Cel szczegółowy 2. Upowszechnienie kształcenia się osób dorosłych z własnej inicjatywy ukierunkowane na podnoszenie kompetencji i kwalifikacji istotnych na rynku pracy.

Tabela 4: Wspólne wskaźniki rezultatu, dla których ustalono wartość docelową oraz specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu

Lp.	Wskaźnik	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celów	Wartość bazowa			Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O			M	K	O		
Cel szczegółowy 1.														
1.	Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu		osoba	N/D	-	-	74	%	2013	-	-	80	SL 2014	Raz na rok
2.	Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem w programie, uczestniczących w kształceniu lub pracujących po 6 miesiącach po ukończeniu nauki		osoba	N/D	-	-	50	%	2011	-	-	55	Ewaluacja	Dwukrotnie
3.	Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wykorzystujących doposażenie zakupione dzięki EFS		szt.	N/D	N/D	N/D	97	%	2013	N/D	N/D	97	SL 2014	Raz na rok

Cel szczegółowy 2.														
4.	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje w ramach pozaszkolnych form kształcenia	Słabiej rozwinięty	osoba	N/D	-	-	74	%	2013	-	-	80	SL 2014	Raz na rok

Typy przedsięwzięć:

Rozwój wysokiej jakości kształcenia zawodowego i dostosowanie go do wymagań rynku pracy, obejmujące:

1. Realizację kompleksowych programów kształcenia praktycznego organizowanych w miejscu pracy, w tym realizację staży uczniowskich u pracodawców, oraz kursy/szkolenia, które prowadzą do zdobycia dodatkowych uprawnień zwiększających szanse na rynku pracy,
2. Rozwój współpracy szkół prowadzących kształcenie zawodowe z otoczeniem społeczno – gospodarczym, szczególnie z pracodawcami, przedsiębiorcami, ukierunkowanej na wspólny przegląd oferty edukacyjnej i szkoleniowej szkół i placówek oraz wypracowanie aktualnej oferty odpowiadającej na zapotrzebowanie na rynku pracy,
3. Realizację/ wspieranie dualnego systemu kształcenia i szkolenia - teoria plus praktyka,
4. Działania ukierunkowane na podnoszenie kompetencji uczniów poprzez realizację kompleksowych programów doradztwa zawodowego oraz opracowanie narzędzi diagnostycznych i materiałów metodycznych wspomagających proces rozpoznawania predyspozycji i zainteresowań zawodowych uczniów (oparte na współpracy różnych instytucji),
5. Doposażenie szkół i placówek kształcenia zawodowego w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne, umożliwiające realizację podstawy programowej kształcenia w określonych zawodach (w tym narzędzi TIK),
6. Upowszechnianie nowoczesnego nauczania poprzez rozwijanie metod aktywnego i praktycznego uczenia się (m.in. wykorzystanie TIK),
7. Zwiększaniu kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy uczniów i słuchaczy szkół/placówek prowadzących kształcenie zawodowe,
8. Doskonaleniu umiejętności nauczycieli, w tym nauczycieli zawodu i instruktorów praktycznej nauki zawodu we współpracy z uczelniami i z pracodawcami /przedsiębiorcami, jako część projektów wspierających kształcenie zawodowe (np. staże nauczycieli, instruktorów w przedsiębiorstwach),
9. Realizacja programu stypendialnego skierowanego do uczniów zdolnych szkół kształcenia zawodowego, znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej lub trudnej sytuacji życiowej/rodzinnej w zakresie przedmiotów zawodowych, ICT oraz języków obcych,
10. Tworzenie i rozwój centrów kształcenia zawodowego i ustawicznego oraz wsparcie usług edukacyjnych realizowanych przez te podmioty na rzecz

kształcenia zawodowego uczniów i osób dorosłych, a także działania w zakresie poradnictwa edukacyjnego, zawodowego i informacji zawodowej.

11. Wspieranie podnoszenia, zmiany lub nabywania nowych umiejętności, kwalifikacji oraz kompetencji osób dorosłych poprzez udział w edukacji pozaformalnej (możliwych do realizacji z pracodawcami), w zakresie:
  - kwalifikacyjnych kursów zawodowych (zakończonych egzaminem potwierdzającym uzyskane kwalifikacje w zawodzie),
  - kursów umiejętności zawodowych (zakończonych zaliczeniem zgodnie z prawodawstwem krajowym, dotyczącym kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych),
  - kursów kompetencji ogólnych (zakończonych formalną oceną zgodnie z prawodawstwem krajowym), realizowanym wyłącznie jako uzupełnienie kształcenia zawodowego,
  - kursów, które umożliwiają uzyskiwanie i uzupełnianie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych.
12. Kursy i szkolenia przygotowujące do kwalifikacyjnych egzaminów czeladniczych i mistrzowskich.
13. Realizacja programów walidacji i certyfikacji odpowiednich efektów uczenia się zdobytych w ramach edukacji formalnej, pozaformalnej oraz kształcenia nieformalnego, prowadzące do zdobycia kwalifikacji zawodowych, w tym również kwalifikacji mistrza i czeladnika w zawodzie.

Beneficjenci:

Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych), w tym m.in.:

- szkoły/placówki prowadzące kształcenie zawodowe i ich organy prowadzące,
- placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego, ośrodki dokształcania i doskonalenia zawodowego i ich organy prowadzące,
- szkoły policealne różnego typu i ich organy prowadzące,
- pracodawcy/przedsiębiorcy/uczelnie,
- jednostki samorządu terytorialnego,
- osoby prawne,
- partnerzy społeczno-gospodarczy,
- komórka organizacyjna/departament Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego lub jednostka organizacyjna samorządu województwa świętokrzyskiego w zakresie projektu stypendialnego.

Grupy docelowe:

- uczniowie szkół/placówek kształcenia zawodowego, (w tym specjalnego),
- nauczyciele, w tym nauczyciele kształcenia zawodowego,
- instruktorzy praktycznej nauki zawodu,
- słuchacze szkół/placówek prowadzących kształcenie zawodowe,
- szkoły/placówki prowadzące kształcenie zawodowe,
- placówki kształcenia ustawicznego,
- pracodawcy/przedsiębiorcy/uczelnie,
- partnerzy społeczno-gospodarczy,
- osoby dorosłe (w zakresie celu szczegółowego 2).

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014-2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 10iv przewidziano zastosowanie mechanizmu finansowania krzyżowego z zastrzeżeniem pułapu maksymalnej wartości 10% określonej na poziomie osi priorytetowej. Oznacza to, że w ramach działań, dla których dopuszczone zostało zastosowanie tego mechanizmu możliwe jest współfinansowanie z EFS wydatków, które spełniają kryteria kwalifikowalności EFRR. W ramach *RPOWŚ 2014 – 2020*, finansowanie krzyżowe dotyczy jedynie takich wydatków, których poniesienie jest ściśle związane z realizacją projektu i wynika z potrzeb jego realizacji. Nie oznacza to automatycznego zastosowania tego instrumentu dla wszystkich operacji realizowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego. IZ na etapie wdrażania programu, podejmie decyzję o zasadności zastosowania crossfinancingu w odniesieniu do poszczególnych typów operacji na zasadach przewidzianych w Rozporządzeniu ogólnym. Szczegółowe zasady stosowania crossfinancingu są określone w odpowiednim dokumencie uszczegóławiającym zasady realizacji *RPOWŚ 2014 – 2020* i są zgodne z krajowymi wytycznymi określającymi zasady kwalifikowalności wydatków. Na etapie składania wniosku o dofinansowanie projektu beneficjenci są zobowiązani do uzasadnienia potrzeby wykorzystania crossfinancingu w ramach projektu.

Limit wydatków związanych z wyposażeniem szkół i placówek kształcenia zawodowego w sprzęt niezbędny do realizacji kształcenia zawodowego nie przekroczy 20% całkowitej alokacji PI 10iv (włączając crossfinancing). Wysokość limitu została zweryfikowana w trakcie przeglądu śródkresowego *RPOWŚ*.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

Z alokacji priorytetu inwestycyjnego 10iv w Osi priorytetowej 8. Rozwój edukacji, aktywne społeczeństwo wydzielone zostały środki dla następujących Obszarów Strategicznej Interwencji:

- obszary funkcjonalne miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze,
- obszar funkcjonalny Kielc - realizacja w ramach ZIT.

W ramach tych środków wsparcie realizowane jest poprzez dedykowane nabory.

Kryteria i zasady wyboru projektów są wspólne dla wszystkich przedsięwzięć w ramach PI, w tym także w odniesieniu do projektów realizowanych na Obszarach Strategicznej Interwencji.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 10iv zakłada się zastosowanie dwóch trybów wyboru projektów: konkursowego i pozakonkursowego, z uwzględnieniem zapisów Umowy Partnerstwa i wytycznych ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014 – 2020. Tryb pozakonkursowy dotyczy wyłącznie projektu stypendialnego.

Projekt stypendialny realizowany będzie przez komórkę organizacyjną/departament Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego lub jednostkę organizacyjną samorządu województwa świętokrzyskiego, z uwagi na znajomość specyfiki regionu i skali problemu, a także doświadczenie merytoryczne i praktyczne z perspektywy 2007-2013, co stanowi wartość dodaną tych działań. Podejście takie

zapewni systemowy i przewidywalny charakter programu oraz zakres jednolitych kryteriów i reguł wyboru w skali całego Województwa.

Proces wyboru projektów uwzględnia wymogi wynikające z Rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie uwzględniania zasad horyzontalnych m.in. promowania równouprawnienia płci oraz niedyskryminacji poprzez stosowanie przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów.

Kryteria i zasady wyboru projektów są wspólne dla wszystkich przedsięwzięć w ramach PI, w tym także w odniesieniu do projektów realizowanych na Obszarach Strategicznej Interwencji.

Zastosowanie określonego trybu wyboru projektów służy zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom. Zarówno dla trybu konkursowego jak i pozakonkursowego obowiązują kryteria wyboru zatwierdzone przez Komitet Monitorujący, co jest gwarancją realizacji projektów w największym stopniu przyczyniających się do realizacji celów i rezultatów PI.

Działania w zakresie wyposażenia/doposażenia szkół w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne są uzależnione od zdiagnozowanej potrzeby odbiorców wsparcia z uwzględnieniem zapisów *Wytycznych w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem EFS na lata 2014-2020 w obszarze edukacji*. Dodatkowo projekty związane z zakupem sprzętu lub infrastruktury (w ramach crossfinancingu) w szkołach i placówkach edukacyjnych będą finansowane wyłącznie, jeżeli zostanie zagwarantowana trwałość inwestycji z EFS. Kryteria wyboru projektów premiuja szkoły położone na terenach wiejskich oraz preferować szkoły i uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Preferowane są projekty z częścią praktyczną. Limit wydatków związanych z doposażeniem szkół i placówek kształcenia zawodowego w sprzęt niezbędny do realizacji kształcenia zawodowego nie przekroczy 20% całkowitej alokacji PI 10iv (włączając crossfinancing). Wysokość limitu została zweryfikowana w trakcie przeglądu śródk okresowego RPOWŚ.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 10iv nie przewidziano wykorzystania instrumentów finansowych.

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 10iv nie są wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O		
1.	Liczba osób uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia w programie	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	-	-	15 574	SL 2014	Raz na rok
2.	Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu objętych wsparciem w programie	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	-	-	729	SL 2014	Raz na rok

3.	Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	-	-	3 487	SL 2014	Raz na rok
4.	Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wyposażonych w sprzęt i materiały dydaktyczne niezbędne do realizacji kształcenia zawodowego	szt.	EFS	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	156	SL 2014	Raz na rok
5.	Liczba podmiotów realizujących zadania centrum kształcenia zawodowego i ustawicznego objętych wsparciem w programie	szt.	EFS	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	6	SL 2014	Raz na rok

6.	Liczba osób objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID-19 [CV31]	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	-	-	55	SL 2014	Raz na rok
7.	Liczba podmiotów objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID-19 [CV33]	szt.	EFS	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	7	SL 2014	Raz na rok
8.	Wartość wydatków kwalifikowalnych przeznaczonych na działania związane z pandemią COVID-19 [CV30]	EUR	EFS	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	11 342	SL 2014	Raz na rok

Opis przedsięwzięć EFS z zakresu innowacji społecznych, współpracy trans-granicznej oraz wkładu EFS do realizacji celów tematycznych 1-7

W ramach Osi nie zaplanowano realizacji przedsięwzięć z zakresu innowacji społecznych i współpracy transgranicznej. Działania te wdrażane są w ramach IV Osi priorytetowej *Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój (PO WER)*.

Zaplanowana w ramach Osi priorytetowej interwencja przyczynia się do realizacji celów tematycznych 1-7, finansowanych z EFRR, w zakresie:

Cel tematyczny 2. Zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjnych i komunikacyjnych – w ramach Osi przewidziano działania na rzecz wzmocnienia kompetencji kluczowych, w tym kompetencji cyfrowych (PI 10i, PI 10iii, PI 10iv), które wpłyną na realizację celu tematycznego 2. w zakresie zwiększenia stopnia wykorzystania rozwiązań cyfrowych wspartych w ramach PI 2c, głównie w zakresie e-zdrowia, e-integracji. Osoby posiadające kompetencje w zakresie poruszania się w cyfrowej rzeczywistości (w szczególności osoby starsze, uczniowie i nauczyciele), stanowią odbiorców dla usług i zasobów elektronicznych, dodatkowo generując popyt na tego typu usługi.

Cel tematyczny 3. Podnoszenie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw, sektora rolniczego oraz rybołówstwa i akwakultury – działania na rzecz dostosowania edukacji do potrzeb nowoczesnej gospodarki w ramach PI 10i oraz 10iii oraz 10iv mają bezpośredni wpływ na zwiększanie konkurencyjności przedsiębiorstw a także rozwój całej gospodarki, poprzez dostępność wysokiej jakości zasobów pracy.

Ramy wykonania osi priorytetowej

Tabela 6: Ramy wykonania osi priorytetowej

Oś priorytetowa	Typ wskaźnika	Lp.	Wskaźnik lub KEW	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)			Cel końcowy (2023)			Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019 r.
							M	K	O	M	K	O			
Oś 8. Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo	Wskaźnik produktu	1.	Liczba uczniów objętych wsparciem w programie	osoba	osoba	Stabiej rozwinięty	-	-	9 224	-	-	27 859	SL 2014	Wskaźnik dotyczy priorytetów 10i oraz 10iv. Definicje wskaźników dot. uczniów we wskazanych PI są zgodne z definicjami zawartymi w WLWK. Wskaźnik w połączeniu ze wskaźnikiem 2 i 3 obrazuje ponad 50% alokacji przeznaczonej na oś priorytetową	7 424 568,00 EUR
	Wskaźnik produktu	2.	Liczba dzieci objętych w ramach programu dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej	osoba	EFIS	Stabiej rozwinięty	-	-	1 751	-	-	5 362	SL 2014	Wskaźnik dotyczy priorytetu 10i. Definicja wskaźnika jest zgodna z definicją zawartą w WLWK. Wskaźnik w połączeniu ze wskaźnikami 1 i 3 obrazuje ponad 50% alokacji przeznaczonej na oś priorytetową	

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

	Wskaźnik produktu	3.	Liczba osób opiekujących się dziećmi w wieku do lat 3 objętych wsparciem w programie	osoba	EFS	Slabiej rozwinięty	-	-	466	-	-	1 166	Wskaźnik dotyczy priorytetu 8iv Definicja wskaźnika jest zgodna z definicją zawartą w WLWK Wskaźnik w połączeniu ze wskaźnikiem 1 i 2 obrazuje ponad 50% alokacji przeznaczonej na oś priorytetową
	Wskaźnik finansowy	4.	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	EUR	EFS	Slabiej rozwinięty	-	-	21 835 945,00	-	-	113 083 778,00	Sl. 2014 N/D

Kategorie interwencji osi priorytetowej

Tabela 7-11: Zastosowane w osi priorytetowej kategorie interwencji

Fundusz i Kategoria regionu: Europejski Fundusz Społeczny, region słabiej rozwinięty															
Tabela 7: Wymiar 1			Tabela 8: Wymiar 2			Tabela 9: Wymiar 3			Tabela 10: Wymiar 6			Tabela 11: Wymiar 7			
Zakres interwencji			Forma finansowania			Typ terytorium			Terytorialne mechanizmy wdrażania			EFS secondary theme (Wyłącznie EFS)			
Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	
	8. Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo	105		11 520 000,00	8. Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo		01	96 121 211,00		8. Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo	07		96 121 211,00	8. Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo	01
	107	12 709 615,00													
	115	28 520 000,00		05		3 400 000,00									
	117	5 440 942,00		04		10 400 000,00									
	118	37 930 654,00		07		74 229 661,00									

Klasyfikacja kategorii interwencji, o której mowa w art. 96 ust. 2 akapit drugi Rozporządzenia ogólnego, określona jest w tabelach 1-8 załącznika I do Rozporządzenia KE 215/2014.

Planowane wykorzystanie pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych

W ramach Osi priorytetowej 8. nie przewidziano wykorzystania pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych instytucji/podmiotów zaangażowanych we wdrażanie Programu za wyjątkiem ZIT dla których wsparcie, zgodnie z UP, przewidziane zostało w ramach PO PT.

2.9 Oś priorytetowa 9. Włączenie społeczne i walka z ubóstwem

Opis osi priorytetowej:

Oś priorytetowa 9 jest osią jednofundusową (EFS), obejmującą jeden cel tematyczny tj. *Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją*, jako optymalny model zapewnienia skuteczności interwencji oraz integrację wsparcia.

Interwencja osi jest spójna ze strategią *Europa 2020* w zakresie priorytetu określonego jako *wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu*. Wyzwaniem określonym w ww. dokumencie jest zmniejszenie wskaźnika liczby osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym o 20 mln, przy czym dla Polski jako cel krajowy wskazano zmniejszenie o 1,5 mln liczby osób żyjących poniżej relatywnej granicy ubóstwa. Zgodnie z informacjami zawartymi w KPPUIWS w województwie świętokrzyskim w 2011 roku wskaźnik ten osiągnął wartość 34,3% i był jednym z najwyższych w Polsce, przy średniej wartości dla kraju 27,2%.

Interwencja osi odpowiada na Zalecenie Rady nr 1 na 2014 r. (CSR) i przyczynia się do realizacji celów szczegółowych UP: *Wzrost szans na zatrudnienie dla osób dotkniętych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz Ograniczenie ryzyka wykluczenia społecznego spowodowanego dysproporcjami w dostępie do usług*. Interwencja zaplanowana w ramach priorytetów inwestycyjnych 9i., 9iv oraz 9v koresponduje z określonymi w UP kierunkami działań: *Aktywna integracja społeczna, Integracja usług różnych służb publicznych, Wsparcie ekonomii społecznej i miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych, Poprawa dostępu do niedrogich usług publicznych, Wzrost udziału wsparcia w formie usług niestacjonarnych*. W celu poprawy skuteczności działań na rzecz walki z ubóstwem zapewniona została komplementarność wsparcia EFS i FEAD w ramach PO PŻ).

Wsparcie w ramach osi kierowane jest do osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym⁸. Wynikająca z diagnozy (Załącznik nr 1 do *RPOWŚ*) charakterystyka obszaru społecznego w województwie świętokrzyskim wskazuje, że spośród osób narażonych na wykluczenie wsparciem należy objąć przede wszystkim osoby ubogie, bezrobotne, z niepełnosprawnościami, starsze oraz kobiety. Należy zaznaczyć, że nierówność w dostępie do dobrej jakości, niedrogich usług publicznych, zgodnie z zapisami UP, także rozumiane jest jako wykluczenie społeczne, ponieważ przyczynia się do pogłębiającego się wykluczenia jednostki ze wszystkimi konsekwencjami. Występujące w regionie ograniczenia w dostępie do usług społecznych lub brak możliwości nabycia niezbędnych kwalifikacji i umiejętności społecznych pogłębiają niedostateczny udział tych grup w życiu rodzinnym, zawodowym i społecznym. Obserwowane jest zjawisko nakładania się niekorzystnych czynników, co zwiększa zakres wykluczenia i niską jakość życia. Działania w ramach osi przyczyniają się do zwiększania aktywności społecznej i zawodowej osób narażonych na wykluczenie, poprzez kompleksowe wsparcie edukacyjne, społeczne, zawodowe i zdrowotne. Ograniczeniu ryzyka wykluczenia społecznego służą także działania na rzecz zwiększania dostępu do wysokiej jakości usług publicznych, w tym profilaktyki społecznej, usług opiekuńczych i zdrowotnych, a także wsparcia rodziny i pieczy zastępczej. Występujące w regionie niekorzystne trendy demograficzne wymagają szczególnego podejścia do problemów osób

⁸ Katalog osób, które można zaliczyć do grupy osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem zawarty będzie w krajowych wytycznych ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego dotyczących realizacji CT9, stworzony na podstawie Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu.

starszych i w podeszłym wieku, które narażone są na większe ryzyko wykluczenia. Priorytetowo traktowane są zatem działania na rzecz deinstytucjonalizacji usług oraz rozwój rodzinnych i środowiskowych form wsparcia zgodnie z rzeczywistymi potrzebami mieszkańców regionu.

Wsparcie podmiotów ekonomii społecznej i ich otoczenia, które swoimi działaniami łączącymi cele społeczne z ekonomicznymi, wpływa na pobudzanie aktywności zawodowej i społecznej osób doświadczających trudności w sferze społeczno-zawodowej. W aspekcie tym kluczowe znaczenie mają działania na rzecz zwiększania kompetencji i kondycji podmiotów ekonomii społecznej, a także instytucji wzmacniających ich potencjał na różnych poziomach, poprzez rozwój ośrodków wsparcia ekonomii społecznej.

Jak wskazano w UP, ze względu na zróżnicowanie potrzeb poszczególnych grup docelowych, wsparcie realizowane w ramach CT 9 dla zapewnienia efektywności musi mieć charakter zindywidualizowany, kompleksowy i długofalowy, z naciskiem na współpracę i integrację usług oferowanych przez służby publiczne i niepubliczne, oraz z uwzględnieniem trwałości realizowanych przedsięwzięć dot. dostępu do usług. Dodatkowo przedsięwzięcia w ramach osi są realizowane z uwzględnieniem trendów demograficznych na danym obszarze. Preferowane są projekty partnerskie instytucji integracji i pomocy społecznej z instytucjami rynku pracy oraz organizacjami pozarządowymi, podmiotami ekonomii społecznej.

Zgodnie z zapisami UP wsparcie realizowane w ramach osi skierowane jest w szczególności do osób, którym do aktywizacji zawodowej niezbędne jest w pierwszej kolejności udzielenie wsparcia w zakresie integracji społecznej.

Zgodnie z postanowieniami UP, w przypadku działań współfinansowanych z EFS, działania promocyjne i informacyjne nie mogą być realizowane jako odrębny projekt ani stanowić jego głównej części. EFS będzie finansował tego typu działania jeżeli będą niezbędne do realizacji projektu, stanowiąc jego logiczne uzupełnienie.

W ramach osi priorytetowej zastosowanie ma zasada komplementarności podejmowanych działań EFS z przedsięwzięciami finansowanymi z EFRR. Przy czym działania finansowane ze środków EFRR mają charakter wspierający działania finansowane z EFS.

Priorytety inwestycyjne realizowane w ramach osi priorytetowej

Priorytet inwestycyjny 9i *aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie*

Interwencja priorytetu jest zgodna z celem UP *Wzrost szans na zatrudnienie dla osób dotkniętych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym* oraz odpowiada na określone dla niego kierunki działań, w szczególności: *Aktywna integracja społeczna*.

W ramach priorytetu inwestycyjnego realizowane są zindywidualizowane i kompleksowe działania prowadzące do poprawy poziomu aktywności zawodowej osób i rodzin wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. W tym celu niezbędne jest wsparcie instrumentów i narzędzi aktywnej integracji na rzecz osób doświadczających wykluczenia w wymiarze zawodowym, społecznym, zdrowotnym czy edukacyjnym, zmierzających do eliminacji barier w procesie aktywizacji społeczno-zawodowej i prowadzących do zmniejszenia ryzyka zjawiska wykluczenia. Preferowane są inicjatywy integrujące usługi różnych służb publicznych, w szczególności instytucji pomocy społecznej i rynku pracy, a także organizacji obywatelskich na rzecz włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa. Działania

w ramach priorytetu ukierunkowane są na potrzeby osób w trudnej sytuacji na rynku pracy tj. osób z niepełnosprawnościami, starszych a także kobiet.

Działania te przyczyniają się do realizacji celu szczegółowego priorytetu poprzez zwiększenie aktywności w poszukiwaniu pracy, podnoszeniu kwalifikacji i zatrudnieniu wśród grup docelowych. Rezultatem tego jest ograniczenie ryzyka wykluczenia społecznego oraz zwiększanie szans na zatrudnienie osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Cel szczegółowy: Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprzez wzmocnienie ich szans na zatrudnienie.

Tabela 4: Wspólne wskaźniki rezultatu, dla których ustalono wartość docelową oraz specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu

Lp.	Wskaźnik	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celów	Wartość bazowa			Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O			M	K	O		
1.	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu	Stabiliej rozwinięty	osoba	N/D	-	-	34	%	2013	-	-	48	SL 2014	Raz na rok
2.	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu	Stabiliej rozwinięty	osoba	N/D	-	-	25	%	2012	-	-	35	SL 2014	Raz na rok
3.	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)	Stabiliej rozwinięty	osoba	N/D	-	-	25	%	2013	-	-	30	SL 2014	Raz na rok

4.	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących 6 miesięcy po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)	Słabiej rozwinięty	osoba	N/D	-	-	24	%	2012	-	-	24	Ewaluacja	Dwukrotnie
----	--	--------------------	-------	-----	---	---	----	---	------	---	---	----	-----------	------------

Typy przedsięwzięć:

1. Kompleksowa i zindywidualizowana aktywizacja społeczno-zawodowa wykorzystująca w zależności od potrzeb elementy aktywizacji edukacyjnej, społecznej, zawodowej i zdrowotnej.

W ramach tego typu przedsięwzięć realizuje się działania obejmujące:

- narzędzia oraz formy aktywnej integracji i pracy socjalnej w szczególności kontrakty socjalne, programy aktywności lokalnej, programy integracji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnościami,
- kursy, szkolenia i inne zajęcia umożliwiające nabycie, podniesienie lub zmianę kwalifikacji i kompetencji zawodowych;
- aktywizację zawodową poprzez staże, subsydiowane zatrudnienie, zatrudnienie wspomaganie dla osób z niepełnosprawnościami oraz działania wspierające w tym poradnictwo zawodowe, pośrednictwo pracy, trener pracy;
- reintegrację społeczną i zawodową realizowaną przez Warsztaty Terapii Zajęciowej, Zakłady Aktywności Zawodowej, Kluby Integracji Społecznej i Centra Integracji Społecznej,
- terapię oraz poradnictwo indywidualne i grupowe (w tym psychologiczne i psychospołeczne) wspierające umiejętności społeczne i zawodowe umożliwiające powrót do życia społecznego, w tym aktywizację zawodową i powrót na rynek pracy,
- wsparcie środowiskowe na rzecz integracji zawodowej i społecznej (m.in. działania związane z animacją lokalną, streetworkingiem, coachingiem, treningiem pracy) z uwzględnieniem wolontariatu.

Przedsięwzięcia realizowane w ramach PI uwzględniają efektywność społeczną i zatrudnieniową zgodnie z zapisami wytycznych ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego dot. realizacji CT9 w tym zakresie.

Beneficjenci:

Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych) w szczególności:

- instytucje pomocy i integracji społecznej,
- jednostki samorządu terytorialnego,
- jednostki organizacyjne, związki i stowarzyszenia JST,
- podmioty reintegracyjne, realizujące usługi reintegracji społecznej i zawodowej na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- podmioty ekonomii społecznej, w tym organizacje pozarządowe.

Grupy docelowe:

- osoby zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym, w tym osoby z niepełnosprawnościami,
- osoby bezrobotne, które w pierwszej kolejności potrzebują aktywizacji społecznej,
- otoczenie osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, w zakresie niezbędnym do wsparcia osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym w ramach programu.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014-2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 9i przewidziano zastosowanie mechanizmu finansowania krzyżowego z zastrzeżeniem pułapu maksymalnej wartości 10% określonej na poziomie osi priorytetowej. Oznacza to, że w ramach działań, dla których dopuszczone zostało zastosowanie tego mechanizmu możliwe jest współfinansowanie z EFS wydatków, które spełniają kryteria kwalifikowalności EFRR. W ramach *RPOWŚ 2014 – 2020*, finansowanie krzyżowe dotyczy jedynie takich wydatków, których poniesienie jest ściśle związane z realizacją projektu i wynika z potrzeb jego realizacji. Nie oznacza to automatycznego zastosowania tego instrumentu dla wszystkich operacji realizowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego. IZ na etapie wdrażania Programu, podejmie decyzje o zasadności zastosowania crossfinancingu w odniesieniu do poszczególnych typów operacji na zasadach przewidzianych w Rozporządzeniu ogólnym. Szczegółowe zasady stosowania crossfinancingu są określone w odpowiednim dokumencie uszczegóławiającym zasady realizacji *RPOWŚ 2014 – 2020* i są zgodne z krajowymi wytycznymi określającymi zasady kwalifikowalności wydatków. Na etapie składania wniosku o dofinansowanie projektu beneficjenci są zobowiązani do uzasadnienia potrzeby wykorzystania crossfinancingu w ramach projektu.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

Z alokacji priorytetu inwestycyjnego 9i w Osi priorytetowej 9. Włączenie społeczne i walka z ubóstwem wydzielono środki dla następujących Obszarów Strategicznej Interwencji:

- obszary wiejskie o najgorszym dostępie do usług publicznych,
- obszary funkcjonalne miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze.

W ramach tych środków wsparcie realizowane jest poprzez dedykowane nabory.

Kryteria i zasady wyboru projektów są wspólne dla wszystkich przedsięwzięć w ramach PI, w tym także w odniesieniu do projektów realizowanych na Obszarach Strategicznej Interwencji.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 9i założono zastosowanie konkursowego i pozakonkursowego trybu wyboru projektów z uwzględnieniem zapisów Umowy Partnerstwa i wytycznych w tym zakresie.

Przy wyborze projektów obowiązują kryteria wyboru zatwierdzone przez Komitet Monitorujący, co jest gwarancją realizacji projektów w największym stopniu

przyczyniających się do realizacji celów i rezultatów PI. Zastosowanie trybu konkursowego pozwoli na wybór projektów o najwyższej jakości i w największym stopniu odpowiadających na indywidualne problemy uczestników.

W ramach priorytetu przewidziano możliwość zastosowania trybu pozakonkursowego w oparciu o analizę sytuacji wewnątrz regionalnej dla projektów ośrodków pomocy społecznej i powiatowych centrów pomocy rodzinie, z uwzględnieniem zasad określonych w wytycznych ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego.

Kryteria i zasady wyboru projektów są wspólne dla wszystkich przedsięwzięć w ramach PI, w tym także w odniesieniu do projektów realizowanych na Obszarach Strategicznej Interwencji.

Proces wyboru projektów uwzględnia wymogi wynikające z Rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie uwzględniania zasad horyzontalnych m.in. promowania równouprawnienia płci oraz niedyskryminacji poprzez stosowanie przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów.

W celu osiągnięcia rezultatów określonych dla PI 9i preferowane są projekty nakierowane na zapewnienie indywidualnego i kompleksowego wsparcia w zakresie aktywizacji społeczno-zawodowej, a także projekty partnerskie podmiotów systemu pomocy społecznej, rynku pracy oraz organizacji pozarządowych działających w zakresie pomocy społecznej.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 9i nie przewidziano wykorzystania instrumentów finansowych.

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 9i nie są wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O		
1.	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	-	-	4 692	SL 2014	Raz na rok
2.	Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie (CI)	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	-	-	881	SL 2014	Raz na rok
3.	Liczba osób objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID-19 [CV31]	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	-	-	389	SL 2014	Raz na rok
4.	Liczba podmiotów objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID-19 [CV33]	szt.	EFS	Słabiej rozwinięty	n/d	n/d	16	SL 2014	Raz na rok

5.	Wartość wydatków kwalifikowalnych przeznaczonych na działania związane z pandemią COVID-19 [CV30]	EUR	EFS	Słabiej rozwinięty	n/d	n/d	114 697	SL 2014	Raz na rok
----	---	-----	-----	--------------------	-----	-----	---------	---------	------------

Priorytet inwestycyjny 9iv ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym

Interwencja priorytetu służy do realizacji celu szczegółowego UP: *Ograniczenie ryzyka wykluczenia społecznego spowodowanego dysproporcjami w dostępie do usług.*

W ramach PI wsparcie kierowane jest na poprawę dostępu obywateli do podstawowych usług społecznych o charakterze profilaktycznym, opiekuńczym oraz wsparcia rodziny, a także w dziedzinie usług zdrowotnych, jako istotny warunek rozwoju kapitału ludzkiego i spójności społecznej. W przypadku wystąpienia stanu epidemicznego możliwa jest realizacja kompleksowego wsparcia ograniczającego skutki wystąpienia epidemii. Działania będą zgodne z ideą deinstytucjonalizacji usług społecznych i stopniowego przechodzenia od usług opiekuńczych świadczonych przez instytucje do usług o charakterze środowiskowym. Przewidziane w PI 9iv działania związane z przeciwdziałaniem skutkom wystąpienia COVID-19 będą miały charakter doraźnej odpowiedzi na sytuację osób znajdujących się w stanie zagrożenia zdrowia i życia w warunkach pandemii. Tym samym projekty będą miały na celu zapobieganie rozprzestrzenianiu się pandemii i ochronę zdrowia i życia osób zagrożonych zakażeniem. Działania przewidziane w PI 9iv, ze względu na ograniczony do warunków pandemii COVID-19 zakres czasowy, nie przyczynią się do wzrostu liczby osób objętych opieką instytucjonalną, ani do trwałego wzrostu zdolności instytucjonalnych podmiotów świadczących usługi opieki całodobowej.

Wspieranie rozwoju spersonalizowanych i zintegrowanych usług społecznych, z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami, ma kluczowe znaczenie w aspekcie zapobiegania czy pogłębiania zjawiska wykluczenia w regionie. Istotnym elementem interwencji jest podnoszenie jakości oraz zwiększanie dostępu do systemu opieki nad osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu (w szczególności, osobami starszymi i z niepełnosprawnościami). Nacisk jest położony na deinstytucjonalizację usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym, niemniej jednak, zachodzące procesy starzenia się społeczeństwa w perspektywie kolejnych lat wymagają zwiększania dostępu również do stacjonarnych usług opieki dziennej i całodobowej.

Istotnym obszarem interwencji jest wsparcie na rzecz dziecka i rodziny, nie tylko interwencyjne, ale także profilaktyczne o charakterze społecznym, wychowawczym czy zdrowotnym, co pozwoli eliminować przyczyny możliwego późniejszego wykluczenia lub niedostosowania społecznego. W kierunku profilaktyki społecznej istotne są działania dotyczące np. pomocy w nauce, organizacji czasu wolnego oraz wsparcia psychologicznego, podejmowane w ramach świetlic, klubów (w tym sportowych), streetworking oraz wsparcie w wymiarze np. kulturalnym czy sportowym, z uwzględnieniem wolontariatu.

W szczególności pomoc skierowana jest do rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze i rodzin w kryzysie lub zagrożonych kryzysem, z uwagi na konieczność zapobiegania odrywania dziecka od rodziny, która stanowi podstawowe

środowisko do jego funkcjonowania i rozwoju. Chodzi tu m.in. o wsparcie psychologiczne, poradnictwo rodzinne w tym specjalistyczne, a także grupy wsparcia. Z drugiej strony niezbędne jest zapewnienie opieki zastępczej dziecku pozostawionemu bez opieki rodzicielskiej. Możliwa jest także realizacja poradnictwa prawnego oraz usług interwencji kryzysowej, jako element niezbędny w procesie rozwiązywania problemów społecznych.

Działania ukierunkowane na zwiększanie dostępności do usług opieki zdrowotnej niosą ze sobą korzyści dla rozwoju kapitału ludzkiego, sprzyjają wzrostowi aktywności zawodowej i społecznej mieszkańców. Zaplanowano działania w zakresie wczesnego wykrywania wad rozwojowych i rehabilitacji dzieci z niepełnosprawnościami. Dostępność do usług zdrowotnych ma bezpośrednie przełożenie na ograniczanie ryzyka wystąpienia wykluczenia społecznego i zagrożenia ubóstwem.

Podnoszeniu jakości usług służą także działania ukierunkowane na wspieranie kwalifikacji i kompetencji osób związanych z ich świadczeniem, w tym także opiekunów osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu oraz sprawujących pieczę zastępczą, jako działania uzupełniające wsparcie realizowane w ramach POWER.

Interwencja priorytetu przyczynia się do realizacji jego celu szczegółowego poprzez zwiększenie aktywności w poszukiwaniu pracy, podniesienie kwalifikacji i zatrudnienie wśród grup docelowych. Rezultatem tego jest ograniczenie ryzyka wykluczenia społecznego wynikającego z nierówności w dostępie usług społecznych i zdrowotnych.

Cel szczegółowy 1: Zwiększenie dostępności usług społecznych w szczególności usług środowiskowych, opiekuńczych oraz usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej dla osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Cel szczegółowy 2: Zwiększenie dostępności usług zdrowotnych.

Tabela 4: Wspólne wskaźniki rezultatu, dla których ustalono wartość docelową oraz specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu

Lp.	Wskaźnik	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celów	Wartość bazowa			Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru	
					M	K	O			M	K	O			
Cel szczegółowy 1.															
1.	Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu.		Słabiej rozwinięty	szk.	N/D	-	-	2 887	szk.	2013	-	-	2 887	SL 2014	Raz na rok

Cel szczegółowy 2.														
2.	Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług zdrowotnych istniejących po zakończeniu projektu.	Słabiej rozwinięty	szt.	N/D	-	-	391	szt.	2013	-	-	391	SL 2014	Raz na rok

Typy przedsięwzięć:

1. Ułatwianie dostępu i podnoszenie jakości usług społecznych.

W ramach tego typu przedsięwzięć realizowane są działania obejmujące:

- profilaktykę społeczną skierowaną do dzieci i rodzin w ramach działalności placówek wsparcia dziennego, świetlic środowiskowych itp.
- wsparcie na rzecz prawidłowego funkcjonowania rodziny tj. działania asystenta rodziny, grupy wsparcia, interwencja kryzysowa, warsztaty i poradnictwo dla rodzin, w tym m.in. specjalistyczne, terapeutyczne i prawne (poradnictwo prawne i obywatelskie świadczone w oparciu o zdiagnozowane, indywidualne potrzeby uczestników może być realizowane tylko jako integralna część kompleksowego projektu),
- wsparcie procesu usamodzielniania się i integracji ze środowiskiem, w tym poprzez specjalistyczne poradnictwo, usługi w mieszkaniach chronionych i mieszkaniach wspomaganych (treningowych, wspieranych) – pobyt okresowy lub stały - np. pobyt czasowy z uwzględnieniem usług w formie treningów, nauki samodzielności, poradnictwa, pracy socjalnej, zmierzające do całkowitego usamodzielnienia, pobyt stały dla osób starszych, z niepełnosprawnościami, częściowo lub całkowicie potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu i wymagających wsparcia w formie usług opiekuńczych,
- rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej oraz wsparcie dla procesu deinstytucjonalizacji form instytucjonalnych pieczy zastępczej (możliwość realizacji działań świadomościowych promujących rodzicielstwo zastępcze jako integralna część kompleksowego projektu),
- wsparcie rodzin i wychowanków pieczy zastępczej w ramach m.in. poradnictwa, terapii i specjalistycznego wsparcia,
- podnoszenie kwalifikacji i kompetencji osób związanych ze świadczeniem usług społecznych, w tym osób sprawujących pieczę zastępczą (działania te mogą być realizowane tylko jako integralna część kompleksowego projektu).

2. Deinstytucjonalizacja usług społecznych opieki nad osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu oraz usług zdrowotnych zgodnie z zapisami *Policy Paper dla ochrony zdrowia na lata 2014 – 2020*, poprzez rozwój alternatywnych form opieki, usługi asystenckie dla osób z niepełnosprawnościami.

W ramach tego typu przedsięwzięć realizowane są działania obejmujące w szczególności:

- rozwijanie działalności placówek zapewniających opiekę dzienną i całodobową dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu (w tym osób starszych, z niepełnosprawnościami, chorych),
  - usługi opiekuńcze i specjalistyczne i asystenckie w ramach opieki rodzinnej i środowiskowej m.in. w formie rodzinnych domów pomocy, usług asystenta osoby z niepełnosprawnościami,
  - podnoszenie kwalifikacji i kompetencji osób związanych ze świadczeniem usług społecznych i zdrowotnych, w tym opiekunów (w szczególności członków rodzin) w zakresie opieki nad osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu w tym osobami starszymi (działania te mogą być realizowane tylko jako integralna część kompleksowego projektu),
  - szkolenia oraz doradztwo w zakresie dostosowania podmiotów leczniczych do potrzeb osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu w tym osób starszych (działania te mogą być realizowane tylko jako integralna część kompleksowego projektu).
3. Programy wczesnego wykrywania wad rozwojowych i rehabilitacji dzieci zagrożonych niepełnosprawnością i z niepełnosprawnością, zgodnie z zapisami *Policy Paper dla ochrony zdrowia na lata 2014 - 2020*.
W ramach tego typu przedsięwzięć realizowane są działania obejmujące m.in.:
- wczesne wykrywanie wad rozwojowych w szczególności dotyczących układu krążenia u noworodków, niemowląt i małych dzieci oraz zaburzeń słuchu, wzroku i mowy u dzieci w wieku szkolnym (z uwzględnieniem szkoleń pielęgniarek szkolnych),
  - programy służące zwiększeniu bezpieczeństwa porodu i opieki poporodowej,
  - programy rehabilitacji leczniczej dla dzieci zagrożonych niepełnosprawnością i z niepełnosprawnością,
  - podnoszenie świadomości społecznej w zakresie wiedzy na temat zaburzeń słuchu, wzroku i mowy u dzieci, następstw niezdiagnozowanych i nieleczonych dysfunkcji, możliwości terapii oraz kształtowanie właściwych zachowań prozdrowotnych w tym obszarze (działania te stanowią uzupełnienie dla pozostałych działań w ramach typu przedsięwzięć 3. i nie będą mogły być realizowane samodzielnie),
  - podnoszenie kwalifikacji i kompetencji osób związanych ze świadczeniem usług zdrowotnych (działania te mogą być realizowane tylko jako integralna część kompleksowego projektu).
4. Działania profilaktyczne oraz zwalczające skutki epidemii COVID-19.
W ramach tego typu przedsięwzięcia będą realizowane m.in. działania takie jak:
- wsparcie personelu medycznego przez zakup środków ochrony osobistej, zatrudnienie dodatkowego personelu,
  - wsparcie szpitali przez zakup niezbędnego sprzętu ratującego zdrowie i życie oraz doposażenie stanowisk pracy,
  - wsparcie laboratoriów w zakresie przeprowadzania badań epidemiologicznych przez zakup testów, materiałów/odczynników/narzędzi,
  - świadczenie usług zdrowotnych i społecznych osobom z województwa świętokrzyskiego w związku z panującą sytuacją epidemiologiczną,
  - wsparcie podmiotów/osób zaangażowanych w walkę z epidemią COVID-19 i/lub prowadzących działania w ramach łagodzenia skutków koronawirusa.

Wsparcie w ramach priorytetu realizowane jest zgodnie z wytycznymi ministra ds. rozwoju regionalnego dotyczącymi celu tematycznego 9, opracowanymi w oparciu o Komunikat KE *Usługi świadczone w interesie ogólnym, w tym usługi socjalne świadczone w interesie ogólnym: nowe zobowiązanie europejskie* KOM(2007)725 oraz inne dokumenty europejskie.

Dokumentem stanowiącym krajowe ramy strategiczne dla przedsięwzięć realizowanych w obszarze zdrowia w perspektywie 2014-2020 *jest Policy Paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020*. Interwencja z zakresie usług zdrowotnych w ramach PI podlega mechanizmom koordynacji określonym w UP, i jest uzgadniana z Komitetem Sterującym ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia, opiniowana przez Agencję Oceny Technologii Medycznych oraz pozostaje w zgodności z Planem działań w sektorze zdrowia. Zapewnia to brak powielania się wsparcia z systemem krajowym. Interwencja w zakresie usług zdrowotnych koncentruje się na wsparciu osób z grup zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Wsparcie projektów mających na celu zwiększenie dostępności do wysokiej jakości usług jest uzależnione od przeprowadzonej analizy dot. potencjału i stopnia jego wykorzystania.

Wsparcie w Programie ograniczone jest do form zdeinstytucjonalizowanych. W przypadku usług opiekuńczych, priorytetem jest wsparcie osób w miejscu zamieszkania, wsparcie dla usług w formach stacjonarnej opieki całodobowej oferowane jest wyłącznie w sytuacji, gdy objęcie danej grupy osób nie jest możliwe w innej formie ze względu na stan zdrowia lub inne istotne przesłanki. Możliwe jest również wsparcie dla form instytucjonalnych w celu przekształcenia ich w formy zdeinstytucjonalizowane. Przedsięwzięcia realizowane w ramach PI kładą nacisk na podmioty ekonomii społecznej jako usługodawców w ramach form zdeinstytucjonalizowanych, a także są prowadzone z uwzględnieniem potrzeb poszczególnych grup docelowych oraz trendów demograficznych.

Wsparcie dla usług w formie mieszkań wspomaganych odbywa się zgodnie z założeniami europejskich zasad przejścia z opieki instytucjonalnej do opieki środowiskowej oraz krajowymi wytycznymi dot. realizacji CT 9.

Beneficjenci:

Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych), w szczególności:

- jednostki samorządu terytorialnego,
- jednostki organizacyjne, związki i stowarzyszenia JST,
- instytucje pomocy i integracji społecznej,
- podmioty organizujące pieczę zastępczą,
- podmioty ekonomii społecznej, w tym organizacje pozarządowe,
- podmioty lecznicze wykonujące na terenie województwa świętokrzyskiego działalność leczniczą finansowaną ze środków publicznych,
- podmioty uprawnione do udzielania świadczeń zdrowotnych oraz realizujące zadania z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia.
- samorząd województwa świętokrzyskiego (komórka organizacyjna/ departament Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego lub jednostka organizacyjna samorządu województwa świętokrzyskiego)*;

- jednostki samorządu terytorialnego/jednostki organizacyjne samorządu terytorialnego*.

*dotyczy projektów ogłaszanych w trybie nadzwyczajnym w związku z sytuacją epidemiczną SARS-CoV-2 na terenie województwa świętokrzyskiego.

Grupy docelowe:

- osoby zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz ich otoczenie, w tym rodziny i dzieci,
- pensjonariusze placówek opiekuńczych,
- osoby funkcjonujące w ramach rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- dzieci w zakresie wczesnego wykrywania wad rozwojowych,
- osoby potrzebujące wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, osoby sprawujące opiekę nad osobą potrzebującą wsparcia w codziennym funkcjonowaniu,
- osoby związane ze świadczeniem usług społecznych,
- osoby związane ze świadczeniem usług zdrowotnych,
- dzieci zagrożone niepełnosprawnością i dzieci z niepełnosprawnościami,
- noworodki i dzieci w zakresie opieki poporodowej,
- kobiety w ciąży i w okresie połogu.
- osoby z województwa świętokrzyskiego w zakresie usług zdrowotnych i społecznych świadczonych w celu eliminowania skutków epidemii COVID-19,
- podmioty zaangażowane w walkę z epidemią COVID-19 i/lub prowadzące działania w ramach łagodzenia skutków koronawirusa.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014-2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 9iv przewidziano zastosowanie mechanizmu finansowania krzyżowego z zastrzeżeniem pułapu maksymalnej wartości 10% określonej na poziomie osi priorytetowej. Oznacza to, że w ramach działań, dla których dopuszczono zastosowanie tego mechanizmu możliwe jest współfinansowanie z EFS wydatków, które spełniają kryteria kwalifikowalności EFRR. W ramach *RPOWŚ 2014 – 2020*, finansowanie krzyżowe dotyczy jedynie takich wydatków, których poniesienie jest ściśle związane z realizacją projektu i wynika z potrzeb jego realizacji. Nie oznacza to automatycznego zastosowania tego instrumentu dla wszystkich operacji realizowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego. IZ na etapie wdrażania Programu, podejmie decyzje o zasadności zastosowania crossfinancingu w odniesieniu do poszczególnych typów operacji na zasadach przewidzianych w Rozporządzeniu ogólnym. Szczegółowe zasady stosowania crossfinancingu są określone w odpowiednim dokumencie uszczegóławiającym zasady realizacji *RPOWŚ 2014 – 2020* i są zgodne z krajowymi wytycznymi określającymi zasady kwalifikowalności wydatków. Na etapie składania wniosku o dofinansowanie projektu beneficjenci są zobowiązani do uzasadnienia potrzeby wykorzystania crossfinancingu w ramach projektu.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

Z alokacji priorytetu inwestycyjnego 9iv w Osi priorytetowej 9. Włączenie społeczne i walka z ubóstwem wydzielono środki dla następujących Obszarów Strategicznej Interwencji:

- obszary wiejskie o najgorszym dostępie do usług publicznych,
- obszar funkcjonalny Kielc - realizacja w ramach ZIT,
- obszary funkcjonalne miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze.

W ramach tych środków wsparcie realizowane jest poprzez dedykowane nabory.

Kryteria i zasady wyboru projektów są wspólne dla wszystkich przedsięwzięć w ramach PI, w tym także w odniesieniu do projektów realizowanych na Obszarach Strategicznej Interwencji.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 9iv założono zastosowanie konkursowego i pozakonkursowego trybu wyboru projektów z uwzględnieniem zapisów Umowy Partnerstwa i wytycznych w tym zakresie.

Przewidziano możliwość realizacji projektów w zakresie poprawy dostępu do usług społecznych dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w trybie pozakonkursowym przez jednostki organizacyjne JST.

Celem zastosowania różnych trybów wyboru projektów jest umożliwienie realizacji kompleksowych projektów dla jak największej liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. W sytuacji wystąpienia stanu epidemicznego możliwa jest realizacja w ramach PI 9iv projektu w trybie nadzwyczajnym, na podstawie art. 10 ustawy z dnia 3 kwietnia 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach wspierających realizację programów operacyjnych w związku z wystąpieniem COVID-19 w 2020 r., co pozwoli na kompleksowe ograniczenie skutków epidemii i wsparcie osób/podmiotów z terenu województwa w tym zakresie.

Przy wyborze projektów obowiązują kryteria wyboru zatwierdzone przez Komitet Monitorujący, co jest gwarancją realizacji projektów w największym stopniu przyczyniających się do realizacji celów i rezultatów PI. Zastosowanie trybu konkursowego pozwala na wybór projektów o najwyższej jakości i w największym stopniu odpowiadających na indywidualne problemy uczestników.

Kryteria i zasady wyboru projektów są wspólne dla wszystkich przedsięwzięć w ramach PI, w tym także w odniesieniu do projektów realizowanych na Obszarach Strategicznej Interwencji.

Proces wyboru projektów uwzględnia wymogi wynikające z Rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie uwzględniania zasad horyzontalnych m.in. promowania równouprawnienia płci oraz niedyskryminacji poprzez stosowanie przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów.

Przedsięwzięcia finansowane ze środków EFS są realizowane po uprzednim dokonaniu analizy trendów demograficznych na danym obszarze. Dla przedsięwzięć w ramach priorytetu zastosowanie mają mechanizmy gwarantujące trwałość realizowanych działań, w tym odpowiednie kryteria wyboru projektów, oraz w uzasadnionych przypadkach w formie wymaganego częściowego wkładu własnego beneficjentów. Dodatkowo projekty realizowane w ramach PI uwzględniają wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego dotyczące realizacji CT 9, w tym również w zakresie stosowania klauzul społecznych.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 9iv nie przewidziano wykorzystania instrumentów finansowych.

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 9iv nie są wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O		
1.	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	-	-	22 454	SL 2014	Raz na rok
2.	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami zdrowotnymi w programie	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	-	-	3 035	SL 2014	Raz na rok
3.	Liczba osób objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID-19 [CV31]	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	-	-	759	SL 2014	Raz na rok
4.	Liczba podmiotów objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID-19 [CV33]	szt.	EFS	Słabiej rozwinięty	n/d	n/d	932	SL 2014	Raz na rok
5.	Wartość wydatków kwalifikowalnych przeznaczonych na działania związane z pandemią COVID-19 [CV30]	EUR	EFS	Słabiej rozwinięty	n/d	n/d	19 423 947,00	SL 2014	Raz na rok

Priorytet inwestycyjny 9v *wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia*

Realizacji celu szczegółowego UP *Wzrost szans na zatrudnienie dla osób dotkniętych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym* służą działania zaplanowane w ramach priorytetu inwestycyjnego 9v, które odpowiadają określonym dla tego celu kierunkom działań, w szczególności: *Wsparcie ekonomii społecznej i miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych.*

W ramach priorytetu inwestycyjnego wsparcie jest ukierunkowane na rozwój ekonomii społecznej oraz podmiotów ekonomii społecznej w kontekście tworzenia warunków do integracji oraz usamodzielniania osób ze środowisk marginalizowanych. Na poziomie regionu zdiagnozowano brak trwałych i stabilnych instytucji oferujących wsparcie dla sektora ekonomii społecznej, które mają wpływ na budowanie silnej

kondycji świętokrzyskich PES. Usługi wsparcia ekonomii społecznej w ramach PI jest świadczone przez ośrodki, które pozytywnie przeszły procedurę akredytacji usług, obejmujących m.in. usługi o charakterze animacyjnym, inkubacyjnym i biznesowym dla podmiotów ekonomii społecznej.

Tworzenie nowych podmiotów w sektorze ekonomii społecznej oraz wspieranie podmiotów już istniejących przyczynia się do generowania nowych miejsc pracy w obszarach szczególnie istotnych dla zaspokajania potrzeb osób zagrożonych i wykluczonych społecznie. Szeroko rozwinięty sektor ekonomii społecznej wpływa na rozwiązywanie problemów w województwie i jego rozwój społeczno-gospodarczy, poprzez tworzenie nowych miejsc pracy, przedłużanie aktywności zawodowej i aktywizację społeczną mieszkańców, przeciwdziałanie niezaradności życiowej i uzależnieniu od pomocy społecznej.

Miejsca pracy w sektorze ekonomii społecznej są szczególnie istotne, ponieważ pozwalają zatrudnić osoby mające wyjątkowe trudności w wejściu na rynek pracy i utrzymaniu się na nim. W województwie świętokrzyskim należą do nich przede wszystkim osoby z niepełnosprawnościami, długotrwale bezrobotne, z niskimi kwalifikacjami, osoby młode bez odpowiadającego wymogom rynku pracy wykształcenia oraz doświadczenia zawodowego, które nie są w stanie samodzielnie poradzić sobie na otwartym rynku pracy.

Priorytet uwzględnia także działania o charakterze koordynacyjnym w zakresie rozwoju sektora ekonomii społecznej w regionie, dotyczące w szczególności identyfikowania kierunków rozwoju, stałego monitoringu kondycji PES oraz wzmacniania mechanizmów współpracy na rzecz ekonomii społecznej w regionie.

Interwencja priorytetu przyczynia się do realizacji jego celu szczegółowego, poprzez zwiększenie możliwości sektora ekonomii społecznej do tworzenia miejsc pracy dla osób z grup defaworyzowanych. Przedsięwzięcia podejmowane w ramach priorytetu uwzględniają kryteria efektywności zatrudnieniowej, zgodnie z zapisami wytycznych ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego dot. realizacji CT9.

Cel szczegółowy: Wzmocnienie sektora ekonomii społecznej w kreowaniu nowych miejsc pracy.

Tabela 4: Wspólne wskaźniki rezultatu, dla których ustalono wartość docelową oraz specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu

Lp.	Wskaźnik	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celów	Wartość bazowa			Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O			M	K	O		
1.	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)	Słabiej rozwinięty	osoba	N/D	-	-	25	%	2013	-	-	25	SL 2014	Raz na rok

2.	Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych	Slabiej rozwinięty	szt.	N/D	-	-	250	szt.	2012	-	-	300	SL 2014	Raz na rok
3.	Liczba miejsc pracy istniejących co najmniej 30 miesięcy, utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych	Slabiej rozwinięty	szt.	N/D	-	-	26	%	2012	-	-	26	Ewaluacja	Dwukrotnie

Typy przedsięwzięć:

1. Wsparcie sektora ekonomii społecznej.

W ramach tego typu przedsięwzięć realizowane są działania obejmujące:

- kompleksowe usługi wsparcia sektora ekonomii społecznej, w tym usługi animacyjne, inkubacyjne, biznesowe realizowane w ramach OWES,
- wsparcie finansowe związane z tworzeniem miejsc pracy w nowych lub istniejących podmiotach ekonomii społecznej,
- tworzenie regionalnych i lokalnych partnerstw na rzecz rozwoju ekonomii społecznej i przedsiębiorczości społecznej, w tym klastrów ekonomii społecznej,
- podnoszenie kwalifikacji, umiejętności i doświadczenia zawodowego kadry podmiotów ekonomii społecznej (w tym pracowników i wolontariuszy).

2. Koordynacja rozwoju ekonomii społecznej w regionie.

W ramach tego typu przedsięwzięcia realizowane są działania obejmujące między innymi:

- inicjowanie współpracy jednostek systemu pomocy społecznej, podmiotów ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym oraz OWES,
- budowanie powiązań pomiędzy nauką, biznesem i ekonomią społeczną na poziomie regionalnym (spotkania, warsztaty, doradztwo, wymiana informacji) w celu nawiązania stałej współpracy,
- organizacja przedsięwzięć służących zwiększaniu widoczności podmiotów ekonomii społecznej jako dostawców produktów i usług,
- współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego i innymi podmiotami lokalnymi w zakresie tworzenia lokalnych planów rozwoju ekonomii społecznej (spotkania, wymiana informacji, dobre praktyki, doradztwo), stosowania klauzul społecznych/społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych, zlecenia zadań podmiotom ekonomii społecznej.

Interwencja dot. funkcjonowania sieci i usług OWES realizowana jest w oparciu o kryteria wyboru projektów wskazujące na wymagane ilościowe efekty działalności OWES w odniesieniu do wybranych kryteriów akredytacji OWES (wdrożonych w ramach POKL 2007-2013) dla poszczególnych typów świadczonych usług (animacyjnych, inkubacyjnych, biznesowych). IZ RPOWŚ 2014-2020 zapewnia również monitorowanie efektywności działalności usługowej OWES w powyższym zakresie. Dodatkowym wymogiem jest także zapewnienie trwałości systemu OWES po zakończeniu programowania 2014-2020.

Beneficjenci:

Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych), w szczególności:

- Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej,
- podmioty ekonomii społecznej i organizacje pozarządowe,
- podmioty działające na rzecz włączenia społecznego i walki z ubóstwem,
- Lokalne Grupy Działania,
- komórka organizacyjna/departament Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego w zakresie działań związanych z koordynacją rozwoju sektora ekonomii społecznej.

Grupy docelowe:

- podmioty ekonomii społecznej, w tym organizacje pozarządowe, oraz pracownicy i wolontariusze podmiotów ekonomii społecznej i organizacji pozarządowych.
- osoby i podmioty planujące rozpocząć działalność gospodarczą w obszarze ekonomii społecznej,
- podmioty wspierające sektor ekonomii społecznej,
- osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym,
- jednostki systemu pomocy społecznej,
- szkoły, podmioty sfery nauki i szkolnictwa wyższego,
- podmioty sektora biznesu, instytucje rynku pracy oraz przedsiębiorstwa w zakresie współpracy i nawiązywania partnerstw na rzecz rozwoju ekonomii społecznej.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014-2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 9v przewidziano zastosowanie mechanizmu finansowania krzyżowego z zastrzeżeniem pułapu maksymalnej wartości 10% określonej na poziomie osi priorytetowej. Oznacza to, że w ramach działań, dla których dopuszczone zostało zastosowanie tego mechanizmu możliwe jest współfinansowanie z EFS wydatków, które spełniają kryteria kwalifikowalności EFRR. W ramach *RPOWŚ 2014 – 2020*, finansowanie krzyżowe dotyczy jedynie takich wydatków, których poniesienie jest ściśle związane z realizacją projektu i wynika z potrzeb jego realizacji. Nie oznacza to automatycznego zastosowania tego instrumentu dla wszystkich operacji realizowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego. IZ na etapie wdrażania Programu, podjęła decyzje o zasadności zastosowania crossfinancingu w odniesieniu do poszczególnych typów operacji na zasadach przewidzianych w Rozporządzeniu ogólnym. Szczegółowe zasady stosowania crossfinancingu zostały określone w odpowiednim dokumencie uszczegóławiającym zasady realizacji *RPOWŚ 2014 – 2020* i są zgodne z krajowymi wytycznymi określającymi zasady kwalifikowalności wydatków. Na etapie składania wniosku o dofinansowanie projektu beneficjenci są zobowiązani do uzasadnienia potrzeby wykorzystania crossfinancingu w ramach projektu.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 9v nie przewidziano zastosowania koncentracji terytorialnej.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 9v założono zastosowanie dwóch trybów wyboru projektów: konkursowy (z uwzględnieniem modeli: otwartego, zamkniętego itp.) i pozakonkursowy, z uwzględnieniem zapisów Umowy Partnerstwa i wytycznych w tym zakresie.

Zastosowanie określonego trybu wyboru projektów służy zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom. Zarówno dla trybu konkursowego jak i pozakonkursowego obowiązują kryteria wyboru zatwierdzone przez Komitet Monitorujący, co jest gwarancją realizacji projektów w największym stopniu przyczyniających się do realizacji celów i rezultatów PI.

Proces wyboru projektów uwzględnia wymogi wynikające z Rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie uwzględniania zasad horyzontalnych m.in. promowania równouprawnienia płci oraz niedyskryminacji poprzez stosowanie przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów.

Podstawowym mechanizmem wyboru projektów jest tryb konkursowy, w którym projekty wybierane są w oparciu o określone kryteria wyboru pozostające w zgodności z celami Programu. Z uwagi na szeroką grupę potencjalnych beneficjentów uprawnionych do ubiegania się o dofinansowanie, zastosowanie trybu konkursowego pozwoliło na wybór projektów o najwyższej jakości i w największym stopniu odpowiadających na indywidualne problemy uczestników.

Dodatkowo w ramach priorytetu przewidziano możliwość zastosowania trybu pozakonkursowego dla projektów, których beneficjentem jest podmiot prawnie wskazany jako odpowiedzialny za koordynację polityki w obszarze ekonomii społecznej w regionie. W ramach PI 9v w trybie pozakonkursowym dopuszczono realizację działań związanych z koordynacją rozwoju ekonomii społecznej w regionie przez Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego - Regionalny Ośrodek Pomocy Społecznej, który na mocy *ustawy o pomocy społecznej* zobowiązany jest do prowadzenia ww. działań.

W PI 9v nie wyklucza się wsparcia w formie IF lub pomocy zwrotnej, przy czym zastosowanie IF musi zostać poprzedzone przeprowadzeniem analizy ex-ante

Dla przedsięwzięć w ramach priorytetu zastosowanie mają mechanizmy gwarantujące trwałość realizowanych działań, w tym odpowiednie kryteria wyboru projektów, oraz w uzasadnionych przypadkach w formie wymaganego częściowego wkładu własnego beneficjentów. Dodatkowo projekty realizowane w ramach PI uwzględniają wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego dotyczące realizacji CT 9, w tym również zakresie stosowania klauzul społecznych.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W PI 9v nie wyklucza się wsparcia w formie IF lub pomocy zwrotnej, przy czym zastosowanie IF musi zostać poprzedzone przeprowadzeniem analizy ex-ante.

Planowane duże projekty:

W ramach tego priorytetu inwestycyjnego nie są wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O		
1.	Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem	szt.	EFS	Słabiej rozwinięty	-	-	639	SL 2014	Raz na rok
2.	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	-	-	1 068	SL 2014	Raz na rok

Opis przedsięwzięć EFS z zakresu innowacji społecznych, współpracy trans-granicznej oraz wkładu EFS do realizacji celów tematycznych 1-7

W ramach Osi nie zaplanowano realizacji przedsięwzięć z zakresu innowacji społecznych i współpracy transgranicznej. Działania te wdrażane są w ramach IV Osi priorytetowej *Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa* PO WER.

Zaplanowana w ramach Osi priorytetowej interwencja przyczynia się do realizacji celów tematycznych 1-7, finansowanych z EFRR, w zakresie:

Cel tematyczny 2. Zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjnych i komunikacyjnych – w ramach Osi przewidziano aktywizacją zawodową i społeczną mieszkańców (PI 9i), rozwój usług społecznych oraz opieki zdrowotnej o wysokiej jakości i dostępności służące osobom z grup wykluczonych (PI 9iv). Działania te przyczynią się do realizacji celu tematycznego 2. w zakresie zwiększenia stopnia wykorzystania rozwiązań cyfrowych wspartych w ramach PI 2c, głównie w zakresie e-zdrowia, e-integracji.

Cel tematyczny 3. Wzmacnianie konkurencyjności MŚP – w ramach PI 9v wsparcie na rzecz rozwoju sektora ekonomii społecznej poprzez działania ukierunkowane na rozwój usług wsparcia ekonomii społecznej, tworzenie nowych oraz wspieranie istniejących przedsiębiorstw społecznych przyczynia się do wzrostu ich konkurencyjności w nowoczesnej gospodarce i maksymalnego wykorzystania ich potencjału. Inicjatywy na rzecz aktywizacji zawodowej i społecznej osób z grup zagrożonych wykluczeniem (PI 9i) przyczynią się do zwiększania podaży pracy w nowych i rozwijających się przedsiębiorstwach wspieranych w ramach *priorytetów inwestycyjnych Osi 2. Konkurencyjna gospodarka*.

Ramy wykonania osi priorytetowej

Tabela 6: Ramy wykonania osi priorytetowej

Os priorytetowa	Typ wskaźnika	Lp.	Wskaźnik lub KEW	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)			Cel końcowy (2023)			Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019 r.
							M	K	O	M	K	O			
Os 9. Włączenie społeczne i walka z ubóstwem	Wskaźnik produktu	1.	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem	osoba	EFS	Stabiej rozwinięty	-	-	8 669	-	-	27 146	SL 2014	Wskaźnik obrazuje ponad 50% alokacji przeznaczony na os priorytetową. Definicja wskaźnika zgodna z definicją zawartą WLWK. Wskaźnik odnosi się do osób objętych wsparciem w ramach Pi 9i oraz PI 9iv w zakresie usług społecznych.	6 952 379,00 EUR
	Wskaźnik finansowy	2.	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	EUR	EFS	Stabiej rozwinięty	N/D	N/D	16 166 165,00	N/D	N/D	115 681 390,00	SL 2014	N/D	

Kategorie interwencji osi priorytetowej

Tabela 7-11: Zastosowane w osi priorytetowej kategorie interwencji

Fundusz i Kategoria regionu: Europejski Fundusz Społeczny, region słabiej rozwinięty														
Tabela 7: Wymiar 1			Tabela 8: Wymiar 2			Tabela 9: Wymiar 3			Tabela 10: Wymiar 6			Tabela 11: Wymiar 7		
Zakres interwencji			Forma finansowania			Typ terytorium			Terytorialne mechanizmy wdrażania			EFS secondary theme (Wyłącznie EFS)		
Os priorytetowa	Kod	€	Os priorytetowa	Kod	€	Os priorytetowa	Kod	€	Os priorytetowa	Kod	€	Os priorytetowa	Kod	€
9. Włączenie społeczne i walka z ubóstwem	109	17 527 672,00	9. Włączenie społeczne i walka z ubóstwem	01	98 329 181,00	9. Włączenie społeczne i walka z ubóstwem	07	98 329 181,00	9. Włączenie społeczne i walka z ubóstwem	01	970 000,00	9. Włączenie społeczne i walka z ubóstwem	08	98 329 181,00
	112	72 703 808,00								05	4 500 000,00			
	113	8 097 701,00								04	12 600 000,00			
									07	80 259 181,00				

Klasyfikacja kategorii interwencji, o której mowa w art. 96 ust. 2 akapit drugi Rozporządzenia ogólnego, określona jest w tabelach 1-8 załącznika I do Rozporządzenia KE 215/2014.

Planowane wykorzystanie pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych

W ramach Osi priorytetowej 9. nie przewidziano wykorzystania pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych instytucji/podmiotów zaangażowanych we wdrażanie Programu.

2.10 Oś priorytetowa 10. Otwarty rynek pracy

Opis osi priorytetowej:

Oś priorytetowa 10 jest osią jednofundusową (EFS) obejmującą CT 8. Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników.

Interwencja osi jest spójna ze Strategią Europa 2020 w zakresie priorytetu *wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu*, którego realizacja jest monitorowana za pomocą wskaźnika zatrudnienia. Docelowy poziom wskaźnika do 2020 r. dla całej UE wynosi 75%, dla Polski 71,59%.

Poziom wskaźnika zatrudnienia jest zróżnicowany regionalnie. W 2012 r. jego średnia wartość w kraju wyniosła 64,7%. W świętokrzyskim osiągnął wartość 64,1%. Oznacza to, że świętokrzyskie do 2020 r. ma zmniejszyć dystans do celu krajowego o 7,49 p.p. Odzwierciedleniem powyższego założenia jest zaproponowana w ramach osi logika podziału środków na realizowane priorytety inwestycyjne. 88% alokacji osi przeznaczono na PI 8i i 8iii, które bezpośrednio przyczynia się do realizacji wskaźnika zatrudnienia określonego w EU 2020.

Interwencja osi odpowiada na Zalecenie Rady nr 1 na 2014 r. (CSR) i przyczynia się do realizacji celu szczegółowego UP - *Bardziej efektywne wykorzystanie zasobów rynku pracy*. Działania w ramach osi są zgodne z określonymi w UP kierunkami działań dla tego celu szczegółowego. Kierunkowi działania *Poprawa szans na zatrudnienie osób poszukujących pracy biernych zawodowo* odpowiada interwencja PI 8i, kierunkowi działania *Poprawa adaptacyjności osób aktywnych zawodowo i pracodawców, w szczególności przedsiębiorstw sektora MŚP* interwencja PI 8v. Realizacja ostatniego kierunku działań, określonego dla tego celu szczegółowego, polegającego na poprawie zdrowia zasobów pracy, została zaplanowana w ramach osi priorytetowej 8. PI 8vi.

Kluczowym elementem interwencji osi jest wspieranie przejścia od bezrobocia do zatrudnienia. Realizowane są działania mające na celu przeciwdziałanie bierności zawodowej, ułatwianie godzenia życia zawodowego z życiem osobistym, ułatwianie powrotu na rynek pracy, a także wspieranie adaptacyjności przedsiębiorstw sektora MŚP i ich pracowników. Uzupełniająco w ramach osi realizowane są działania skierowane do osób odchodzących z rolnictwa. Stanowi to odpowiedź na negatywne tendencje obserwowane na regionalnym rynku pracy, w szczególności wysoki poziom bezrobocia (w tym bezrobocia długotrwałego i bezrobocia ukrytego na wsiach) oraz niski wskaźnik aktywności zawodowej społeczeństwa. Na obszarach wiejskich nadal problemem pozostaje niski udział działalności pozarolniczej w strukturze zatrudnienia, niższy niż w miastach poziom dochodów mieszkańców wsi oraz wyższy niż w miastach odsetek osób zagrożonych ubóstwem.

Wsparciem są objęte działania z zakresu pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy, podnoszenia kwalifikacji i kompetencji osób poszukujących pracy, przedsięwzięcia służące rozwojowi przedsiębiorczości i samozatrudnienia, tworzeniu nowych miejsc pracy, oraz dostosowywaniu przedsiębiorstw i ich pracowników do zmian zachodzących w gospodarce. Realizowane są również działania wspomagające godzenie życia zawodowego i osobistego, a także związane z reorientacją zawodową rolników i podejmowaniem zatrudnienia poza rolnictwem. Istotnym elementem wsparcia są dotacje i pożyczki na rozpoczęcie działalności gospodarczej, które będą również wspierały dłuższą aktywność zawodową, co w przypadku świętokrzyskiego jest szczególnie istotne w kontekście zachodzących zmian demograficznych.

Zgodnie z UP, w zakresie realizacji CT 8. wsparcie dla osób bezrobotnych, poszukujących pracy i biernych zawodowo koncentruje się na grupach, które znajdują się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy i odpowiada na zidentyfikowane u tych osób trudności i bariery oraz będzie się charakteryzowało zindywidualizowanym i kompleksowym podejściem do ich rozwiązania.

Wsparcie w ramach Osi jest kierowane przede wszystkim do osób bezrobotnych i biernych zawodowo, którym do aktywizacji zawodowej i powrotu na rynek pracy wystarczy pomoc obejmująca głównie usługi i instrumenty rynku pracy.

Zgodnie z postanowieniami UP, w przypadku działań współfinansowanych z EFS, działania promocyjne i informacyjne nie mogą być realizowane jako odrębny projekt, ani stanowić jego głównej części. EFS finansuje tego typu działania jeżeli są niezbędne do realizacji projektu, stanowiąc jego logiczne uzupełnienie.

Priorytety inwestycyjne realizowane w ramach osi priorytetowej:

Priorytet inwestycyjny 8i. *dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników.*

Świętokrzyskie cechują niskie wskaźniki aktywności ekonomicznej i zatrudnienia. Charakterystyczną cechą struktury bezrobocia w regionie jest jego zróżnicowanie terytorialne, wysoki poziom bezrobocia na obszarach wiejskich, niski poziom wykształcenia bezrobotnych oraz długi okres pozostawania bez pracy.

Najważniejszym elementem interwencji jest wspieranie przejścia od bezrobocia do zatrudnienia. Działania obejmą pomoc w zdobyciu doświadczenia zawodowego, zdolności do zmiany zawodu (mobilności zawodowej), aktywnym poszukiwaniu pracy, podnoszeniu kwalifikacji zawodowych, a także zwiększaniu wewnątrzregionalnej mobilności przestrzennej i realizowane są zgodnie z zidentyfikowanym na rynku pracy zapotrzebowaniem na zawody, z uwzględnieniem inteligentnych specjalizacji województwa, wskazanych w regionalnej strategii innowacji.

Uczestnicy projektów wyposażani są w wiedzę praktyczną, ściśle powiązaną ze zdobytą wiedzą teoretyczną. Realizowane są również działania służące godzeniu życia zawodowego i osobistego, w tym polegające na zapobieganiu dezaktualizacji kwalifikacji zawodowych rodziców/opiekunów w okresie pełnienia opieki nad osobą potrzebującą wsparcia w codziennym funkcjonowaniu (w tym głównie dziećmi), jak również aktywizacji rodziców/opiekunów, którzy chcą powrócić na rynek pracy po okresie sprawowania opieki nad osobą potrzebującą wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Wsparcie w ramach PI otrzymają także osoby pracujące w celu poprawy ich sytuacji zawodowej.

Interwencja dotyczy głównie osób bezrobotnych, poszukujących pracy (pozostających bez zatrudnienia) lub biernych zawodowo, które znajdują się w szczególnie trudnej sytuacji na regionalnym rynku pracy. Konieczność wsparcia tych grup wynika z *Diagnozy wyzwań, potrzeb i potencjałów obszarów/sektorów objętych programem*, stanowiącej Załącznik nr 1 do RPOWŚ 2014 – 2020. Zgodnie z UP do grupy tej zaliczają się kobiety, osoby młode, starsze po 50 r. życia, z niepełnosprawnościami, długotrwale bezrobotne, niskowyzyskowane.

Podejmowane przedsięwzięcia są adresowane również do takich grup jak imigranci (w tym osoby polskiego pochodzenia), reemigranci, osoby odchodzące z rolnictwa i ich rodziny, tzw. ubodzy pracujący, osoby zatrudnione na umowach

krótkoterminowych i cywilno-prawnych, w celu poprawy ich sytuacji na rynku pracy i powrocie do zatrudnienia.

Dodatkowo w regionie konieczne jest włączenie do grupy docelowej osób sprawujących opiekę nad osobą potrzebującą wsparcia w codziennym funkcjonowaniu oraz wracających na rynek pracy po zakończonym okresie sprawowania opieki. Interwencja PI uwzględnia możliwość rozwijania miejsc pracy w „białym sektorze” oraz „srebrnej i zielonej gospodarce”. Przy czym realizacja działań i ich zakres jest uzależniony od przeprowadzonej w tym obszarze analizy zapotrzebowania. Wyniki tego badania są brane pod uwagę podczas formułowania kryteriów wyboru projektów.

Grupę docelową PI stanowią jedynie osoby powyżej 29 r. życia, ponieważ wsparcie dla osób do 29 r. życia realizowane jest w PO WER.

Realizowane działania uwzględniają kryteria efektywności zatrudnieniowej (której jednolita metodologia pomiaru, a także sposób wskazywania jej wartości minimalnych jest określona w odpowiednich wytycznych ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego), określone w odniesieniu do poszczególnych grup docelowych lub obszarów. Projekty w ramach priorytetu inwestycyjnego są realizowane w oparciu o kryteria minimalnej efektywności zatrudnieniowej mierzone wg metodologii nieuwzględniającej umów cywilno-prawnych. W efekcie realizowanych działań odpowiedni odsetek osób kończących udział w projektach podejmie zatrudnienie. Preferowane są projekty, zakładające osiągnięcie wyższej efektywności, niż określone progi minimalne. Realizowane działania zapewniają kompleksowe i indywidualne podejście do zdiagnozowanych potrzeb uczestników projektów.

Minimum 60% uczestników PI stanowią osoby nieposiadające zatrudnienia, znajdujące się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, a udział osób bezrobotnych nie należących do ww. grupy nie przekroczy 20% ogólnej liczby bezrobotnych uczestników PI.

Cel szczegółowy: Wzrost aktywności zawodowej i zatrudnienia wśród osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, które poszukują zatrudnienia oraz poprawa sytuacji zawodowej osób pracujących.

Tabela 4: Wspólne wskaźniki rezultatu, dla których ustalono wartość docelową oraz specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu

Lp.	Wskaźnik	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celów	Wartość bazowa			Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O			M	K	O		
1.	Liczba osób pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny	Slabiej rozwinięty	osoba	Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie (CI)	-	-	55	%	2013	-	-	55	Sl. 2014	Raz na rok

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

	rachunek) (CI)			Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie (CI)	-	-	54	%	2013	-	-	54				
				Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie (CI)	-	-	41	%	2013	-	-	41				
				Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie (CI)	-	-	53	%	2013	-	-	53				
2.	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu (CI)	Słabiej rozwinięty	osoba	Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie (CI)	-	-	39	%	2013	-	-	39	SL 2014	Raz na rok		
				Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie (CI)	-	-	39	%	2013	-	-	39				
				Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie (CI)	-	-	39	%	2013	-	-	39				
				Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie (CI)	-	-	39	%	2013	-	-	39				
3.	Liczba osób pracujących 6 miesięcy po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) (CI)	Słabiej rozwinięty	osoba	Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie (CI)	-	-	59	%	2013	-	-	59	Ewaluacja	Dwukrotnie		
				Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie (CI)	-	-	57	%	2013	-	-	57				
				Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie (CI)	-	-	40	%	2013	-	-	40				
				Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie (CI)	-	-	41	%	2013	-	-	41				

4.	Liczba utworzonych mikroprzedsiębiorstw działających 30 miesięcy po uzyskaniu wsparcia finansowego	Stabiej rozwinięty	szt.	N/D	N/D	N/D	48	%	2012	N/D	N/D	48	Ewaluacja	Dwukrotnie
5.	Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej	Stabiej rozwinięty	szt.	N/D	N/D	N/D	7 120	szt.	2013	N/D	N/D	2 163	SL 2014	Raz na rok

Typy przedsięwzięć:

1. Realizacja instrumentów i usług rynku pracy, w tym przede wszystkim wskazanych w *ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 r.*

W ramach tego typu przedsięwzięć realizowane są działania obejmujące:

- pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy, pośrednictwo pracy i doradztwo zawodowe, wsparcie psychologiczno-doradcze dostosowane do indywidualnych potrzeb poszukującego pracy,
- podnoszenie i dostosowywanie kwalifikacji i kompetencji zawodowych do potrzeb rynku pracy poprzez m.in. szkolenia i kursy,
- przyznanie przez PUP/MUP jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej,
- pomoc w zdobyciu doświadczenia zawodowego oraz powiązanie zdobytej wiedzy teoretycznej z wiedzą praktyczną m.in. poprzez staże, praktyki, subsydiowanie zatrudnienia, wsparcie adaptacyjne w miejscu pracy, doposażenie i wyposażenie stanowiska pracy, wolontariat, zatrudnienie wspomaganie dla osób z niepełnosprawnościami,
- zwiększanie mobilności geograficznej w obrębie województwa świętokrzyskiego poprzez dodatki relokacyjne,
- upowszechnianie elastycznych form zatrudnienia oraz metod organizacji pracy (w tym telepracy, pracy rotacyjnej, pracy w niepełnym wymiarze czasu),
- dofinansowanie do wynagrodzenia oraz należnych od tych wynagrodzeń składek na ubezpieczenia społeczne lub kosztów prowadzenia działalności gospodarczej (STW), o których mowa w art. 15 zzb, 15 zzc i 15 zze ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw, skierowane do:
  - przedsiębiorców będących osobami fizycznymi niezatrudniającymi pracowników,
  - mikro-, małych i średnich przedsiębiorców, organizacji pozarządowych i podmiotów, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Beneficjenci:

Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych), w tym m.in.:

- LGD,
- powiatowe Urzędy Pracy, Miejski Urząd Pracy,
- podmioty świadczące usługi z zakresu aktywizacji zawodowej.

Grupy docelowe:

Osoby bezrobotne, poszukujące pracy (pozostające bez zatrudnienia) lub bierne zawodowo (w tym zarejestrowane w powiatowym/miejskim urzędzie pracy jako bezrobotne), zwłaszcza te znajdujące się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, tj.:

- osoby po 50 roku życia,
- kobiety,
- osoby z niepełnosprawnościami,
- osoby długotrwale bezrobotne,
- osoby z niskimi kwalifikacjami,
- osoby sprawujące opiekę nad osobą potrzebującą wsparcia w codziennym funkcjonowaniu oraz powracające na rynek pracy po zakończonym okresie sprawowania opieki.

Osoby zaliczające się do poniższych grup:

- imigranci (w tym osoby polskiego pochodzenia),
- reemigranci,
- osoby odchodzące z rolnictwa i ich rodziny,
- osoby pracujące, tj. ubodzy pracujący, osoby zatrudnione na umowach krótkoterminowych oraz pracujący w ramach umów cywilno-prawnych,
- bezrobotni mężczyźni w wieku 30-49 lat, którzy nie należą do kategorii uczestników wymienionych w punkcie 1, jednak ich udział nie może przekroczyć 20% bezrobotnych objętych wsparciem w ramach Priorytetu Inwestycyjnego 8i,
- osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą i niezatrudniające pracowników (dotyczy wsparcia wskazanego w specustawie, służącego przeciwdziałaniu skutkom COVID-19),
- pracownicy mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw oraz organizacji pozarządowych i podmiotów, o którym mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (dotyczy wsparcia wskazanego w specustawie, służącego przeciwdziałaniu skutkom COVID-19).

Wsparcie w/w grup docelowych w ramach RPOWŚ 2014–2020 dotyczyć może jedynie osób powyżej 29 roku życia.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014-2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 8i przewidziano zastosowanie mechanizmu finansowania krzyżowego z zastrzeżeniem pułapu maksymalnej wartości 10% określonej na poziomie osi priorytetowej. Oznacza to, że w ramach działań, dla których dopuszczono zastosowanie tego mechanizmu możliwe jest

współfinansowanie z EFS wydatków, które spełniają kryteria kwalifikowalności EFRR. W ramach *RPOWS 2014 – 2020*, finansowanie krzyżowe dotyczy jedynie takich wydatków, których poniesienie jest ściśle związane z realizacją projektu i wynika z potrzeb jego realizacji. Nie oznacza to automatycznego zastosowania tego instrumentu dla wszystkich operacji realizowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego. IZ na etapie wdrażania Programu, podjęła decyzję o zasadności zastosowania crossfinansingu w odniesieniu do poszczególnych typów operacji na zasadach przewidzianych w Rozporządzeniu ogólnym. Szczegółowe zasady stosowania crossfinansingu zostały określone w odpowiednim dokumencie uszczegóławiającym zasady realizacji *RPOWS 2014 – 2020* i są zgodne z krajowymi wytycznymi określającymi zasady kwalifikowalności wydatków. Na etapie składania wniosku o dofinansowanie projektu beneficjenci są zobowiązani do uzasadnienia potrzeby wykorzystania crossfinansingu w ramach projektu.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

Z alokacji priorytetu inwestycyjnego 8i w Osi priorytetowej 10. Otwarty rynek pracy wydzielono środki dla następujących Obszarów Strategicznej Interwencji:

- obszar funkcjonalny Kielc - realizacja w ramach ZIT.

W ramach tych środków wsparcie realizowane jest poprzez dedykowane nabory.

Kryteria i zasady wyboru projektów są wspólne dla wszystkich przedsięwzięć w ramach PI, w tym także w odniesieniu do projektów realizowanych na Obszarach Strategicznej Interwencji.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 8i założono zastosowanie dwóch trybów wyboru projektów: konkursowego i pozakonkursowego, z uwzględnieniem zapisów Umowy Partnerstwa i wytycznych ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014 – 2020.

Kryteria i zasady wyboru projektów są wspólne dla wszystkich przedsięwzięć w ramach PI, w tym także w odniesieniu do projektów realizowanych na Obszarach Strategicznej Interwencji.

Zastosowanie określonego trybu wyboru projektów służy zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom. Zarówno dla trybu konkursowego jak i pozakonkursowego obowiązują kryteria wyboru zatwierdzone przez Komitet Monitorujący, co jest gwarancją realizacji projektów w największym stopniu przyczyniających się do realizacji celów i rezultatów PI.

Proces wyboru projektów uwzględnia wymogi wynikające z Rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie uwzględniania zasad horyzontalnych m.in. promowania równouprawnienia płci oraz niedyskryminacji poprzez stosowanie przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów.

W ramach priorytetu przewidziano zastosowanie trybu pozakonkursowego dla projektów, których beneficjentem jest podmiot prawnie wskazany jako odpowiedzialny za realizację i/lub koordynację polityki w obszarze rynku pracy. W zakresie działań aktywizacyjnych dla osób pozostających bez zatrudnienia przewidziano realizację projektów pozakonkursowych PUP/MUP finansowanych ze środków Funduszu Pracy. Realizacja działań ze środków FP odbywa się zgodnie z wytycznymi w zakresie realizacji projektów finansowanych ze środków Funduszu Pracy w ramach programów operacyjnych współfinansowanych z EFS w perspektywie finansowej 2014 – 2020.

W PI 8i nie wyklucza się wsparcia w formie IF, przy czym zastosowanie IF musi zostać poprzedzone przeprowadzeniem analizy ex-ante.

W celu osiągnięcia rezultatów określonych dla PI 8i preferowane są projekty zakładające osiągnięcie wyższej efektywności, niż określone progi minimalne, koncentrujące się na osobach znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, zapewniające kompleksowe i indywidualne podejście do zdiagnozowanych potrzeb uczestników projektów.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W PI 8i nie wyklucza się wsparcia w formie IF, przy czym zastosowanie IF musi zostać poprzedzone przeprowadzeniem analizy ex-ante.

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 8i nie są wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O		
1.	Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie (CI)	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	12 861	18 660	31 521	SL 2014	Raz na rok
2.	Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie (CI)	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	4 049	7 488	11 537	SL 2014	Raz na rok
3.	Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie (CI)	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	308	603	911	SL 2014	Raz na rok
4.	Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie (CI)	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	465	733	1 198	SL 2014	Raz na rok
5.	Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	1 676	1 823	3 499	SL 2014	Raz na rok
6.	Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	3 858	5 598	9 456	SL 2014	Raz na rok
7.	Liczba osób, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	1 386	682	2 068	SL 2014	Raz na rok
8.	Liczba osób objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID-19 [CV31]	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	-	-	6 424	SL 2014	Raz na rok

9	Wartość wydatków kwalifikowalnych przeznaczonych na działania związane z pandemią COVID-19 [CV30]	EUR	EFS	Słabiej rozwinięty	n/d	n/d	11 574 226	SL 2014	Raz na rok
---	---	-----	-----	--------------------	-----	-----	------------	---------	------------

Priorytet inwestycyjny 8iii *praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw.*

Poza utrzymującym się w regionie wysokim poziomem bezrobocia (w tym bezr. ukrytego na wsiach), oraz niską aktywnością zawodową społeczeństwa istotnym problemem jest niedostatecznie rozwinięta przedsiębiorczość oraz mała liczba powstających podmiotów gospodarczych.

W związku z tym w PI przewidziano realizację działań służących wzrostowi poziomu przedsiębiorczości społeczności regionalnej, z uwzględnieniem osób odchodzących z rolnictwa. Udzielane jest wsparcie finansowe (dotacje i instrumenty finansowe) na tworzenie nowych podmiotów gospodarczych (w połączeniu ze wsparciem szkoleniowym), a także wspomagającym we wstępnej fazie prowadzenia działalności. Realizowane działania zapewniają kompleksowe i indywidualne podejście do zdiagnozowanych potrzeb uczestników projektów. Interwencja uwzględnia również możliwość tworzenia miejsc pracy w „białym sektorze” oraz „srebrnej i zielonej gospodarce” (realizacja tych działań i ich zakres będzie uzależniony od przeprowadzonej analizy zapotrzebowania, wyniki analizy są brane pod uwagę podczas formułowania kryteriów wyboru projektów).

Interwencja kierowana jest głównie do osób nieposiadających zatrudnienia, znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, których konieczność wsparcia wynika z *Diagnozy wyzwań, potrzeb i potencjałów obszarów/sektorów objętych programem* - Załącznik nr 1 do RPOWŚ. Zgodnie z UP do grupy tej zalicza się kobiety, osoby młode, starsze po 50 r. życia, z niepełnosprawnościami, długotrwale bezrobotne, niskowyzkwalifikowane. Przy czym wsparcie dla osób młodych do 29 r. życia realizowane jest jedynie w PO WER. W ramach PI realizowane jest również wsparcie dla osób odchodzących z rolnictwa (warunkiem kwalifikowalności wydatków jest, aby w efekcie realizowanych działań nastąpiło przejście osoby otrzymującej wsparcie z systemu ubezpieczeń społecznych rolników (KRUS) do ogólnego systemu zabezpieczeń (ZUS)).

Minimum 60% uczestników PI stanowią osoby nie posiadające zatrudnienia, znajdujące się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, a udział osób bezrobotnych nie należących do ww. grupy nie przekroczy 20% ogólnej liczby bezrobotnych uczestników PI.

Rezultatem interwencji jest wzrost liczby nowo powstałych przedsiębiorstw i nowych miejsc pracy, wydłużenie wieku aktywności zawodowej osób po 50 r. życia, a także przedsiębiorczości kobiet, co przekłada się na zmniejszenie poziomu bezrobocia. Realizowane działania uwzględniają efektywność zatrudnieniową, której jednolita metodologia pomiaru i sposób wskazywania wartości minimalnych, jest określona w odpowiednich wytycznych ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego. Priorytetowo traktowane są projekty zakładające wyższą efektywność zatrudnieniową niż wymagany minimalny próg.

Interwencja PI stanowi wkład w realizację celu *Europy 2020* w zakresie podnoszenia wskaźnika zatrudnienia osób w wieku 20 - 64 lata. Jak również w realizację celu szczegółowego SRKL - wzrost zatrudnienia.

Cel szczegółowy 1. Zwiększenie liczby mikroprzedsiębiorstw tworzonych przez osoby bezrobotne i bierne zawodowo.

Cel szczegółowy 2: Zwiększenie liczby mikroprzedsiębiorstw tworzonych przez osoby odchodzące z rolnictwa.

Cel szczegółowy 3. Wzrost liczby nowopowstałych miejsc pracy w mikroprzedsiębiorstwach dzięki interwencji priorytetu.

Tabela 4: Wspólne wskaźniki rezultatu, dla których ustalono wartość docelową oraz specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu

Lp.	Wskaźnik	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celów	Wartość bazowa			Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O			M	K	O		
Cel szczegółowy 1.														
1.	Liczba utworzonych mikroprzedsiębiorstw działających 30 miesięcy po uzyskaniu wsparcia finansowego	Stabilniej rozwinięty	szt.	N/D	N/D	N/D	48	%	2012	N/D	N/D	48	Ewaluacja/Rejestr danych ZUS	Dwukrotnie
Cel szczegółowy 2.														
2.	Liczba utworzonych mikroprzedsiębiorstw przez osoby odchodzące z rolnictwa, działających 30 miesięcy po uzyskaniu wsparcia finansowego*	Stabilniej rozwinięty	szt.	N/D	N/D	N/D	48	%	2012	N/D	N/D	48	Ewaluacja	Dwukrotnie
Cel szczegółowy 3.														
3.	Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej	Stabilniej rozwinięty	szt.	N/D	N/D	N/D	1 697	szt.	2013	N/D	N/D	4 135	SL 2014	Raz na rok

*wskaźnik specyficzny

Typy przedsięwzięć:

1. Wsparcie szkoleniowe (indywidualne lub grupowe) dla osób planujących rozpoczęcie działalności gospodarczej, przez wyspecjalizowane instytucje oraz zgodnie z wypracowanymi i obowiązującymi standardami świadczenia usług (wsparcie szkoleniowe stanowić będzie uzupełnienie jedynie dla typu operacji 2 - wsparcie w formie bezzwrotnej i nie będzie mogło być realizowane samodzielnie).
2. Wsparcie na rozpoczęcie działalności gospodarczej w formie:
  - bezzwrotnej (tj. dotacje) wraz ze wsparciem pomostowym,
  - instrumentów finansowych (w formie mikropożyczek).

Decyzja o wykorzystaniu instrumentów finansowych w priorytecie inwestycyjnym 8iii została dokonana na podstawie wyników badania *Ocena ex-ante instrumentów finansowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 – 2020*.

Beneficjenci:

Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych), w tym m.in.:

- LGD,
- podmioty świadczące usługi dla przedsiębiorców, w tym Instytucje Otoczenia Biznesu,
- podmioty wdrażające instrumenty finansowe.

Wybór podmiotów wdrażających instrumenty finansowe zostanie dokonany w oparciu o przepisy krajowe oraz wspólnotowe.

Grupy docelowe:

Osoby fizyczne w wieku powyżej 29 roku życia zamierzające rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej, z wyłączeniem osób, które:

- posiadały wpis do CEIDG, były zarejestrowane jako przedsiębiorcy w KRS lub prowadziły działalność gospodarczą na podstawie odrębnych przepisów w okresie 12 miesięcy poprzedzających dzień przystąpienia do projektu,
- zawiesiły lub miały zawieszoną działalność gospodarczą na podstawie przepisów o CEIDG lub KRS w okresie 12 miesięcy poprzedzających dzień przystąpienia do projektu,
- zamierzają założyć rolniczą działalność gospodarczą i równocześnie podlegać ubezpieczeniu społecznemu rolników zgodnie z ustawą z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników,
- zamierzają założyć działalność komorniczą zgodnie z ustawą z dnia 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych,

w tym w szczególności:

- a) w zakresie dotacji:
  - osoby bezrobotne, poszukujące pracy (pozostające bez zatrudnienia) i bierne zawodowo, w szczególności znajdujące się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy,
  - osoby odchodzące z rolnictwa oraz członkowie ich rodzin,
  - imigranci (w tym osoby polskiego pochodzenia) i reemigranci,
  - bezrobotni mężczyźni w wieku 30-49 lat, którzy nie należą do powyższych kategorii grup docelowych, a ich udział nie może przekroczyć 20% bezrobotnych objętych wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego 8 iii,

b) w zakresie instrumentów finansowych:

- osoby bezrobotne, poszukujące pracy (pozostające bez zatrudnienia) i bierne zawodowo, również te które nie znajdują się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy,
- imigranci (w tym osoby polskiego pochodzenia) i reemigranci,
- osoby pracujące tj. ubodzy pracujący, osoby zatrudnione na umowach krótkoterminowych oraz pracujący w ramach umów cywilno-prawnych.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014 – 2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 8iii przewidziano zastosowanie mechanizmu finansowania krzyżowego z zastrzeżeniem pułapu maksymalnej wartości 10% określonej na poziomie osi priorytetowej. Oznacza to, że w ramach działań, dla których dopuszczono zastosowanie tego mechanizmu możliwe jest współfinansowanie z EFS wydatków, które spełniają kryteria kwalifikowalności EFRR. W ramach *RPOWŚ 2014 – 2020*, finansowanie krzyżowe dotyczy jedynie takich wydatków, których poniesienie jest ściśle związane z realizacją projektu i wynika z potrzeb jego realizacji. Nie oznacza to automatycznego zastosowania tego instrumentu dla wszystkich operacji realizowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego. IZ na etapie wdrażania programu, podjęła decyzję o zasadności zastosowania crossfinancingu w odniesieniu do poszczególnych typów operacji na zasadach przewidzianych w Rozporządzeniu ogólnym. Szczegółowe zasady stosowania crossfinancingu zostały określone w odpowiednim dokumencie uszczegóławiającym zasady realizacji *RPOWŚ 2014 – 2020* i są zgodne z krajowymi wytycznymi określającymi zasady kwalifikowalności wydatków.

Na etapie składania wniosku o dofinansowanie projektu beneficjenci są zobowiązani do uzasadnienia potrzeby wykorzystania crossfinancingu w ramach projektu.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

Z alokacji priorytetu inwestycyjnego 8iii w Osi priorytetowej 10. Otwarty rynek pracy wydzielono środki dla następujących Obszarów Strategicznej Interwencji:

- obszary wiejskie o najgorszym dostępie do usług publicznych,
- obszar funkcjonalny Kielc - realizacja w ramach ZIT.

W ramach tych środków wsparcie realizowane jest poprzez dedykowane nabory.

Kryteria i zasady wyboru projektów są wspólne dla wszystkich przedsięwzięć w ramach PI, w tym także w odniesieniu do projektów realizowanych na Obszarach Strategicznej Interwencji.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 8iii zastosowano konkursowy i pozakonkursowy tryb wyboru projektów z uwzględnieniem zapisów Umowy Partnerstwa i wytycznych ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014 – 2020.

Tryb pozakonkursowy ma zastosowanie w zakresie wdrażania instrumentów finansowych.

Przy wyborze projektów obowiązują kryteria wyboru zatwierdzone przez Komitet Monitorujący, co jest gwarancją realizacji projektów w największym stopniu

przyczyniających się do realizacji celów i rezultatów PI.

Kryteria i zasady wyboru projektów są wspólne dla wszystkich przedsięwzięć w ramach PI, w tym także w odniesieniu do projektów realizowanych na Obszarach Strategicznej Interwencji.

Proces wyboru projektów uwzględnia wymogi wynikające z Rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie uwzględniania zasad horyzontalnych m.in. promowania równouprawnienia płci oraz niedyskryminacji poprzez stosowanie przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów.

Z uwagi na szeroką grupę potencjalnych beneficjentów uprawnionych do ubiegania się o dofinansowanie, zastosowanie trybu konkursowego pozwoli na wybór projektów o najwyższej jakości i w największym stopniu odpowiadających na indywidualne problemy uczestników. Preferowane są projekty zakładające wyższą efektywność zatrudnieniową niż wymagany minimalny próg oraz zapewniające kompleksowe i indywidualne podejście do zdiagnozowanych potrzeb uczestników projektów.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 8iii przewidziano wykorzystanie instrumentów finansowych w formie pożyczek, przeznaczonych na rozpoczęcie działalności gospodarczej dla osób pracujących oraz nieposiadających zatrudnienia, w tym tych które nie znajdują się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy.

Decyzja o dokonaniu wkładu z programu operacyjnego do instrumentu finansowego została poprzedzona wynikami Oceny ex-ante instrumentów finansowych RPOWŚ na lata 2014 – 2020 przeprowadzonej zgodnie z art. 37 Rozporządzenia ogólnego.

Ocena wykazała istnienie luki finansowej dla grupy docelowej instrumentów finansowych PI 8iii w latach 2014 – 2020 w województwie świętokrzyskim na poziomie 31,8 mln zł (rocznie 4,54 mln zł). Wybór podmiotów realizujących instrumenty finansowe jest dokonany zgodnie z zapisami art. 37 pkt 1 Rozporządzenia ogólnego.

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 8iii nie są wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O		
1.	Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie	osoby	EFS	Słabiej rozwinięty	-	-	3 310	SL 2014	Raz na rok
2.	Liczba osób pozostających bez pracy odchodzących z rolnictwa, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie *	osoby	EFS	Słabiej rozwinięty	-	-	587	SL 2014	Raz na rok
3.	Liczba osób pozostających bez pracy, które skorzystały z instrumentów zwrotnych na podjęcie działalności gospodarczej w programie	osoby	EFS	Słabiej rozwinięty	-	-	449	SL 2014	Raz na rok

* wskaźnik specyficzny

Priorytet inwestycyjny 8v *przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian.*

Zmiany zachodzące w otoczeniu społeczno-gospodarczym wymuszają na przedsiębiorstwach prowadzenie ciągłych działań dostosowawczych do aktualnych wymogów panujących na rynku. Procesy restrukturyzacyjne, modernizacyjne oraz zmiany profilu działalności wymagają podejmowania działań dostosowawczych również wśród kadry zarządzającej i pracowników. Tylko przedsiębiorstwa „uczące się” i zdolne do sprawnego dostosowania do potrzeb gospodarki są w stanie rozwijać się i tworzyć wysokiej jakości miejsca pracy. Wsparcie PI skierowane jest wyłącznie do przedsiębiorstw sektora MŚP, ponieważ to one napotykać na największe bariery w dostępie do usług rozwojowych. Rezultatem działań jest wzrost adaptacyjności i poprawa funkcjonowania MŚP.

Wsparcie procesów adaptacyjnych przedsiębiorstw, ukierunkowane jest na dostosowanie do zmian gospodarczych i zapotrzebowania rynku, a także na działania z zakresu podnoszenia kompetencji i kwalifikacji pracowników, stanowiące element strategii rozwoju przedsiębiorstwa. Działania te realizowane są w oparciu o system popytowy w ramach regionalnego Podmiotowego Systemu Finansowania usług rozwojowych (PSF). Założeniem PSF jest umożliwienie przedsiębiorcom świadomego i swobodnego dokonywania wyboru usług rozwojowych, które służą rozwojowi przedsiębiorstwa i odpowiadają na jego potrzeby. W PSF realizowane są zarówno pojedyncze jak i kompleksowe usługi, połączone z diagnozą potrzeb rozwojowych przedsiębiorstw. PSF jest zintegrowany z Bazą Usług Rozwojowych (BUR) prowadzonym przez PARP. Wybór usług rozwojowych zostanie ograniczony jedynie od usług wpisanych do BUR. W PSF zostanie wybrany podmiot pełniący rolę operatora w systemie, którego zadaniem jest w szczególności zapewnienie dostępności do usług na terenie całego regionu, rekrutacja przedsiębiorstw, pomoc w wyborze odpowiedniej usługi, zawieranie i rozliczanie umów z przedsiębiorstwami. PSF wymaga zaangażowania przedsiębiorców w realizowane usługi rozwojowe i podnoszenie kwalifikacji pracowników, poprzez konieczność poniesienia części kosztów realizowanych usług. Wsparcie w PSF zostało skoncentrowane na obszarach i branżach najbardziej istotnych z punktu widzenia rozwoju regionu, o najwyższym potencjale do tworzenia nowych miejsc pracy (z uwzględnieniem jednolitej metodologii wskazywania tych branż, określonej przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego). Są one wskazywane w oparciu o regionalne badania i analizy z uwzględnieniem inteligentnych specjalizacji regionu. Wsparcie skoncentrowane jest na usługach najbardziej skutecznych z punktu widzenia potrzeb MŚP (w szczególności szkoleniowych i doradczych). Zgodnie z UP, w ramach PSF nie ma możliwości finansowania seminariów i konferencji.

Za pomocą dodatkowych kryteriów promowana jest aktualizacja i podnoszenie kompetencji i kwalifikacji zawodowych wśród pracowników wymagających szczególnego wsparcia, w tym osób powyżej 50 r. życia i z niskimi kwalifikacjami.

Interwencja uwzględnia również możliwość rozwijania miejsc pracy w „białym sektorze” oraz „srebrnej i „zielonej gospodarce” (realizacja tych działań i ich zakres będzie uzależniony od przeprowadzonej analizy zapotrzebowania, wyniki analizy będą brane pod uwagę podczas formułowania kryteriów wyboru projektów).

Interwencja PI stanowi wkład w realizację celu *Europy 2020* - podnoszenie wskaźnika zatrudnienia osób w wieku 20 - 64 lata. Jak również w realizację celu szczegółowego SRKL - wzrost zatrudnienia.

Cel szczegółowy: Wzrost adaptacyjności MŚP w regionie, będący wynikiem zrealizowanych usług rozwojowych

Tabela 4: Wspólne wskaźniki rezultatu, dla których ustalono wartość docelową oraz specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu

Lp.	Wskaźnik	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celów	Wartość bazowa			Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O			M	K	O		
1.	Liczba mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw, które zrealizowały swój cel rozwojowy dzięki udziałowi w programie	Stabiej rozwinięty	szt.	N/D	N/D	N/D	30	%	2013	N/D	N/D	40	SL 2014	Raz na rok
2.	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu	Stabiej rozwinięty	osoba	N/D	-	-	80	%	2013	-	-	80	SL 2014	Raz na rok
3.	Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy 6 miesięcy po opuszczeniu programu (CI)	Stabiej rozwinięty	osoba	Liczba osób pracujących objętych wsparciem w programie (łącznie z pracującymi na własny rachunek) (CI)	-	-	30	%	2013	-	-	50	ewaluacja	Dwukrotnie

Typy przedsięwzięć:

1. Wspieranie procesów adaptacyjnych w przedsiębiorstwach, w ramach PSF. W ramach tego typu przedsięwzięć przedsiębiorstwa sektora MŚP oraz ich pracownicy mogą realizować usługi dostępne w Bazie Usług Rozwojowych (BUR), w tym:
  - usługi rozwojowe dla przedsiębiorstw obejmujące np. doradztwo biznesowe, mentoring, asystę w prowadzeniu działalności gospodarczej,
  - usługi rozwojowe dla pracowników wspierające rozwój i dostosowywanie kwalifikacji i kompetencji, zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami przedsiębiorstwa (np. ogólne i specjalistyczne szkolenia).

Beneficjenci:

- Operator PSF.

Operatorem PSF są wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych). Wybór operatora nastąpi w trybie konkursowym.

Grupy docelowe:

– Przedsiębiorstwa sektora MŚP oraz ich pracownicy.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014 – 2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 8v przewidziano zastosowanie mechanizmu finansowania krzyżowego z zastrzeżeniem pułapu maksymalnej wartości 10% określonej na osi priorytetowej. Oznacza to, że w ramach działań, dla których dopuszczone zostało zastosowanie tego mechanizmu możliwe jest współfinansowanie z EFS wydatków, które spełniają kryteria kwalifikowalności EFRR. W ramach *RPOWŚ 2014 – 2020*, finansowanie krzyżowe dotyczy jedynie takich wydatków, których poniesienie jest ściśle związane z realizacją projektu i wynika z potrzeb jego realizacji. Nie oznacza to automatycznego zastosowania tego instrumentu dla wszystkich operacji realizowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego. IZ na etapie wdrażania programu, podjęła decyzję o zasadności zastosowania crossfinancingu w odniesieniu do poszczególnych typów operacji na zasadach przewidzianych w Rozporządzeniu ogólnym. Szczegółowe zasady stosowania crossfinancingu zostały określone w odpowiednim dokumencie uszczegóławiającym zasady realizacji *RPOWŚ 2014 – 2020* i są zgodne z krajowymi wytycznymi określającymi zasady kwalifikowalności wydatków. Na etapie składania wniosku o dofinansowanie projektu beneficjenci są zobowiązani do uzasadnienia potrzeby wykorzystania crossfinancingu w ramach projektu.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

Z alokacji priorytetu inwestycyjnego 8v w Osi priorytetowej 10. Otwarty rynek pracy wydzielono środki dla następujących Obszarów Strategicznej Interwencji:

– obszary funkcjonalne miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze.

W ramach tych środków wsparcie realizowane jest poprzez dedykowane nabory.

Kryteria i zasady wyboru projektów są wspólne dla wszystkich przedsięwzięć w ramach PI, w tym także w odniesieniu do projektów realizowanych na Obszarach Strategicznej Interwencji.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 8v założono zastosowanie konkursowego trybu wyboru projektów, z uwzględnieniem zapisów Umowy Partnerstwa i wytycznych ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014 – 2020.

Przy wyborze projektów obowiązują kryteria wyboru zatwierdzone przez Komitet Monitorujący, co jest gwarancją realizacji projektów w największym stopniu przyczyniających się do realizacji celów i rezultatów PI.

Kryteria i zasady wyboru projektów są wspólne dla wszystkich przedsięwzięć w ramach PI, w tym także w odniesieniu do projektów realizowanych na Obszarach Strategicznej Interwencji.

Proces wyboru projektów uwzględnia wymogi wynikające z Rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie uwzględniania zasad horyzontalnych m.in. promowania równouprawnienia płci oraz niedyskryminacji poprzez stosowanie przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów.

W celu osiągnięcia rezultatów określonych dla PI 8v promowane jest wsparcie pracowników w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy, w tym szczególnie osób powyżej 50 r. życia i z niskimi kwalifikacjami.

Wsparcie zostało skoncentrowane na obszarach i branżach najbardziej istotnych z punktu widzenia rozwoju regionu, o najwyższym potencjale do tworzenia nowych miejsc pracy, z uwzględnieniem inteligentnych specjalizacji regionu.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 8v nie przewidziano wykorzystania instrumentów finansowych.

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 8v nie są wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O		
1.	Liczba mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw objętych usługami rozwojowymi w programie	szt.	EFS	Stabiej rozwinięty	N/D	N/D	2 242	SL 2014	Raz na rok
2.	Liczba osób pracujących objętych wsparciem w programie (łącznie z pracującymi na własny rachunek) (CI)	osoba	EFS	Stabiej rozwinięty	-	-	11 261	SL 2014	Raz na rok
3.	Liczba osób pracujących (łącznie z pracującymi na własny rachunek) w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie	osoba	EFS	Stabiej rozwinięty	-	-	1 415	SL 2014	Raz na rok
4.	Liczba osób pracujących o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie	osoba	EFS	Stabiej rozwinięty	-	-	2 002	SL 2014	Raz na rok

Opis przedsięwzięć EFS z zakresu innowacji społecznych, współpracy trans-granicznej oraz wkładu EFS do realizacji celów tematycznych 1-7

W ramach Osi nie zaplanowano realizacji przedsięwzięć z zakresu innowacji społecznych, które wdrażane będą w ramach IV Osi priorytetowej *Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa* PO WER.

Zaplanowana w ramach Osi priorytetowej interwencja przyczyni się do realizacji celów tematycznych 1-7, finansowanych z EFRR, w zakresie:

Cel tematyczny 1. Wspieranie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji – w ramach Osi przewidziano m.in. działania na rzecz wspierania mobilności pracowników (PI 8i), co przyczyni się do rozwoju współpracy sfery nauki i biznesu wspieranych w ramach Osi priorytetowej 1. (PI 1a oraz PI 1b).

Cel tematyczny 2. Zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjnych i komunikacyjnych – zaplanowane w Osi działania na rzecz wzrostu aktywności zawodowej w ramach PI 8i i podnoszenie adaptacyjności przedsiębiorstw oraz kwalifikacji pracowników w ramach PI 8v wykorzystano technologie cyfrowe w gospodarce oraz elektroniczne rozwiązania innowacyjne, tworząc tym samym zapotrzebowanie na tego rodzaju usługi.

Cel tematyczny 3. Podnoszenie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw, sektora rolniczego oraz rybołówstwa i akwakultury – przewidziane do realizacji w Osi działania na rzecz budowy adaptacyjności przedsiębiorstw i ich kadr (PI 8v) oraz rozwoju przedsiębiorczości i samozatrudnienia poprzez wsparcie na rzecz rozpoczynania działalności gospodarczej (PI 8iii) mają bezpośredni wpływ na realizację Celu tematycznego 3. tj. podnoszenie konkurencyjności sektora gospodarki. Nowe podmioty wykorzystują możliwości wsparcia w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej oraz wzmacniania ich potencjału m.in. poprzez dostęp do instrumentów finansowych, wykorzystywania TIK, inkubatorów technologicznych czy usług oferowane przez IOB (w ramach Osi priorytetowej 1 i 2).

Cel tematyczny 4. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach – działania realizowane w ramach PI 8v mają bezpośredni wpływ na wzrost zdolności adaptacyjnych przedsiębiorstw i ich pracowników do zmian zachodzących w gospodarce, w tym z wdrażaniem OZE i EWE w gospodarce.

Ramy wykonania osi priorytetowej

Tabela 6: Ramy wykonania osi priorytetowej

Oś priorytetowa	Typ wskaźnika	Lp.	Wskaźnik lub KEW	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)			Cel końcowy (2023)			Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019 r.
							M	K	O	M	K	O			
Oś 10. Otwarty rynek pracy	Wskaźnik produktu	1.	Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem	osoba	EFIS	Stabiliej rozwinęty	4 862	7 054	11 916	12 861	18 660	31 521	SL 2014	Wskaźnik dotyczy priorytetu 8i Definicja wskaźnika zgodne z WLWK Wskaźnik obrazuje ponad 50% alokacji przeznaczonej na oś priorytetową	8 653 425,00 EUR

	Wskaźnik finansowy	2.	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	EUR	EFŚ	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	30 656 772,00	N/D	N/D	155 702 974,00	SL 2014	N/D	
--	--------------------	----	---	-----	-----	--------------------	-----	-----	---------------	-----	-----	----------------	---------	-----	--

Kategorie interwencji osi priorytetowej:

Tabela 7-11: Zastosowane w osi priorytetowej kategorie interwencji

Fundusz i Kategoria regionu: Europejski Fundusz Społeczny, region słabiej rozwinięty														
Tabela 7: Wymiar 1			Tabela 8: Wymiar 2			Tabela 9: Wymiar 3			Tabela 10: Wymiar 6			Tabela 11: Wymiar 7		
Zakres interwencji			Forma finansowania			Typ terytorium			Terytorialne mechanizmy wdrażania			EFS secondary theme (Wyłącznie EFS)		
Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€
10. Otwarty rynek pracy	102	80 047 488,00	10. Otwarty rynek pracy	01	124 441 640,00	10. Otwarty rynek pracy	07	132 347 527,00	10. Otwarty rynek pracy	01	4 840 248,00	10. Otwarty rynek pracy	08	132 347 527,00
	104	38 504 550,00		04	7 905 887,00					05	2 751 000,00			
	106	13 795 489,00	07			115 093 673,00								

Klasyfikacja kategorii interwencji, o której mowa w art. 96 ust. 2 akapit drugi Rozporządzenia ogólnego, określona jest w tabelach 1-8 załącznika I do Rozporządzenia KE 215/2014.

Planowane wykorzystanie pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych

W ramach Osi priorytetowej 10. nie przewidziano wykorzystania pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych instytucji/podmiotów zaangażowanych we wdrażanie Programu za wyjątkiem ZIT dla których wsparcie, zgodnie z UP, przewidziane zostało w ramach PO PT.

2.11 Oś priorytetowa 11. Pomoc Techniczna

Cele osi priorytetowej:

Celem głównym priorytetu jest skuteczna i efektywna realizacja *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020*. Instytucja Zarządzająca RPOWŚ 2014-2020 ponosi pełną odpowiedzialność za skuteczne zarządzanie, wdrażanie, monitorowanie i kontrolowanie Programu. Mijający okres programowania 2007-2013 wykazał, iż najważniejszym czynnikiem warunkującym sprawne zarządzanie i wdrażanie Programu jest właściwy potencjał administracyjny instytucji uczestniczących w procesie realizacji RPOWŚ 2014-2020. Właściwe przygotowanie systemu zarządzania, wdrażania, monitorowania, informowania i promocji, a także kontroli jest możliwy przy odpowiednio wykwalifikowanej kadrze.

Wsparcie w ramach osi 11 posłuży zatem m.in. wzmocnieniu potencjału instytucji realizujących Program oraz zwiększenie świadomości i kompetencji beneficjentów RPOWŚ 2014-2020. Oś Pomocy Technicznej przyczyni się do wprowadzenia skutecznych środków zwalczania ewentualnych nadużyć finansowych i przeciwdziałania korupcji.

Jak wynika ze Sprawozdań z realizacji RPOWŚ 2007-2013 oraz komponentu regionalnego POKL 2007-2013 w województwie świętokrzyskim, w analizowanym okresie nie zidentyfikowano istotnych problemów dotyczących realizacji osi Pomoc Techniczna i nie podejmowano żadnych środków zaradczych. Dlatego też, IZ zadbała o to, by działania realizowane przy wsparciu środków PT w okresie programowania 2014-2020 były kontynuacją założeń perspektywy 2007-2013.

W ramach Osii priorytetowej 11 Pomoc Techniczna planuje się realizację działań związanych z przygotowaniem, zarządzaniem, wdrażaniem, monitorowaniem, ewaluacją, kontrolą oraz działalnością informacyjno-promocyjną upowszechniającą rezultaty wdrażania *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020*.

Wsparcie ze środków pomocy technicznej ukierunkowane jest na obszary realizacji *RPOWŚ 2014-2020* takie jak: zasoby ludzkie, system wdrażania, wzmocnienie kompetencji beneficjentów oraz informacja i promocja. W ramach osi wyszczególniono trzy cele szczegółowe, które obrazują rodzaj wsparcia przewidziany do realizacji.

Oczekiwane rezultaty interwencji:

W ramach priorytetu planuje się zwiększenie świadomości mieszkańców województwa świętokrzyskiego o procedurach i korzyściach płynących z wydatkowania funduszy europejskich w ramach RPOWŚ 2014-2020, poprzez zapewnienie właściwej informacji i promocji Programu. Nacisk położony został także, na wzmocnienie potencjału kadry pracowniczej wdrażającej Program, w celu zapewnienia prawidłowej realizacji zadań związanych z wdrażaniem funduszy unijnych w regionie. W tym celu został opracowany przez IZ plan rozwoju kadr, który zawiera szkolenia przewidziane dla pracowników instytucji zaangażowanych we wdrażanie programu.

Cel szczegółowy 1: Skuteczny i efektywny system wdrażania *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020* poprzez efektywny system monitorowania i oceny oraz doskonalenie systemu informacyjnego.

W ramach celu szczegółowego 1 wsparcie poświęcone zostanie w szczególności na system monitorowania oraz sprawny system informacyjny w celu efektywnego wdrażania *RPOWŚ*, kwota przeznaczona na wsparcie w ramach celu szczegółowego 1 wynosi 2 023 809 euro.

Tabela 12: Wskaźniki rezultatu dla EFRR/FS/EFS

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Wartość bazowa			Rok bazowy	Wartość docelowa (na rok 2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
			M	K	O		M	K	O		
1	Odsetek wdrożonych rekomendacji operacyjnych	%	15			2013	N/D	N/D	50	System wdrażania rekomendacji	Raz na rok
2	Średnia ocena użyteczności systemu informatycznego	Skala 1-5	3,45			2013	N/D	N/D	3,85	Dane własne IZ	Raz na rok

Typy przedsięwzięć:

Przedsięwzięcia służące realizacji celu szczegółowego polegają m.in. na:

- finansowaniu kosztów związanych z procesem ewaluacji Programu,
- finansowanie działań związanych z procesem monitorowania i sprawozdawczości Programu w tym koszty badań, analiz, ekspertyz, sprawozdań oraz zakupu innych niezbędnych usług zewnętrznych,
- wsparcie procesu zarządzania finansowego, kontroli i certyfikacji w ramach Programu,
- stworzeniu, utrzymaniu i rozwoju systemu informatycznego służącemu wdrażaniu Programu oraz niezbędnych narzędzi informatycznych,
- finansowaniu wydatków związanych z programowaniem przyszłych interwencji strukturalnych

Ponadto w ramach Osi zostanie zapewniony monitoring, ewaluacja i aktualizacja regionalnej strategii inteligentnych specjalizacji⁹, wsparcie obejmie:

- proces przedsiębiorczego odkrywania, angażujący regionalne instytucje zarządzające i pośredniczące, oraz zainteresowane podmioty takie, jak uniwersytety, inne instytucje szkolnictwa wyższego, przedsiębiorców oraz partnerów społecznych oraz
- stopę zwrotu na inwestycje w zakresie strategii inteligentnych specjalizacji, obliczaną dla EFRR i EFS¹⁰.

W ramach priorytetu finansowane są także, działania związane z przeprowadzaniem badań ewaluacyjnych, jak również prace związane z prowadzeniem analiz, ekspertyz i ocen których celem jest usprawnienie systemu wdrażania i zarządzania funduszami unijnymi.

Ponadto, M.IN. zapewnia, iż systemy informacyjne oraz wszystkie inwestycje poczynione w sprzęt komputerowy, biurowy m.in. W okresie programowania 2007-2013 zostaną odpowiednio wykorzystane w perspektywie finansowej 2014-2020.

Cel szczegółowy 2: Wzmocnienie potencjału administracyjnego jednostek uczestniczących we wdrażaniu *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020*.

Wsparcie służy zapewnieniu sprawnego i efektywnego wdrażania Programu, m.in. poprzez wsparcie kadr zaangażowanych w zarządzanie i wdrażanie *RPOWŚ* oraz

⁹ W zakresie wsparcia EFRR i EFS dla Regionalnej strategii inteligentnych specjalizacji

¹⁰ Stopa zwrotu powinna być obliczana począwszy od 2016 r. z zastosowaniem jednolitej metodologii.

w zakresie obsługi administracyjno-technicznej procesu zarządzania i wdrażania RPOWŚ. Alokacja jaką przeznaczono na realizację celu szczegółowego 2 wynosi 44 900 000 euro.

Tabela 12: Wskaźniki rezultatu dla EFRR/FS/EFŚ

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Wartość bazowa			Rok bazowy	Wartość docelowa (na rok 2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
			M	K	O		M	K	O		
1	Poziom fluktuacji pracowników w instytucjach zaangażowanych w politykę spójności	%	2,7			2013	N/D	N/D	2,5	Dane własne IZ	Raz na rok
2	Srednioroczna liczba szkoleń na jednego pracownika instytucji systemu wdrażania FE	liczba	1,3			2013	N/D	N/D	2,3	SL 2014	Raz na rok
3	Średni czas zatwierdzenia projektu (od złożenia wniosku o dofinansowanie do podpisania umowy) ¹¹	liczba	433			2013	N/D	N/D	390	SL 2014	Raz na rok

Typy przedsięwzięć:

Przedsięwzięcia służące realizacji celu szczegółowego polegają, m.in. na:

- zapewnieniu odpowiedniego potencjału administracyjnego wdrażającego Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020,
- zagwarantowaniu należytych warunków pracy, tj. m.in. koszty wynajmu i dostosowania pomieszczeń biurowych, konferencyjnych, archiwalnych, magazynowych, koszty instalacji wewnętrznych np. systemów alarmowych, klimatyzacyjnych, wentylacyjnych, ochrony ppoż.,
- zapewnieniu niezbędnych urządzeń oraz elementów wyposażenia stanowiska pracy, tj. sprzętu biurowego, komputerowego itp., oraz koszty związane z ich instalacją i eksploatacją,
- stałym podnoszeniu kwalifikacji personelu zaangażowanego w zarządzanie i wdrażanie osi priorytetowych RPOWŚ 2014-2020, m. in studia podyplomowe, staże, szkolenia, seminaria, warsztaty, konferencje, kursy językowe oraz inne formy przygotowania zawodowego,
- wdrażaniu systemu motywacji pracowników poprzez stosowanie bodźców płacowych i pozapłacowych, a także wprowadzenie nowoczesnych metod zarządzania zasobami ludzkimi,
- działalności Regionalnego Obserwatorium Terytorialnego,
- wsparciu procesów zarządzania i administracji związanych, m.in. z pracą ekspertów zewnętrznych i inne dotyczące kluczowych zagadnień, związanych z wdrażaniem RPOWŚ,

¹¹ Należy zaznaczyć, iż konkursy realizowane w ramach RPOWŚ 2007-2013, rozstrzygane były w sposób właściwy i zgodny z obowiązującymi przepisami. Wysoka wartość bazowa wskaźnika związana jest przede wszystkim z dwuetapowością konkursów, gdzie rozstrzygnięcie konkursu kończyło się podpisaniem umowy wstępnej (pre-umowy) z beneficjentem. W pre-umowie określano terminy dostarczenia przez beneficjenta pozwoleń, decyzji, uzgodnień i dokumentacji niezbędnych do podpisania właściwej umowy o dofinansowanie. Terminy określone w pre-umowach były bardzo zróżnicowane i uzależnione przede wszystkim od typu projektu i stopnia zaawansowania jego przygotowania.

- zapewnieniu odpowiedniej bieżącej obsługi wdrażania, tj. m.in. organizacja prac Komitetu Monitorującego; Grup Roboczych, konsultacji społecznych oraz innych spotkań ciał doradczych,
- prowadzeniu działań antykorupcyjnych w celu zwalczania ewentualnych nadużyć finansowych w trakcie realizacji *RPOWŚ*,
- wsparciu procesu wyboru projektów w ramach Programu,
- pomocy w przygotowaniu do realizacji projektów o strategicznym znaczeniu dla osiągnięcia celów rozwojowych województwa.

Budowanie odpowiedniego potencjału administracyjnego odbywa się również poprzez usprawnienie funkcjonowania instytucji polegające na zapewnieniu odpowiedniej powierzchni biurowej i magazynowej, przygotowaniu stanowisk i narzędzi pracy. Jednocześnie zaznacza się, iż w ramach Osi nie ma możliwości finansowania budowli oraz remontów budynków administracji publicznej.

Cel szczegółowy 3: Skuteczne i efektywne działania informacyjne i promocyjne.

W ramach priorytetu realizowane są wszystkie działania informacyjne i promocyjne, które przyczyniają się do upowszechniania rezultatów realizacji *RPOWŚ 2014-2020*. Na realizację działań informacyjno-promocyjnych *RPOWŚ*, IZ RPO przewidziała kwotę 3 076 191 euro.

Tabela 12: Wskaźniki rezultatu dla EFRR/FS/EFŚ

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Wartość bazowa			Rok bazowy	Wartość docelowa (na rok 2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
			M	K	O		M	K	O		
1	Ocena przydatności form szkoleniowych dla beneficjentów	Skala 1-5	4,1			2013	N/D	N/D	4,2	Dane własne IZ	Raz na rok

Typy przedsięwzięć:

Przedsięwzięcia służące realizacji celu szczegółowego polegają m.in. na:

- organizacji specjalistycznych seminariów, szkoleń zgodnie z zapotrzebowaniem beneficjentów w zakresie wdrażania poszczególnych projektów w ramach *RPOWŚ 2014-2020* (np. rozliczanie projektów, zarządzanie projektami),
- działaniach wspierających realizację indywidualnych projektów w ramach *RPOWŚ 2014-2020* o kluczowym znaczeniu dla rozwoju województwa, w tym wsparcie eksperckie i doradztwo w zakresie dokumentacji projektowej,
- zapewnieniu funkcjonowania portalu internetowego poświęconego wdrażaniu projektów w ramach *RPOWŚ 2014-2020* (tj. informacja o naborach wniosków, ocenie projektów, procesie realizacji, dobrych praktykach),
- tworzeniu i administracji stron internetowych, celem pełnego uczestnictwa w jednolitym komputerowym systemie monitoringu,
- prowadzeniu działań z zakresu informacji i promocji dot. Programu w tym przygotowanie, publikacja i upowszechnianie materiałów informacyjno-promocyjnych, prasowych,
- przygotowaniu i upowszechnianiu materiałów informacyjno-promocyjnych w formie papierowej i elektronicznej,
- przygotowaniu i publikacji dokumentów związanych z wdrażaniem *RPOWŚ*.

Właściwy system informacji i promocji Programu odgrywa bardzo istotną rolę w podnoszeniu świadomości społecznej mieszkańców województwa świętokrzyskiego na temat obszarów wsparcia i efektów realizacji Programu. Dlatego też, środki pomocy technicznej przeznaczone są m.in. na wzmocnienie kompetencji potencjalnych beneficjentów Programu o charakterze edukacyjnym, tj. konferencje, szkolenia oraz publikacje na tematy związane z *RPOWŚ*. Niezbędne jest zapewnienie także, stosownego wsparcia organizacyjnego, takiego jak np. obsługa Komitetów Monitorujących oraz innych ciał pomocniczych, poprzez organizację różnych form szkoleniowych (szkolenia, warsztaty, seminaria, itp.), gdzie zapewniony został odpowiedni poziom przygotowania członków tych ciał do efektywnego i eksperckiego wypełniania zadań. Kampanie informacyjno-promocyjne o szerokim zasięgu są racjonalnie ograniczone, przy czym ich organizacja, będzie poparta analizą efektywności zastosowanej formy przekazu. Dodatkowo, wszystkie akcje informacyjno-promocyjne w szczególności mają zasięg regionalny, ze względu na konieczność koncentracji działań na obszarze województwa świętokrzyskiego. Nacisk został położony na działania informacyjne służące podnoszeniu świadomości na temat potencjalnego finansowania działań związanych np. z klimatem lub odnawialnymi źródłami energii w zakresie efektywności energetycznej, itp.). Ponadto, działania informacyjne i promocyjne są koordynowane na poziomie krajowym z działaniami finansowanymi ze środków *Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020* oraz *Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020*, a także będą zgodne z systemem informacji i promocji Funduszy Europejskich na lata 2014-2020.

Wsparcie w ramach Programu można przeznaczyć na programowanie funduszy europejskich na perspektywę finansową 2021-2027. Forma wsparcia w ramach priorytetu Pomoc Techniczna to pomoc bezzwrotna (dotacja). W ramach osi 11 podejmowane działania nie wykraczają swoim zasięgiem poza obszar oddziaływania *RPOWŚ 2014-2020*, z uwzględnieniem podziału kompetencji wynikającym z przyjętej linii demarkacyjnej pomiędzy programami. Przedsięwzięcia realizowane w ramach Osi priorytetowej 11 Pomoc Techniczna są komplementarne ze wsparciem *Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020* pod względem potencjału instytucji wdrażających politykę spójności oraz informacji i promocji funduszy europejskich.

Poniżej przedstawiono Tabelę ze wskaźnikami produktu, która zgodnie z Rozporządzeniem ogólnym nie nakłada obowiązku ustalania wartości docelowej dla wskaźników produktu w ramach osi priorytetowej pomoc techniczna.

Tabela13: Wskaźniki produktu dla EFRR/FS/EFIS

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka pomiaru	Wartość docelowa (na rok 2023) (opcjonalnie)			Źródło danych
			M	K	O	
1	Liczba etatomiesięcy finansowanych ze środków pomocy technicznej	szt.	N/D			SL 2014
2	Liczba uczestników form szkoleniowych dla instytucji	os.	N/D			SL 2014
3	Liczba zakupionych urządzeń oraz elementów wyposażenia stanowiska pracy	szt.	N/D			SL 2014

4	Liczba przeprowadzonych ewaluacji	szt.	N/D	SL 2014
5	Liczba utworzonych lub dostosowanych systemów informatycznych	szt.	N/D	SL 2014
6	Liczba użytkowników systemów informatycznych	os.	N/D	SL 2014
7	Liczba zorganizowanych spotkań, konferencji, seminariów	szt.	N/D	SL 2014
8	Liczba opracowanych ekspertyz	szt.	N/D	SL 2014
9	Liczba uczestników form szkoleniowych dla beneficjentów	os.	N/D	SL 2014
10	Liczba projektów objętych wsparciem	szt.	N/D	SL 2014
11	Liczba odwiedzin portalu informacyjnego/serwisu internetowego	szt.	N/D	SL 2014
12	Liczba działań informacyjno-promocyjnych o szerokim zasięgu	szt.	N/D	SL 2014

Beneficjenci:

- Instytucja Zarządzająca oraz instytucje uczestniczące w systemie realizacji *RPOWŚ 2014-2020*;
- Partnerzy społeczni i gospodarczy;
- Beneficjenci projektów o strategicznym znaczeniu dla rozwoju regionu.

Grupy docelowe:

Celem działań podejmowanych w obszarze pomocy technicznej jest objęcie beneficjentów tej osi wsparciem, pozwalającym na efektywne wypełnienie nałożonych na nich obowiązków. Przyczynia się to do stworzenia i wzmocnienia potencjału instytucji odpowiedzialnych za wdrażanie i realizację tego Programu w zakresie dotyczącym interwencji EFRR i EFS. Tym samym projekty w ramach Osi priorytetowej 11. obejmują swym oddziaływaniem beneficjentów oraz potencjalnych beneficjentów Programu, jak również ogół społeczeństwa w województwie świętokrzyskim.

Poziom dofinansowania:

W ramach Osi priorytetowej 11. założono, iż ze względu na charakter i cele projektów realizowanych w ramach pomocy technicznej, udzielone w ramach przedmiotowej osi wsparcie ma formę dotacji bezpośrednich, nie przewidziano natomiast komplementarnego wsparcia w ramach instrumentów finansowych. Współfinansowanie projektów ze środków EFS wyniesie do 85% wydatków kwalifikowanych, przy zachowaniu zasad pomocy technicznej. Koszty, ponoszone w ramach projektu, są rozliczane w zależności od potrzeb – na zasadzie refundacji poniesionych wydatków, bądź też w ramach pozyskanych zaliczek.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

Ze względu na ograniczony zbiór beneficjentów, będących podmiotami publicznymi, wskazane jest, by projekty w ramach tej osi priorytetowej wybierano w trybie pozakonkursowym. Za tym trybem wyboru przemawia dodatkowo fakt, iż projekty te

mają niezmiernie duże znaczenie dla efektywności wdrażania środków w ramach całego Programu.

Kategorie interwencji osi priorytetowej:

Tabela 14-16: Kategorie interwencji

Tabela 14: Wymiar 1 Zakres interwencji			Tabela 15: Wymiar 2 Forma finansowania			Tabela 16: Wymiar 3 Typ terytorium		
Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€
1.1. Pomoc techniczna	121	44 900 000,00	1.1. Pomoc techniczna	01	50 000 000,00	1.1. Pomoc techniczna	07	50 000 000,00
	122	2 023 809,00						
	123	3 076 191,00						

Klasyfikacja kategorii interwencji, o której mowa w art. 96 ust. 2 akapit drugi Rozporządzenia ogólnego, określona jest w tabelach 1-8 załącznika I do Rozporządzenia KE 215/2014.

SEKCJA 3 PLAN FINANSOWY

SEKCJA 3.1. ŚRODKI FINANSOWE Z POSZCZEGÓLNYCH FUNDUSZY ORAZ KWOTY NA REZERWĘ WYKONANIA

Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 jest programem operacyjnym finansowanym zarówno ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), jak i Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). Obszarem realizacji programu jest obszar województwa. Województwo jest zaliczone do regionów słabiej rozwiniętych.

Zgodnie z Umową Partnerstwa alokacja środków unijnych na Program wynosi 1 364 543 593,00EUR, w tym 987 745 674,00 EUR EFRR i 376 797 919,00 EUR EFS. Minimalne zaangażowanie środków krajowych - szacowane na podstawie art. 120 Rozporządzenia ogólnego zakładającego maksymalny poziom dofinansowania każdej osi priorytetowej EFRR i EFS w regionach słabiej rozwiniętych na poziomie 85% - wynosi w momencie programowania 240 801 811 EUR. W realizację programu zaangażowane będą środki krajowe publiczne i prywatne. Zakłada się, że ostateczne zaangażowanie środków krajowych, głównie prywatnych w momencie zamknięcia programu będzie mogło być wyższe w zależności od zakresu i stopnia udzielania pomocy publicznej w ramach programu¹².

Podstawa certyfikacji

Podstawę obliczania wkładu UE w ramach Programu stanowią całkowite wydatki kwalifikowalne.

Kategorie regionów

Program jest realizowany na obszarze jednego województwa zaliczanego do kategorii regionów słabiej rozwiniętych.

Rezerwa wykonania

W Programie została wyodrębniona rezerwa wykonania w wysokości 6% jego całkowitej alokacji. Udział rezerwy wykonania w podziale na lata dla każdego roku wynosi 6% EFRR i 6,11% EFS (tabela 17).

Rezerwa wykonania ustanawiana jest w każdej osi priorytetowej Programu. Wielkość rezerwy na poziomie poszczególnych osi mieści się przedziale 5%-8% jej wartości z wyjątkiem osi Pomoc techniczna (finansowane wyłącznie z EFS), dla której zgodnie z przepisami nie ustanowiono rezerwy (wyłączenie osi pomocy technicznej wymaga dla zachowania wymaganego poziomu na funduszu w programie odpowiedniego zwiększenia rezerwy na inną/inne osie EFS). (tabela 18a)

Koncentracja tematyczna

Założone w Programie poziomy koncentracji wynikają z UP i pozwalają zachować wymagane na poziomie UP przez rozporządzenia unijne poziomy koncentracji.

---

¹² Przepisy rozporządzenia ramowego, w szczególności art. 119 gwarantuje, że niezależnie od poziomu stopy dofinansowania przyjętej dla osi priorytetowej w tabeli 18a, wartość środków ostatecznie wypłaconych przez Komisję Europejską na moment zamknięcia programu nigdy nie będzie wyższa niż wkład publiczny przekazany beneficjentom. Art. 121b dodatkowo zapewnia, że w ramach płatności pośrednich KE zawsze będzie wypłacać kwotę niższą z dwóch kwot: kwoty wynikającej z przemnożenia podstawy certyfikacji z wniosku o płatność przez stopę dofinansowania na osi priorytetowej z tabeli 18a lub kwoty wykazanych we wniosku wydatków publicznych. Wielkość płatności pośrednich będzie uwzględniała także zasady związane z systemem rocznego badania i akceptacji kont, polegającym m.in. na udzielaniu zaliczek rocznych, wypłacaniu w trakcie roku jedynie 90% należnych płatności i rocznym rozliczaniu kont poprzez bilansowanie zaliczki rocznej wypłaconych środków i 10% zatrzymanych płatności pośrednich.

Tabela 17: Tabela przedstawiająca całkowitą kwotę środków finansowych przewidzianych jako wkład każdego z funduszy do programu, w podziale na lata i kategorie regionów ze wskazaniem wysokości rezerwy wykonania (EUR)

-	Fundusz	Kategoria regionu	2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020		Łącznie	
			Podstawowa alokacja	Rezerwa wykonania	Podstawowa alokacja	Rezerwa wykonania	Podstawowa alokacja	Rezerwa wykonania	Podstawowa alokacja	Rezerwa wykonania	Podstawowa alokacja	Rezerwa wykonania	Podstawowa alokacja	Rezerwa wykonania	Podstawowa alokacja	Rezerwa wykonania	Podstawowa alokacja	Rezerwa wykonania
1	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	112 205 541,00	7 162 056,00	118 788 912,00	7 582 272,00	125 653 355,00	8 020 427,00	131 916 242,00	8 420 185,00	138 189 654,00	8 820 616,00	144 447 156,00	9 220 031,00	157 702 570,00	9 616 657,00	928 903 430,00	58 842 244,00
2		regiony przejściowe														-		
3		regiony bardziej rozwinięte															-	
4		łącznie	112 205 541,00	7 162 056,00	118 788 912,00	7 582 272,00	125 653 355,00	8 020 427,00	131 916 242,00	8 420 185,00	138 189 654,00	8 820 616,00	144 447 156,00	9 220 031,00	157 702 570,00	9 616 657,00	928 903 430,00	58 842 244,00
5	EFS	regiony słabiej rozwinięte	43 916 329,00	2 803 170,00	46 493 006,00	2 967 639,00	49 179 692,00	3 139 130,00	51 630 934,00	3 295 592,00	54 086 297,00	3 452 317,00	56 535 432,00	3 608 644,00	51 925 857,00	3 763 880,00	353 767 547,00	23 030 372,00
6		regiony przejściowe															-	
7		regiony bardziej rozwinięte															-	
8		łącznie	43 916 329,00	2 803 170,00	46 493 006,00	2 967 639,00	49 179 692,00	3 139 130,00	51 630 934,00	3 295 592,00	54 086 297,00	3 452 317,00	56 535 432,00	3 608 644,00	51 925 857,00	3 763 880,00	353 767 547,00	23 030 372,00
9	YEI - dodatkowa alokacja	nie dotyczy															-	
10	FS	nie dotyczy															-	
11	EFRR	specjalna alokacja dla obszarów peryferyjnych lub słabo zaludnionych															-	
12		Łącznie	156 121 870,00	9 965 226,00	165 281 918,00	10 549 911,00	174 833 047,00	11 159 557,00	183 547 176,00	11 715 777,00	192 275 951,00	12 272 933,00	200 982 588,00	12 828 675,00	209 628 427,00	13 380 537,00	1 282 670 977,00	81 872 616,00

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

SEKCJA 3.2. ŁĄCZNE ŚRODKI FINANSOWE W PODZIALE NA FUNDUSZ ORAZ WSPÓŁFINANSOWANIE KRAJOWE (EUR)

Tabela 18a: Plan finansowy programu (EUR)

Oś priorytetowa	Fundusz	Kategoria regionu	Podstawa kalkulacji wsparcia Unii (całkowity koszt kwalifikowalny lub publiczny koszty kwalifikowalny)	Wsparcie Unii (a)	Wkład krajowy (b)=(c)+(d)	Szacunkowy podział wkładu krajowego		Finansowanie ogółem (e)=(a)+(b)	Stopa współfinansowania (f) = (a)/(e)	STOPA DOFINANSOWANIA W WYSOKOŚCI 100% W ODNIESIENIU DO ROKU OBRACHUNKOWEGO 2020-2021	Wkład EBI (g)	Główna alokacja		Rezerwa wykonania		Kwota rezerwy wykonania w stosunku do ogólnej kwoty wsparcia Unii (l)=(j)/(a)*100
						Krajowe środki publiczne (c)	Krajowe środki prywatne (d)					Wkład Unii (h)=(a)-(j)	Wkład krajowy (i)=(b)-(k)	Wkład UE (j)	Wkład krajowy (k)=(b)*(i)/(a)	
1. Innowacje i nauka	EFRR	słabiej rozwinięte	110 998 629,00	94 348 834,00	16 649 795,00	8 324 898,00	8 324 897,00	110 998 629,00	85,00%	v	Nd.	88 386 084,00	15 597 545,00	5 962 750,00	1 052 250,00	6,32%
2. Konkurencyjna gospodarka	EFRR	słabiej rozwinięte	214 914 615,00	182 677 422,00	32 237 193,00	16 118 598,00	16 118 595,00	214 914 615,00	85,00%	v	Nd.	171 640 462,00	30 289 494,00	11 036 960,00	1 947 699,00	6,35%
3. Efektywna i zielona energia	EFRR	słabiej rozwinięte	217 220 711,00	184 637 604,00	32 583 107,00	22 375 164,00	10 207 943,00	217 220 711,00	85,00%	v	Nd.	175 574 393,00	30 983 717,00	9 063 211,00	1 599 390,00	4,79%
4. Dziedzictwo naturalne i kulturowe	EFRR	słabiej rozwinięte	155 747 280,00	132 385 188,00	23 362 092,00	16 778 486,00	6 583 606,00	155 747 280,00	85,00%	v	Nd.	122 384 588,00	21 597 280,00	10 000 600,00	1 764 812,00	7,55%
5. Nowoczesna komunikacja	EFRR	słabiej rozwinięte	151 576 251,00	128 839 813,00	22 736 438,00	22 736 438,00	0,00	151 576 251,00	85,00%	v	Nd.	121 066 176,00	21 364 620,00	7 773 637,00	1 371 818,00	6,03%
6. Rozwój miast	EFRR	słabiej rozwinięte	148 587 197,00	126 299 117,00	22 288 080,00	22 288 080,00	0,00	148 587 197,00	85,00%	v	Nd.	119 175 906,00	21 031 043,00	7 123 211,00	1 257 037,00	5,64%
7. Sprawne usługi publiczne	EFRR	słabiej rozwinięte	163 009 055,00	138 557 696,00	24 451 359,00	18 338 520,00	6 112 839,00	163 009 055,00	85,00%	v	Nd.	130 675 821,00	23 060 440,00	7 881 875,00	1 390 919,00	5,71%
8. Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo	EFS	słabiej rozwinięte	113 083 778,00	96 121 211,00	16 962 567,00	14 418 181,00	2 544 386,00	113 083 778,00	85,00%	v	Nd.	88 696 643,00	15 652 349,00	7 424 568,00	1 310 218,00	7,46%
9. Włączenie społeczne i walka z ubóstwem	EFS	słabiej rozwinięte	115 681 390,00	98 329 181,00	17 352 209,00	16 484 598,00	867 611,00	115 681 390,00	85,00%	v	Nd.	91 376 802,00	16 125 319,00	6 952 379,00	1 226 890,00	7,07%
10. Otwarty rynek pracy	EFS	słabiej rozwinięte	155 702 974,00	132 347 527,00	23 355 447,00	16 348 813,00	7 006 634,00	155 702 974,00	85,00%	v	Nd.	123 694 102,00	21 828 372,00	8 653 425,00	1 527 075,00	6,47%
11. Pomoc techniczna	EFS	słabiej rozwinięte	58 823 530,00	50 000 000,00	8 823 530,00	8 823 530,00	0,00	58 823 530,00	85,00%	v	Nd.	50 000 000,00	8 823 530,00	0,00	0,00	0,00%
Razem	EFRR	słabiej rozwinięte	1 162 053 738,00	987 745 674,00	174 308 064,00	126 960 184,00	47 347 880,00	1 162 053 738,00	85,00%	Nd.	Nd.	928 903 430,00	163 924 139,00	58 842 244,00	10 383 925,00	5,99%
Razem	EFS	słabiej rozwinięte	443 291 672,00	376 797 919,00	66 493 753,00	56 075 122,00	10 418 631,00	443 291 672,00	85,00%	Nd.	Nd.	353 767 547,00	62 429 570,00	23 030 372,00	4 064 183,00	6,04%
Łącznie		słabiej rozwinięte	1 605 345 410,00	1 364 543 593,00	240 801 817,00	183 035 306,00	57 766 511,00	1 605 345 410,00	85,00%	Nd.	Nd.	1 282 670 977,00	226 353 709,00	81 872 616,00	14 448 108,00	6,00%

*Tabela 18b: Inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych – szczególna alokacja na EFS i Inicjatywę na rzecz zatrudnienia ludzi młodych 56
Nie dotyczy RPOWS 2014 - 2020*

Tabela 18c: Plan finansowy w podziale na osie priorytetowe, fundusze, kategorie regionu i cele tematyczne (EUR)

Oś priorytetowa	Fundusz	Kategoria regionu	Cel tematyczny	Wsparcie UE	Wkład krajowy	Finansowanie ogółem
Oś 1	EFRR	Słabiej rozwinięty	Cel tematyczny 1	94 348 834,00	16 649 795,00	110 998 629,00
Oś 2	EFRR	Słabiej rozwinięty	Cel tematyczny 3	182 677 422,00	32 237 193,00	214 914 615,00
Oś 3	EFRR	Słabiej rozwinięty	Cel tematyczny 4	184 637 604,00	32 583 107,00	217 220 711,00
Oś 4	EFRR	Słabiej rozwinięty	Cel tematyczny 5	7 812 093,00	1 378 605,00	9 190 698,00
	EFRR		Cel tematyczny 6	124 573 095,00	21 983 487,00	146 556 582,00
Oś 5	EFRR	Słabiej rozwinięty	Cel tematyczny 7	128 839 813,00	22 736 438,00	151 576 251,00
Oś 6	EFRR	Słabiej rozwinięty	Cel tematyczny 4	25 707 696,00	4 536 652,00	30 244 348,00
	EFRR		Cel tematyczny 6	9 752 497,00	1 721 029,00	11 473 526,00
	EFRR		Cel tematyczny 7	25 906 807,00	4 571 790,00	30 478 597,00
	EFRR		Cel tematyczny 9	57 701 604,00	10 182 636,00	67 884 240,00
	EFRR		Cel tematyczny 10	7 230 513,00	1 275 973,00	8 506 486,00
Oś 7	EFRR	Słabiej rozwinięty	Cel tematyczny 2	31 564 520,00	5 570 210,00	37 134 730,00
	EFRR		Cel tematyczny 8	11 115 364,00	1 961 535,00	13 076 899,00
	EFRR		Cel tematyczny 9	56 767 336,00	10 017 765,00	66 785 101,00
	EFRR		Cel tematyczny 10	39 110 476,00	6 901 849,00	46 012 325,00
Oś 8	EFS	Słabiej rozwinięty	Cel tematyczny 8	24 229 615,00	4 275 813,00	28 505 428,00
	EFS		Cel tematyczny 10	71 891 596,00	12 686 754,00	84 578 350,00
Oś 9	EFS	Słabiej rozwinięty	Cel tematyczny 9	98 329 181,00	17 352 209,00	115 681 390,00
Oś 10	EFS	Słabiej rozwinięty	Cel tematyczny 8	132 347 527,00	23 355 447,00	155 702 974,00
Oś 11	EFS	Słabiej rozwinięty	N/D	50 000 000,00	8 823 530,00	58 823 530,00
RAZEM				1 364 543 593,00	240 801 817,00	1 605 345 410,00

Tabela 19: Szacunkowa kwota wsparcia, która ma być wykorzystana na cele związane ze zmianami klimatu (EUR)

Oś priorytetowa	Szacunkowa wysokość środków na cele związane ze zmianami klimatu (EUR)	Udział w całości alokacji na program (%)
1. Innowacje i nauka	0,00	0,00
2. Konkurencyjna gospodarka	0,00	0,00
3. Efektywna i zielona energia	165 059 353,80	12,10
4. Dziedzictwo naturalne i kulturowe	13 392 403,60	0,98
5. Nowoczesna komunikacja	9 110 314,00	0,67
6. Rozwój miast	27 856 275,20	2,04
7. Sprawne usługi publiczne	0,00	0,00

8. Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo	0,00	0,00
9. Włączenie społeczne i walka z ubóstwem	0,00	0,00
10. Otwarty rynek pracy	0,00	0,00
11. Pomoc Techniczna	0,00	0,00
Razem	215 418 346,60	15,79

SEKCJA 4 ZINTEGROWANE PODEJŚCIE DO ROZWOJU TERYTORIALNEGO

Jednym z narzędzi służących poprawie efektywności wydatkowania środków finansowych w RPOWŚ 2014-2020 jest koncentracja terytorialna oparta na zidentyfikowanych **Obszarach Strategicznej Interwencji** w regionie, tj. obszarów o szczególnych potencjałach i barierach rozwojowych. Zaproponowany w RPOWŚ układ OSI obejmuje nie tylko tradycyjnie obejmowane wsparciem obszary problemowe, ale także obszary o wysokich lub specyficznych potencjałach wzrostu.

1. Obszary wiejskie o najgorszym dostępie do usług publicznych, do których zaliczono:

- usługi edukacyjne i szkoleniowe,
- usługi medyczne,
- usługi komunikacyjne,
- usługi komunalne i związane z ochroną środowiska,
- usługi kulturalne.

Ten typ OSI będzie wspierany w zakresie infrastruktury usług publicznych (EFRR) oraz w obszarze edukacji, włączenia społecznego i rynku pracy (EFS).

2. Obszar funkcjonalny Kielc

Kolejnym OSI zidentyfikowanym w KSRR 2010-2020, jest Miasto Kielce, które, wymaga wsparcia przede wszystkim w celu podniesienia jego konkurencyjności, poprzez zwiększenie stopnia integracji z otaczającym go obszarem funkcjonalnym.

Wsparcie dla Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego, który obejmuje miasto Kielce i 11 otaczających gmin, prowadzone będzie m.in. z wykorzystaniem nowego instrumentu – Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT). Ten typ OSI zostanie wsparty głównie w ramach osi priorytetowej 6 Rozwój miast oraz poprzez dedykowane nabory wniosków w zakresie edukacji, włączenia społecznego i rynku pracy.

3. Obszary funkcjonalne miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze (Starachowice, Ostrowiec Świętokrzyski, Skarżysko-Kamienna)

W KSRR 2010-2020 wyodrębniono także OSI dot. miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze i ich obszarów funkcjonalnych, które wymagają restrukturyzacji i rewitalizacji. W województwie świętokrzyskim są to, oprócz Kielc, następujące ośrodki subregionalne:

- Starachowice,
- Ostrowiec Świętokrzyski,
- Skarżysko-Kamienna.

W RPOWŚ 2014-2020 wsparcie realizowane będzie poprzez dedykowane nabory wniosków w obszarach związanych z efektywnością energetyczną, rewitalizacją, infrastrukturą usług publicznych a także edukacji, rynku pracy, włączenia społecznego.

4. Obszar uzdrowiskowy

W obszarze uzdrowiskowym zlokalizowane są cenne źródła wód mineralnych. Obszar ten dysponuje znacznym potencjałem lecznictwa uzdrowiskowego i turystyki prozdrowotnej, którego zachowaniu i rozwojowi służyć będą dedykowane nabory wniosków w obszarach związanych z dziedzictwem naturalnym i kulturowym oraz infrastrukturą usług publicznych.

5. Obszar Gór Świętokrzyskich

Obszar Gór Świętokrzyskich to także obszar o dużym potencjale turystycznym, charakteryzujący się wysokimi walorami środowiska naturalnego oraz znacznym nagromadzeniem obiektów dziedzictwa kulturowego. W ramach priorytetów inwestycyjnych poświęconych zachowaniu dziedzictwa kulturowego, ochronie środowiska, jak również ochrony bioróżnorodności wsparcie realizowane będzie poprzez dedykowane nabory wniosków-dla obszaru Gór Świętokrzyskich.

Demarkacja zakresu terytorialnego poszczególnych OSI (z wyłączeniem obszaru funkcjonalnego Kielce) dokonana będzie w *Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego*.

Wszystkie interwencje realizowane na obszarach OSI bez względu na tryb wyboru projektów muszą być zgodne z kryteriami wyboru zatwierdzonymi przez Komitet Monitorujący.

Kolejnym wyrazem terytorialnego podejścia do programowania funduszy UE jest alokowanie środków na wsparcie obszarów wiejskich w RPOWŚ 2014-2020 w wysokości ok. 23,12 % alokacji Programu. Wydatki na obszary wiejskie będą monitorowane i sprawozdawane w raportach rocznych z uwzględnieniem – zgodnie z zakresem i logiką interwencji programu – takich obszarów jak: 1) rozwój przedsiębiorczości i lepsze wykorzystanie kapitału ludzkiego, w tym reorientacji zawodowej rolników 2) rewitalizacja społeczna i infrastrukturalna 3) infrastruktura wodno-kanalizacyjna i przeciwpowodziowa.

SEKCJA 4.1. ROZWÓJ LOKALNY KIEROWANY PRZEZ SPOŁECZNOŚĆ

W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 rozwój terytorialny wspierany będzie poprzez realizację instrumentu Rozwój lokalny kierowany przez społeczność. Realizacja RLKS odbywać się będzie w formule pośredniej, w ramach której Lokalne Grupy Działania aplikować będą o środki na realizację projektów w ramach poszczególnych Osi priorytetowych, na zasadach wspólnych dla wszystkich potencjalnych wnioskodawców. W ramach programu planuje się wsparcie Lokalnych Grup Działania (LGD) jako potencjalnych beneficjentów. Koszty przygotowawcze, bieżące oraz koszty animacji LGD nie będą wspierane środkami EFS w ramach RPOWŚ 2014-2020. LGD mogą być wspierane w ramach RPOWŚ 2014-2020 tylko dla projektów komplementarnych do Lokalnych Strategii Rozwoju zatwierdzonych w ramach PROW lub PO Ryby.

SEKCJA 4.2. ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ OBSZARÓW MIEJSKICH

W perspektywie 2014-2020 podejście do rozwoju regionalnego charakteryzuje odchodzenie od postrzegania problemów i wyzwań wyłącznie przez pryzmat granic administracyjnych (np. granic administracyjnych miast). Za pomocą instrumentu **Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT)**, w ramach RPOWŚ wsparcie realizowane będzie na terenie Miasta Kielce i gmin: Chęciny, Daleszyce, Górnio,

Masłów, Miedziana Góra, Morawica, Piekoszków, Sitkówka Nowiny, Zagnańsk, Strawczyn i Chmielnik.

Przy pomocy instrumentu ZIT, możliwe będzie realizowanie zintegrowanych przedsięwzięć, łączących działania finansowane z EFRR i EFS, odpowiadające w sposób kompleksowy na potrzeby i problemy tych miasta i obszaru powiązanego.

Podstawowym warunkiem realizacji ZIT jest opracowanie *Strategii ZIT*, dokumentu określającego m.in. cele, kierunki rozwoju, zasady współpracy oraz najważniejsze działania i przedsięwzięcia przewidziane do realizacji. Zgodnie z art. 123 ust. 6 rozporządzenia 1303/2013 władze miejskie realizują zadania związane przynajmniej z wyborem projektów do dofinansowania, których kwalifikowalność sprawdza IZ RPO, zgodnie z art. 7 ust 5 rozporządzenia 1301/2013, chyba że porozumienie przewiduje inaczej. Uruchomienie środków na realizację ZIT uwarunkowane jest powołaniem Związku ZIT oraz podpisaniem porozumienia pomiędzy Związkiem ZIT a IZ RPO, o którym mowa w art. 123 ust. 6 Rozporządzenia 1303/2013, Porozumienie to reguluje także zakres zadań do powierzenia władzom miejskim.

Z uwagi na ograniczoną skalę środków dedykowanych dla ZIT, zarówno Miasto Kielce, jak i gminy wchodzące w skład KOF, będą mogły ubiegać się o wsparcie także w pozostałych osiach priorytetowych *RPOWŚ 2014-2020*.

Wsparcie obszaru funkcjonalnego Kielc w formule ZIT (EFRR) prowadzone będzie w ramach **Osi 6. Rozwój miast**, w zakresie EFS dedykowane będą nabory w obszarach dot. edukacji, rynku pracy i włączenia społecznego.

Tabela 20: Zintegrowane działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich

Fundusz	Wsparcie z EFRR i EFS	Udział całkowitej alokacji z funduszu w programie
Łącznie EFRR	68 597 513,00	6,94%
Łącznie EFS	13 901 798,00	3,69%
Razem EFRR + EFS	82 499 311,00	6,05%

Mechanizmy wspólnego zarządzania i realizacji ZIT:

ZIT będą realizowane zgodnie z Art. 7 ust. 4 Rozporządzenia 1301/2013 EFRR. Związek ZIT w szczególności odpowiedzialny będą za:

- przygotowanie Strategii ZIT i przedłożenie jej do pozytywnego zaopiniowania IZ RPO oraz Ministrowi właściwemu ds. rozwoju regionalnego,
- udział w programowaniu RPO w zakresie ZIT,
- przygotowanie propozycji szczegółowych kryteriów wyboru projektów (realizowanych w formule ZIT) i uzgodnienie ich z IZ RPO,
- przygotowanie rocznego raportu monitoringowego nt. wdrażania Strategii ZIT, i przedstawienie go do oceny i zatwierdzenia KM RPO,
- udział w pracach/posiedzeniach KM RPO.

Tryby wyboru projektów w formule ZIT:

Niezależnie od trybu wyboru projektów, proponowane projekty będą musiały spełnić kryteria wyboru projektów ustanawiane przez KM RPO.

W ramach ZIT znajdzie zastosowanie zarówno tryb konkursowy jak i pozakonkursowy (w tym przypadku projekty muszą być wpisane wprost w Strategię ZIT - lista

projektów strategicznych), przy czym będą one wyłączone z możliwości ubiegania się o dofinansowanie w formule poza ZIT w ramach RPO oraz w ramach programów krajowych).

SEKCJA 4.3. RAMY REALIZACJI ZIT POZA ZINTEGROWANYMI PRZEDSIĘWZIĘCIAMI Z ZAKRESU ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU OBSZARÓW MIEJSKICH ORAZ SZACUNKOWA ALOKACJA Z POSZCZEGÓLNYCH OSI PRIORYTETOWYCH

Nie dotyczy.

SEKCJA 4.4. ROZWIĄZANIA DOTYCZĄCE PRZEDSIĘWZIĘĆ MIĘDZYREGIONALNYCH I TRANSNARODOWYCH W RAMACH PROGRAMU OPERACYJNEGO, Z UDZIAŁEM BENEFICJENTÓW ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W CO NAJMNIEJ JEDNYM INNYM PAŃSTWIE CZŁONKOWSKIM

Nie dotyczy.

SEKCJA 4.5. WKŁAD PLANOWANYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ W RAMACH PROGRAMU W ODNIESIENIU DO STRATEGII MAKROREGIONALNYCH I STRATEGII MORSKICH, Z ZASTRZEŻENIEM POTRZEB OBSZARU OBJĘTEGO PROGRAMEM ZIDENTYFIKOWANYCH PRZEZ PAŃSTWO CZŁONKOWSKIE (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH)

Strategia UE dla Regionu Morza Bałtyckiego (SUE RMB) ma wspomóc wykorzystanie potencjału dziewięciu państw Regionu Morza Bałtyckiego, spośród których aż osiem należy do UE.

Wdrażanie Strategii oparto na Planie Działania, zaktualizowanym w lutym 2013 r., który opiera się na 3 celach głównych, 17 Obszarach Priorytetowych (Priority Areas) i 5 Działaniach Horyzontalnych (Horizontal Actions), w ramach których realizowane są działania (Actions) i projekty flagowe (Flagship Projects).

Stopień powiązań RPOWŚ 2014-2020 z obszarami strategicznymi SUE RMB przedstawia poniższa tabela:

- x – spójność z Obszarem Priorytetowym Strategii,
- xx - spójność z danym działaniem lub projektem flagowym.

Osie priorytetowe RPOWŚ 2014-2020		Obszary priorytetowe SUE RMB															
		Cel 1: Ocalenie morza						Cel 2: Rozwój połączeń w regionie			Cel 3: Zwiększenie dobrobytu						
		Agri	Bio	Hazards	Nutri	Safe	Ship	Secure	Crime	Energy	Transport	Culture	Education	Health	Innovation	Internal Market	SME
I	Innowacje i nauka													X	X	X	
II	Konkurencyjna gospodarka													X	X	X	X
II	Efektywna i zielona energia							X	X							X	
IV	Dziedzictwo naturalne i kulturowe		X	X	X						X	X					X
V	Nowoczesna komunikacja									X							
VI	Rozwój miast								X	X			X	X		X	
VII	Sprawne usługi publiczne										X		X				
VIII	Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo											X	X	X			
IX	Włączenie społeczne i walka z ubóstwem											X	X				
X	Otwarty rynek pracy											X			X		

Analiza treści Obszarów Priorytetowych Strategii pozwala wyróżnić następujące działania i projekty flagowe, które są spójne z zakresem wsparcia *RPOWŚ 2014-2020*:

- Obszar *Culture*:
  - wspólna promocja i prezentacja przemysłów kreatywnych, kultury i dziedzictwa kulturowego makroregionu.
- Obszar *Education*:
  - nowe metody szkolenia przedsiębiorczości i innowacyjności,
  - sprostanie wyzwaniom demograficznym i bezrobociu wśród młodzieży,
  - kształcenie ustawiczne i mobilność,
  - bliższa współpraca struktur zajmujących się polityką dotyczącą młodzieży,
  - włączenie społeczne, w tym projektu flagowego *Baltic Sea Labour Forum*.
- Obszar *Energy* działanie dotyczące zwiększenia wykorzystania energii odnawialnej i promowania efektywności energetycznej.
- Obszar *Innovation* działania:
  - *The Baltic Ring* - przepływ wiedzy w makroregionie; *ScanBalt Health Region* - innowacje w zdrowiu i nauk o życiu; *Setting up a Baltic Science Link* – sieci współpracy między uczelniami, instytucjami badawczymi i przemysłem.
- Obszar *SME* :

- budowanie makroregionalnych platform współpracy dla rozwoju MŚP i promocja internacjonalizacji MŚP.
- Obszar *Tourism*:
  - ułatwienie sieciowania i współdziałania w ramach klastrów, w tym potencjalny projekt flagowy *Network of regional tourism innovation centres for BSR*, zrównoważona turystyka.

Zgodnie z zapisami UP rekomenduje się współpracę między Instytucjami Zarządzającymi programami operacyjnym a Komitetami Sterującymi poszczególnych obszarów, co zapewni spójność wszystkich projektów. Kluczowym będzie omówienie i zaplanowanie z partnerami interwencji realizujących SUE RMB, oraz działania wspierające - organizowanie konkursów wspierających projekty lub dodatkowych punktów w trakcie ich oceny. Zapewnienie koordynacji i komplementarności realizacji SUE RMB zapewni Narodowy Punkt Kontaktowy. Współpracę transnarodową w kontekście osiągnięcia celów SUE RMB zapewni możliwość wykorzystywania odpowiedniego potencjału, który wynika z art. 70 rozporządzenia 1303/2013. Dodatkowo istnieje możliwość przyjmowania przez KM preferencji podczas wyboru projektów dot. SUE RMB.

SEKCJA 5 SZCZEGÓLNE POTRZEBY OBSZARÓW GEOGRAFICZNYCH NAJBARDZIEJ DOTKNIĘTYCH UBÓSTWEM LUB GRUP DOCELOWYCH NAJBARDZIEJ ZAGROZONYCH DYSKRYMINACJĄ LUB WYKLUCZENIEM

SEKCJA 5.1. OBSZARY GEOGRAFICZNE NAJBARDZIEJ DOTKNIĘTE UBÓSTWEM/GRUPY DOCELOWE NAJBARDZIEJ ZAGROŻONE DYSKRYMINACJĄ

Województwo świętokrzyskie, jako część regionu wschodniego, charakteryzuje się jednym z najwyższych wskaźników zagrożenia ubóstwem w skali kraju, zarówno w odniesieniu do ubóstwa skrajnego oraz ustawowej i relatywnej granicy ubóstwa. Region cechuje duże zróżnicowanie ze względu na poziom rozwoju gospodarczego, szczególnie na obszarach o rolniczo-przemysłowym charakterze. Na obszarach tych zjawisko ubóstwa i wykluczenia uwarunkowane jest wysoką stopą bezrobocia, w tym długoterminowego, niskim przeciętnym dochodem na osobę, co przekłada się na liczbę osób korzystających z pomocy społecznej. Istotny jest również proces starzenia się mieszkańców województwa przy jednoczesnych niekorzystnych prognozach demograficznych dla regionu.

Województwo znajduje się wśród pięciu województw najbardziej zagrożonych ubóstwem, przy czym podregion sandomiersko-jędrzejowski jest jednym z czterech podregionów, dla których wskaźnik zagrożenia ubóstwem jest najwyższy w kraju i wynosi powyżej 29%¹³. W oparciu o dane dotyczące stopnia spauperyzowania gmin, wskazano, iż wysoki poziom zagrożenia ubóstwem występuje w 15 gminach województwa świętokrzyskiego z 8 powiatów. Dodatkowo, w regionie odnotowano aż cztery gminy będące enklawą biedy, w których ludność, w co najmniej 30% składa się z członków rodzin/gospodarstw domowych wspieranych przez pomoc społeczną.¹⁴

¹³ *Mapy ubóstwa na poziomie podregionów w Polsce z wykorzystaniem estymacji pośredniej*, Główny Urząd Statystyczny 2013 r.

¹⁴ *Strategia polityki społecznej województwa świętokrzyskiego na lata 2012-2020*, ROPS Kielce.

Jednym z czynników korelujących z ubóstwem jest zamieszkanie na terenach wiejskich. W województwie świętokrzyskim tereny wiejskie zajmują prawie 95% powierzchni, a zamieszkuje je ok. 55% ludności. Najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej w województwie świętokrzyskim zamieszkuje tereny wiejskie, przy czym dla całego kraju tendencja jest odwrotna, dlatego niezbędne jest wsparcie tych obszarów.

Działania w ramach Programu skierowane do osób zagrożonych/wykluczonych społecznie realizowane będą na obszarze całego województwa, głównie w ramach OP 9. Na szczególną uwagę zasługują obszary miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze, do których zalicza się Skarżysko-Kamienna, Starachowice oraz Ostrowiec Świętokrzyski¹⁵. Miasta te, położone w północnej części województwa charakteryzują się większym nasileniem problemów społeczno-gospodarczych, wśród których wskazać należy przede wszystkim:

- niedostateczny rozwój sektora usług społecznych,
- wysoki poziom bezrobocia strukturalnego oraz patologie społeczne,
- niska aktywność gospodarcza lokalnych podmiotów,
- deformacja struktury wieku — starzenie się społeczeństwa,
- wysoki ubytek mieszkańców na skutek migracji.

Kumulacja wyżej wskazanych zjawisk na obszarze miast północy powoduje istotne ograniczenia w ich rozwoju oraz zagrożenie marginalizacją.

W związku z powyższym, w odniesieniu do obszarów wiejskich o najgorszym dostępie do usług publicznych¹⁶, obszarów funkcjonalnych miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze (Ostrowiec Świętokrzyski, Starachowice, Skarżysko-Kamienna), w ramach *RPOWŚ 2014-2020* zapewnione zostaną odpowiednie preferencje, w postaci dedykowanych naborów.

Do grup narażonych na wykluczenie społeczne zaliczyć należy: osoby długotrwale bezrobotne, z niepełnosprawnościami, osoby starsze, kobiety (zjawisko feminizacji ubóstwa), osoby z niestabilnym źródłem dochodów (zwłaszcza niezarobkowym), rodziny wieloletnie lub niepełne. Kluczowym wyzwaniem jest efektywne wykorzystanie potencjału tych osób i grup w kontekście rynku pracy, gdzie dążyć należy do wspierania wysokiego poziomu i jakości zatrudnienia.

Interwencje w ramach pozostałych osi priorytetowych także wpływają bezpośrednio lub pośrednio na zjawisko ubóstwa i wykluczenia. Poprawa dostępu do wysokiej jakości usług zdrowotnych i eliminowanie czynników zdrowotnych, powodujących zbyt wczesne opuszczanie rynku pracy, jest istotne z uwagi na zdiagnozowane potrzeby starzejącego się społeczeństwa i koniecznością wydłużania wieku aktywności zawodowej. Efektywny i dostępny system ochrony zdrowia ma wpływ osoby w wieku produkcyjnym, które z uwagi na problemy zdrowotne zagrożone są przerwaniem aktywności zawodowej. Nadal dużym problemem województwa jest niewystarczająca dostępność do miejsc opieki nad dziećmi, szczególnie na obszarach wiejskich, co jest istotne dla tworzenia warunków do zatrudnienia osób sprawujących opiekę nad dziećmi. Inwestycje w infrastrukturę placówek opieki nad małym dzieckiem pozwolą utrzymać wysoką aktywność zawodową rodziców/opiekunów. Wsparcie infrastruktury placówek oświaty i ich dostosowanie do potrzeb

¹⁵ Tamże.

¹⁶ zgodnie z zapisami Zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego z uwzględnieniem dalszych aktualizacji o okresie objętych Programem

nowoczesnego nauczania sprzyja rozwojowi wysoko wykwalifikowanych zasobów ludzkich, zgodnie z potrzebami rynku pracy, co nie byłoby możliwe bez inwestycji w obiekty dydaktyczne oraz społeczno-edukacyjne (*Oś priorytetowa 7. Sprawne usługi publiczne*).

W aspekcie przeciwdziałania ubóstwu i dyskryminacji istotne znaczenie ma potencjał ekonomii społecznej, która łączy elementy o charakterze prozatrudnieniowym, integracyjnym, stymuluje rozwój lokalny i uczestniczy w dostarczaniu usług użyteczności publicznej. Z tego względu, przy realizacji projektów w ramach *RPOWŚ 2014-2020*, preferowane będą podmioty ekonomii społecznej, w obszarach szczegółowo określonych przez IZ na poziomie wdrażania. Obszary te będą zgodne ze wskazanymi w KPRES oraz wynikającymi z Wieloletniego regionalnego planu działań na rzecz promocji i upowszechniania ekonomii społecznej oraz rozwoju instytucji sektora ekonomii społecznej i jej otoczenia w województwie świętokrzyskim do roku 2020. Dodatkowo, dla działań podejmowanych w ramach celów tematycznych 8, 9 i 10, zastosowanie będą miały klauzule społeczne dla zamówień dokonywanych w ramach EFS, zgodnie z wytycznymi ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego.

Proces budowania wysokiej jakości kapitału społecznego jest złożony i wielowymiarowy, a inwestowanie w edukację i zdrowie jest w nim niezbędne. Poziom i jakość wykształcenia wpływa na szanse na rynku pracy, a dobry stan zdrowia na utrzymanie się na nim, zmniejszając zagrożenie bezrobociem, co jest główną przyczyną ubóstwa w województwie świętokrzyskim.

SEKCJA 5.2. STRATEGIA SŁUŻĄCA ZASPOKOJENIU SZCZEGÓLNYCH POTRZEB OBSZARÓW GEOGRAFICZNYCH/GRUP DOCELOWYCH NAJBARDZIEJ DOTKNIĘTYCH UBÓSTWEM

Wzajemne oddziaływanie na siebie przyczyn i skutków ubóstwa sprawia, że w wielu przypadkach problemy nie występują pojedynczo, ale nawarstwiają się, pogłębiając niekorzystną sytuację. Aby skutecznie walczyć z wykluczeniem społecznym i ubóstwem niezbędne jest zarówno usuwanie skutków, ale także usuwanie przyczyn takiego stanu rzeczy.

W aspekcie interwencji *RPOWŚ 2014-2020* koncentrujących się na obszarach/grupach najbardziej dotkniętych ubóstwem zaplanowano:

- kompleksowe wsparcie skupione na walce z ubóstwem i przeciwdziałaniem wykluczeniu, z uwzględnieniem charakteru przyczynowo-skutkowego tego zjawiska,
- dedykowanie naborów dla obszarów geograficznych wymagających szczególnego wsparcia tj. Obszarów Strategicznej Interwencji,
- horyzontalne uwzględnienie polityki na rzecz równości szans osób niepełnosprawnych, zarówno w odniesieniu do interwencji EFS oraz EFRR,
- działania na rzecz wsparcia konkretnych grup docelowych najbardziej dotkniętych ubóstwem.

Tabela 22: Przedsięwzięcia mające na celu zaspokojenie szczególnych potrzeb obszarów geograficznych/grup docelowych najbardziej dotkniętych ubóstwem

Grupa docelowa/ Obszar geograficzny	Główne typy planowanych przedsięwzięć stanowiących część zintegrowanego podejścia	Oś priorytetowa	Fundusz	Kategoria regionu	Priorytet inwestycyjny
Osoby wykluczone/zagrożone wykluczeniem społecznym, w tym osoby niepełnosprawne, starsze.	- aktywizacja społeczno – zawodowa, wykorzystująca w zależności od potrzeb elementy aktywizacji edukacyjnej, społecznej i zawodowej.	Oś 9	EFS	Region słabiej rozwinięty	PI 9i.
Osoby zagrożone/wykluczone społecznie ze względu na dostęp do usług społecznych i zdrowotnych.	- zwiększanie dostępności i jakości usług społecznych i zdrowotnych.	Oś 9	EFS	Region słabiej rozwinięty	PI 9iv.
	- inwestycje w infrastrukturę ochrony zdrowia i usług społecznych.	Oś 7	EFRR		PI 9a
Osoby wykluczone/zagrożone wykluczeniem z rynku pracy ze względów zdrowotnych.	- przeciwdziałanie przedwczesnemu opuszczaniu rynku pracy przez osoby w wieku produkcyjnym. - działania na rzecz ułatwiania powrotu do pracy oraz umożliwiania wydłużenia aktywności zawodowej.	Oś 8	EFS	Region słabiej rozwinięty	PI 8vi
Osoby bierne zawodowo, bezrobotne w tym długotrwale.	- aktywizacja zawodowa osób poszukujących pracy i pozostających bez zatrudnienia.	Oś 10	EFS	Region słabiej rozwinięty	PI 8i
	- wspieranie samozatrudnienia i przedsiębiorczości.	Oś 10	EFS		PI 8iii
Osoby w zakresie godzenia życia zawodowego i prywatnego (w szczególności kobiety).	- zwiększanie dostępności do miejsc opieki nad osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu (w tym osobami starszymi i z niepełnosprawnościami).	Oś 9	EFS	Region słabiej rozwinięty	PI 9iv.
	- zwiększanie dostępności do miejsc opieki nad dziećmi do lat 3.	Oś 8			PI 8iv.
	- zapobieganie dezaktualizacji kwalifikacji zawodowych rodziców/opiekunów.	Oś 10			PI 8i
Obszary wiejskie o najgorszym dostępie do usług publicznych	Wszystkie typy przedsięwzięć przewidziane do realizacji we wskazanych PI, w ramach wydzielonego minimalnego poziomu alokacji dedykowanego tym obszarom (dedykowane nabory).	Oś 8	EFS	Region słabiej rozwinięty	PI 8iv. PI 8vi PI 10i PI 10iii
		Oś 9			PI 9i. PI 9iv.
		Oś 10			PI 8i PI 8iii PI 8v
		Oś 7	EFRR		PI 9a PI 10a
Obszary funkcjonalne miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze	Wszystkie typy przedsięwzięć przewidziane do realizacji we wskazanych PI, w ramach wydzielonego minimalnego poziomu alokacji dedykowanego tym obszarom (dedykowane nabory).	Oś 8	EFS	Region słabiej rozwinięty	PI 8iv. PI 10iv
		Oś 9			PI 9i. PI 9iv.
		Oś 10			PI 8v
		Oś 7	EFRR		PI 10a

Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 będzie realizował działania ukierunkowane na zmniejszanie ubóstwa poprzez interwencje podejmowane w ramach wszystkich celów tematycznych EFS, tj.:

- CT 8 – bezpośrednie wsparcie osób wymagających wsparcia na rynku pracy, m.in. poprzez umożliwianie zdobycia kwalifikacji, umiejętności i doświadczenia

zawodowego, ułatwianie zakładania działalności gospodarczej i tworzenia nowych miejsc pracy. Działania te wpłyną na zwiększenie możliwości na zatrudnienie, a tym samym przyczynią się do zmniejszenia ryzyka wystąpienia ubóstwa dochodowego wśród osób bez pracy.

- CT 9 – aktywna integracja społeczna osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, w tym osób oddalonych od rynku pracy, wymagających kompleksowego wsparcia w zakresie społeczno-zawodowym. Podejmowane będą działania prewencyjne ograniczające ryzyko wykluczenia, szeroka aktywizacja społeczno-zawodowa, a także zapewnienie dostępu do wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych. Działania te wpłyną na społecznemu włączeniu, wpłyną na większe możliwości zatrudnieniowe i ograniczenie ubóstwa.
- CT 10 – dostosowane do potrzeb rynku pracy oraz wysokiej jakości kształcenie pozwoli na zwiększenie możliwości zatrudnieniowych zarówno absolwentów szkół, jak i osób dorosłych uczestniczących w różnych formach kształcenia i szkolenia, co przełoży się na możliwości zatrudnieniowe mieszkańców regionu.

Zaplanowana interwencja pozostaje w zgodności z kierunkami rozwojowymi nowego wymiaru aktywnej integracji, określonymi w *Krajowym Programie Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020*.

Uzupełnieniem dla powyższych działań będą inwestycje w infrastrukturę społeczną, zdrowotną i edukacyjną współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

SEKCJA 6 SZCZEGÓLNE POTRZEBY OBSZARÓW GEOGRAFICZNYCH, KTÓRE CIERPIĄ NA SKUTEK POWAŻNYCH I TRWAŁYCH NIEKORZYSTNYCH WARUNKÓW PRZYRODNICZYCH LUB DEMOGRAFICZNYCH

Nie dotyczy.

SEKCJA 7 INSTYTUCJE I PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE ZA ZARZĄDZANIE, KONTROLĘ I AUDYT ORAZ ROLA POSZCZEGÓLNYCH PARTENRÓW

SEKCJA 7.1. ODPOWIEDZIALNE INSTYTUCJE I PODMIOTY

Tabela 23: Odpowiednie instytucje i podmioty

Institucja/podmiot	Nazwa instytucji/podmiotu oraz departament lub jednostki	Kierownictwo instytucji/podmiotu (funkcja lub zajmowane stanowisko)
Institucja Zarządzająca	Zarząd Województwa Świętokrzyskiego, obsługiwany przez Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego Dane kontaktowe: Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego Al. IX Wieków Kielc 3 25-516 Kielce	Marszałek Województwa Świętokrzyskiego
Institucja Certyfikująca (jeśli dotyczy)	Zarząd Województwa Świętokrzyskiego obsługiwany przez Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego	Marszałek Województwa Świętokrzyskiego

	Oddział Certyfikacji (KC-V) w Departamencie Kontroli i Certyfikacji RPO Dane kontaktowe: Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego Al. IX Wieków Kielc 3 25-516 Kielce	
Institucja Audytowa	Ministerstwo Finansów Departament Audytu Środków Publicznych Dane kontaktowe: Ministerstwo Finansów ul. Świętokrzyska 12 00-916 Warszawa	Minister właściwy ds. finansów publicznych
Podmiot, do którego Komisja będzie kierowała płatności	Ministerstwo Finansów Departament Instytucji Płatniczej Dane kontaktowe: Ministerstwo Finansów ul. Świętokrzyska 12 00-916 Warszawa	Minister właściwy ds. finansów publicznych

System instytucjonalny w ramach programu jest zgodny z systemem instytucjonalnym dla PS opisanym w Umowie Partnerstwa. Funkcje Instytucji Koordynującej realizację UP pełni minister właściwy ds. rozwoju regionalnego.

Za przygotowanie programów operacyjnych oraz sprawne i efektywne funkcjonowanie systemów zarządzania i kontroli programów odpowiedzialne są instytucje zarządzające (IZ). Funkcję IZ Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 (*RPOWŚ 2014-2020*) pełni Zarząd Województwa Świętokrzyskiego. Instytucji Zarządzającej została również powierzona funkcja instytucji certyfikującej.

W ramach projektowanego systemu przewiduje się koncentrację zadań dotyczących zarządzania oraz wdrażania *RPOWŚ 2014-2020* w strukturze Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego, w której zostaną wyodrębnione komórki o funkcjach zarządzania programem oraz o funkcjach wdrażających. Zadania dotyczące rynku pracy, współfinansowane ze środków *RPOWŚ 2014-2020* będą realizowane przez jednostkę organizacyjną samorządu województwa świętokrzyskiego, Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach (WUP) – instytucję pośredniczącą. W zakresie kompetencji Instytucji Pośredniczącej (WUP) znajdują się działania w ramach osi priorytetowej 10. Otwarty rynek pracy.

Szczegółowe zasady funkcjonowania systemu zarządzania, kontroli, monitoringu, ewaluacji, informacji i promocji, systemu IT przyjęte w programie wynikają z UP i właściwych przepisów rozporządzeń.

Instytucja Audytowa

Organem pełniącym funkcję Instytucji Audytowej (IA) jest Szef Krajowej Administracji Skarbowej.

Funkcję Szefa Krajowej Administracji Skarbowej pełni sekretarz stanu w Ministerstwie Finansów.

Szef Krajowej Administracji Skarbowej wykonuje swoje zadania za pośrednictwem Departamentu Ochrony Interesów Finansowych UE Ministerstwa Finansów oraz 16 urzędów kontroli skarbowej.

W urzędach kontroli skarbowej zostały utworzone i wyodrębnione komórki organizacyjne, odpowiedzialne za audyt środków pochodzących z Unii Europejskiej.

Instytucja Audytowa dba o to, aby czynności audytowe uwzględniały uznane w skali międzynarodowej standardy audytu.

Instytucja Audytowa jest niezależna od Instytucji Zarządzającej oraz Instytucji Certyfikującej.

Instytucja Audytowa posiada wyłączną odpowiedzialność w zakresie planowania i wyboru operacji, będących przedmiotem audytu, jak również sposobu wykonywania audytu i raportowania o podjętych ustaleniach i rekomendacjach.

System informatyczny

Zgodnie z UP, minister właściwy ds. rozwoju regionalnego zapewnia budowę i funkcjonowanie centralnego systemu informatycznego SL 2014, który będzie wspierał realizację programów operacyjnych. System ten tworzony jest w celu spełnienia wymogów Rozporządzenia ogólnego w zakresie:

1. obowiązku rejestrowania i przechowywania danych dotyczących każdego projektu, niezbędnych do monitorowania, oceny, zarządzania finansowego, kontroli i audytu, w tym danych osobowych uczestników projektów na potrzeby monitorowania i ewaluacji projektów współfinansowanych z EFS (art. 114 ust. 2 Rozporządzenia ogólnego);
2. zapewnienia systemu komputerowego służącego prowadzeniu księgowości, przechowywaniu i przekazywaniu danych finansowych i danych na temat wskaźników, dla celów monitorowania i sprawozdawczości (art. 72 d. Rozporządzenia ogólnego);
3. zapewnienia funkcjonowania systemu informatycznego, za pomocą którego pełna komunikacja pomiędzy beneficjentem a właściwymi instytucjami odbywać się będzie wyłącznie drogą elektroniczną (art. 122 ust. 3 Rozporządzenia ogólnego).

System informatyczny SL 2014 służy w szczególności do wspierania procesów związanych z:

- 1) obsługą projektu od momentu podpisania umowy o dofinansowanie projektu albo podjęcia decyzji o dofinansowaniu projektu;
- 2) ewidencjonowaniem danych dotyczących programów operacyjnych;
- 3) obsługą procesów związanych z certyfikacją wydatków.

Instytucje oraz beneficjenci korzystają z funkcjonalności udostępnionych za pośrednictwem centralnego systemu informatycznego SL 2014, w zakresie obsługi projektu od momentu podpisania umowy o dofinansowanie projektu albo podjęcia decyzji o dofinansowaniu projektu.

Dostęp do danych gromadzonych w SL 2014 mają:

- wszystkie instytucje uczestniczące w realizacji programów operacyjnych, tj. między innymi instytucja zarządzająca, instytucje pośredniczące, instytucje wdrażające, instytucja audytowa, w zakresie niezbędnym dla prawidłowego realizowania swoich zadań;
- beneficjenci, w zakresie danych dotyczących realizowanych przez nich projektów.

System informatyczny SL 2014 umożliwia tworzenie określonych raportów, między innymi:

- informacji o poziomie wydatkowania środków UE;
- prognoz wydatków;
- informacji o stanie wdrażania funduszy strukturalnych;
- informacji na temat przeprowadzonych kontroli.

Wymiana informacji pomiędzy Komisją Europejską a instytucją zarządzającą odbywać się będzie poprzez system SFC 2014.

Informacja i promocja

IZ *RPOWŚ 2014-2020* jest odpowiedzialna za zapewnienie właściwej informacji i promocji programu operacyjnego. W celu zapewnienia skutecznej koordynacji działań komunikacyjnych – zgodnie z założeniami UP - prowadzonych przez poszczególne instytucje Polska, opracowuje horyzontalny dokument - wspólną strategię komunikacji polityki spójności. W oparciu o wspólną strategię komunikacji IZ, zgodnie z art. 116 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r., opracowuje dla *RPOWŚ 2014-2020* strategię komunikacji, będącą podstawą prowadzenia działań informacyjnych i promocyjnych dla tego programu. IZ przygotowuje również roczne plany działań o charakterze wykonawczym. Działania informacyjne i promocyjne wspierają realizację regionalnego programu.

Wsparcie to będzie realizowane w szczególności poprzez:

- informowanie potencjalnych beneficjentów o możliwościach finansowania w ramach programu oraz sposobach jego pozyskania,
- dostarczanie beneficjentom informacji potrzebnych do realizacji projektów na ich różnych etapach,
- upowszechnianie wśród mieszkańców województwa roli oraz osiągnięć polityki spójności i funduszy przez działania informacyjne i promocyjne na temat efektów i wpływu programu oraz poszczególnych projektów, a także w stosownym zakresie UP.

Istotne jest, aby realizując działania informacyjno-promocyjne w perspektywie programowej 2014-2020 dążyć do wzmocnienia koordynacji działań, celem utrzymania wysokiej spójności przekazu i komplementarności komunikatów oraz narzędzi.

Wyzwaniem leżącym u podstaw skutecznej komunikacji, będzie opracowanie dokumentów skierowanych do potencjalnych beneficjentów i beneficjentów, a także materiałów przeznaczonych do komunikacji w mediach, z zastosowaniem czytelnego i zrozumiałego powszechnie języka. W okresie 2014-2020 należy położyć większy nacisk na wykorzystanie potencjału komunikacyjnego samych beneficjentów. Kluczowe jest również wdrażanie polityk horyzontalnych, m. in. równość szans. W ramach Programu zapewniony zostanie równy dostęp do informacji i promocji dla kobiet i mężczyzn oraz osób z niepełnosprawnościami. W związku z tym, wszystkie działania podejmowane będą zgodnie z zasadami niedyskryminacji, a także z warunkami określonymi w rozporządzeniu ogólnym, gdzie zawarte są informacje na temat równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji. Wdrażanie polegać będzie również na dbałości o środowisko naturalne oraz na uwzględnieniu współpracy z partnerami społeczno-gospodarczymi.

Zarządzanie finansowe

Podstawowy mechanizm przepływów finansowych w zakresie środków funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności oparty jest o budżet środków europejskich, czyli wyodrębnioną część budżetu państwa, zasilaną transferami z Komisji Europejskiej (dochody budżetu środków europejskich), z której następnie dokonywane są płatności na rzecz beneficjentów w kwocie odpowiadającej przyznanemu dofinansowaniu unijnemu (wydatki budżetu środków europejskich). Budżet środków europejskich nie obejmuje wydatków ponoszonych w ramach pomocy technicznej.

Instytucją dokonującą płatności jest Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK). Podstawą dokonania płatności na rzecz beneficjenta jest przekazane do BGK zlecenie płatności wystawione przez instytucję, z którą beneficjent zawarł umowę o dofinansowanie projektu, przygotowane w oparciu o zweryfikowany wniosek beneficjenta o płatność. Rozliczenie wydatków kwalifikowalnych poniesionych przez beneficjenta odbywa się na podstawie wniosku o płatność złożonego do właściwej instytucji.

W oparciu o zweryfikowane wnioski o płatność dana instytucja wdrażająca sporządza zestawienia wydatków zawierające zagregowane wartości i dane z poszczególnych projektów, które następnie przekazuje bezpośrednio do instytucji zarządzającej. Instytucja zarządzająca, w oparciu o otrzymane dokumenty, sporządza, a następnie przesyła do KE, deklaracje i zestawienia wydatków wraz z wnioskiem o płatność okresową.

SEKCJA 7.2. ZAANGAŻOWANIE WŁAŚCIWYCH PARTNERÓW

7.2.1 Przedsięwzięcia podjęte w celu zaangażowania właściwych partnerów w przygotowanie programu operacyjnego oraz ról tych partnerów we wdrażaniu, monitorowaniu i ewaluacji programu operacyjnego.

Stosowanie zasady partnerstwa wynika z zapisów art. 152 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz z art. 5 projektu Rozporządzenia ogólnego.

Zasada partnerstwa polega na stałej, zinstytucjonalizowanej współpracy pomiędzy administracją rządową, samorządem terytorialnym, partnerami społecznymi i gospodarczymi oraz organizacjami pozarządowymi w celu zapewnienia aktywnego udziału wymienionych partnerów w całym procesie funkcjonowania programu operacyjnego od jego programowania poprzez wdrożenie wraz z monitorowaniem, aż po jego ocenę. Partnerstwo musi przebiegać z uwzględnieniem zasad wielopoziomowego sprawowania rządów, pomocniczości i proporcjonalności. Wielopoziomowe sprawowanie rządów oznacza skoordynowane działania Unii Europejskiej, państw członkowskich oraz władz regionalnych i lokalnych, oparte na partnerstwie i służące tworzeniu i realizowaniu polityki Unii.

Uwzględniając powyższe zapisy *Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020* organizuje partnerstwo z właściwymi organami regionalnymi, lokalnymi, miejskimi i innymi władzami publicznymi; z partnerami gospodarczymi i społecznymi oraz z podmiotami reprezentującymi społeczeństwo obywatelskie, w tym partnerami działającymi na rzecz ochrony środowiska, organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami odpowiedzialnymi za promowanie równości i niedyskryminacji.

Realizacja zasady partnerstwa na etapie programowania. *Prace nad Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020* rozpoczęły się od momentu ogłoszenia przez Komisję Europejską projektu pakietu rozporządzeń na okres programowania 2014-2020, tj. od października 2011 roku. W początkowej fazie projektowania Programu prace prowadzone były wewnątrz Instytucji Zarządzającej. Niemniej jednak mając na uwadze fakt, iż zasada partnerstwa jest jednym z najistotniejszych elementów programowania funduszy Unii Europejskiej, Instytucja Zarządzająca *RPOWS 2014-2020* włącza do współpracy przedstawicieli samorządów, strony rządowej oraz partnerów społecznych i gospodarczych, w tym przedstawicieli Rady Działalności Pożytku Publicznego,

zwłaszcza tych aktywnie działających w obszarach promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz przeciwdziałania dyskryminacji, a także ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju. Uchwałą nr 1838/13 z dnia 24 kwietnia 2013 roku powołana została *Grupa Robocza ds. Rekomendacji do Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020* oraz *Zespół Redakcyjno – Programowy ds. Opracowania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020*. Zadaniem ww. grup jest pomocnicze wsparcie procesu przygotowania *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020*.

W 2013 r. odbyły się dwa posiedzenia *Grupy Roboczej ds. Rekomendacji do Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020*. Pierwsze posiedzenie zostało zwołane 19 czerwca 2013 r. Przewodnim tematem posiedzenia Grupy była prezentacja nt.: *Realizacja polityki rozwoju na poziomie regionalnym dzięki funduszom europejskim 2014 – 2020* oraz prezentacja nt.: *Stan prac nad Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 – 2020*. Po ww. wystąpieniach odbyła się dyskusja, podczas której poruszono, m.in. tematy związane z finansowaniem w ramach *RPOWŚ 2014-2020*: polityki miejskiej, w tym Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, działania na rzecz osób wykluczonych społecznie oraz rozwoju ekonomii społecznej.

Drugie posiedzenie *Grupy Roboczej ds. Rekomendacji do Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020* odbyło się 8 listopada 2013r. Na posiedzeniu omówiono, m.in. II wersję projektu *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 – 2020*, przyjętą Uchwałą Zarządu Województwa Świętokrzyskiego nr 2298/13, w tym podział alokacji na poszczególne priorytety inwestycyjne. Dyskusja dotyczyła także zaproponowanych w projekcie Programu działań mających na celu: poprawę infrastruktury dróg lokalnych, w tym dróg powiatowych, infrastruktury szkolnictwa zawodowego oraz infrastruktury wodnościekowej.

Od 15 listopada do 20 grudnia 2013 roku trwały konsultacje społeczne projektu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020. Zamierzeniem konsultacji było dotarcie do jak największej liczby potencjalnych beneficjentów oraz wysłuchanie głosów z regionu. W trakcie spotkań zaprezentowano główne założenia Programu oraz wysłuchano cennych uwag i opinii na temat obecnych zapisów od uczestników spotkań. Ponadto projekt Programu został opublikowany na stronie internetowej www.rpo-swietokrzyskie.pl. Uwagi i opinie na temat konsultowanego projektu dokumentu składane były poprzez wypełnienie formularza i przesłanie na adres specjalnie w tym celu stworzony adres email: konsultacje.rpo@sejmik.kielce.pl. Jednocześnie szeroko prowadzone były spotkania bilateralne przedstawicieli Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego z podmiotami i instytucjami, które żywo zainteresowane są kształtem przyszłego Regionalnego Programu Operacyjnego. Cieszy fakt, że w proces ten włączyły się zarówno samorządy, przedsiębiorcy, jednostki otoczenia biznesu i partnerzy społeczno-gospodarczy, ale także bardzo aktywnie organizacje pozarządowe. Łącznie odbyło się osiem konferencji odpowiednio na obszarze całego regionu. Docelowo zostało zaproszonych około 1 958 reprezentantów różnego rodzaju podmiotów tj. JST, IOB, NGO, uczelnie wyższe, przedsiębiorcy, partnerzy społeczno-gospodarczy, a także parlamentarzyści oraz osoby fizyczne. Łącznie do

Instytucji Zarządzającej podczas konsultacji wpłynęło 759 uwag, które miały wpływ na kształt zapisów Programu.

Realizacja zasady partnerstwa podczas wdrażania i monitorowania programu. Podstawowym narzędziem stosowania zasady partnerstwa na etapie wdrażania i monitorowania Programu jest Komitet Monitorujący. Uwzględniając zasadę partnerstwa w składzie Komitetu należy zapewnić uczestnictwo stronie rządowej, samorządowej oraz partnerom społecznym i gospodarczym, w tym partnerom zajmującym się zagadnieniami środowiska naturalnego oraz wspierania równości szans kobiet i mężczyzn. Przy powoływaniu członków Komitetu należy mieć na uwadze dążenie do zrównoważonego udziału strony rządowej, samorządowej oraz partnerów społecznych i gospodarczych oraz jak najwyższej efektywności i jakości ich pracy.

Komitet Monitorujący zapewnia jakość realizacji programu oraz upewnia się co do skuteczności jego realizacji. Do zadań Komitetu Monitorującego należy m. in.:

- rozpatrywanie i zatwierdzanie kryteriów wyboru projektów w ramach programu operacyjnego oraz zatwierdzanie ewentualnych zmian tych kryteriów,
- okresowe badanie postępu w zakresie osiągnięcia szczegółowych celów, określonych w programie, na podstawie dokumentów przedkładanych przez instytucję zarządzającą,
- analizowanie rezultatów realizacji programu, w szczególności osiągnięcia celów wyznaczonych dla każdego priorytetu oraz wyników ocen (ewaluacji) związanych z monitorowaniem realizacji programu, w szczególności w przypadku gdy monitoring wykazuje znaczące odstępstwa od początkowo określonych celów lub gdy zgłoszone są propozycje zmian w programie,
- analizowanie i zatwierdzanie raportów z wdrażania,
- dodatkowe zadania wynikające ze specyfiki danego Programu.

Na etapie ewaluacji realizacja zasady partnerstwa polegała na umieszczeniu na stronie internetowej www.rpo-swietokrzyskie.pl raportów ze wszystkich realizowanych w ramach *RPOWS 2014-2020* badań ewaluacyjnych i umożliwieniu przez to udziału partnerów społeczno-gospodarczych, władz samorządowych i organizacji pozarządowych w analizie ewaluacji dotyczących realizacji programu.

Zadania z zakresu ewaluacji w ramach IZ *RPOWS 2014-2020* wykonuje Jednostka Ewaluacyjna IZ *RPOWS*. Jednostka ta w celu wsparcia jej działań (m.in. w ocenie wstępnych wersji raportów) może powołać Grupę sterującą procesem ewaluacji ustalając jej szczegółowy zakres obowiązków związany z realizacją procesu ewaluacji. Jednostka ewaluacyjna może także powołać tematyczne grupy sterujące ewaluacją.

W grupach tych będą mogli brać udział partnerzy społeczni i gospodarczy.

7.2.2 Granty globalne

W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 nie przewiduje się zastosowania grantów globalnych dla partnerów społecznych i interesariuszy Programu.

7.2.3 Środki przeznaczone na budowanie potencjału

Partnerzy społeczni i organizacje pozarządowe w ramach *RPOWS* będą występować jako beneficjenci realizujący projekty w ramach działań finansowanych z EFS, tj. w ramach osi priorytetowych 8. Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo, 9. Włączenie społeczne i walka z ubóstwem i 10. Otwarty rynek pracy, co w sposób pośredni przyczyni się do zwiększania ich potencjału.

Ich rola będzie szczególnie istotna w osi 9., w ramach której realizowane będą działania związane z aktywną integracją społeczną i zawodową osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, zwiększaniem dostępu do usług społecznych i zdrowotnych, świadczonych w interesie ogólnym oraz rozwojem sektora ekonomii społecznej w regionie. W ramach tych działań (w PI 9i.) przewidziano wspieranie inicjatyw integrujących usługi różnych służb publicznych (np. ośrodków pomocy społecznej, instytucji rynku pracy) a także organizacji obywatelskich na rzecz włączenia społecznego i walki z ubóstwem.

Potencjał trzeciego sektora wzmacniany będzie także poprzez działania zaplanowane do realizacji w ramach *PI 9v. wspieranie gospodarki społecznej i przedsiębiorstw społecznych*, które dotyczyć będą kompleksowego wsparcia dla podmiotów ekonomii społecznej czy też wzmacniania lokalnych i regionalnych partnerstw na rzecz rozwoju ES w regionie. Dodatkowo w ramach *PI 3a (EFRR)* zaprogramowano wsparcie inwestycyjne dla funkcjonujących przedsiębiorstw społecznych, w celu wzmacniania ich potencjału.

Dodatkowo potencjalni beneficjenci (w tym partnerzy społeczni i organizacje pozarządowe) uzyskają wsparcie w zakresie działań informacyjno – promocyjnych i szkoleniowych realizowanych w ramach osi priorytetowej 11. Pomoc Techniczna *RPOWŚ 2014 – 2020*.

W ramach osi priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 finansowanych z EFS nie przewiduje się wyodrębnienia środków dedykowanych partnerom społeczny i/lub organizacjom pozarządowym, które będą bezpośrednio przeznaczone na budowanie ich potencjału instytucjonalnego.

SEKCJA 8 KOORDYNACJA MIĘDZY FUNDUSZAMI POLITYKI SPÓJNOŚCI, EFRROW, EFMR ORAZ INNYMI UNIJNYMI I KRAJOWYMI INSTRUMENTAMI FINANSOWANIA ORAZ EBI

Jednym z kluczowych obszarów opracowania oraz wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 jest zapewnienie właściwego systemu koordynacji wsparcia na wszystkich poziomach interwencji z wykorzystaniem wszystkich dostępnych źródeł finansowania. Zapewnienie skutecznych mechanizmów koordynacyjnych ma na celu zmaksymalizowanie efektów realizacji zarówno *RPOWŚ 2014-2020* oraz komplementarnych względem niego programów operacyjnych w ramach Wspólnych Ram Strategicznych.

Na poziomie ogólnokrajowym system koordynacji określa Umowa Partnerstwa. Dokument ten zawiera cele i priorytety interwencji wraz z podstawowymi wskaźnikami, koncentrację tematyczną, wymiar terytorialny planowanej interwencji, układ programów operacyjnych, podział interwencji pomiędzy kraj i region, zarys finansowania, systemu wdrażania oraz opis stopnia uzupełniania się interwencji finansowanych z polityki spójności, Wspólnej Polityki Rolnej oraz Rybackiej oraz relacje z innymi instrumentami krajowymi i unijnymi.

Zaprojektowane na poziomie Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 rozwiązania koordynacyjne identyfikują zależności pomiędzy celami tematycznymi, priorytetami inwestycyjnymi, osiami priorytetowymi oraz instrumentami rozwoju terytorialnego, przy uwzględnieniu uwarunkowań wynikających z zakresu interwencji dwóch funduszy

współfinansujących realizację Programu: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego.

Do wspólnych mechanizmów koordynacji należy zaliczyć:

1. Kontrakt terytorialny, który jest umową zawartą między rządem a samorządem terytorialnym, określającą cele i przedsięwzięcia priorytetowe mające znaczenie dla rozwoju danego regionu/terytorium. Kontrakt określa sposób ich finansowania, koordynacji i realizacji, a także dofinansowanie, opracowywanych przez zarząd województwa, programów służących realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności.

2. Komitet ds. Umowy Partnerstwa, który ma pełnić wiodącą rolę w zakresie wypełnienia koordynacji realizacji i uzyskania celów wsparcia, określonych w UP. W jego skład wejdą przedstawiciele instytucji zarządzających programami operacyjnymi, ministra właściwego ds. gospodarki, odpowiedzialnego za koordynację *Strategii Europa 2020*, ministra właściwego ds. rolnictwa, ministra właściwego ds. finansów publicznych, przedstawiciele zarządów województw, właściwi ministrowie ze względu na zakres interwencji objęty Umową Partnerstwa, przedstawiciel prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, przedstawiciele samorządu terytorialnego oraz partnerów społecznych i gospodarczych. Komitet ten będzie podejmował zasadnicze decyzje odnoszące się do poziomu UP w kwestiach wynikających z odpowiednich regulacji (koordynacja celów UP oraz CT; interwencji PS, WPR, WPRyb; z innymi instrumentami UE oraz politykami krajowymi). Prace Komitetu będą wspierane pracami podkomitetów/grup ds. horyzontalnych zajmujących się funkcjonowaniem wyodrębnionego procesu służącego realizacji UP lub kwestii przekrojowych. System podkomitetów/grup będzie oparty na istniejącym systemie grup roboczych m.in.: ds. koordynacji i komplementarności, ds. polityki regionalnej i wymiaru terytorialnego (ZIT, CLLD, OSI) itp.

3. Komitet Sterujący ds. Koordynacji Interwencji EFSI w sektorze zdrowia na bieżąco analizuje kwestie związane z ochroną zdrowia, w szczególności pod kątem zapewnienia skuteczności efektywności podejmowanych interwencji ze środków UE, osiągnięcia oczekiwanych rezultatów oraz wpływu realizacji Planów działań na cele Policy Paper, Umowy Partnerstwa i programów operacyjnych.

Komitet przygotowuje propozycje kryteriów wyboru projektów do objęcia wsparciem, które stanowią horyzontalne rekomendacje dla Instytucji Zarządzającej (uchwała Komitetu Sterującego w sprawie kryteriów wyboru projektów). Propozycje kryteriów wyboru projektów są następnie przedkładane pod obrady Komitetu Monitorującego. Rekomendowane przez Komitet Sterujący kryteria wyboru projektów są uwzględniane przez IZ na etapie przygotowywania i zgłaszania propozycji przedsięwzięć/interwencji do Planu działań w sektorze zdrowia. Instytucja Zarządzająca jest odpowiedzialna za przygotowanie projektu Planu działań w sektorze zdrowia. W tym projekcie IZ przedkłada Członkom Komitetu Sterującego informacje niezbędne do podjęcia decyzji dotyczącej uwzględnienia/nieuwzględnienia w Planie działań proponowanych przez IZ kryteriów wyboru projektów konkursowych.

Komitet Sterujący stanowi także forum współpracy i wymiany dobrych praktyk oraz pełni funkcje doradcze. W tym celu, jak też mając na uwadze harmonizację stosowanych zasad wydatkowania środków, obowiązujących standardów i tworzenie spójnych ram odniesienia, możliwe jest opracowywanie w ramach Komitetu rozwiązań służących monitorowaniu

efektywności wdrażaniu środków funduszy strukturalnych w sektorze zdrowia, poprzez np. przygotowywanie opinii, rekomendacji, wytycznych czy podręczników.

4. Grupa Sterująca ds. koordynacji interwencji w Polsce Wschodniej funkcjonująca w ramach Zespołu Międzyresortowego ds. programowania i wdrażania funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności UE. Zadaniem Grupy jest zapewnienie koordynacji i komplementarności wsparcia działań realizowanych w ramach programów operacyjnych na obszarze makroregionu. Zakres prac Grupy obejmuje planowanie, wdrażanie i monitorowanie efektów interwencji. Za organizację i przewodnictwo pracom Grupy odpowiada przedstawiciel ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego. W pracach Grupy uczestniczą przedstawiciele IZ POPW, IZ RPO województw Polski Wschodniej, oraz właściwych krajowych programów operacyjnych. Rekomendacje i instrumenty uzgodnione przez Grupę są wykorzystywane odpowiednio w zakresie właściwym dla poszczególnych programów. Kwestie związane z rozwojem makroregionu Polski Wschodniej, z uwzględnieniem efektów prac Grupy są przedstawiane Komitetowi Koordynacyjnemu UP. W zależności od identyfikowanych potrzeb Grupa w szczególności koncentrować się będzie na wypracowaniu rekomendacji odnośnie do najważniejszych propozycji kryteriów wyboru projektów, zasad finansowania w podobnych typach interwencji poszczególnych programów, koordynacji zagadnień dotyczących monitoringu i ewaluacji efektów realizacji programów, etc.

Ponadto, spotkania Grupy będą stanowić forum wymiany opinii, informacji oraz doświadczeń partnerów zaangażowanych w realizację poszczególnych PO na obszarze Polski Wschodniej. Dla wzmocnienia koordynacji oraz zapewnienia odpowiedniego przepływu informacji zapewniony zostanie wzajemny udział w **Komitetach Monitorujących** przedstawiciele IZ RPO PW oraz IZ POPW.

5. Zarząd Województwa i Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020. Za zapewnienie koordynacji na poziomie regionalnym odpowiedzialny będzie Zarząd Województwa Świętokrzyskiego przy wsparciu Komitetu Monitorującego RPO WS. Zgodnie z przepisami Rozporządzenia ogólnego dla każdego programu operacyjnego powołany jest komitet monitorujący, w celu przeglądu wdrażania programu i postępów w osiąganiu jego celów. Zarząd Województwa w drodze uchwały będzie przyjmował harmonogramy konkursów w ramach *RPOWS 2014-2020*, które będą uwzględniać realizację naborów jako komplementarnych do siebie konkursów, głównie z uwzględnieniem synergii pomiędzy EFRR i EFS.

6. Regionalne Obserwatorium Terytorialne będzie prowadzić badania i analizy dotyczące procesów społeczno-gospodarczych w województwie i realizacji celów strategii rozwoju, a w szczególności: wpływu pozyskanych środków unijnych na rozwój wybranych sektorów działalności, regionalnej koniunktury, kondycji przedsiębiorstw, integracji społecznej w regionie, równości szans, rynku pracy oraz edukacji.

7. Zintegrowane Inwestycje Terytorialne, które będą pełnić istotną rolę w procesie koordynacji wsparcia w ramach *RPOWS*. ZIT-y są narzędziem służącym realizacji strategii terytorialnych, w tym m.in. zintegrowanych strategii rozwoju miejskiego, poprzez powiązanie celów tematycznych określonych w umowach o współpracy i programach operacyjnych z wymiarem terytorialnym. Celem realizacji ZIT, jako narzędzi wspierających rozwój terytorialny, jest m.in. wzmocnienie zintegrowanego podejścia terytorialnego, lepsze dostosowanie interwencji wspieranej środkami WRS

do potrzeb i potencjałów określonych typów terytoriów oraz wsparcie rozwoju lokalnego. Realizacja ZIT wymaga więc wykorzystania wsparcia z polityki spójności pochodzącego z więcej niż jednej osi priorytetowej, jednego lub więcej programów operacyjnych.

Wsparcie udzielane w ramach *RPOWŚ 2014-2020* będzie komplementarne z działaniami w ramach krajowych programów operacyjnych, instrumentów i inicjatyw UE oraz instrumentów krajowych, w ramach których będzie wspierana realizacja ważnych przedsięwzięć, przyczyniających się do osiągnięcia celów Umowy Partnerstwa. Przedstawiona poniżej tabela zawiera ujęcie kwestii komplementarności poprzez wyróżnienie możliwych obszarów komplementarności i synergii na poziomie osi priorytetowych.

Oś priorytetowa 1: Innowacje i nauka

Cel tematyczny lub priorytet inwestycyjny	Komplementarny program/ inicjatywa/ polityka/instrument krajowy/EBI	CT	Możliwe obszary komplementarności i synergii	Praktyczne przykłady komplementarności	Mechanizmy koordynacyjne		Rozwiązania dot. koordynacji z PO EWT
					Poziom koordynowania	Poziom wdrażania	
<p>CT 1 PI 1a Udoskonalanie infrastruktury badań i innowacji i zwiększanie zdolności do osiągnięcia doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności tych, które leżą w interesie Europy</p>	PO IR	CT 1	<ul style="list-style-type: none"> - Finansowanie projektów polegających na prowadzeniu badań naukowych i badań przemysłowych, realizowane przez konsorcja naukowe i naukowo-przemysłowe. Wsparcie kierowane jest przede wszystkim na przedsięwzięcia realizowane w obszarach określonych jako inteligentne specjalizacje krajowej regionalne. - Zakup infrastruktury badawczej w postaci wyposażenia/doposażenia specjalistycznych laboratoriów i pomieszczeń badawczych, - Finansowanie badań prowadzonych we współpracy z jednostkami naukowymi z innych państw oraz kosztów badań wykonywanych poza granicami Polski, w przypadku, gdy stanowią one element projektu prowadzonego w Polsce, - Rozwój nowoczesnej infrastruktury badawczej sektora nauki w celu podniesienia jakości nauki bez której nie jest możliwe zastosowanie nowych metod badawczych oraz pełne wykorzystanie potencjału kadr naukowych. - Wsparcie powstawania międzynarodowych agend badawczych we współpracy z zagranicznymi ośrodkami naukowymi lub przedsiębiorstwami, - Rozwój wykwalifikowanej kadry sektora B+R dla rozwijania innowacyjnego przemysłu oraz prowadzenia przełomowych badań naukowych o dużym znaczeniu dla gospodarki. 	<ul style="list-style-type: none"> - Realizacja agend badawczych o znaczeniu regionalnym lub ponadregionalnym wspartych w ramach PO IR na infrastrukturze zrealizowanej w ramach RPO 	<ul style="list-style-type: none"> - Demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region; - Kontrakt Terytorialny; - Polska Mapa Drogowa Infrastruktury Badawczej; 	<ul style="list-style-type: none"> - Koordynacja ogłaszania konkursów w ramach RPO; - Koordynacja ogłaszanych konkursów pomiędzy RPO, a PO; - Kryteria wyboru projektów; - Komitet Monitorujący; - Monitoring i ewaluacja; - Działania informacyjne i promocyjne, 	<ul style="list-style-type: none"> - Koordynacja ogłaszania konkursów w ramach RPO; - Koordynacja ogłaszanych konkursów pomiędzy RPO, a PO; - Kryteria wyboru projektów; - Komitet Monitorujący; - Monitoring i ewaluacja - Działania informacyjne i promocyjne,
	PO WER	CT 10	<ul style="list-style-type: none"> - Wsparcie wysokiej jakości programów stażowych dla studentów i doktorantów, - Zamawianie i realizacja wysokiej jakości, interdyscyplinarnych programów studiów doktoranckich o zasięgu krajowym i międzynarodowym, - Wsparcie dla tworzenia wspólnych studiów 	<ul style="list-style-type: none"> - Dofinansowanie studiów podyplomowych, doktoranckich z PO WER dla pracowników 	<ul style="list-style-type: none"> - Demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region; 	<ul style="list-style-type: none"> - Koordynacja ogłaszania konkursów w ramach RPO; - Koordynacja ogłaszanych konkursów pomiędzy RPO, a PO; - Kryteria wyboru projektów; 	

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

			doktoranckich z jednostkami naukowymi i instytucjami badawczymi, – Rozwój programów studiów doktoranckich, kluczowych dla gospodarki i społeczeństwa, wspierających innowacyjność i zapewniających możliwość transferu/komercjalizacji rezultatów studiów doktoranckich.	jednostek badawczo-rozwojowych, którzy będą prowadzić badania B+R na infrastrukturze zrealizowanej w ramach RPO		- Komitet Monitorujący; - Monitoring i ewaluacja; - Działania informacyjne i promocyjne,	
	PROW	1 A	– Przedsięwzięcia mające na celu upowszechnienie innowacji i dobrych praktyk w zakresie produkcji rolnej, leśnictwa, przetwórstwa.	- Współpraca zagląająca wymianę doświadczeń (benchmarking) na linii sektor badawczo-rozwojowy, a sektor rolnictwa i leśnictwa	- Demarkacja pomiędzy Polityką Spójności, a Wspólną Polityką Rolną	- Koordynacja ogłaszania konkursów w ramach RPO; - Koordynacja ogłaszanych konkursów pomiędzy RPO, a PO; - Kryteria wyboru projektów; - Komitet Monitorujący; - Monitoring i ewaluacja; - Działania informacyjne i promocyjne,	
<p>CT 1 PI 1b. Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, tworzenia sieci, pobudzania popytu, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację, oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych</p>	PO IR	1b.	– Projekty obejmujące realizację badań naukowych (w rozumieniu ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki), w tym badań podstawowych, stosowanych lub przemysłowych, oraz prac konstrukcyjnych technologiczno-projektowych i doświadczalnych, – Projekty obejmujące prace badawczo-rozwojowe związane z wytworzeniem instalacji pilotażowej/demonstracyjnej, – Projekty aplikacyjne polegają na finansowaniu badań przemysłowych lub prac rozwojowych, realizowanych przez publiczne organizacje badawcze we współpracy z konkretnym przedsiębiorcą, – Programy sektorowe służą realizacji dużych przedsięwzięć badawczych, istotnych dla rozwoju konkretnych branż/sektorów gospodarki. W ramach realizacji projektu przedsiębiorstwa mogą współpracować z sektorem nauki (nie jest jednak konieczna współpraca w ramach konsorcjum), – Promocja współpracy nauki i biznesu (networking), – Programy wspierające regionalne inteligentne specjalizacje-wspierane projekty obejmują programy badawcze, umożliwiające realizację przedsięwzięć ważnych dla rozwoju regionalnych inteligentnych specjalizacji.	-Współpraca sektora przedsiębiorstw (dużych podmiotów) realizujących agendy badawcze o zasięgu regionalnym lub ponadregionalnym z PO IR z podmiotami MŚP realizującymi prace B+R przy wsparciu funduszy z RPO	- Demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region;	- Koordynacja ogłaszania konkursów w ramach RPO; - Koordynacja ogłaszanych konkursów pomiędzy RPO, a PO; - Kryteria wyboru projektów; - Komitet Monitorujący; - Monitoring i ewaluacja; - Działania informacyjne i promocyjne,	
	PO PW	N/D	– Projekty służące wzmocnieniu zdolności innowacyjnej przedsiębiorstw i transferu technologii, głównie	-Współpraca sektora	- Demarkacja pomiędzy	- Koordynacja ogłaszania konkursów w ramach RPO;	

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu			<p>w ramach inteligentnych specjalizacji.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Projekty wdrażania innowacji, wymagające przeprowadzenia prac B+R (wykonanych przez własne zaplecze rozwojowe lub nabyte od innych jednostek z makroregionu bądź pozostałych części kraju, jak również i zagranicą), - Projekty mające na celu wdrażanie innowacji w przedsiębiorstwach obejmujące swoim zakresem także stworzenie lub rozwój istniejącego zaplecza badawczo-rozwojowego, służącego działalności innowacyjnej, - Projekty polegające na wdrażaniu innowacji realizowane przez pojedyncze przedsiębiorstwa, jak i ich konsorcja oraz ponadregionalne inicjatywy, - Projekty badawczo-rozwojowe, realizowane przez inicjatywy o ponadregionalnym charakterze, w szczególności projekty badawczo-rozwojowe w klastrach ponadregionalnych, - Projekty obejmujące działalność kompleksową w obszarze B+R, tj. działalność badawczo-rozwojową, mającą na celu przygotowanie prototypu (komponent badawczy) i wdrożenie wyników prac B+R do systemu produkcji (komponent wdrożeniowy), w tym projekty angażujące uczelnie i jednostki B+R, wykazujące się realną gotowością do współpracy z przedsiębiorstwami, - Projekty zakładające wyposażone w odpowiednie zaplecze kadrowe i infrastrukturalne pozwalające na prowadzenie prac badawczo-rozwojowych, - Projekty charakteryzujące się możliwością wdrożenia ich wyników w celu podniesienia innowacyjności podmiotów, na rzecz których tego rodzaju projekty będą realizowane, - Projekty zakładające poszerzenie wachlarza i profesjonalizację usług ośrodków innowacji, - Projekty, obejmujące swoim zakresem zakup niezbędnego wyposażenia i rozbudowę infrastruktury ośrodków innowacji, - Projekty B+R, realizowane przez przedsiębiorców, wynikające z ich indywidualnego zapotrzebowania, których animatorem będą ośrodki innowacji, 	przedsiębiorstw (dużych podmiotów) realizujących agendy badawcze o zasięgu regionalnym lub ponadregionalnym z PO PW z podmiotami MŚP realizującymi prace B+R przy wsparciu funduszy z RPO	poziomem kraj/region;	<ul style="list-style-type: none"> - Koordynacja ogłaszanych konkursów pomiędzy RPO, a PO; - Kryteria wyboru projektów; - Komitet Monitorujący; - Monitoring i ewaluacja; - Działania informacyjne i promocyjne, 	
	PO WER	CT 10	<ul style="list-style-type: none"> - Zamawianie kształcenia w obszarach kluczowych dla gospodarki i rozwoju kraju, w tym na wniosek pracodawców/organizacji pracodawców, dokonywane w oparciu o analizy i prognozy potwierdzające potrzebę kształcenia w określonych obszarach, - Poprawa dostępności, jakości i adekwatności usług 	- Staże, studia podyplomowe oraz doktoranckie sektora pracowników zatrudnionych	- Demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region;	<ul style="list-style-type: none"> - Koordynacja ogłaszania konkursów w ramach RPO; - Koordynacja ogłaszanych konkursów pomiędzy RPO, a PO; - Kryteria wyboru projektów; 	

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

			<p>edukacyjnych (rozwojowych) świadczonych na rzecz przedsiębiorstw i ich pracowników.</p>	<p>w sektorze przedsiębiorstw w ramach PO WER w firmach, które wdrażają prace B+R przy wsparciu z RPO</p>		<p>- Komitet Monitorujący; - Monitoring i ewaluacja; - Działania informacyjne i promocyjne,</p>	
	PROW	1 B	<ul style="list-style-type: none"> - Współpraca sektora naukowego z partnerami gospodarczymi sektora rolnego lub leśnego i doradztwem, - Tworzenie klastrów i grup operacyjnych na rzecz innowacji, - Doradztwo w zakresie nowych technologii, technik lub organizacji produkcji rolnej lub leśnej, - Doskonalenie zawodowe doradców, - Przedsięwzięcia mające na celu upowszechnienie innowacji i dobrych praktyk w zakresie produkcji rolnej, leśnictwa, przetwórstwa. 	<p>- Współpraca zagląająca wymianę doświadczeń (benchmarking) na linii sektor przedsiębiorczości realizujący prace B+R w ramach RPO, a sektor rolnictwa i leśnictwa</p>	<p>- Demarkacja pomiędzy Polityką Spójności, a Wspólną Polityką Rolną</p>	<p>- Koordynacja ogłaszania konkursów w ramach RPO; - Koordynacja ogłaszanych konkursów pomiędzy RPO, a PO; - Kryteria wyboru projektów; - Komitet Monitorujący; - Monitoring i ewaluacja; - Działania informacyjne i promocyjne,</p>	
CT 1	Horyzont 2020	N/D	<ul style="list-style-type: none"> - Projekty zakładające, że podniesie się poziom doskonałości europejskiej bazy naukowej i zapewniony zostanie stały dopływ światowej klasy badań w celu zagwarantowania długoterminowej konkurencyjności Europy, - Projekty nastawione na rozwój zasobów intelektualnych w Europie, - Finansowanie współpracy badawczej, aby otworzyć nowe i obiecujące dziedziny badań naukowych i innowacji poprzez wspieranie przyszłych i powstających technologii (FET), - Inwestycje w kluczowe technologie przemysłowe jako zmaksymalizowanie potencjału wzrostu europejskich przedsiębiorstw poprzez zapewnienie im odpowiedniego poziomu finansowania-innowacyjne MŚP otrzymają wsparcie, które umożliwi im przekształcenie się w wiodące przedsiębiorstwa światowe, - Wsparcie działań prowadzących od badań nad wprowadzenia na rynek z rozwiązań innowacyjnych, np.: pilotaż, demonstracja, poligony doświadczalne. 	<p>- Finansowanie wspólnych badań w celu znalezienia nowych i obiecujących obszarów badań naukowych i innowacji poprzez wsparcie dla przyszłych i powstających technologii (Future and Emerging Technologies) jako dopełnienie infrastruktury B+R powstałej w ramach RPO</p>	<p>- Demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region;</p>	<p>- Koordynacja ogłaszania konkursów w ramach RPO; - Kryteria wyboru projektów; - Komitet Monitorujący; - Monitoring i ewaluacja; - Działania informacyjne i promocyjne,</p>	
	COSME	N/D	<ul style="list-style-type: none"> - Projekty zakładające dofinansowanie przedsiębiorców oraz MŚP w zakresie innowacyjności oraz transferu technologii do/z zewnątrz, - Inwestycje zapewniające lepszy dostęp do środków finansowych oraz świadczenie usług wsparcia dla biznesu na poziomie regionalnym we wdrażaniu rozwiązań innowacyjnych, 	<p>- Poprawa dostępu MŚP do finansowania w formie instrumentów kapitałowych i dłużnych na</p>	<p>- Demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region;</p>	<p>- Koordynacja ogłaszania konkursów w ramach RPO; - Kryteria wyboru projektów; - Komitet Monitorujący; - Monitoring i ewaluacja; - Działania informacyjne i promocyjne,</p>	

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

			<ul style="list-style-type: none"> - Projekty obejmujące rozwój instrumentów kapitałowych i dłużnych, - Wsparcie dla IOB w celu kreowania odpowiedniego środowiska sprzyjającego tworzeniu nowych przedsiębiorstw. 	prace B+R jako dopełnienie bezzwrotnej formy z RPO			
	Connecting Europe Facility	N/D	<ul style="list-style-type: none"> - Projekty zakładające poprawę konkurencyjności europejskiej gospodarki, - Promocja wewnętrznych powiązań oraz interoperacyjności krajowych, regionalnych oraz lokalnych sieci współpracy, - Podłączenie do sieni powiązań, a zwłaszcza wspieranie rozwoju Wspólnego Cyfrowego Rynku. 	- Wdrożenie rozwiązań ICT w projektach B+R w sektorze publicznym oraz prywatnym	- Demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region;	- Koordynacja ogłaszania konkursów w ramach RPO; - Kryteria wyboru projektów; - Komitet Monitorujący; - Monitoring i ewaluacja; - Działania informacyjne i promocyjne,	
	European Research Area	N/D	<ul style="list-style-type: none"> - Projekty zakładające podniesienie efektywności systemu B+R na krajowym poziomie, - Otwarty rynek pracy dla zasobów ludzkich zajmujących się B+R, - Równość płci oraz integracja w B+R, - Optymalna cyrkulacja wiedzy naukowej, 	- Wdrożenie rozwiązań podnoszących jakość prowadzonych badań B+R, - Wsparcie HR w zakresie prowadzenia prac B+R, - Wyrównanie szans kobiet i mężczyzn w dostępie do prowadzenia prac B+R.	- Demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region;	- Koordynacja ogłaszania konkursów w ramach RPO; - Kryteria wyboru projektów; - Komitet Monitorujący; - Monitoring i ewaluacja; - Działania informacyjne i promocyjne,	
	Marie Skłodowska-Curie actions (MSCA)	N/D	<ul style="list-style-type: none"> - Projekty zakładające budowanie sieci powiązań w sektorze B+R, - Projekty zakładające współfinansowanie regionalnej, krajowej oraz międzynarodowej, 	- Wspieranie międzynarodowej i sektorowej kooperacji, - Wspieranie rozwoju nowych badań, - Wspieranie naukowców o największym doświadczeniu w celu ułatwienia mobilności między krajami.	- Demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region;	- Koordynacja ogłaszania konkursów w ramach RPO; - Kryteria wyboru projektów; - Komitet Monitorujący; - Monitoring i ewaluacja; - Działania informacyjne i promocyjne,	
	Public Private Partnerships in research	N/D	<ul style="list-style-type: none"> - Projekty zakładające rozwój nowych technologii, produktów i usług 	- Wsparcie mające na celu stymulację europejskiego przemysłu na	- Demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region;	- Koordynacja ogłaszania konkursów w ramach RPO; - Kryteria wyboru projektów; - Komitet Monitorujący;	

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

				lidera na świecie		- Monitoring i ewaluacja; - Działania informacyjne i promocyjne,	
	NCBiR/inicjatywy krajowe	N/D	<ul style="list-style-type: none"> - Projekty zakładające wzrost liczby wdrożeń innowacyjnych rozwiązań technicznych oraz innowacyjnych produktów, usług i procedur pozwalających na rozwiązanie złożonych problemów społecznych, - Inwestycje we wzrost współpracy międzysektorowej na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym, - Projekty zakładające wzmocnienie współpracy przedsiębiorstw z uczelniami i jednostkami badawczymi sektora publicznego, - Rozwój kadr sektora badawczo-rozwojowego jako wsparcie kształcenia w formie studiów magisterskich oraz doktoranckich na kierunkach związanych z B+R. 	<p>- Współpraca sektora przedsiębiorstw (dużych podmiotów) realizujących agendy badawcze o zasięgu regionalnym lub ponadregionalnym z PO IR oraz PO PW z podmiotami MŚP realizującymi prace B+R przy wsparciu funduszy z RPO</p> <p>- Staże, studia podyplomowe oraz doktoranckie pracowników zatrudnionych w sektorze przedsiębiorstw w ramach PO WER w firmach, które wdrażają prace B+R przy wsparciu z RPO</p>	- Demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region;	<ul style="list-style-type: none"> - Koordynacja ogłaszania konkursów w ramach RPO; - Koordynacja ogłaszanych konkursów pomiędzy RPO, a PO; - Kryteria wyboru projektów; - Komitet Monitorujący; - Monitoring i ewaluacja; - Działania informacyjne i promocyjne, 	

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

Oś priorytetowa 2: Konkurencyjna gospodarka							
Cel tematyczny lub priorytet inwestycyjny	Komplementarny program/ inicjatywa/ polityka/instrument krajowy/EBI	CT	Możliwe obszary komplementarności i synergii	Praktyczne przykłady komplementarności	Mechanizmy koordynacyjne		Rozwiązania dot. koordynacji z PO EWT
					Poziom koordynowania	Poziom wdrażania	
<p>CT 3 PI 3a Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości</p>	PO IR	CT 3	<ul style="list-style-type: none"> - Projekty, polegające na rozwoju technologii (opracowanej przez przedsiębiorcę lub nabytej), która nie została jeszcze skomercjalizowana i wykorzystana w praktyce. - Finansowanie kosztów przeprowadzenia kolejnych etapów prac badawczo-rozwojowych, - Finansowanie technologii posiadającej postać wyników prac B+R oraz uruchomienie na jej podstawie produkcji towarów lub świadczenie usług, - Kredyt Technologiczny w formie częściowej spłaty kredytu udzielanego przez banki komercyjne przeznaczony na zakup nowej technologii oraz na koszty wdrożenia nowej technologii, - Wsparcie funduszy typu venture capital, sieci aniołów biznesu oraz inkubatorów technologicznych, - Rozwój platform i sieci współpracy kojarzących inwestorów prywatnych z przedsiębiorcami poszukującymi finansowania, - Kształtowanie gotowości inwestycyjnej przedsiębiorców poszukujących źródeł finansowania innowacyjnych przedsięwzięć, np. poprzez finansowanie usług doradczych z zakresu opracowania modelu biznesowego i biznesplanu, - Prowadzenie działań informacyjnych, szkoleniowych, warsztatowych dla przedsiębiorców i inwestorów o korzyściach płynących z pozyskania kapitałów o charakterze udziałowym, - Fundusz gwarancyjny dla zapewnienia gwarancji dla banków, funduszy private equity oraz aniołów biznesu, udostępniających kapitał (w formie kredytów lub wejść 	<p>- Finansowanie inwestycji w sektorze przedsiębiorczości w ramach instrumentów kapitałowych i udziałowych z PO IR jako dopełnienie projektów wspartych w ramach dotacji z RPO.</p>	<p>- Demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Koordynacja ogłaszania konkursów w ramach RPO; - Koordynacja ogłaszanych konkursów pomiędzy RPO, a PO; - Kryteria wyboru projektów; - Komitet Monitorujący; - Monitoring i ewaluacja; - Działania informacyjne i promocyjne, 	<p>- Koordynacja ogłaszania konkursów w ramach RPO;</p>

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

			kapitałowych) firmom z sektora MSP, które prowadzą działalność innowacyjną.				
	PO PW	CT 3	<ul style="list-style-type: none"> - Utworzenie platform startowych (programy), których celem będzie stworzenie warunków sprzyjających rozwojowi nowych, innowacyjnych pomysłów biznesowych w Polsce Wschodniej, - W ramach platform startowych udzielane będą granty przeznaczone m. in. na pokrycie kosztów specjalistycznych konsultacji i usług, pozyskanie niezbędnych umiejętności i wiedzy, udział w stażach krajowych i zagranicznych, a także konferencjach oraz spotkaniach networkingowych, związanych z rozwojem pomysłu biznesowego, - Pomysły biznesowe rozwinięte w platformach startowych będą mogły uzyskać wsparcie inwestycyjne związane z utworzeniem nowego przedsiębiorstwa (typu start-up) w makroregionie (etap działalności biznesowej). 	- Projekty zakładające powstawanie platform startowych uwzględniających specjalistyczne doradztwo w rozwoju nowego produktu jako dopełnienie projektów wspartych w ramach dotacji z RPO.	- Demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region;	- Koordynacja ogłaszania konkursów w ramach RPO; - Koordynacja ogłaszanych konkursów pomiędzy RPO, a PO; - Kryteria wyboru projektów; - Komitet Monitorujący; - Monitoring i ewaluacja; - Działania informacyjne i promocyjne,	
	PO WER	CT 8	<ul style="list-style-type: none"> - Projekty zakładające opracowanie, przetestowanie (pilotaże) i upowszechnienie efektywnych modeli rozwoju działalności gospodarczej (od samozatrudnienia do przedsiębiorcy-pracodawcy), - Wsparcie na rzecz zwiększenia udziału MMŚP w rynku zamówień publicznych, - Projekty mające na celu wzrost liczby przedsięwzięć realizowanych w formule partnerstwa publiczno-prywatnego, w tym działania edukacyjne, badawcze i informacyjne adresowane do przedsiębiorców i przedstawicieli administracji publicznej. 	- Wsparcie miękkie przedsiębiorstw społecznych jako uzupełnienie infrastrukturalnej interwencji w ramach RPO.	- Demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region;	- Koordynacja ogłaszania konkursów w ramach RPO; - Koordynacja ogłaszanych konkursów pomiędzy RPO, a PO; - Kryteria wyboru projektów; - Komitet Monitorujący; - Monitoring i ewaluacja; - Działania informacyjne i promocyjne,	
	PROW	6 A	- Pomoc w postaci premii przyznawana w związku z rozpoczynaniem samodzielnego prowadzenia działalności gospodarczej.	- Wsparcie na zakładanie nowych przedsiębiorstw sektora MŚP poza obszarami miejskimi zostanie uzupełnione formą dotacyjną z RPO na rozwój tego sektora w postaci	- Demarkacja pomiędzy Polityką Spójności, a Wspólną Polityką Rolną	- Koordynacja ogłaszania konkursów w ramach RPO; - Koordynacja ogłaszanych konkursów pomiędzy RPO, a PO; - Kryteria wyboru projektów; - Komitet Monitorujący; - Monitoring i ewaluacja; - Działania informacyjne i promocyjne,	

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

				dywersyfikacji produkcji lub usług.			
<p>CT 3 PI 3b Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu umiędzynarodowienia</p>	PO IR	CT 3	<ul style="list-style-type: none"> - Wsparcie internacjonalizacji innowacyjnych przedsiębiorstw, - Programy promocji, służące zwiększeniu dostępu przedsiębiorców do tradycyjnych oraz perspektywicznych rynków, ukierunkowane na sektory gospodarki o najwyższym potencjale eksportowym, - Wsparcie IOB w zakresie internacjonalizacji ich działalności, np. poprzez tworzenie partnerstw pomiędzy polskimi i zagranicznymi IOB, - Tworzenie narzędzi informatycznych promujących ofertę lokatorów IOB na rynkach międzynarodowych, - Udział IOB w imprezach o charakterze wystawienniczym i kooperacyjnym za granicą, - Świadczenie na rzecz innowacyjnych przedsiębiorstw specjalistycznych usług doradczych z zakresu internacjonalizacji, - Prowadzenie kampanii informacyjnej, promującej podejmowanie działalności międzynarodowej przez MŚP, - Prowadzenie badań wśród eksporterów i potencjalnych eksporterów oraz systematycznego monitoringu specjalizacji i trendów w działalności międzynarodowej przedsiębiorstw. 	<ul style="list-style-type: none"> - Usługi doradcze dla sektora przedsiębiorczości w procesie internacjonalizacji jako dopełnienie wsparcia inwestycyjnego przedsiębiorstw w zakresie internacjonalizacji z RPO. - Promocja polskiej gospodarki w postaci branżowych programów promocji zostanie dopełniona promocją gospodarczo-turystyczną realizowaną przez ROT w ramach RPO. 	<ul style="list-style-type: none"> - Demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region; 	<ul style="list-style-type: none"> - Koordynacja ogłaszania konkursów w ramach RPO; - Koordynacja ogłaszanych konkursów pomiędzy RPO, a PO; - Kryteria wyboru projektów; - Komitet Monitorujący; - Monitoring i ewaluacja; - Działania informacyjne i promocyjne, 	
	PO PW	CT 3	<ul style="list-style-type: none"> - Wsparcie skierowane na rzecz wzrostu internacjonalizacji MŚP z makroregionu Polski Wschodniej, w szczególności w ramach kluczowych ponadregionalnych specjalizacji gospodarczych wskazanych w SRSGPW, - Działania doradcze na rzecz zwiększenia zagranicznej (poza UE) wymiany handlowej sektora MŚP z Polski Wschodniej, - Wsparcie MŚP chcących rozpocząć lub rozszerzyć działalność eksportową poprzez doprowadzenie zainteresowanego podmiotu do etapu negocjacji handlowych, - Działania związane z internacjonalizacją klastrów w zakresie B+R+I, 	<ul style="list-style-type: none"> - Wsparcie umiędzynarodowienia sektora MŚP (także w formie klastrów) w wyniku kompleksowego doradztwa oraz udziału w misjach gospodarczych zostanie dopełnione przez wsparcie inwestycyjne 	<ul style="list-style-type: none"> - Demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region; 	<ul style="list-style-type: none"> - Koordynacja ogłaszania konkursów w ramach RPO; - Koordynacja ogłaszanych konkursów pomiędzy RPO, a PO; - Kryteria wyboru projektów; - Komitet Monitorujący; - Monitoring i ewaluacja; - Działania informacyjne i promocyjne, 	

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

			<ul style="list-style-type: none"> - Tworzenie sieci międzynarodowych powiązań kooperacyjnych. 	<p>przedsiębiorstw w zakresie internacjonalizacji z RPO.</p>			
	PROW	3 A	<ul style="list-style-type: none"> - Wsparcie inwestycyjne projektów w aspekcie tworzenia powiązań pomiędzy sektorem przetwórstwa a producentami rolnymi mającymi, - Pomoc na rzecz nowopowstałych grup producentów działających we wszystkich sektorach produkcji rolnej. 	<ul style="list-style-type: none"> - Promocja produktów rolno-spożywczych na rynku UE zostanie dopełniona przez inwestycyjne przedsiębiorstw w zakresie internacjonalizacji z RPO. 	<ul style="list-style-type: none"> - Demarkacja pomiędzy Polityką Spójności, a Wspólną Polityką Rolną 	<ul style="list-style-type: none"> - Koordynacja ogłaszania konkursów w ramach RPO; - Koordynacja ogłaszanych konkursów pomiędzy RPO, a PO; - Kryteria wyboru projektów; - Komitet Monitorujący; - Monitoring i ewaluacja; - Działania informacyjne i promocyjne, 	
<p>CT 3 PI 3c Wsparcie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług</p>	PO PW	CT 3	<ul style="list-style-type: none"> - Wsparcie skierowane zostanie na wzmocnienie ponadregionalnych powiązań kooperacyjnych przedsiębiorstw (inicjatyw klastrowych) z 5 województw Polski Wschodniej, - Wspierane będą projekty, których celem będzie podniesienie poziomu konkurencyjności członków struktur klastrowych, obejmujące swoim zakresem m.in.: przedsięwzięcia inwestycyjne, wzmacniające konkurencyjność klastra, jak i poszczególnych jego członków, - Działania na rzecz podniesienia konkurencyjności MŚP z makroregionu Polski Wschodniej poprzez tworzenie i rozwój sieciowych produktów turystycznych o znaczeniu co najmniej ponadregionalnym., - Aktywizacja społeczności lokalnych oraz tworzenie nowych miejsc pracy, w szczególności stanowiących atrakcyjną alternatywę dla pracy w rolnictwie, - Stymulowanie powiązań kooperacyjnych pomiędzy przedsiębiorcami na rzecz tworzenia oraz rozwoju atrakcyjnych, bazujących na istniejącym potencjale komercyjnych produktów turystycznych, - Projekty inwestycyjne polegające na tworzeniu nowych i rozwoju już istniejących produktów turystycznych o znaczeniu co najmniej ponadregionalnym. 	<ul style="list-style-type: none"> - Wsparcie projektów zakładających wprowadzenie na rynek nowych produktów/usług w tym turystycznych w ramach RPO zostanie dopełnione o wsparcie powiązań kooperacyjnych poprzez realizację przedsięwzięć związanych z tworzeniem i rozwojem kompleksowych komercyjnych produktów turystycznych o znaczeniu co najmniej ponadregionalnym 	<ul style="list-style-type: none"> - Demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region; 	<ul style="list-style-type: none"> - Koordynacja ogłaszania konkursów w ramach RPO; - Koordynacja ogłaszanych konkursów pomiędzy RPO, a PO; - Kryteria wyboru projektów; - Komitet Monitorujący; - Monitoring i ewaluacja; - Działania informacyjne i promocyjne, 	

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

	PO PC	CT 2	<ul style="list-style-type: none"> - budowa i rozbudowa szerokopasmowych sieci dostępowych o wysokiej przepustowości, - uzupełnienie istniejących sieci szkieletowych i dystrybucyjnych zapewniających szerokopasmowy dostęp do internetu, - promowanie zaawansowanych kompetencji cyfrowych w społeczeństwie, - podniesienie dostępności (obywateli i przedsiębiorców) i jakości e-usług publicznych, - poprawa cyfrowej efektywności urzędów poprzez wdrażanie standardów i dobrych praktyk organizacyjnych w dziedzinie IT, - zwiększenie dostępności i wykorzystania informacji sektora publicznego, w tym tworzenie usług i aplikacji wykorzystujących e-usługi publiczne i informacje sektora publicznego. 	- Kampanie promujące zastosowanie TIK z PO PC jako dopełnienie wdrożenia TIK w sektorze przedsiębiorczości	- Demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region;	- Koordynacja ogłaszania konkursów w ramach RPO; - Koordynacja ogłaszanych konkursów pomiędzy RPO, a PO; - Kryteria wyboru projektów; - Komitet Monitorujący; - Monitoring i ewaluacja; - Działania informacyjne i promocyjne,	
CT 3 PI 3.dd Wsparcie zdolności MSP do wzrostu na rynkach regionalnych, krajowych i międzynarodowych oraz do angażowania się w procesy innowacji	PO IR	CT 4	<ul style="list-style-type: none"> - Projekty zakładające promocję innowacyjnych rozwiązań o charakterze nietechnologicznym (innowacje w usługach, innowacje organizacyjne i w zakresie zarządzania, innowacje marketingowe, itp.), - Rozwój systemu brokerów innowacji, zwiększanie ich kompetencji i zdolności do świadczenia proinnowacyjnych usług, - Promocja innowacyjności jako źródła konkurencyjności gospodarki oraz kształtowanie postaw innowacyjnych. 	- Projekty związane z monitorowaniem popytu na usługi IOB jako dopełnienie projektów zakładających sieciowanie IOB w ramach RIS.	- Demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region	- Koordynacja ogłaszania konkursów w ramach RPO; - Koordynacja ogłaszanych konkursów pomiędzy RPO, a PO; - Kryteria wyboru projektów; - Komitet Monitorujący; - Monitoring i ewaluacja; - Działania informacyjne i promocyjne,	
	PROW	6 B	- Realizacja lokalnych strategii rozwoju wdrażanych przez lokalne grupy działania (LGD). W ramach strategii dofinansowanie projektów z zakresu transferu wiedzy i innowacji oraz przetwórstwa i marketingu produktów rolnych, w tym inkubatorów kuchennych.	- Sieciowanie IOB w ramach RIS ze źródeł RPO dopełni wsparcie tworzenia i funkcjonowania Krajowej Sieci na rzecz Innowacji w Rolnictwie i na Obszarach Wiejskich.	- Demarkacja pomiędzy Polityką Spójności, a Wspólną Polityką Rolną	- Koordynacja ogłaszania konkursów w ramach RPO; - Koordynacja ogłaszanych konkursów pomiędzy RPO, a PO; - Kryteria wyboru projektów; - Komitet Monitorujący; - Monitoring i ewaluacja; - Działania informacyjne i promocyjne,	
	PO WER	CT 8	<ul style="list-style-type: none"> - Inwestycje zakładające podniesienie jakości zarządzania rozwojem przedsiębiorstw, - Wypracowanie i wdrożenie efektywnych rozwiązań systemowych wspierających rozwój przedsiębiorstw w branżach i sektorach istotnych z punktu widzenia rozwoju gospodarczego kraju. 	- Pracownicy IOB wspartych w ramach RPO uzyskają wsparcie w ramach PO WER na podjęcie kursów specjalistycznych podnoszących ich	- Demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region	- Koordynacja ogłaszania konkursów w ramach RPO; - Koordynacja ogłaszanych konkursów pomiędzy RPO, a PO; - Kryteria wyboru projektów; - Komitet Monitorujący; - Monitoring i ewaluacja; - Działania informacyjne	

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

				wiedze merytoryczną i kompetencje.		promocyjne,	
CT 3	Horyzont 2020		<ul style="list-style-type: none"> – zapewnienie wsparcia w całej UE dla rozwoju innowacji w MŚP 	<ul style="list-style-type: none"> - Dostęp do finansowania ryzyka (access to risk finance) dla innowacyjnych start-upów jako dopełnienie bezzwrotnej formy dotacyjnej z RPO 	<ul style="list-style-type: none"> - Demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region; 	<ul style="list-style-type: none"> - Koordynacja ogłaszania konkursów w ramach RPO; - Koordynacja ogłaszanych konkursów pomiędzy RPO, a PO; - Kryteria wyboru projektów; - Komitet Monitorujący; - Monitoring i ewaluacja; - Działania informacyjne i promocyjne, 	
	COSME		<ul style="list-style-type: none"> – Poprawy dostępu do rynków Unii Europejskiej i poza nią za pośrednictwem Europejskiej Sieci Przedsiębiorczości (Enterprise Europe Network) – Zwiększenia konkurencyjności przedsiębiorstw Unii Europejskiej – Tworzenia środowiska sprzyjającego powstawaniu i rozwijaniu działalności gospodarczej – Wspierania MŚP poza obszarem Unii Europejskiej zwłaszcza w zakresie ograniczania różnic regulacyjnych i biznesowych między UE a jej głównymi partnerami handlowymi. 	<ul style="list-style-type: none"> - Poprawy dostępu do finansowania małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) poprzez instrumenty kapitałowe i dłużne, tj. zwrotne instrumenty kapitałowe przeznaczone na inwestycje, gwarancje pożyczkowe jako dopełnienie bezzwrotnej formy dotacyjnej z RPO 	<ul style="list-style-type: none"> - Demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region; 	<ul style="list-style-type: none"> - Koordynacja ogłaszania konkursów w ramach RPO; - Koordynacja ogłaszanych konkursów pomiędzy RPO, a PO; - Kryteria wyboru projektów; - Komitet Monitorujący; - Monitoring i ewaluacja; - Działania informacyjne i promocyjne, 	
	Connecting Europe Facility	N/D	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty zakładające poprawę konkurencyjności europejskiej gospodarki, – Promocja wewnętrznych powiązań oraz interoperacyjności krajowych, regionalnych oraz lokalnych sieci współpracy, – Podłączenie do sieci powiązań, a zwłaszcza wspieranie rozwoju Wspólnego Cyfrowego Rynku. 	<ul style="list-style-type: none"> - Wdrożenie rozwiązań ICT w projektach B+R w sektorze publicznym oraz prywatnym 	<ul style="list-style-type: none"> - Demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region; 	<ul style="list-style-type: none"> - Koordynacja ogłaszania konkursów w ramach RPO; - Koordynacja ogłaszanych konkursów pomiędzy RPO, a PO; - Kryteria wyboru projektów; - Komitet Monitorujący; - Monitoring i ewaluacja; - Działania informacyjne i promocyjne, 	

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

Oś priorytetowa 3: Efektywna i zielona energia							
Cel tematyczny lub priorytet inwestycyjny	Komplementarny program/ inicjatywa/ polityka/instrument krajowy/EBI	CT	Możliwe obszary komplementarności i synergii	Praktyczne przykłady komplementarności	Mechanizmy koordynacyjne		Rozwiązania dot. koordynacji z PO EWT
					Poziom programowania	Poziom wdrażania	
CT4 PI: 4.a wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych	PO IIŚ	CT 4	- wsparcie produkcji i dystrybucji energii odnawialnej.	Wytwarzanie energii elektrycznej i ciepłej ze wszystkich źródeł odnawialnych	-Demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów	-Kryteria wyboru projektów -Komitet Monitorujący, -monitoring i ewaluacja, -działania informacyjne i promocyjne,	Koordinacja ogłaszania konkursów w ramach RPO; - Koordynacja ogłaszanych konkursów pomiędzy RPO, a PO; - Kryteria wyboru projektów;
	PO IIŚ	CT 7	- budowa i modernizacja sieci przesyłowych i dystrybucyjnych energii elektrycznej, w tym również sieci z wykorzystaniem technologii <i>smart</i> .	Podłączenie instalacji wytwarzających energię elektryczną i ciepłą z OZE do sieci dystrybucyjnej	-Demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów	-Kryteria wyboru projektów -Komitet Monitorujący, -monitoring i ewaluacja, -działania informacyjne i promocyjne,	- Komitet Monitorujący; - Monitoring i ewaluacja - Działania informacyjne i promocyjne,
CT4 PI 4.b promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach	PO IIŚ	CT 4	- wsparcie przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE. - <i>Efektywne gospodarowanie zasobami</i> , -	Inwestycje w podnoszenie konkurencyjność i przedsiębiorstw Poprawa efektywności	-Demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region - identyfikacja możliwości	-Kryteria wyboru projektów -Komitet Monitorujący, -monitoring i ewaluacja, -działania informacyjne i promocyjne,	

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

				energetycznej przedsiębiorstw	realizacji komplementarnych projektów	
	COSME - program na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw	N/D	- poprawa warunków dla konkurencyjności i zrównoważonego rozwoju przedsiębiorstw.	Inwestycje w podnoszenie konkurencyjności i przedsiębiorstw, skutkujące zmniejszeniem strat energii i wody	- identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów	-Kryteria wyboru projektów -Komitet Monitorujący, -monitoring i ewaluacja, -działania informacyjne i promocyjne,
CT 4 PI: 4.c wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym	PO IIŚ	CT 4	- wsparcie kompleksowej modernizacji energetycznej budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkaniowych.	Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej i części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkaniowych, w efekcie czego nastąpi ograniczenie strat energii elektrycznej i ciepłej	-Demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów	-Kryteria wyboru projektów -Komitet Monitorujący, -monitoring i ewaluacja, -działania informacyjne i promocyjne,
CT4 PI 4.e promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące dla zmiany klimatu	PO IIŚ	CT 4	- wsparcie zrównoważonego, niskoemisyjnego transportu miejskiego.	Poprawa jakości powietrza m.in. poprzez: -Inwestycje dotyczące ekologicznego transportu publicznego -Przedsięwzięcia dotyczące zrównoważonej mobilności	-Demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów	-Kryteria wyboru projektów -Komitet Monitorujący, -monitoring i ewaluacja, -działania informacyjne i promocyjne,

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

				miejskiej -Projekty dotyczące budowy i modernizacji sieci ciepłowniczej oraz wymiany źródeł ciepła			
	PO PW		- kompleksowa polityka miejska w zakresie gospodarki niskoemisyjnej, m. in. wsparcie zrównoważonego, niskoemisyjnego transportu miejskiego.	Wsparcie dla niskoemisyjnego transportu miejskiego	-Demarkacja pomiędzy polityka spójności/ws pólna polityka rolna - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów		
CT 4	LIFE +	N/D	- przejście w kierunku gospodarki zasobooszczędnej, niskoemisyjnej, odpornej na zmiany klimatu.	Inwestycje w zakresie: -poprawy efektywności energetycznej, -poprawy konkurencyjność i gospodarki -poprawy jakości powietrza	- identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów	-Kryteria wyboru projektów -Komitet Monitorujący, -monitoring i ewaluacja, -działania informacyjne i promocyjne,	
	CEF (Connecting Europe Facility)	N/D	- rozwój infrastruktury energetycznej.	Wytwarzanie energii elektrycznej i ciepłej ze wszystkich źródeł odnawialnych wraz z podłączeniem do sieci	- identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów	-Kryteria wyboru projektów -Komitet Monitorujący, -monitoring i ewaluacja, -działania informacyjne i promocyjne,	

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

				dystrybucyjnej			
Oś priorytetowa 4: Dziedzictwo naturalne i kulturowe							
<i>Cel tematyczny lub priorytet inwestycyjny</i>	<i>Komplementarny program/ inicjatywa/ polityka/instrument krajowy/EBI</i>	<i>CT</i>	<i>Możliwe obszary komplementarności i synergii</i>	<i>Praktyczne przykłady komplementarności</i>	<i>Mechanizmy koordynacyjne</i>		<i>Rozwiązania dot. koordynacji z PO EWT</i>
					<i>Poziom programowania</i>	<i>Poziom wdrażania</i>	
CT 5 PI 5b2 wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami	PO IiŚ	CT 5	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój systemów wczesnego ostrzegania i prognozowania zagrożeń oraz wsparcie systemu ratownictwa chemiczno-ekologicznego i służb ratowniczych na wypadek wystąpienia zjawisk katastrofalnych lub poważnych awarii, - wsparcie działań nakierowanych na zapobieganie i minimalizację skutków występowaniu ryzyk tj. powodzi, suszy, ruchów masowych oraz rozwoju małej retencji. 		<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów. 	
	PROW	4 B, 3 B	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa efektywności korzystania z zasobów wodnych, - wsparcie inwestycji przyczyniających się do zapobiegania lub minimalizowania skutków prawdopodobnych klęsk żywiołowych i katastrof, - wsparcie inwestycji przyczyniających się do rekultywacji gruntów lub przywracania potencjału produkcji zniszczonych w wyniku wystąpienia klęsk żywiołowych lub katastrof. 		<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów. 	

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

					projektów.		
	LIFE	n/d	<ul style="list-style-type: none"> - ochrona i zrównoważone korzystanie z zasobów naturalnych, w tym gospodarki wodnej, - adaptacja do zmian klimatu, w tym wzmacnianie odporności na zagrożenia naturalne. 		<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów. 	
CT 6 PI 6a1. inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie	PO IIŚ	CT 6	- rozwój systemu gospodarki odpadami.		<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów. 	
	LIFE	n/d	- rozwój efektywnego systemu gospodarki odpadami.		<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów. 	
CT 6 PI 6b. inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te	PO IIŚ	CT 6	<ul style="list-style-type: none"> - wsparcie kompleksowej gospodarki wodno-ściekowej, - wsparcie zagospodarowania odpadów ściekowych. 		<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów. 	

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie					realizacji komplementarnych projektów.		
CT 6 PI 6c zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego	PO IIŚ	CT 6	– ochrona, zachowanie i zabezpieczenia obiektów dziedzictwa kulturowego i obiektów zabytkowych.		- demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów.	- Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów.	
CT 6 PI 6d ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program "Natura 2000" i zieloną infrastrukturę	PROW	4A, 4B, 4C,	– wsparcie w zakresie ochrony różnorodności biologicznej, – poprawa gospodarowania wodą.		- demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów.	- Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów.	
Fundusze norweskie i EOG 2009-2014 <i>Ochrona różnorodności biologicznej i ekosystemów</i>		n/d	– zwiększenie potencjału lokalnych ekosystemów przeciwko obcym gatunkom inwazyjnym, – wsparcie działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie ochrony środowiska i efektywnego wykorzystania jego zasobów.		- demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów.	- Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów.	

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

Szwajcarsko-Polski Program Współpracy <i>Priorytet 2.</i> <i>Środowisko i infrastruktura</i>	n/d	– poprawa spójności obszarów należących do sieci Natura 2000 oraz innych obszarów chronionych, – wsparcie działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie ochrony środowiska i efektywnego wykorzystania jego zasobów.		- demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów.	- Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów.	
LIFE	n/d	– ochrona przyrody i różnorodności biologicznej.		- demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów.	- Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów.	
PO IiŚ	CT 6	– wsparcie w zakresie ochrony różnorodności biologicznej, – wsparcie działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie ochrony środowiska i efektywnego wykorzystania jego zasobów.		- demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów.	- Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów.	

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

Oś priorytetowa 5: Nowoczesna komunikacja							
Cel tematyczny lub priorytet inwestycyjny	Komplementarny program/ inicjatywa/ polityka/instrument krajowy/EBI	CT	Możliwe obszary komplementarności i synergii	Praktyczne przykłady komplementarności	Mechanizmy koordynacyjne		Rozwiązania dot. koordynacji z PO EWT
					Poziom programowania	Poziom wdrażania	
CT 7 PI 7b zwiększenie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi	PO IiŚ	CT 7	– rozwój infrastruktury transportowej, – zwiększenie dostępności do europejskiej sieci transportowej.		- demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów	- Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów.	n/d
	PO PW	CT 7	– inwestycje związane z układami transportowymi miast wojewódzkich Polski Wschodniej i ich obszarów funkcjonalnych m.in. przez: przebudowę istniejącej sieci drogowo-ulicznej, budowę obwodnic wewnętrznych, budowę / przebudowę odcinków dróg wyprowadzających ruch z miasta, inwestycje służące poprawie powiązań miast wojewódzkich jako węzłów drugorzędnych z infrastrukturą TEN-T.		- demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów	- Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów.	n/d

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

<p>CT 7 PI7d rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu</p>	POIiŚ	CT 7	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa stanu krajowych połączeń kolejowych i systemu kolejowego w miejskich obszarach funkcjonalnych, - rozwój niskoemisyjnego transportu miejskiego w obsłudze mieszkańców obszarów funkcjonalnych miast. 		<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów. 	n/d
	POPW	CT 7	<ul style="list-style-type: none"> - rozwijanie kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów kolejowych w szczególności poprzez inwestowanie w kolejową sieć TEN-T oraz łączenie drugorzędnych i trzeciorzędnych węzłów z infrastrukturą TEN-T, - realizacja działań dot. wzmacniania spójności wewnętrznej i przełamania barier związanych z peryferyjnym położeniem Polski Wschodniej. 		<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów. 	n/d
	CEF(Connecting Europe Facility)	n/d	<ul style="list-style-type: none"> - usuwanie „wąskich gardeł”, uzupełnienie brakujących połączeń, - zrównoważony i efektywny transport. 				

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

Oś priorytetowa 6: Rozwój miast							
Cel tematyczny lub priorytet inwestycyjny	Komplementarny program/ inicjatywa/ polityka/instrument krajowy/EBI	CT	Możliwe obszary komplementarności i synergii	Praktyczne przykłady komplementarności	Mechanizmy koordynacyjne		Rozwiązania dot. koordynacji z PO EWT
					Poziom programowania	Poziom wdrażania	
CT 4 PI 4c wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym	POiŚ	CT 4	– promowanie (zwiększenie) efektywności energetycznej poprzez wdrożenie najbardziej efektywnych energetycznie technologii, – promocja odnawialnych źródeł energii i efektywności energetycznej, – wsparcie kompleksowej modernizacji energetycznej budynków użyteczności publicznej i mieszkaniowych wraz z wymianą wyposażenia tych obiektów na energooszczędne.		- demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów	- Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów.	n/d
	LIFE	n/d	– przejście w kierunku gospodarki zasobooszczędnej, niskoemisyjnej, odpornej na zmiany klimatu.		-		
CT 4 PI 4e promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące dla	PO iŚ		– wsparcie zrównoważonego, niskoemisyjnego transportu miejskiego, – promowanie (zwiększenie) efektywności energetycznej poprzez wdrożenie najbardziej efektywnych energetycznie technologii.		- demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów	- Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów.	n/d

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

zmiany klimatu	PO PW		– kompleksowa polityka miejska w zakresie gospodarki niskoemisyjnej, m. in. wsparcie zrównoważonego, niskoemisyjnego transportu miejskiego.		- demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów	- Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów.	n/d
CT 6 PI 6d ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program "Natura 2000" i zieloną infrastrukturę	PROW	4A, 4B, 4C,	– wsparcie w zakresie ochrony różnorodności biologicznej, – poprawa gospodarowania wodą.		- demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów	- Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów.	n/d
	Fundusze norweskie i EOG 2009-2014 <i>Ochrona różnorodności biologicznej i ekosystemów</i>	n/d	– zwiększenie potencjału lokalnych ekosystemów przeciwko obcym gatunkom inwazyjnym, – wsparcie działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie ochrony środowiska i efektywnego wykorzystania jego zasobów.				
	Szwajcarsko-Polski Program Współpracy <i>Priorytet 2.</i> <i>Środowisko i infrastruktura</i>	n/d	– poprawa spójności obszarów należących do sieci Natura 2000 oraz innych obszarów chronionych, – wsparcie działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie ochrony środowiska i efektywnego wykorzystania jego zasobów.				

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

	LIFE	n/d	– ochrona przyrody i różnorodności biologicznej.				
	PO IiŚ	CT 6	– wsparcie w zakresie ochrony różnorodności biologicznej, – wsparcie działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie ochrony, – środowiska i efektywnego wykorzystania jego zasobów.		- demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów	- Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów.	n/d
CT 7 PI 7b zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi	PO PW	CT 7	– budowa i przebudowa odcinków głównych dróg w obrębie miast wojewódzkich i ich obszarów funkcjonalnych.		- demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów	- Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów.	n/d
	POIiŚ	CT 7	– rozwój infrastruktury drogowej związanej z połączeniem z siecią TEN-T, – inwestycje z zakresu montażu infrastruktury monitoringu i zarządzania ruchem (ITS) oraz systemów poprawiających bezpieczeństwo ruchu drogowego.		- demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów	- Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów.	n/d

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

	Narodowy program przebudowy dróg lokalnych	n/d	– budowa, przebudowa i remonty dróg lokalnych (powiatowych i gminnych).				
CT 9 PI 9b wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich	PO WER	CT 9	– rozwój aktywnej integracji zawodowo-społecznej osób rodzin i lokalnych społeczności.		- identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów	- Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów.	n/d
	Erasmus dla wszystkich	n/d	– poprawa jakości instytucji edukacyjnych, – międzynarodowe projekty dot. opracowywania nowych programów nauczania, w tym nauczania na odległość, modernizowania uczelni, współpracy z przemysłem.				
	PROW	6A, 6B	– zwiększenie włączenia społecznego, – ograniczanie ubóstwa, – promowanie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich.		- demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów	- Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów.	n/d
	Program na rzecz przemian i innowacji społecznych	n/d	– wspieranie działań w zakresie opracowywania, wdrażania, monitorowania i oceny unijnej polityki zatrudnienia, polityki społecznej oraz unijnych przepisów dotyczących warunków pracy, – promowanie procesów kształtowania polityki i innowacji opartych na odpowiednich danych, we współpracy z partnerami społecznymi, organizacjami społeczeństwa obywatelskiego i innymi zainteresowanymi stronami.				

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

CT 10 PI 10a inwestycje w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej	Erasmus dla wszystkich	n/d	– modernizacja systemów szkolenia, – poprawa jakości kształcenia, – lepszy dostęp do wysokiej jakości usług edukacyjnych, – powiązanie systemu edukacji i umiejętności osób z potrzebami rynku pracy.		- identyfikacja możliwości realizacji komplemmentarnych projektów	- Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów.	n/d
	PO WER	CT 10	– rozwój narzędzi polityki edukacyjnej, – poprawa jakości pracy szkół i placówek oświatowych, – tworzenie warunków do rozwoju nowoczesnych metod wspierania uczenia się, dostosowanego do wyzwań gospodarki opartej na wiedzy, – tworzenie warunków dla wyrównywania szans płci na rynku pracy.		- demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplemmentarnych projektów	- Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów.	n/d
	PROW	1C	– promowanie uczenia się przez całe życie oraz szkolenia zawodowego w sektorze rolnym i leśnym.		- demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplemmentarnych projektów	- Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów.	n/d

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

Oś priorytetowa 7: Sprawne usługi publiczne							
Cel tematyczny lub priorytet inwestycyjny	Komplementarny program/ inicjatywa/ polityka/ instrument krajowy/EBI	CT	Możliwe obszary komplementarności i synergii	Praktyczne przykłady komplementarności	Mechanizmy koordynacyjne		Rozwiązania dot. koordynacji z PO EWT
					Poziom programowania	Poziom wdrażania	
<p>CT 2 PI 2c wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia</p>	PO PC	CT 2	<ul style="list-style-type: none"> - podniesienie dostępności i jakości e-usług publicznych, - wsparcie podmiotów publicznych w tworzeniu i rozwoju nowoczesnych usług świadczonych drogą elektroniczną, - poprawa cyfrowej efektywności urzędów , - usprawnienie funkcjonowania administracji rządowej poprzez upowszechnienie standardów i dobrych praktyk, - Zwiększenie dostępności i wykorzystania informacji sektora publicznego (dane publiczne, zasoby kultury), - budowa i rozwój kompetencji cyfrowych społeczeństwa. 	Finansowanie krzyżowe	<ul style="list-style-type: none"> - podział obszarów wsparcia Funduszy Europejskich (linia demarkacyjna), - podział obszarów wsparcia, typów interwencji oraz typów beneficjentów w na podstawie porównania z programami krajowymi 	<ul style="list-style-type: none"> - stworzenie właściwych kryteriów wyboru projektów, - Komitet Monitorujący 	N/D
<p>CT 8 PI 8b wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, w tym poprzez przekształcanie upadających</p>	PO IIŚ	CT 6	<ul style="list-style-type: none"> - kompleksowe wsparcie związane z ochroną i udostępnieniem, w tym turystycznym, zabytków o znaczeniu ogólnopolskim i światowym, w tym znajdujących się na liście Światowego Dziedzictwa UNESCO i liście obiektów uznanych przez Prezydenta RP za Pomniki Historii. 		<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów. 	

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

regionów przemysłowych i zwiększenie dostępu do określonych zasobów naturalnych i kulturalnych oraz ich rozwój					komplementarnych projektów.		
	Erasmus dla wszystkich	n/d	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększanie szans na zatrudnienie, - podniesienie kluczowych kompetencji i umiejętności, w szczególności w zakresie przydatności dla rynku pracy i społeczeństwa. 		<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów. 	
	Program na rzecz przemian i innowacji społecznych	n/d	<ul style="list-style-type: none"> - promowanie zatrudnienia poprzez zwiększenie dostępności do instrumentów finansowych. 		<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów. 	
CT 9 PI 9a inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszanie nierówności w zakresie stanu Zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia na usługi na poziomie społeczności lokalnych	PO PC	CT 2	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie zastosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych w obszarze usług publicznych, - rozwój e-usług publicznych w zakresie ochrony zdrowia i świadczeń społecznych. 		<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów – Policy Paper w ochronie zdrowia na lata 2014-2020 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów. 	

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

	PO IiŚ	CT 9	<ul style="list-style-type: none"> - wsparcie istniejących oraz utworzenie nowych szpitalnych oddziałów ratunkowych oraz centrów urazowych, - wsparcie oddziałów szpitalnych w podmiotach leczniczych o znaczeniu ponadregionalnym, głównie w zakresie chorób układu krążenia, nowotworowych, układu kostno – stawowo – mięśniowego, układu oddechowego, psychicznych. 		<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów - Policy Paper w ochronie zdrowia na lata 2014-2020 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów. 	
	POWER	CT 9	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie bezpieczeństwa efektywności systemu ochrony zdrowia, - wsparcie na rzecz łączenia życia zawodowego i rodzinnego, - tworzenie warunków dla wyrównywania szans płci na rynku pracy. 		<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów — - Policy Paper w ochronie zdrowia na lata 2014-2020 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów. 	
<p>CT 10 PI 10a inwestycje w edukację , umiejętności i uczenie się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej</p>	Erasmus dla wszystkich	n/d	<ul style="list-style-type: none"> - modernizacja systemów szkolenia, - poprawa jakości kształcenia, - lepszy dostęp do wysokiej jakości usług edukacyjnych, - powiązanie systemu edukacji i umiejętności osób z potrzebami rynku pracy. 		<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów. 	

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

					projektów.		
	PO WER	CT 10	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój narzędzi polityki edukacyjnej, - poprawa jakości pracy szkół i placówek oświatowych, - tworzenie warunków do rozwoju nowoczesnych metod wspierania uczenia się, dostosowanego do wyzwań gospodarki opartej na wiedzy, - tworzenie warunków dla wyrównywania szans płci na rynku pracy. 		<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów. 	
	PROW	1C	<ul style="list-style-type: none"> - promowanie uczenia się przez całe życie oraz szkolenia zawodowego w sektorze rolnym i leśnym. 		<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów. 	

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

Oś priorytetowa 8. Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo							
Cel tematyczny lub priorytet inwestycyjny	Komplementarny program/ inicjatywa/ polityka/instrument krajowy/EBI	CT	Możliwe obszary komplementarności i synergii	Praktyczne przykłady komplementarności	Mechanizmy koordynacyjne		Rozwiązania dot. koordynacji z PO EWT
					Poziom programowania	Poziom wdrażania	
<p>CT 8 PI 8iv Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę.</p>	PO WER	CT 8	- wyrównywanie szans płci na rynku pracy.	<ul style="list-style-type: none"> - rozwiązania na rzecz godzenia życia zawodowego z opieką nad dziećmi, - wsparcie tworzenia i funkcjonowania żłobków, klubów dziecięcych, oraz usług świadczonych przez opiekuna dziennego. 	<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj i region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów. 	<ul style="list-style-type: none"> - wzajemny udział w pracach Komitetu Monitorującego, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - crossfinancing, - wspólne wytyczne dot. realizacji CT 8, - kryteria wyboru projektów. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący; - Monitoring i ewaluacja - Działania informacyjne i promocyjne.
<p>CT 8 PI 8vi Aktywne i zdrowe starzenie się</p>	PO WER	CT 8	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa świadomości zdrowotnej społeczeństwa - wydłużanie wieku aktywności zawodowej - Przeciwdziałanie chorobom. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa świadomości zdrowotnej społeczeństwa - wydłużanie wieku aktywności zawodowej - Przeciwdziałanie chorobom. 	<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj i region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów. 	<ul style="list-style-type: none"> - wzajemny udział w pracach Komitetu Monitorującego, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - crossfinancing, - wspólne wytyczne dot. realizacji CT 8, - kryteria wyboru projektów, - mechanizmy koordynacyjne w obszarze zdrowia (Komitet Sterujący, Plany działań). 	

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

	Program na rzecz przemian i innowacji społecznych	n/d	- zwiększanie możliwości zatrudnienia.	- budowanie otwartych i dostępnych dla wszystkich unijnych rynków pracy.	- demarkacja pomiędzy poziomem kraj i region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów.	- Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - crossfinancing, - kryteria wyboru projektów.
	Horyzont 2020	n/d	- wydłużanie wieku aktywności zawodowej.	- wydłużanie wieku aktywności zawodowej.	- demarkacja pomiędzy poziomem kraj i region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów.	- Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - crossfinancing, - kryteria wyboru projektów.
CT 10 PI 10i Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych	PO WER	CT 10	- wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów, - wzrost jakości edukacji, - rozwój nowoczesnego nauczania z wykorzystaniem narzędzi TIK.	- wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów, - wzrost jakości edukacji, - rozwój nowoczesnego nauczania z wykorzystaniem narzędzi TIK.	- demarkacja pomiędzy poziomem kraj i region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów.	- wzajemny udział w pracach Komitetu Monitorującego, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - crossfinancing, - wspólne wytyczne dot. realizacji CT 10, - kryteria wyboru projektów.

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia.	Horyzont 2020	n/d	<ul style="list-style-type: none"> - wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów poprzez indywidualizację nauczania, - rozwój nowoczesnego nauczania z wykorzystaniem narzędzi TIK. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów poprzez indywidualizację nauczania, - rozwój nowoczesnego nauczania z wykorzystaniem narzędzi TIK. 	<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj i region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - crossfinancing, - kryteria wyboru projektów.
	Program na rzecz przemian i innowacji społecznych	n/d	<ul style="list-style-type: none"> - wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów, - wzrost jakości edukacji, - rozwój nowoczesnego nauczania z wykorzystaniem narzędzi TIK. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów, - wzrost jakości edukacji, - rozwój nowoczesnego nauczania z wykorzystaniem narzędzi TIK. 	<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj i region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - crossfinancing, - kryteria wyboru projektów.
	Erasmus dla wszystkich	n/d	<ul style="list-style-type: none"> - wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów, - wzrost jakości edukacji, - rozwój nowoczesnego nauczania z wykorzystaniem narzędzi TIK, - budowanie kompetencji kluczowych uczniów, - rozwój współpracy szkół i placówek kształcenia ponadpodstawowego z ich otoczeniem społeczno, - gospodarczym 	<ul style="list-style-type: none"> - wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów, - wzrost jakości edukacji, - rozwój nowoczesnego nauczania z wykorzystaniem narzędzi TIK, - budowanie kompetencji kluczowych uczniów, - rozwój współpracy szkół i placówek kształcenia ponadpodstawo 	<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj i region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - crossfinancing, - kryteria wyboru projektów.

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

				wego z ich otoczeniem społeczno, - gospodarczym		
<p>CT 10 PI 10iii wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji</p>	PO WER	CT 10	<ul style="list-style-type: none"> - upowszechnianie polityki LLL, - zwiększanie uczestnictwa osób dorosłych w edukacji formalnej i pozaformalnej, - rozwój usług realizowanych przez centra kształcenia ustawicznego. 	<ul style="list-style-type: none"> - upowszechnianie polityki LLL, - zwiększanie uczestnictwa osób dorosłych w edukacji formalnej i pozaformalnej, - rozwój usług realizowanych przez centra kształcenia ustawicznego. 	<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj i region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów. 	<ul style="list-style-type: none"> - wzajemny udział w pracach Komitetu Monitorującego, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - crossfinancing, - wspólne wytyczne dot. realizacji CT 10, - kryteria wyboru projektów.
	Erasmus dla wszystkich	n/d	<ul style="list-style-type: none"> - upowszechnianie polityki LLL, - zwiększanie uczestnictwa osób dorosłych w edukacji formalnej i pozaformalnej, - rozwój usług realizowanych przez centra kształcenia ustawicznego. 	<ul style="list-style-type: none"> - upowszechnianie polityki LLL, - zwiększanie uczestnictwa osób dorosłych w edukacji formalnej i pozaformalnej, - rozwój usług realizowanych przez centra kształcenia ustawicznego. 	<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj i region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - crossfinancing, - kryteria wyboru projektów.
	PROW	1C	<ul style="list-style-type: none"> - upowszechnianie polityki LLL, - zwiększanie uczestnictwa osób dorosłych w edukacji formalnej i pozaformalnej, - rozwój usług realizowanych przez centra kształcenia ustawicznego. 	<ul style="list-style-type: none"> - upowszechnianie polityki LLL, - zwiększanie uczestnictwa osób dorosłych w edukacji formalnej i pozaformalnej, - rozwój usług realizowanych przez centra kształcenia ustawicznego. 	<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj i region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - crossfinancing, - kryteria wyboru projektów.

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

	PO PC	CT 2	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa świadomości zdrowotnej społeczeństwa - wydłużanie wieku aktywności zawodowej - Przeciwdziałanie chorobom. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa świadomości zdrowotnej społeczeństwa - wydłużanie wieku aktywności zawodowej - Przeciwdziałanie chorobom. 	<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj i region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - crossfinancing, - kryteria wyboru projektów.
<p>CT 10 PI 10iv lepsze dopasowywanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwienie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami</p>	PO WER	CT 10	<ul style="list-style-type: none"> - stworzenie warunków dla współpracy przedsiębiorców ze szkołami i placówkami edukacyjnymi różnego typu i szczebla w procesie kształcenia i egzaminowania, ukierunkowanych na zapewnienie wykwalifikowanych kadr gospodarki, - wspieranie modernizacji systemów kształcenia i szkolenia, w tym pozaformalnego. 	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój wysokiej jakości szkolnictwa zawodowego, - rozwój współpracy szkół i placówek z otoczeniem społeczno gospodarczym, - dualny system kształcenia, - upowszechnianie nowoczesnego nauczania z wykorzystaniem TIK, - wsparcie usług centrów kształcenia zawodowego. 	<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów, - Zintegrowane Inwestycje Terytorialne. 	<ul style="list-style-type: none"> - wzajemny udział w pracach Komitetu Monitorującego, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - crossfinancing, - wspólne wytyczne dot. realizacji CT 10, - kryteria wyboru projektów.
	Erasmus dla wszystkich	n/d	<ul style="list-style-type: none"> - inicjatywy na rzecz wspierania wymiany doświadczeń i wiedzy, - współpraca instytucjonalna między placówkami edukacyjnymi, organizacjami działającymi na rzecz młodzieży, przedsiębiorstwami, władzami lokalnymi i regionalnymi oraz organizacjami pozarządowymi, - modernizacja systemów kształcenia i szkolenia. 	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój wysokiej jakości szkolnictwa zawodowego, - rozwój współpracy szkół i placówek z otoczeniem społeczno gospodarczym, 	<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - crossfinancing, - kryteria wyboru projektów.

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

				<ul style="list-style-type: none"> - dualny system kształcenia, - upowszechnianie nowoczesnego nauczania z wykorzystaniem TIK, - wsparcie usług centrów kształcenia zawodowego. 	<ul style="list-style-type: none"> arnych projektów, - Zintegrowane Inwestycje Terytorialne. 		
	PROW	1C	– promowanie uczenia się przez całe życie oraz szkolenia zawodowego w sektorze rolnym i leśnym.	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój wysokiej jakości szkolnictwa zawodowego, - rozwój współpracy szkół i placówek z otoczeniem społeczno gospodarczym, - dualny system kształcenia, - wsparcie usług centrów kształcenia zawodowego. 	<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów, - Zintegrowane Inwestycje Terytorialne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - crossfinancing, - kryteria wyboru projektów. 	
	PO PC	CT 2	– podnoszenie kompetencji cyfrowych z nastawieniem na praktyczne ich wykorzystanie.	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój wysokiej jakości szkolnictwa zawodowego, - upowszechnianie nowoczesnego nauczania z wykorzystaniem TIK. 	<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów, - Zintegrowane Inwestycje Terytorialne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - crossfinancing, - kryteria wyboru projektów. 	

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

Oś priorytetowa 9. Włączenie społeczne i walka z ubóstwem							
Cel tematyczny lub priorytet inwestycyjny	Komplementarny program/ inicjatywa/ polityka/instrument krajowy/EBI	CT	Możliwe obszary komplementarności i synergii	Praktyczne przykłady komplementarności	Mechanizmy koordynacyjne		Rozwiązania dot. koordynacji z PO EWT
					Poziom programowania	Poziom wdrażania	
CT 9 PI 9i aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie	PO WER	CT 9	– integracja, indywidualizacja i standaryzacja usług na rzecz osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz rozwój aktywnej integracji społeczno-zawodowej osób, rodzin i lokalnych społeczności.	- aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych/wykluczonych społecznie, - koordynacja działań z zakresu aktywnej integracji w regionie, usług społecznych, - wsparcie rozwoju usług społecznych i zdrowotnych.	- demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów.	- wzajemny udział w Komitecie Monitorującego, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - crossfinancing, - wspólne wytyczne dot. realizacji CT 9, - kryteria wyboru projektów	- Komitet Monitorujący; - Monitoring i ewaluacja - Działania informacyjne i promocyjne.
	Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym	n/d	– wspieranie działań zwiększających zdolność do zatrudnienia, włączenia społecznego.	- aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych/wykluczonych społecznie, - wsparcie rozwoju usług społecznych i zdrowotnych.	- demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów.	- Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - możliwość korzystania przez grupy docelowe PO PŻ z usług aktywnej integracji, - współpraca beneficjentów z EFS z organizacjami partnerskimi i ich regionalnymi i lokalnymi jednostkami zajmującymi się dystrybucją żywności, - crossfinancing,	

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

						- kryteria wyboru projektów.	
Erasmus dla wszystkich	n/d	<ul style="list-style-type: none"> - wspieranie innowacyjności, przedsiębiorczości i zwiększanie szans na zatrudnienie, - zdobywanie doświadczenia zawodowego poprzez staże/wolontariat w przedsiębiorstwach za granicą. 	<ul style="list-style-type: none"> - aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych/wykluczonych społecznie. 	<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - crossfinancing, - kryteria wyboru projektów. 		
Europejski Fundusz Migracji i Azylu	n/d	<ul style="list-style-type: none"> - wsparcie integracji oraz aktywizacji obywateli państw trzecich. 	<ul style="list-style-type: none"> - integracja i aktywizacja społeczno-zawodowa osób z grup marginalizowanych/defaworyzowanych. 	<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - crossfinancing, - kryteria wyboru projektów. 		
PROW	6A, 6B	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększanie włączenia społecznego, ograniczanie ubóstwa i promowanie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich, - Wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich poprzez wzrost aktywności lokalnych społeczności oraz stymulowanie powstawania nowych miejsc pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> - aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych/wykluczonych społecznie. 	<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - crossfinancing, - kryteria wyboru projektów. 		

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

	PO PC	CT 2	<ul style="list-style-type: none"> - E-integracja i e-aktywizacja na rzecz zwiększania aktywności oraz jakości korzystania z internetu w grupach zagrożonych wykluczeniem cyfrowym (zwłaszcza osoby starsze, niepełnosprawne, z obszarów wiejskich i in.). 	<ul style="list-style-type: none"> - aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych/wykluczonych społecznie. 	<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - crossfinancing, - kryteria wyboru projektów.
<p>CT 9 PI 9iv ułatwienie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym</p>	PO WER	CT 9	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa jakości usług społecznych (w tym deinstytucjonalizacja pomocy oraz usługi opiekuńcze dla osób starszych i potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu) i zdrowotnych na rzecz osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. 	<ul style="list-style-type: none"> - wsparcie rozwoju usług społecznych i zdrowotnych, - deinstytucjonalizacja usług społecznych, - rozwój środowiskowych i rodzinnych form pomocy. 	<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów, - Zintegrowane Inwestycje Terytorialne. 	<ul style="list-style-type: none"> - wzajemny udział w pracach Komitetu Monitorującego, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - crossfinancing, - wspólne wytyczne dot. realizacji CT 9, - kryteria wyboru projektów, - mechanizmy koordynacyjne w obszarze zdrowia (Komitet Sterujący, Plany działań).
	Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym	n/d	<ul style="list-style-type: none"> - wspieranie działań zwiększających zdolność do zatrudnienia, włączenia społecznego. 	<ul style="list-style-type: none"> - aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych/wykluczonych społecznie, - wsparcie rozwoju usług społecznych i zdrowotnych. 	<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - możliwość korzystania przez grupy docelowe PO PŻ z usług społecznych, - współpracabeneficjentów2 EFS z organizacjami partnerskimi i ich regionalnymi i lokalnymi jednostkami zajmującymi się dystrybucją żywności, - crossfinancing, - kryteria wyboru projektów.

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

	Program na rzecz przemian i innowacji społecznych	n/d	<ul style="list-style-type: none"> - Promowanie zatrudnienia i włączenia społecznego, - Wspieranie systemów zabezpieczenia społecznego i rynku pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększanie dostępu do mikrofinansów dla grup w trudnej sytuacji, - zwiększanie dostępu do środków finansowych dla przedsiębiorstw społecznych. 	<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - crossfinancing, - kryteria wyboru projektów 	
	POIiŚ	CT 9	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności systemu opieki zdrowotnej, - wsparcie działań w zakresie infrastruktury ratownictwa medycznego oraz infrastruktury podmiotów leczniczych. 	<ul style="list-style-type: none"> - wsparcie rozwoju usług społecznych i zdrowotnych. 	<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów, - Zintegrowane Inwestycje Terytorialne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - crossfinancing, - kryteria wyboru projektów. 	
CT 9 PI 9v wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwienia dostępu do zatrudnienia.	PO WER	CT 9	<ul style="list-style-type: none"> - wzmocnienie koordynacji na rzecz rozwoju ekonomii społecznej, w tym w zakresie sektorowych polityk publicznych i polityk regionalnych, - tworzenie warunków do rozwoju sektora ekonomii społecznej, - ułatwianie różnicowania działalności, zakładanie małych przedsiębiorstw i tworzenie miejsc pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój sektora ES i wsparcie przedsiębiorczości społecznej, - koordynacja rozwoju sektora ekonomii społecznej w regionie. 	<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów. 	<ul style="list-style-type: none"> - wzajemny udział w pracach Komitetu Monitorującego, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - crossfinancing, - wspólne wytyczne dot. realizacji CT 9. - kryteria wyboru projektów. 	

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

	Program na rzecz przemian i innowacji społecznych	n/d	– wspieranie rozwoju przedsiębiorstw społecznych, w szczególności poprzez ułatwianie dostępu do źródeł finansowania.	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój sektora ES i wsparcie przedsiębiorczości społecznej, - koordynacja rozwoju sektora ekonomii społecznej w regionie. 	<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - crossfinancing, - kryteria wyboru projektów. 	
	COSME - program na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw	n/d	<ul style="list-style-type: none"> – wspieranie tworzenia i rozwoju MŚP, – poprawa dostępu MŚP do finansowania w formie kapitału własnego i pożyczek. 	<ul style="list-style-type: none"> - wsparcie podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych. 	<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - crossfinancing, - kryteria wyboru projektów. 	

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

Oś priorytetowa 10. Otwarty rynek pracy							
Cel tematyczny lub priorytet inwestycyjny	Komplementarny program/ inicjatywa/ polityka/instrument krajowy/EBI	CT	Możliwe obszary komplementarności i synergii	Praktyczne przykłady komplementarności	Mechanizmy koordynacyjne		Rozwiązania dot. koordynacji z PO EWT
					Poziom programowania	Poziom wdrażania	
CT 8 PI 8i dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników	Erasmus dla wszystkich	n/d	– mobilność osób w związku z uczeniem się, – zdobywanie doświadczenia zawodowego poprzez staże/wolontariat w przedsiębiorstwach za granicą.	- zwiększanie dostępu do zatrudnienia dla osób pozostających bez pracy, - pomoc w zdobyciu doświadczenia zawodowego	- demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów, - Zintegrowane Inwestycje Terytorialne.	-wzajemny udział w pracach Komitetu Monitorującego, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - crossfinancing, - wspólne wytyczne dot. realizacji CT 8, - kryteria wyboru projektów.	- Komitet Monitorujący; - Monitoring i ewaluacja - Działania informacyjne i promocyjne.
	PO WER	CT 8	– wsparcie dla osób młodych do 29 roku życia	- aktywizacja zawodowa osób młodych do 29 roku życia - wsparcie bezwrotne i zwrotne na rozpoczęcie działalności gospodarczej dla osób do 29 roku życia	- demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region,	- wzajemny udział w pracach Komitetu Monitorującego, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - crossfinancing, - wspólne wytyczne dot. realizacji CT 8, - kryteria wyboru projektów.	

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

	Program na rzecz przemian i innowacji społecznych	n/d	– promowanie mobilności geograficznej pracowników.		<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów, - Zintegrowane Inwestycje Terytorialne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - crossfinancing, - kryteria wyboru projektów.
CT 8 PI 8iii praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw.	Erasmus dla wszystkich	n/d	– wspieranie innowacyjności i przedsiębiorczości, zwiększanie szans na zatrudnienie.	<ul style="list-style-type: none"> - dotacje i pożyczki na rozpoczęcie działalności gospodarczej również w sektorze przedsiębiorczości akademickiej. 	<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów, - Zintegrowane Inwestycje Terytorialne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - crossfinancing, - kryteria wyboru projektów.
	PO WER	CT 8	– wsparcie dla osób młodych do 29 roku życia	<ul style="list-style-type: none"> - aktywizacja zawodowa osób młodych do 29 roku życia - wsparcie bezzwrotne i zwrotne na rozpoczęcie działalności gospodarczej dla osób do 29 roku życia 	<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów. 	<ul style="list-style-type: none"> - wzajemny udział w pracach Komitetu Monitorującego, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - crossfinancing, - wspólne wytyczne dot. realizacji CT 8, - kryteria wyboru projektów.

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

	COSME - program na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw	n/d	<ul style="list-style-type: none"> - ułatwienie dostępu do finansowania dla MŚP za pośrednictwem instrumentów kapitałowych i dłużnych, - kreowanie środowiska sprzyjającego tworzeniu nowych przedsiębiorstw, - promowanie przedsiębiorczości poprzez rozwój umiejętności biznesowych oraz przedsiębiorczych postaw, szczególnie wśród młodych przedsiębiorców i kobiet. 	- dotacje i pożyczki na rozpoczęcie działalności gospodarczej.	- demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów, - Zintegrowane Inwestycje Terytorialne.	- Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - crossfinancing, - kryteria wyboru projektów.	
	PROW	6A	<ul style="list-style-type: none"> - ułatwianie różnicowania działalności, zakładania nowych, małych przedsiębiorstw i tworzenia miejsc pracy. 	- dotacje i pożyczki na rozpoczęcie działalności gospodarczej.	- demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów, - Zintegrowane Inwestycje Terytorialne.	- Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - crossfinancing, - kryteria wyboru projektów.	
	POPW	CT 3	<ul style="list-style-type: none"> - promocja postaw przedsiębiorczych oraz podejmowania samodzielnej działalności gospodarczej i tworzenia nowych miejsc pracy, - tworzenie sprzyjających warunków do powstawania nowych MSP (na terenie Polski Wschodniej), - ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz wspieranie tworzenia nowych firm, z uwzględnieniem inkubatorów przedsiębiorczości. 	- dotacje i pożyczki na rozpoczęcie działalności gospodarczej również w sektorze przedsiębiorczości akademickiej.	- demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów, - Zintegrowane	- Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - crossfinancing, - kryteria wyboru projektów.	

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

					e Inwestycje Terytorialne.		
CT 8 PI 8v przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian	PO WER	CT 8	– poprawa efektywności systemu wczesnego ostrzegania i szybkiego reagowania przedsiębiorstw na zmiany gospodarcze.	- popytowe systemy dystrybucji środków.	- demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów.	- wzajemny udział w pracach Komitetu Monitorującego, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - crossfinancing, - wspólne wytyczne dot. realizacji CT 8, - kryteria wyboru projektów.	
	Horyzont 2020	n/d	– wzrost i tworzenie miejsc pracy poprzez inwestycje w finansowanie ryzyka, MSP oraz projekty pilotażowe na dużą skalę.	- popytowe systemy dystrybucji środków.	- demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów.	- Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - crossfinancing, - kryteria wyboru projektów.	
	Program na rzecz przemian i innowacji społecznych	n/d	– Promowanie zatrudnienia i mobilności geograficznej pracowników.	- zwiększanie dostępu do funduszy dla mikroprzedsiębiorstw, - wsparcie dla podejmowania pracy w innym kraju UE	- demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów.	- Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - crossfinancing, - kryteria wyboru projektów.	

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

	Europejski Fundusz Dostosowań do Globalizacji	n/d	– wsparcie dla pracowników zwalnianych w wyniku poważnych zmian strukturalnych.	- programy outplacementowe.	- demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów.	- Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - crossfinancing, - kryteria wyboru projektów.	
--	---	-----	---	-----------------------------	--	---	--

SEKCJA 9 Warunki wstępne

Zgodnie z art. 19 Rozporządzenia ogólnego, uruchomienie funduszy europejskich w okresie programowania 2014-2020 uzależnione jest od spełnienia wymogów warunkowości *ex ante*, tj. zapewnienia określonych warunków wyjściowych umożliwiających efektywną realizację programów współfinansowanych ze środków europejskich. Warunki *ex ante* podzielono na ogólne (dotyczące kwestii horyzontalnych takich jak zamówienia publiczne czy ocena oddziaływania na środowisko - OOS) odnoszące się do całokształtu interwencji w ramach funduszy Wspólnych Ram strategicznych, tematyczne (przypisane do poszczególnych celów tematycznych) oraz specyficzne dla EFRROW i EFMR. Warunki te wiążą się zwykle z koniecznością zapewnienia odpowiednich ram strategicznych dla poszczególnych priorytetów inwestycyjnych bądź też transpozycją i realizacją wybranych elementów legislacji UE.

W rezultacie przeprowadzenia na poziomie krajowym przeglądu sytuacji wyjściowej zidentyfikowane zostały trzy obszary, za których spełnienie współodpowiedzialne są samorzady regionalne, tj.:

1a. Badania naukowe i innowacje: Istnienie krajowych lub regionalnych strategii na rzecz inteligentnej specjalizacji, zgodnie z krajowym programem reform, w celu zwiększenia wydatków na badania i innowacje ze środków prywatnych, co jest cechą dobrze funkcjonujących krajowych lub regionalnych systemów badań i innowacji.

6b. Gospodarka odpadami: Promowanie zrównoważonych gospodarczo i środowiskowo inwestycji w sektorze gospodarki odpadami, w szczególności poprzez opracowanie planów gospodarki odpadami zgodnych z dyrektywą 2008/98/WE oraz z hierarchią odpadów.

7a. Transport: Istnienie kompleksowego planu/planów lub kompleksowych ram w zakresie inwestycji transportowych zgodnie z instytucyjną strukturą państw członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego na szczeblu regionalnym i lokalnym), które wspierają rozwój infrastruktury i poprawiają łączność z kompleksową i bazową siecią TEN-T.

7b. Kolej: Istnienie w kompleksowym planie/kompleksowych planach lub ramach dotyczących transportu wyraźnej części dotyczącej rozwoju kolei zgodnie z instytucyjną strukturą państw członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego na szczeblu regionalnym i lokalnym), który wspiera rozwój infrastruktury i poprawia łączność z kompleksową i bazową siecią TEN-T. Inwestycje obejmują tabor, interoperacyjność oraz rozwijanie potencjału.

Za spełnienie pozostałych warunków *ex ante* odpowiedzialność spoczywa na poziomie centralnym. Szczegółowe informacje na temat ich spełnienia zawiera Umowa Partnerstwa.

SEKCJA 9.1. WARUNKI WSTĘPNE, SEKCJA 9.2 OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ ZMIERZAJĄCYCH DO SPEŁNIENIA WARUNKÓW WSTĘPNYCH, WYKAZ INSTYTUCJI ODPOWIEDZIALNYCH ORAZ HARMONOGRAM PRZEDSIĘWZIĘĆ

Załącznik nr 2 do Programu zawiera:

1. Identyfikację warunków *ex ante* dla programu oraz ocena ich spełnienia,
2. Opis działań zmierzających do spełnienia warunków *ex ante*, wykaz instytucji odpowiedzialnych oraz harmonogram.

SEKCJA 10 ZMNIEJSZANIE OBCIĄŻEŃ ADMINISTRACYJNYCH DLA BENEFICJENTÓW

Instytucje odpowiedzialne w Polsce za wdrażanie polityki spójności będą kontynuowały działania zmierzające do wprowadzenia jak najszerszego katalogu uproszczeń dla beneficjentów środków UE, zgodnie z sekcją 2.6 UP. Uproszczenia te polegają nie tylko na wprowadzeniu uproszczeń wynikających z rozporządzeń unijnych lub będących ich konsekwencją, ale także w obszarach podlegających uregulowaniom na poziomie krajowym.

Doświadczenia wdrażania z perspektywy finansowej 2007-2013 pokazały konieczność ograniczenia głównych obciążeń administracyjnych dla beneficjentów. Uproszczenie przepisów przyspieszy procesy, obniży koszty, ograniczy liczbę pomyłek oraz zwiększy poziom zaufania do instytucji. Do uproszczeń we wdrażaniu funduszy polityki spójności w okresie 2014-2020, które nie wynikają bezpośrednio z planowanych regulacji unijnych, należą w szczególności:

- większa decentralizacja systemu wdrażania poprzez zwiększenie udziału regionalnych programów w alokacji ogółem,
- wprowadzenie do programów mechanizmów wsparcia zintegrowanego, których wdrażanie powierzone zostanie ośrodkom miejskim (ZIT),
- elastyczne formy finansowania projektów z rozbudowanym systemem zaliczkowym,
- zapewnienie szerszego tematycznie dostępu do wsparcia z wykorzystaniem instrumentów finansowych,
- zapewnienie łatwego dostępu dla potencjalnych beneficjentów do kompleksowej - informacji za pośrednictwem rozbudowanej sieci punktów informacyjnych poszczególnych funduszy
- możliwość łatwej korekty oczywistych omyłek (pisarskich, rachunkowych),
- prowadzenie szkoleń i spotkań informacyjnych dla beneficjentów dotyczących aplikowania, realizacji, rozliczania, sprawozdawczości i kontroli projektów realizowanych w ramach RPO
- w celu umożliwienia właściwego przygotowania się i zaplanowania własnych działań przez wnioskodawców IZ będzie zobowiązana do publikowania do 30 listopada każdego roku harmonogramów konkursów planowanych w kolejnym roku oraz na bieżąco ewentualnych zmian w harmonogramach
- IZ do czasu zawarcia z wnioskodawcami wszystkich umów o dofinansowanie projektu, będzie związana treścią opublikowanej dokumentacji konkursowej w taki sposób, że jej ewentualne zmiany nie będą mogły pogarszać sytuacji wnioskodawców, nakładać na nich nowych obowiązków ani zmieniać warunków realizacji projektu,
- szerokie stosowania oświadczeń w miejsce zaświadczeń w ramach dokumentacji aplikacyjnej, celem potwierdzenia spełnienia stawianych wnioskodawcom wymagań, co odciąży przedsiębiorców i ograniczy ponoszone przez nich koszty związane z opłatami w tym zakresie,
- implementacja centralnego systemu elektronicznej wymiany danych w celu umożliwi jednokrotne przekazywanie wszystkich informacji pomiędzy beneficjentem, instytucją zarządzającą, instytucją pośredniczącą, instytucją certyfikującą i instytucją audytowi
- precyzyjne określenie w przepisach krajowych zasad procedury odwoławczej od wyników oceny wniosków o dofinansowanie.

Z uproszczeń, które wynikają z możliwości wprowadzonych przez Rozporządzenie ogólne, w warunkach polskich wykorzystane zostały m.in.:

- w zakresie projektów generujących dochód - możliwie szerokie stosowanie stawek ryczałtowych, w tym także obniżenie poziomu dofinansowania w ramach osi priorytetowej po uwzględnieniu dochodowości projektów realizowanych w ramach tej osi,
- możliwie szerokie zastosowanie uproszczonych metod rozliczania wydatków (stawek jednostkowych i kwot ryczałtowych)

Podkreślić należy, że ww. uproszczenia zostały wprowadzone już na etapie programowania wsparcia. Natomiast w stosunku wszelkich innych obszarów problemowych, zidentyfikowanych w trakcie realizacji programów, będą podejmowane bieżące działania eliminujące źródła problemów (wzorem minionych perspektyw finansowych).

SEKCJA 11 ZASADY HORYZONTALNE

SEKCJA 11.1. ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ

Zasada zrównoważonego rozwoju jest jedną z podstawowych zasad uwzględnianych przez województwo świętokrzyskie w pracach nad dokumentami strategicznymi i operacyjnymi. Zasada zrównoważonego rozwoju ma znaczenie horyzontalne ze względu na fakt, iż łączy w sobie korzyści dla środowiska, gospodarki oraz społeczeństwa.

Ustawa *Prawo ochrony środowiska* definiuje zrównoważony rozwój jako ideę rozwoju społeczno-gospodarczego, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych dla zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń.

Na poziomie *RPOWS 2014 – 2020* ideę rozwoju zrównoważonego należy łączyć z jednym z priorytetów *Strategii Europa 2020*, gdzie dążenie do rozwoju zrównoważonego polega głównie na wspieraniu gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej.

Planowane do realizacji działania w ramach *RPOWS* zostały zaprojektowane w sposób dążący do zapewnienia jak najwyższego zabezpieczenia:

- wymogów ochrony środowiska;
- efektywności wykorzystania zasobów;
- łagodzenia i adaptacji do zmian klimatu;
- odporności na klęski żywiołowe.

Ponadto, zgodnie z UP, realizacja w *RPOWS* zasady zrównoważonego rozwoju sprowadzać się będzie przede wszystkim do:

- pogodzenia poprawy wyniku ekonomicznego z jednoczesnym ograniczeniem wykorzystania zasobów oraz zmniejszeniem negatywnych oddziaływań na środowisko;
- postrzegania odpadów jako źródła zasobów;
- dążenia do zamykania obiegów surowcowych, a w tym maksymalizacji oszczędności wody energii;
- ograniczania zanieczyszczeń emitowanych do środowiska, w tym zwłaszcza powietrza oraz wody już na etapie projektowania rozwiązań technologicznych;

- wspierania zwiększenia efektywności energetycznej i pozyskiwania energii z odnawialnych źródeł przy wykorzystaniu lokalnego potencjału
- niskoemisyjnego i zrównoważonego transportu, promowania transportu zbiorowego i publicznego
- energooszczędnego budownictwa
- inwestycji infrastrukturalnych z uwzględnieniem konieczności adaptacji do zmian klimatu;
- planowania przestrzennego według zasad:
  - ✓ powstrzymywania żywiołowego rozlewania się miast, zapobiegania rozpraszaniu zabudowy i pogłębianiu chaosu przestrzennego;
  - ✓ kształtowania w maksymalnym możliwym zakresie przestrzeni publicznych przyjaznych dla mieszkańców i sprzyjających zachowaniom niskoemisyjnym;
  - ✓ uwzględnienia w polityce przestrzennej kwestii adaptacji do zmian klimatu;
  - ✓ preferowania ponownego wykorzystania terenu i wypełniania zabudowy zamiast ekspansji na tereny niezabudowane (priorytet Brown -field ponad green - field);
  - ✓ troski o estetykę poszczególnych przedsięwzięć i ich dopasowanie do otoczenia z poszanowaniem kontekstu przyrodniczego, kulturowego i społecznego;
  - ✓ zapewnienia szerokiej partycypacji społecznej w procesach planowania przestrzennego i przygotowania inwestycji

IZ zapewni, że zasada zrównoważonego rozwoju będzie przestrzegana na każdym etapie realizacji Programu. Na etapie programowania uwzględnienie jej horyzontalnego charakteru nastąpiło w ujęciu jej w odpowiednich priorytetach inwestycyjnych. Na etapie wdrażania jej egzekwowanie stanowić będzie wymóg formalny - stosowane będą kryteria wyboru projektów, zapewniające jej przestrzeganie poprzez odniesienie się do niej przy okazji rozpatrywania poszczególnych projektów.

Zasada zrównoważonego rozwoju została uwzględniona w następujących osiach priorytetowych *RPOWS*:

Osi priorytetowej 1. *Innowacje i nauka*, w zakresie racjonalnego korzystania z posiadanych zasobów oraz innowacji, stanowiących podstawę dla budowy przewagi konkurencyjnej gospodarki;

Osi priorytetowej 3. *Efektywna i zielona energia*, w ramach priorytetów inwestycyjnych: 4a., 4b., 4c., 4e.

Osi priorytetowej 4. Dziedzictwo naturalne i kulturowe, w ramach priorytetów inwestycyjnych: 5b., 6a., 6b., 6c., 6d.

Instytucja Zarządzająca zobowiązuje się do uzyskania, w przypadku pomocy udzielonej z Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych dużemu przedsiębiorcy, zapewnienia od tego przedsiębiorcy, że wkład finansowy z funduszy nie powoduje znacznej utraty miejsc pracy w istniejących lokalizacjach tego przedsiębiorcy na terytorium Unii Europejskiej w związku z realizacją dofinansowywanego projektu.

Ponadto Polska dopilnuje aby wszelkie wsparcie publiczne w ramach tego programu było udzielane w zgodzie z procedurami i zasadami pomocy państwa właściwymi w momencie, gdy pomoc publiczna jest przyznawana.

Zastosowanie instrumentów finansowych powinno być rozważone w przypadku wsparcia inwestycji, które są potencjalnie finansowo wykonalne. Decyzja o dokonaniu wkładu z programu operacyjnego do instrumentu finansowego będzie poprzedzona oceną ex-ante zgodnie z art. 37 Rozporządzenia Ogólnego (UE) 1303/2013.

SEKCJA 11.2. RÓWNOŚĆ SZANS I NIEDYSKRIMINACJA

Podczas przygotowania i realizacji programów operacyjnych państwa członkowskie zobowiązane są do przeciwdziałania wszelkim rodzajom dyskryminacji w tym ze względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Uwzględniając przy tym zindywidualizowane potrzeby grup społecznych zagrożonych dyskryminacją, ze szczególnym uwzględnieniem osób z niepełnosprawnościami.

Polityka niedyskryminacji UE skierowana na wspieranie osób z niepełnosprawnościami jest realizowana m.in. poprzez *Konwencję o prawach osób niepełnosprawnych* oraz *Europejską strategię w sprawie niepełnosprawności 2010 - 2020*. Dąży tym samym do zapewnienia respektowania odmienności i poszanowania godności osób z niepełnosprawnościami oraz ich autonomii, w tym swobodnego dokonywania wyborów, uwzględniania i zapewnienia dostępności, stosowania racjonalnych usprawnień oraz zapewnienia pełnego udziału w życiu społecznym i zawodowym. Budowanie społeczeństwa włączającego wszystkich obywateli jest przedmiotem koncepcji uniwersalnego projektowania (projektowania dla wszystkich), która mówi, że planowanie i projektowanie zarówno produktów, usług jak i otoczenia powinno odbywać się w taki sposób, aby były użyteczne dla wszystkich.

Zapewnienie równego traktowania i dostępu osobom należącym do grup narażonych na zjawisko dyskryminacji zostało uwzględnione na etapie konstruowania zapisów *RPOWS 2014-2020* oraz będzie realizowane na etapie wdrażania Programu. W odpowiedzi na występujące w regionie problemy grup defaworyzowanych, związane z utrudnioną integracją z otoczeniem, ograniczonym uczestnictwem w życiu społecznym oraz trudnościami w dostępie do rynku pracy, szczególnie istotne jest podejmowanie działań służących zapewnieniu tym grupom równego dostępu do usług społecznych, edukacji, informacji i zatrudnienia poprzez eliminację czynników, materialnych, socjalnych, psychologicznych czy fizycznych, które stanowią barierę dla ich pełnego udziału w życiu społecznym. W przypadku województwa świętokrzyskiego grupami, które w największym stopniu są narażone na dyskryminację są kobiety, osoby starsze, z niepełnosprawnościami.

W proces przygotowania Programu, w tym w ramach konsultacji społecznych włączono przedstawicieli instytucji i podmiotów, w których kompetencji leży problematyka niedyskryminacji, niepełnosprawności i równości płci, w celu dostosowania do wymagań regionalnych w analizowanym obszarze. Ich udział zaplanowano także w zakresie prac nad szczegółowymi dokumentami wdrożeniowymi, w celu wypracowania rozwiązań zapewniających równość szans, niedyskryminację i otwarty dostęp do uczestnictwa w Programie dla wszystkich osób bez względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

Na etapie wdrażania RPO respektowanie zasady niedyskryminacji przejawiać się będzie poprzez dobór odpowiednich kryteriów wyboru projektów, które będą uwzględniać potrzeby grup docelowych narażonych na dyskryminację ze szczególnym uwzględnieniem osób z niepełnosprawnościami. Szczególny nacisk położony będzie

na konieczność zapewnienia dostępności infrastruktury czy usług wspartych w *RPOWS 2014 – 2020* dla osób z niepełnosprawnościami. Na etapie monitorowania i sprawozdawczości zapewniony zostanie stały monitoring i gromadzenie danych w zakresie realizowanych projektów ukierunkowanych na integrację społeczną i zawodową ww. grup. W ramach systemu informatycznego gromadzone dane osobowe uczestników z niepełnosprawnościami w projektach będą zawierać dodatkowe informacje dotyczące np. wieku, wykształcenia czy statusu na rynku pracy. W szczególności w odniesieniu do projektów realizowanych w ramach CT 8-10 monitorowany będzie udział osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w Programie oraz wsparcie w postaci dostosowania obiektów do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Będzie to możliwe poprzez przyjęcie na poziomie projektów obowiązkowych wskaźników np.: liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem oraz liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych. Wyniki tych działań będą służyły do określania dalszych kierunków działań w tym obszarze.

W celu promowania zasady równości szans i zapobiegania dyskryminacji, zgodnie z zaleceniami określonymi w UP, w ramach *RPOWS 2014 – 2020* zostanie zapewniona realizacja działań edukacyjnych adresowanych do pracowników instytucji zaangażowanych we wdrażanie *RPOWS 2014 – 2020*, jak również projektodawców i beneficjentów. Ponadto w celu monitorowania zasady niedyskryminacji w skład Komitetu Monitorującego *RPOWS 2014 – 2020* zostaną powołane podmioty reprezentujące środowisko obywatelskie z uwzględnieniem partnerów działających na rzecz promowania równości i niedyskryminacji. Wiodącym dokumentem w aspekcie niedyskryminacji będzie dokument *Agenda działań na rzecz równości szans i niedyskryminacji osób z niepełnosprawnościami w ramach funduszy unijnych 2014 – 2020*.

Działania na rzecz przeciwdziałania dyskryminacji w sposób bezpośredni będą prowadzone w RPO w ramach:

Osi 2. w ramach *PI 3a*.

Osi 6. w ramach *PI 9b*.

Osi 7. w ramach *PI 8b, PI 9a, PI 10a*.

Osi 8. w ramach *PI 8iv, 8vi, PI 10iii, PI 10iii, PI 10iv*.

Osi 9. w ramach *PI 9j, PI 9iv, PI 9v*.

Osi 10. w ramach *PI 8i, 8iii, 8 v*.

Realizacja zasady będzie się odbywała zgodnie z postanowieniami Rozporządzenia ogólnego i Rozporządzenia EFS.

SEKCJA 11.3. RÓWNOUPRAWNIENIE PŁCI

Zasada równości szans płci jest jedną z podstawowych polityk horyzontalnych UE. Jej celem jest zapewnienie kobietom i mężczyznom równych praw w obszarze rynku pracy, takiej samej wartości społecznej, równych praw oraz równego dostępu do zasobów (środki finansowe, szanse rozwoju) jak również umożliwienia wyboru drogi życiowej bez ograniczeń stereotypów płci. Polityka równości szans płci wskazuje jednocześnie na różnice między życiem kobiet i mężczyzn, uznając przy tym odmienność płci (np. zróżnicowane potrzeby, doświadczenia i priorytety). Znaczenie działań na rzecz równouprawnienia płci podkreślone zostało w Strategii *Europa 2020*, w której wskazuje się, że pełne wykorzystanie potencjału siły roboczej i wzrost aktywności zawodowej jest czynnikiem niezbędnym do osiągnięcia spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej. Problematyka równości płci została

szczegółowo podjęta w *Strategii na rzecz równości kobiet i mężczyzn 2010-2015*, która w ślad za *Kartą kobiet* określa działania w ramach obszarów priorytetowych skupionych na umacnianiu równości płci, tj. równej niezależności ekonomicznej, równego wynagrodzenia, równości w procesach decyzyjnych i polityce zewnętrznej oraz eliminacji przemocy związanej z płcią.

Działania na rzecz równości płci stosowane w *RPOWŚ 2014-2020* są zgodne z zasadami „promowania kobiet i mężczyzn”, określonymi w UP, rozumianymi jako działania przyczyniające się do zwiększania trwałego udziału kobiet i mężczyzn w zatrudnieniu i rozwoju kariery, ograniczenia segregacji na rynku pracy, zwalczania stereotypów związanych z płcią w dziedzinie kształcenia i szkolenia oraz propagowania godzenia pracy z życiem osobistym.

Zarówno w kraju jak i w województwie świętokrzyskim aktywność zawodowa kobiet jest niższa niż mężczyzn, największa różnica dotyczy wieku 25-34 lata, a więc momentu, w którym z reguły przypada okres opieki nad małymi dziećmi. Z kolei w późniejszym okresie życia kobiety często zajmują się starszymi osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, co – przy niedostatecznej dostępności do instytucji opieki nad osobami starszymi – znacząco ogranicza ich aktywność zawodową.

Uwzględniając uwarunkowania województwa świętokrzyskiego w obszarze równości szans płci za kluczowe określono działania mające na celu:

- podnoszenie aktywności zawodowej zwłaszcza wśród kobiet, powracających/wchodzących na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem dziecka,
- poprawę dostępu do usług opieki nad dzieckiem oraz osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu w aspekcie godzenia życia zawodowego z prywatnym,
- powrót na rynek pracy opiekunów osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu,
- edukację równościową na każdym etapie.

Polityka równości kobiet i mężczyzn będzie traktowana horyzontalnie we wszystkich priorytetach inwestycyjnych realizowanych w ramach *RPOWŚ 2014 - 2020*. Promowanie zasady równości płci w odniesieniu do powyższych wyzwań zostało uwzględnione w ramach wszystkich trzech Osi priorytetowych *RPOWŚ 2014-2020* współfinansowanych z EFS tj. Osi 8, 9 i 10. Działania te będą także wspierane przez pozostałe priorytety inwestycyjne realizowane w ramach Programu, finansowane w ramach EFRR. W aspekcie zwiększania aktywności zawodowej kobiet wsparcie ukierunkowane będzie na rozwój w województwie świętokrzyskim systemu opieki nad dziećmi oraz osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu (*PI 8iv, PI 9iv*), wspieranie samozatrudnienia i przedsiębiorczości (*PI 8iii*) oraz dostępu do równościowego kształcenia i szkolenia (*PI 10iii, PI 10iii, PI 10iv*).

Podjęcie równościowe zostało uwzględnione przy opracowywaniu *RPOWŚ 2014 - 2020* m.in. poprzez konsultowanie zapisów programu z instytucjami zajmującymi się grupami narażonymi na zjawisko dyskryminacji oraz poprzez zapewnienie zgodności ze *SRWS do roku 2020* w zakresie przeciwdziałania wszelkim formom dyskryminacji. Polityka równości będzie stosowana także przy opracowywaniu dokumentów wdrożeniowych. Na każdym etapie wdrażania programu przyjęto uwzględnianie zasady równości szans płci (*gender mainstreaming*). Zarówno

procedury wyboru projektów jak i proces ich realizacji uwzględniać będą sytuację kobiet i mężczyzn w danym obszarze. W oparciu o specjalne kryteria w formie listy pytań sprawdzających ocena merytoryczna projektów weryfikować będzie spełnienie tzw. standardu minimum w odniesieniu do zasady równości płci tj. specyfikę sytuacji kobiet i mężczyzn w procesie planowania założeń projektu oraz jej przełożenie na równościowe cele i działania projektu.

Zasada równości będzie monitorowana na bieżąco za pomocą wskaźników wspólnych. W sprawozdaniach do KE przekazywane będą dane zgodnie z art. 111 pkt 4 Rozporządzenia ogólnego. Ponadto IZ co najmniej dwukrotnie w okresie programowania przeprowadzi ewaluację w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn, która pozwoli ocenić skuteczność podejmowanych działań. Wnioski i rekomendacje posłużą do wprowadzenia stosownych zmian w ramach *RPOWŚ*.

Wiodącymi dokumentami dla systemu wdrażania będą dwa dokumenty: *Wytyczne dotyczące horyzontalnej zasady równości szans kobiet i mężczyzn oraz równości szans i niedyskryminacji* oraz *Agenda działań na rzecz równości szans płci w funduszach unijnych na lata 2014-2020*, w zakresie wyboru projektów, monitorowania i sprawozdawczości, kontroli, ewaluacji a także informacji i promocji oraz podnoszenia świadomości na temat równości szans płci.

Realizacja zasady będzie się odbywała zgodnie z postanowieniami Rozporządzenia ogólnego i Rozporządzenia EFS.

SEKCJA 12 ODRĘBNE ELEMENTY

SEKCJA 12.1. DUŻE PROJEKTY, KTÓRYCH REALIZACJĘ ZAPLANOWANO W OKRESIE PROGRAMOWANIA

W ramach *RPOWŚ 2014-2020* nie są przewidziane do wsparcia duże projekty.

SEKCJA 12.2. RAMY WYKONANIA PROGRAMU OPERACYJNEGO

(Tabela generowana jest automatycznie przez SFC2014 w oparciu dane zamieszczone we wcześniejszych sekcjach programu w odniesieniu do poszczególnych osi priorytetowych.)

Oś priorytetowa	Fundusz	Kategoria regionu	Wskaźnik lub kluczowy etap wdrażania	Jednostka miary, w stosownych przypadkach	Cel pośredni na 2018 r.	Cel końcowy (2023)		
						M	K	O

SEKCJA 12.3. WŁAŚCIWI PARTNERZY ZANNGAŻOWANI W PRZYGOTOWANIE PROGRAMU

W uzupełnieniu do informacji zawartych w Sekcji 7.2 Działania angażujące stosownych partnerów w proces przygotowania programu oraz rola partnerów we wdrażaniu, monitorowaniu i ewaluacji *RPOWŚ 2014- 2020*, poniżej przedstawiono listę uczestników konsultacji społecznych projektu *RPOWŚ 2014-2020*:

1. Agencja Rozwoju Lokalnego S.A. w Ostrowcu Świętokrzyskim,
2. Caritas Diecezji Kieleckiej,
3. Caritas Diecezji Sandomierskiej,
4. Centrum Integracji Społecznej Kielce,

5. Centrum Integracji Społecznej w Chmielniku przy Fundacji Nadzieja Rodzinie,
6. Fundacja Agencja Rozwoju Regionalnego w Starachowicach
7. Fundacja na rzecz Efektywnego Wykorzystania Energii,
8. Fundacja na rzecz Osób Niewidomych i Słabowidzących „VEGA”,
9. Fundacja Rozwoju Regionu Pierzchnica,
10. Fundusz Pożyczkowy Województwa Świętokrzyskiego Sp. z o.o.,
11. Grono Targowe Kielce,
12. Izba Gospodarcza „Grono Targowe”
13. Jednostki Samorządu Terytorialnego,
14. Kielecki Park Technologiczny,
15. Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Kielcach,
16. Koneckie Stowarzyszenie Wspierania Przedsiębiorczości,
17. Łoża Świętokrzyska Business Centre Club,
18. Muzeum Narodowe w Kielcach,
19. Muzeum Wsi Kieleckiej,
20. Oddział Terenowy Agencji Rynku Rolnego w Kielcach,
21. Ośrodek Pomocy Społecznej w Sandomierzu,
22. Ośrodek Promowania i Wspierania Przedsiębiorczości Rolnej,
23. PKS w Ostrowcu Św. S.A. Świętokrzyski Oddział Regionalny Polskiej Izby Gospodarczej Transportu Samochodowego i Spedycji,
24. Politechnika Świętokrzyska,
25. Polski Związek Producentów Kruszyw,
26. Polskie Towarzystwo Turystyczno – Krajoznawcze Kielce,
27. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach,
28. Powiatowy Zarząd Dróg,
29. Rada Działalności Pożytku Publicznego,
30. Rada Pożytku Publicznego,
31. Regionalna Izba Gospodarcza w Starachowicach,
32. Regionalna Organizacja Turystyczna,
33. Regionalne Centrum Naukowo – Technologiczne,
34. Regionalne Centrum Wolontariatu,
35. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej,
36. Resorty:
  - a. Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej,
  - b. Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji
  - c. Ministerstwo Edukacji Narodowej
  - d. Ministerstwo Gospodarki
  - e. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
  - f. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
  - g. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
  - h. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
  - i. Ministerstwo Sportu i Turystyki
  - j. Ministerstwo Środowiska
  - k. Ministerstwo Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej
  - l. Ministerstwo Zdrowia,
37. Sandomierskie Stowarzyszenie Rozwoju Regionalnego LGD,
38. Skarżyska Strefa Gospodarcza,
39. Specjalna Strefa Ekonomiczna „Starachowice”,

40. Spółdzielnia Socjalna AGAWA,
41. Spółdzielnia Socjalna GRANT,
42. Starachowicki Inkubator Przedsiębiorczości Sp. z o.o.,
43. Staropolska Izba Przemysłowo-Handlowa,
44. Stowarzyszenie „Lokalna Grupa Działania – Wokół Łysej Góry”,
45. Stowarzyszenie Forum Pracodawców,
46. Stowarzyszenie Kieleckie Inwestycje,
47. Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Świętokrzyskiej (LGD),
48. Świętokrzyska Inicjatywa na Rzecz Młodzieży,
49. Świętokrzyska Izba Gospodarcza,
50. Świętokrzyska Wojewódzka Komenda OHP,
51. Świętokrzyski Fundusz Poręczeniowy Sp. z o.o.,
52. Świętokrzyski Komendant Wojewódzki Policji,
53. Świętokrzyski Kurator Oświaty,
54. Świętokrzyski NSZZ SOLIDARNOŚĆ,
55. Świętokrzyski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Modliszewicach Oddział w Sandomierzu "Centrum Ogrodnicze",
56. Świętokrzyski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska,
57. Świętokrzyski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych,
58. Świętokrzyski Związek Pracodawców Prywatnych Lewiatan,
59. Świętokrzyskie Biuro Geodezji,
60. Świętokrzyskie Biuro Rozwoju Regionalnego,
61. Świętokrzyskie Centrum Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnych,
62. Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii,
63. Świętokrzyskie Centrum Ratownictwa Medycznego i Transportu Sanitarnego,
64. Targi Kielce,
65. Teatr im. Stefana Żeromskiego,
66. Telewizja Polska S.A,
67. Uniwersytet Jagielloński,
68. Uniwersytet Jana Kochanowskiego,
69. Urząd Statystyczny w Kielcach,
70. Warsztaty Terapii Zajęciowej,
71. Wojewódzka Biblioteka Publiczna,
72. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
73. Wojewódzki Szpital Zespolony,
74. Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach,
75. Wszechnica Świętokrzyska,
76. Zakład Doskonalenia Zawodowego,
77. Zakład Linii Kolejowej w Kielcach,
78. Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć.

Ponadto projekt RPOWS był konsultowany na forum licznych gremiów o charakterze regionalnym:

1. Grupa Robocza ds. Rekomendacji do RPOWS 2014-2020,
2. Komitet Monitorujący Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013,
3. Przedstawiciele instytucji rynku pracy,
4. Wojewódzka Komisja Dialogu Społecznego,
5. Zespół Redakcyjno-Programowy ds. opracowania RPO WS na lata 2014-2020.

ZAŁĄCZNIKI

1. Diagnoza wyzwań, potrzeb i potencjałów obszarów/sektorów objętych programem.
2. Stan spełnienia przez Województwo Świętokrzyskie warunkowości ex-ante dla funduszy europejskich 2014-2020.
3. Raport końcowy z wykonania badania pt. *Ewaluacja ex-ante Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 – 2020* wraz z uwagami Instytucji Zarządzającej RPOWŚ 2014 – 2020, w trakcie uzgodnień.
4. Raport *Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 - 2020*
5. Ramy wykonania RPOWŚ 2014-2020.